DOSAR DE CANDIDATURĂ

PLANUL DE DEZVOLTARE LOCALĂ PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR

CUPRINS

I. INTRODUCERE ..... - 5 -
1. Particularităţi şi elemente cadru pentru politica de dezvoltare teritorială a zonei ..... - 5 -

2. Motivaţia pentru înfiinţarea GAL Bazinul Dornelor şi rolul acestuia ..... - 8 -

II. PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ ..... - 9 -
II.1. Lista localităţilor cuprinse în teritoriu ..... - 9 -

II.2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ ..... - 14 -
PARTEA I – Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic ..... - 14 -
II.2.1. Prezentare geografică şi fizică ..... - 14 -

II.2.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice ..... - 14 -

II. 2.1.2. Planul localizării teritoriului ..... - 18 -

II.2.1.2.1. Accesibilitatea zonei ..... - 21 -

II.2.1.2.2. Serviciile de transport şi accesibilitatea în interiorul zonei ..... - 22 -

II.2.1.3. Populaţia – Caracteristici demografice ..... - 23 -

II. 2.1.5. Patrimoniu de mediu ..... - 29 -
II.2.1.5.1. Calitatea mediului ..... - 29 -

II.2.1.4.2. Rezervaţii naturale şi situri Natura 2000 ..... - 32 -

II.2.1.5. Patrimoniul arhitectural şi cultural ..... - 43 -
II.2.1.6. Economia locală ..... - 46 -

Resursele naturale locale – premise pentru dezvoltarea economică ..... - 46 -

II.2.1.6.1. Repartizarea populaţiei active ..... - 47 -

II.2.1.6.2. Agricultura ..... - 48 -
II.2.1.6.2. 1. Utilizarea terenurilor ..... - 48 -

II.2.1.6.2.2. Zootehnia şi domeniul forestier ..... - 51 -

II.2.1.6.3. Industria locală – IMM - Microintreprinderi ..... - 54 -

II.2.1.6.4. Comerţ şi servicii ..... - 55 -

II.2.1.6.4.1. Turismul ..... - 55 -

Analiză pentru dezvoltarea ecoturismului în Ţara Dornelor ..... - 55 -

Delimitarea destinaţiei ecoturistice Ţara Dornelor şi zonarea internă a acesteia ..... - 58 -

Specificitatea zonelor de dezvoltare turistică ..... - 59 -

Viziunea pentru dezvoltarea viitoarei destinaţii ecoturistice ..... - 75 -

Oferta de activităţi ecoturistice în prezent ..... - 75 -

II.2.1.7. Servicii pentru populaţie şi infrastructuri medico-sociale ..... - 78 -

II.2.1.7.1. Echipamente existente şi accesibilitate ..... - 78 -

II.2.1.8. Activităţi sociale şi instituţii locale ..... - 80 -

II.2.1.9. Bilanţul politicilor întreprinse în teritoriu ..... - 83 -

PARTEA II – Analiza SWOT ..... - 107 -
PARTEA A – III-A: PRIORITĂŢI ..... - 120 -
Obiective prioritare pentru dezvoltarea zonei GAL Bazinul Dornelor 124

LISTA PROIECTELOR PROPUSE ÎN CADRUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A GAL BAZINUL DORNELOR .....

REZULTATE AŞTEPTATE PE DOMENII ÎN ÎNTREAGA ZONĂ 128

CONTRIBUŢIA PROIECTELOR DEPUSE ÎN ZONĂ – MEMBRII SOLICITANŢI PENTRU FIECARE DOMENIU 130

PRIORITATEA 1 PENTRU MEMBRII GAL GAZINUL DORNELOR .....

OBIECTIVE OPERAŢIONALE ŞI PRIORITĂŢI PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR

PARTEA IV – MĂSURA.....
II.3. Planul de finanţare .....
PARTEA a V-a: Parteneriatul 160
III.1. Prezentarea procesului de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală 160

III.2. Prezentarea parteneriatului decizional 171

III.2.1. Descrierea partenerilor .....

III.2.2. Crearea şi funcţionarea GAL-ului .....

D. Comitetul de selectare a proiectelor .....

Criterii locale pentru selecţia proiectelor 259
PARTEA a VI-a: Organizarea GAL –ului .....
III.3.1. Resurse umane .....

III.3.2. Descrierea resurselor materiale .....

III.3.3. Buget indicativ anual de funcţionare a GAL-ului .....

III.3.3. Dispozitivul de comunicare şi informare .....

III.3.4. Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului .....

PARTEA a VII –a: Mecanismul de implementare 176
PARTEA a IX –a: Cooperare, crearea şi implementarea reţelei naţionale de dezvoltare rurală 260
III.5.1. Cooperare .....

III.5.2. Crearea şi implementarea reţelei .....

ABREVIERI

AER = Asociaţia de Ecoturism din România
ANDZM = Agenţia Naţională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere
APL = Administraţie Publică Locală
APNC = Administraţia Parcului Naţional Călimani
ARDZI = Agenţia Română pentru Dezvoltarea Zonelor Industriale
DS = Direcţia Silvică
GAL BD = Grupul de Acţiune Locală Bazinul Dornelor
MADR = Ministerul Agriculturii şi Dezvoltării Rurale
MMP = Ministerul Mediului şi Pădurilor
OS = Ocol Silvic
PNC = Parcul Naţional Călimani
PNDR = Planul Naţional de Dezvoltare Rurală
SWOT = *(în limba engleză: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)* Analiza: „Puncte tari,
Puncte slabe, Oportunităţi şi Ameninţări”
UAT = unitate administrativ-teritorială
ZMD = Zona Montană Defavoriza

I. INTRODUCERE

1.Particularităţi şi elemente cadru pentru politica de dezvoltare teritorială a zonei

Zona aferentă GAL Bazinul Dornelor se individualizează prin câteva **caracteristici distinctive**, de care se leagă în mod direct potenţialul şi necesităţile specifice de dezvoltare teritorială ale acesteia:

1. Dată fiind situarea acesteia într-o arie intramontană din nordul ţării, suprapuse în cea mai mare parte depresiunii Dornelor şi văii superioare a Bistriţei, din centrul grupei nordice a Carpaţilor Orientali, la care se adaugă culoarul depresionar transversal (Dornelor-Bilbor), zona aferentă GAL-BD este una **periferică**, **relativ izolată** în raport cu ariile cele mai dinamice de dezvoltare din cadrul ţării şi de la nivel regional.

2. În acelaşi timp, zona reprezintă o **zonă montană defavorizată (ZMD)**, aşa cum a fost definită şi delimitată iniţial pe baza prevederilor Ordinului MADR nr 355/2007[1] (actualmente abrogat), Legii muntelui nr. 347/2004[2] şi PNDR (Anexa 4A – Fig. 2). Conform Art.1 alin (3) al Legii 347/2004 „*zona montană, prin limitarea considerabilă a posibilităţilor de utilizare a terenului agricol, din cauza condiţiilor de altitudine sau de altitudine şi pantă, este considerată defavorizată*”. Suprafaţa redusă a terenurilor arabile, datorată morfologiei reliefului (ponderea ridicată a versanţilor cu pantă mare) precum şi productivitatea redusă a acestora, alături de condiţiile climatice restrictive pentru cultura unor plante utile în această zonă reprezintă factori naturali restrictivi pentru dezvoltarea locală prin restrângerea semnificativă a gamei de resurse naturale disponibile pentru asigurarea mijloacelor de trai şi/sau valorificarea în cadrul activităţilor economice. Acest fapt permite o diversificare mult mai redusă a economiei decât în alte zone, rezultând într-o specializare axată, în acest caz, în principal pe ramurile forestieră şi zootehnică şi într-un cost mai ridicat al vieţii (impus de necesitatea achiziţionării de alimente, furaje, tehnologii şi de costuri suplimentare în realizarea sau eficientizarea muncilor agricole sau forestiere).
Fiind parte a zonei montane, dezvoltarea teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor trebuie să se realizeze cu **respectarea principiilor de dezvoltare a zonei montane** (stabilite prin Legea muntelui, Art. 3. Alin 2) şi cu însuşirea obiectivelor de dezvoltare ale acesteia care vizează:

- valorificarea optimă a resurselor agricole, forestiere, energetice, industriale, artizanale, turistice şi culturale specifice;

[1] Ordinului Ministrului Agriculturii şi Dezvoltării rurale nr. 355/2007 privind aprobarea criteriilor de încadrare, delimitării şi listei unităţilor administrativ-teritoriale din zona montană defavorizată
[2] Republicată în temeiul art. III din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 21/2008 pentru modificarea Legii muntelui nr. 347/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 6 martie 2008, aprobată prin Legea nr. 161/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 7 octombrie 2008.

- diversificarea activităţilor economice şi de producţie din zona montană, fără deteriorarea echilibrului ecologic sau degradarea mediului natural;
- asocierea producătorilor pentru aplicarea unei politici montane competitive;
- dezvoltarea comunităţilor din zona montană conform condiţiilor naturale specifice;
- dezvoltarea şi ridicarea calităţii vieţii din zona montană;
- asigurarea unui management performant la nivelul cerinţelor Uniunii Europene şi al convenţiilor la care România este parte, a reţelei ecologice a ariilor naturale protejate prin protectia şi conservarea acestora şi utilizarea durabilă a resurselor naturale disponibile în limitele potenţialului biologic natural de regenerare a acestora.

În acelaşi timp, această zonă intră sub incidenţa **Convenţiei Carpatice - Convenţia privind protecţia şi dezvoltarea durabilă a Carpaţilor**, adoptată la Kiev la 22 mai 2003, şi ratificată prin Legea nr. 389/2006, ce stabileşte principiile şi obiectivele de bază pentru o dezvoltare durabilă integrată a teritoriului carpatic.

3. De asemenea, conform evaluării realizate de către ICPA şi incluse în PNDR (Anexa 4A – Fig. 2), zona GAL-BD cuprinde **terenuri agricole cu înaltă valoare naturală (HNV)** – pajişti semi-naturale şi naturale cu o valoare ridicată a diversităţii speciilor şi habitatelor. Astfel de pajişti, cu o largă răspândire în partea inferioară a văilor (unde sunt utilizate ca fâneţe şi păşuni), dispuse în alternanţă cu zonele construite (preponderent în stil tradiţional), livezi şi fâşii de pădure, reprezintă **peisajul tradiţional specific al „Ţării Dornelor”**, cu o valoare culturală şi turistică foarte importantă. Aceste terenuri sunt **ameninţate** atât de **schimbarea destinaţiei şi categoriei de utilizare** (fie în favoarea construcţiilor, în partea inferioară a văilor, fie în favoarea pădurilor, ca urmare a procesului de împădurire naturală) cât şi mai ales de **abandonul activităţilor şi practicilor agricole tradiţionale** (târlit, cosit, păşunat), ca urmare a rentabilităţii reduse a acestui sector economic. Aceste practici tradiţionale au un rol primordial în menţinerea biodiversităţii şi productivităţii pajiştilor montane, fapt pentru care menţinerea şi eficientizarea lor trebuie să reprezinte o prioritate pentru dezvoltarea agriculturii în această zonă.

4. **Fostă regiune minieră** („Bazinul Minier al Dornelor”, incluzând toate comunele din zonal GAL BD, cu excepţia Bilborului), aceasta a reprezentat una din zonele de intevenţie ale ANDZM (Agenţia Naţională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere), făcând parte, pentru o perioadă de 10 ani (1.04.1999 – 1.04.2009) din Zona Bucovina, clasificată drept **zonă defavorizată** (conform HG 208/1999, M.O. 134/01.04.1999) **pe baza unor considerente de natură economico-socială**. În prezent aceeaşi zonă se află în atenţia Agenţiei Române pentru Dezvoltarea Zonelor Industriale (ARDZI), înfiinţată în 2009 prin restructurarea ANDZM, ce

oferă[3]: servicii de informare publică, stimulente financiare pentru angajare şi instruire, microcredite, sprijin pentru întreprinzători. Proiectele sale desfăşurate până în 2009 au avut ca obiective refacerea mediului şi regenerarea social-economică, susţinute prin: *schemele de granturi mici* (în Crucea, Şaru Dornei, Iacobeni, Broşteni), *schema de dezvoltare socială* pentru comunităţile miniere (în Şaru Dornei, Iacobeni, Broşteni) şi *programul de infrastructură locală* (în Iacobeni şi Broşteni). Deşi zona nu mai deţine în prezent acest statut oficial de zonă defavorizată, trecutul său social-economic a contribuit la crearea unor decalaje, unele încă nerecuperate, în ceea ce priveşte ritmul şi nivelul de dezvoltare în raport cu alte zone (unele concurenţiale) din cadrul ansambului teritorial regional şi naţional. Procesul de reconversie a economiei locale (mult mai diversificată în trecut însă dominată de componenta extractiv-industrială) către o economie mixtă zootehnică, forestieră şi a serviciilor a fost unul destul de lent. Singurele puncte din zonă în care mai funcţionează astăzi astfel de industrii sunt turbăria de la Poiana Stampei şi mina de uraniu de la Crucea, singura din ţară rămasă activă, puncte care funcţionează astăzi la o capacitate mult mai redusă decât în trecut. Ponderea redusă pe care o ocupă în acest moment sectorul serviciilor în economia locală a zonei rurale a Bazinului Dornelor, precum şi piedicile şi ameninţările ce impidică dezvoltarea şi stabilitatea sectoarelor economice deja existente, problemele de calitate a mediului ce se manifestă până în prezent ca o consecinţă a activităţilor extractive, sunt semne că acest proces de reconversie economică nu este încă finalizat. Astfel, drept urmare, dezvoltarea zonei trebuie să susţină dezvoltarea serviciilor, a sectorului turistic şi diversificarea economiei locale prin valorificarea industrială superioară a fondului local de resurse naturale prin activităţi care să anagajeze forţa de muncă locală cu un nivel divers de pregătire profesională, a căror localizare în teritoriu să permită o dezvoltare armonioasă şi eficientă a acestuia.

5. Comunele din partea de sud a GAL Bazinul Dornelor (Panaci, Şaru Dornei, Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Bilbor) intră în **aria de interes şi interacţiune aferentă Parcului Naţional Călimani**. Înfiinţat în anul 2004, acesta cuprinde partea superioară a masivului omonim, areal în care, datorită gradului ridicat de biodiversitate, existenţei unor asociaţii vegetale cu o mare valoare ştiinţifică, a ecosistemelor specifice ce includ specii şi habitate de interes naţional şi comunitar, a structurii geologice specifice de calderă vulcanică şi a formelor geomorfologice unice, a fost instituit regimul de protecţie şi conservare corespunzător categoriei II IUCN (parc naţional). Deşi obiectivul principal al acestuia este cel de protecţie a biodiversităţii şi peisajului în arealul Parcului, Administraţia acestuia (cu sediul în Vatra Dornei) are în vedere obiective complementare precum: educaţia ecologică, susţinerea dezvoltării ecoturismului în Parc şi în comunităţile locale, menţinerea şi promovarea valorilor culturale locale şi susţinerea dezvoltării locale durabile în general. Având în vedere misiunea Parcului, beneficiile pe care acesta le poate oferi pentru o dezvoltare durabilă a zonei

[3] http://arddzi.minind.ro/informatii_locale_files/sheet019.htm

(economice, culturale, sociale, ecologice – servicii de mediu), legăturile dintre acesta şi comunităţile locale (istorice, culturale, de proprietate), precum şi faptul că o parte din activităţile desfăşurate în afara limitelor sale pot avea efecte directe sau indirecte asupra sistemelor naturale protejate de către parc, este necesară integrarea obiectivelor de conservare specifice Parcului cu cele de dezvoltare locală ale comunităţilor adiacente precum şi orientarea comună către acele tipuri de activităţi economice locale ce generează beneficii şi sunt în concordanţă cu necesităţile specifice conservării biodiversităţii şi peisajului.

II. Motivaţia pentru înfiinţarea GAL Bazinul Dornelor şi rolul acestuia

Teritoriul aferent GAL Bazinul Dornelor reprezintă o arie montană omogenă din punct de vedere geografic, la nivelul căreia există relaţii puternice între componentele naturală şi umană, atât de natură istorică cât şi social-economică, dezvoltate şi consolidate de-a lungul timpului. În ansamblul teritorial al GAL Bazinul Dornelor a fost inclus şi teritoriul comunei Bilbor (judeţul Harghita), care deşi cu o apartenenţă administrativă diferită şi delimitată de bariere de natură geografică, păstrează relaţii complexe şi numeroase caracterirstici comune cu comunele învecinate aflate la nord, în judeţul Suceava. În ciuda diferenţierilor interne, întreaga zonă se confruntă cu probleme comune, specifice de altfel întregii zone montane a României şi în special fostelor zone miniere aflate încă în proces de reconversie social-economică prin dezvoltarea anevoioasă a sectoarelor primar şi terţiar pe un fond al limitărilor de ordin natural. Date fiind aceste similitudini şi relaţii este evidentă necesitatea unei abordări unitare şi coerente în ceea ce priveşte politica de dezvoltare teritorială pentru întreaga zonă.

De asemenea, ca în orice altă zonă, procesul de dezvoltare a teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor este rezultatul acţiunilor diferiţilor actori locali, atât din sectorul public, cât şi privat sau al societăţii civile, acţiuni ce pot fi adesea disconcordante sau incoerente în lipsa dialogului şi a colaborării.

GAL Bazinul Dornelor reprezintă un parteneriat între administraţiile publice locale, agenţii economici şi reprezentanţii societăţii civile din zonă, în cadrul căruia sunt reprezentate principalele domenii specifice de dezvoltare a zonei. În contextul specific teritoriului pe care îl reprezintă, un astfel de parteneriat poate aduce o serie de avantaje precum: viziunea şi abordarea unitară, consolidarea relaţiilor deja existente în teritoriu şi optimizarea unor fluxuri (de populaţie, de forţă de mucă, de resurse, financiare, de cunoştinţe, etc) din cadrul acestuia, care să permită eliminarea disparităţilor teritoriale şi dezvoltarea coerentă a zonei, consolidarea rolului acestui ansamblu teritorial la nivel regional şi optimizarea relaţiilor cu teritoriile învecinate.

Având în vedere particularităţile şi premisele prezentate în capitolul anterior, dezvoltarea teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor trebuie să permită în continuare *menţinerea autonomiei relative* pe care o deţine, *prin valorificarea eficientă a resurselor locale* care să permită în acelaşi timp menţinerea calităţii acestora pe termen lung (prin ex. turism, valorificarea pajiştilor prin activităţi tradiţionale şi agricultură ecologică), *consolidarea identităţii locale* (prin menţinerea valorilor naturale, sociale, culturale locale, dezvoltarea produselor şi mărcilor locale prin care zona să fie reprezentată pe piaţa, redescoperirea şi dezvoltarea elementelor de autenticitate) şi *competitivitatea economică la nivel teritorial* (ex. prin eficientizarea activităţilor economice din zonă, dezvoltarea produselor şi mărcilor locale pentru produse competitive pe piaţa naţională, etc).

În acest sens, *susţinerea producătorilor locali pentru o mai bună valorificare a resurselor locale, susţinerea asociaţiilor din zonă, abordarea unitară a procesului de dezvoltare* pentru întregul teritoriu, o *guvernare locală transparentă şi participativă* prin *dezvoltarea mijloacelor de informare şi consultanţă* şi *dezvoltarea parteneriatelor* reprezintă factorii cheie pentru atingerea acestor obiective care alcătuiesc cadrul de acţiune al GAL Bazinul Dornelor.

PLAN DE DEZVOLTARE LOCALĂ

II.1. Lista localităţilor cuprinse în teritoriu

Sursa datelor: INS, 2002

Unităţi administrativ-teritoriale (UAT)	Cod SIRSUP	Nr. localităţi	Nr. locuitori	Suprafaţă (km^2)	Densitatea pop. (loc/km^2)	Mediu **	Localitate	Cod SIRUTA
BROŞTENI	**147358**	**10**	**6603**	**424,4**	**15,6**	**1**	**Broşteni**	147367
						1*	Cotârgaşi	147376
						1*	Dârmoxa	147385
						1*	Frasin	147394
						1*	Hăleasa	147401
						1*	Holda	147410
						1*	Holdiţa	147429
						1*	Lungeni	147438
						1*	Neagra	147447
						1*	Pietroasa	147456
CÂRLIBABA	**147713**	**6**	**1981**	**274**	**7,2**	**2**	**Cârlibaba**	147722
						3	Cârlibaba Nouă	147731
						3	Iedu	147740

						3	ŞesuriI	147759
						3	Ţibău	147768
						3	Valea Stânei	147777
CIOCĂNEŞTI	**149138**	**2**	**1519**	**107,42**	**14,1**	3	Botoş	149156
						2	**Ciocăneşti**	149165
COŞNA		**5**	**1650**	**157,15**	**10,1**	**2**	**Coşna**	148220
						3	Podu Coşnei	148257
						3	Teşna	148275
						3	Valea Bancului	148284
						3	Românești	148266
CRUCEA	**147884**	**4**	**2279**	**151,3**	**15,1**	3	Chiril	147900
						3	Cojoci	147919
						2	**Crucea**	147893
						3	Satu Mare	147928
DORNA-ARINI	**148131**	**6**	**3097**	**147,06**	**21,1**	3	Cozăneşti	148140
						2	**Dorna-Arini**	148159
						3	Gheorghiţeni	148168
						3	Ortoaia	148177
						3	Rusca	148186
						3	Sunători	148195
DORNA CANDRENILOR	**148202**	**3**	**4684**	**243,49**	**12,7**	3	Dealu Floreni	148239
						3	Poiana Negrii	148248
						2	**Dorna Candrenilor**	148211
IACOBENI	**149138**	**2**	**2347**	**177,51**	**13,2**	**2**	**Iacobeni**	149147
						3	Mestecăniş	149174
PANACI	**149682**	**7**	**2335**	**137,54**	**18,4**	3	Drăgoiasa	149726
						3	Coverca	149717
						2	**Panaci**	149691
						3	Dârmoxa	147385
						3	Glodu	149735
						3	Catrinari	149708
						3	Păltiniş	149744
POIANA STAMPEI	**149851**	**7**	**2319**	**180,76**	**12,8**	3	Pilugani	149897
						3	Tătaru	149913
						2	**Poiana Stampei**	149860
						3	Dornişoara	149888
						3	Căsoi	149879
						3	Teşna	149922
						3	Prăleni	149904

ŞARU DORNEI	**150445**	**7**	**4320**	**180,14**	**24**	**2**	**NeagraŞarului**	150454
						3	Plaiul Şarului	150472
						3	Sărişor	150481
						3	Şaru Dornei	150515
						3	Sărişoru Mare	150490
						3	Gura Haitii	150463
						3	Şaru Bucovinei	150506
BILBOR	**83936**	2	**2932**	**227,31**	**12,9**	2	BIlbor	83945
						3	Răchitiş	83954
TOTAL: 11 UAT		**61 localităţi** din care **51 rurale**	**36.066 loc**	**2408,07 km^2**	**Densitatea medie = 14,05 loc/km^2**			

Teritoriu : GAL BAZINUL DORNELOR

Codul comunelor INSSE	Numele localităţii			Nr. locuitori		Suprafaţa totală	Densitate
	Comune	Oraşe	Sate	Din oraşe	Total teritoriu	km^2	$loc./km^2$
147358	**BROŞTENI**		**COTARGASI, DARMOXA, FRASIN, HALEASA, HOLDA, HOLDITA, LUNGENI, NEAGRA, PIETROASA**	6,603	6,603	424,4	16
147713	**CÂRLIBABA**		**CARLIBABA, CARLIBABA NOUA, IEDU, SESURIL, TIBAU, VALEA STANEI**		1,981	274,0	7
151451	**CIOCĂNEŞTI**		**BOTOS, CIOCANESTI**		1,519	107,42	14
151497	**COŞNA**		**COSNA, PODU COSNEI, TESNA, VALEA BANCULUI, ROMANESTI**		1,650	157,15	10
147884	**CRUCEA**		**CHIRIL, COJOCI, CRUCEA, SATU MARE**		2,279	151,3	15
148131	**DORNA-ARINI**		**COZANESTI, DORNA ARINI, GHEORGHITENI, ORTOAIA, RUSCA, SUNATORI**		3,097	147,06	21
148202	**DORNA CANDRENILOR**		**DEALUL FLORENI, POIANA NEGRII, DORNA CANDRENILOR**		4,684	243,49	19
149138	**IACOBENI**		**IACOBENI, MESTECANIS**		2,347	177,51	13
149682	**PANACI**		**DRAGOIASA, COVERCA, PANACI, DARMOXA, GLODU, CATRINARI, PALTINIS**		2,335	137,54	17
149851	**POIANA STAMPEI**		**PILUGANI, TATARU, POIANA STAMPEI, DORNISOARA, CASOI, TESNA, PRALENI**		2,319	180,76	13

150445	**ŞARU DORNEI**		**NEAGRA SARULUI, PLAIU SARULUI, SARU DORNEI, SARU BUCOVINEI, SARISOR, SARISORU MARE, GURA HAITII**		4,320	180,14	24
83936	**BILBOR HR**		**BILBOR, RACHITIS**		2,857	227.31	13
Total				6,603	35,991	2,408.08	15
% ocuitori oraşe din otal ocuitori ≤25%)	-	-	-	18	-	-	-

La nevoie, vor fi adaugate linii suplimentare

II.2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ

PARTEA I – Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic

II.2.1. Prezentare geografică şi fizică

II.2.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice

Zona inclusă în GAL Bazinul Dornelor este situată în partea de vest şi sud-vest a judeţului Suceava (Fig. 4), fiind suprapusă peste depresiunea intramontană a Dornelor (situată în nordul Carpaţilor Orientali) şi valea superioară a Bistriţei din amonte de oraşul Broşteni. Teritoriul administrativ propus pentru înfiinţarea GAL Bazinul Dornelor cuprinde şi culmile montane ale Obcinei Mestecănişului, munţilor Suhard, Giumalău, Rarău, Călimani, Munţilor Bistriţei şi Bârgăului (Fig. 5).

Pe ansamblul, teritoriul GAL Bazinul Dornelor este unul montan, dominat de versanţi şi creste cu pante în general accentuate, împădurite, dispuse în trepte, alături de care se dezvoltă relieful tipic depresionar şi de vale intramontană (cu lunci înguste, terase, piemonturi, versanţi cu pantă ridicată şi creste). Aceste caracteristici morfologice şi morfografice ale reliefului condiţionează atât modul de locuire dispersat cât şi structura resurselor locale şi specificul economic al zonei şi modul de organizare al activităţilor de valorificare, infuenţând în egală măsură accesibilitatea în interiorul zonei şi posibilitatea de extinderea reţelelor infrastructurii de acces şi utilităţi (electricitate, alimentare cu apă, canlizare). Originea complexă a depresiunii Dornelor (tectono-erozivă şi de baraj vulcanic) şi litologia variată (dominată de roci cristaline şi vulcanice), modelarea fluvială a teraselor precum şi prezenţa piemonturilor dau morfologia specifică reliefului depresionar şi a masivelor montane cu altitudini mici şi mijlocii ce o delimitează.

Pe teritoriul GAL Bazinul sunt prezente preponderent subunităţi montane aparţinând, din punct de vedere litologic *axului cristalino-mezozoic* (Mţii Suhardului, partea vestică a Obcinei Lucina-Mestecăniş, versanţii sudici ai M-ţilor Giumalău şi Rarău, M-ţii Bistriţei), alături de care, în partea de sud a Depresiunii Dornelor sunt prezente culmile *munţilor vulcanici* ai Călimanilor, în timp ce în extremităţile sud-vestică şi sud-estică sunt reprezentate unităţi ale *flişului vulcano-sedimentar* (M-ţii Bârgăului) respectiv ale *flişului* (Mţii Stânişoarei şi parţial Obcina Mestecăşului).

Altitudinile reliefului cresc treptat de la 700-900 m (în vatra depresiunii şi pe firul văii) până la 1800-2100 m, urcând în trepte, de la nivelul văilor, pe terasele de luncă şi treptele de piemont,

până pe culmi, la cumpăna apelor. În cadrul zonei altitudinea, scade pe firul văilor în general spre partea de E-SE a zonei (de la confluenţa râurilor Bistriţa şi Dorna în aval), în timp ce la nivelul culmilor montane înregistrează valori mai reduse în partea de nord, pe versantul stâng al văii Bistriţei Aurii, în Obcina Mestecănişului (sectorul Cîrlibaba-Iacobeni). Valorile minime ale altitudinilor absolute variază între cca. 600 – 1050 m (pe văile principalelor râuri, la Broşteni, respectiv Cârlibaba şi Gura Haitii) iar altitudinile maxime ajung la valori de 2100 m (Vf. Pietrosul – Mţii Călimani), 1856 m (Vf. Giumalău), 1651 m (Vf. Rarău), 1791m (Vf. Pietrosul Bistriţei), 1975 m (Vf. Omu – Mţii Suhard) etc. Altitudea medie a zonei este de cca. 1234,35 m (Tab. 1).

Tabelul 1 - Valorile medii ale altitudinii la nivel de UAT

UAT	Altitudinea medie	UAT	Altitudinea medie
Cârlibaba Ciocăneşti	1415,5	Dorna Candrenilor şi Coşna	1307,5
Iacobeni	1198,5	Poiana Stampei	1403,5
Dorna Arini	1211,5	Panaci	1271
Crucea	1205,5	Şaru Dornei	950,5
Broşteni	1279,5	Bilbor	900,2
		ALTITUDINEA MEDIE A ZONEI: 1234,35	

Culmile principale ale masivelor montane sunt dispuse în general paralel cu valea Bistriţei, pe o direcţie NV-SE, cu excepţia masivului Călimani şi a masivelor Giumalău şi Rarău. *Adâncimea fragmentării reliefului* atinge valori ridicate (de la 400-500 m până la 1000-1200 m), văile adâncindu-se mult sub nivelul culmilor, iar pantele versanţilor au valori ridicate (peste 15-20%), astfel că pe ansamblu *energia reliefului* înregistrează valori ridicate. Atât în zonele de pe valea Bistriţei în care s-au dezvoltate bazinete erozionale (Ciocăneşti, Holda) cu terase şi piemonturi, precum şi în cadrul Depresiunii Dornelor, energia de relief scade prin dispunerea în trepte altitudinale a reliefului.

Cu un **climat montan** de adăpost, caracterizat prin: *temperaturi medii anuale* de cca 5,1^{o}C, *amplitudini termice* de 21,5 ^{o}C între lunile ianuarie (cu o medie de -7,2 ^{o}C) şi iulie (15,8 ^{o}C), *cantităţi medii multianuale de precipitaţii* de 657,4 mm şi o valoare medie multianuală a *presiunii atmosferice* de 924 mb, un număr mediu anual de 107 *zile cu inversiuni termice*, o medie multianuală a *vitezei vânturilor* de 2,2 m/s şi o *pondere a zilelor cu calm atmosferic* de 68,8 % (Chiriţă, 2003). Se înregistrează un număr mediu de 105 zile cu strat de zăpadă, având o grosime medie de cca 110 cm. Valorile acestor parametri cresc spre partea de nord şi vest a Depresiunii şi văii Bistriţei (comunele Cîrlibaba, Poiana Stampei), unde în general cantitatea de precipitaţii este mai ridicată, ca urmare influenţelor climatice atlantice şi boreale.

Parametrii climatici ai zonei sunt monitorizaţi la staţiile meteorologice de la Poiana Stampei, Vf. Reţitiş (Călimani) şi Rarău.
În zonă sunt reprezentate forme ale reliefului petrografic (relieful carstic, pe calcare jurasice în Masivul Rarău, relieful pe conglomerate vulcanice în Călimani), alături de forme ale reliefului glaciar (în Mţii Călimani) şi periglaciar (Călimani, Suhard) şi fluvio-denudaţional. În zonă, forme ale reliefului petrografic pe piroclastite (rama nordică a Mţilor Călimani) şi calcare (Rarău- Pietrele Doamnei, Peştera liliecilor), Cheile Zugrenilor, crestele cu forme glaciare şi trene de grohotişuri periglaciare din Mţii Călimani sau zona Vf. Omu-Suhard, dyke-ul porfiroid al Mţilor Bistriţei reprezintă forme interesante, cu atractivitate turistică.

Hidrografia

Cea mai mare partea zonei face parte din bazinul hidrografic al râului Bistriţa, principalul colector, al căror tributari mai importanţi sunt: Neagra şi Dorna, Haju, Ciotina, Argestru, etc. Teritoriul comunei Bilbor aparţine bazinului hidrografic al Mureşului.

Vegetaţia

Etajul alpin este prezent la altitudini de peste 1600- 1700 m, în masivele: Suhard (culmea Omul), Giumalău şi Călimani. Acestui etaj îi sunt caracteristice pajiştile alpine, în compoziţia cărora predomină specii de Carex (rogozuri) şi graminee: *Poa alpina* (firuţa), *Nardus stricta* (ţepoşica), *Festuca supina* (păiuş), *Veratrum album* (stirigoaia), *Viola alpina* (viorele alpine), *Dianthus glacialis* (garofiţa), *Potentilla aurea*, *Gentiana nivalis* (ghinţura), etc, alături de specii de licheni, muşchi şi tufărişuri mărunte de plante lemnoase ca: *Vaccinium vitis idaea* (merişor), *Vaccinium myrtillus* (afin), *Vaccinium uliginosum*, *Dryas octopetala* (arginţica) şi *Rhododrendon kotschyi* (smârdar) – în Călimani.

Etajul subalpin este prezent în partea superioară masivului Călimani, culmea Omul-Suhard-Ouşorul, Giumalău, Rarău, Mţii Bistriţei şi este dominat de vegetaţia pajiştilor secundare, ce alternează cu tufişuri de plante lemnoase. Speciile predominante de graminee din compoziţia floristică a acestor pajişti sunt: *Festuca supina*, *Festuca rubra* (păiuşul roşu), *Agrostis rupestris*, *Poa media*, *Carex sempervirens*, *Deschampsia flexuosa*, *Luzulla nemorosa*, *Potentilla ternata*, *Campanula abietina*, *Hieracium alpinum*, *Nardus stricta*. Etajul tufişurilor şi tufărişurilor este reprezentat de *Pinus montana* (Mţii Călimani, Giumalău, Rarău), *Juniperus communis*, *Juniperus sibirica*, *Vaccinium vitis idaea* (merişor), *Vaccinium myrtillus* (afin), *Salix retusa*, *Dryas octopetala* (arginţica). În Călimani, în acest etaj se regăsesc şi exemplare de *Pinus cembra* (zâmbru).

Cea mai mare parte a zonei se înscrie în **etajul pădurilor de molid**, prezent la altitudini cuprinse între 800-1000 m şi 1600-1700 m, alături de care, partea sud-estică, corespunzătoare

văii Bistriţei în aval de Crucea, sunt mai bine dezvoltate pădurile mixte, care păstrează însă o proporţie ridicată a coniferelor. Alături de *Picea excelsa* (molid) - specia dominantă, se regăsesc şi: pinul (*Pinus silvestris*), bradul (*Abies alba*), tisa (*Taxus baccata*), zada (*Larix decidua* var. *polonica*), scoruşul (*Sorbus aucuparia*), mesteacănul (*Betula verrucosa*) şi exemplare izolate de fag (*Fagus silvestris*). În cuprinsul pădurilor de molid sunt prezente şi pajişti montane cu *Festuca rubra*, *Deschampsia caespitosa*, *Veratrum album*, *Primula leucophylla* (ciuboţica cucului), *Agrostis tenuis* (iarba vântului), *Hieracium aurantiacum*, etc. Acest etaj este prezent aşadar în toate masivele montane din zonă şi coboară pe alocuri până pe firul văilor.

Subetajul pădurilor de amestec (fag cu răşinoase) se dezvoltă la altitudini de 600-700 şi 800-1000 m, în special în partea inferioară a bazinului Bistriţei (în aval de Crucea, în special pe versantul stâng, însorit, dar şi în zona Cheile Zugrenilor). Alături de molid, subordonat apar fagul şi bradul. În poienile acestor păduri apar pajişti dominate de *Festuca rubra* şi *Agrostis tenuis*.

Alături de acestea, în Depresiunea Dornelor este bine reprezentată vegetaţia tinoavelor şi vegetaţia azonală specifică luncilor principalelor râuri.

Peisajul zonei este dominat de culmile montane acoperite cu păduri compacte de conifere şi pajişti montane valorificate prin păşunat, în timp ce în partea inferioară a văilor se dezvoltă în mod preponderent etajul fâneţelor ce alternează cu gospodăriile în cadrul cărora sunt prezente mici parcele de livadă sau arături. Acest peisaj agro-pastoral montan dă nota specifică zonei şi are un potenţial de atractivitate turistică.

În această zonă s-a păstrat fauna spontană, în cadrul căreia sunt bine reprezentate speciile de interes cinegetic, în timp ce fauna acvatică este caracteristică sectorului păstrăvului şi sectorului lipanului.

Solurile

Dispunerea tipurilor de soluri este strâns legată de litologie şi de etajarea formelor de relief şi tipurilor de vegetaţie. Astfel:

- **etajul montan inferior**, corespunzător climatului temperat montan şi vegetaţiei nemorale, este etajul reprezentativ pentru *cambisoluri*. Fondul pedologic al etajului pedocambic este asigurat de *solul brun eu-mezobazic* şi *solul brun acid*. Solul brun acid este reprezentativ pentru partea superioară a etajului pedocambic, aproximativ între 1000-1300 m, unde formează un subetaj bine conturat, corespunzător tranziţiei de la climatul temperat montan la cel boreal montan şi pădurilor de amestec fag-brad-molid (uneori făgete, brădete,

molidete, mai mult sau mai puţin pure) şi cu pajişti în care dominante sunt asociaţiile de *Agrostis tenuis* şi *Festuca rubra*.

- **etajul montan mijlociu** este *etajul spodosolurilor*, corespunzător climatului boreal montan al molidişurilor şi bioclimatului subalpin, la altitudini cuprinse între cca 1500 şi 2000 m. Cele două tipuri de soluri spodice: *solul brun feriiluvial* şi *podzolul* se subetajează în spaţiul etajului pedospodic, după cum urmează. Solul brun feriiluvial (sau brun podzolic) formează un subetaj inferior, relativ îngust, corespunzător molidişurilor cu brad şi fag, aproximativ între 1300 şi 1500 m (limite ce pot fi substanţial modificate de condiţiile climatice, relief şi litologice, regionale şi locale). Podzolul formează un subetaj superior mult mai extins altitudinal, în medie între 1500 şi 2000 m, corespunzător molidişurilor aproape pure şi tufărişurilor subalpine.

- **etajul montan superior**, corespunzător pedogeografic alpinului propriu-zis, are o prezenţă insulară în aria carpatică, cuprinzând vârfurile şi culmile ce depăşesc 1800-2000 m. Solul cel mai reprezentativ, format în condiţiile climei şi pajiştilor alpine de aici, este *solul humico-silicatic* din clasa umbrisolurilor. La partea inferioară a acestui etaj, solului humico-silicatic tipic i se asociază frecvent subtipul criptospodic, pentru ca la partea superioară să devină treptat dominant subtipul litic, urmat de grohotişuri şi stâncării nesolificate.

Zona andosolurilor în partea vestică, corespondentă munţilor vulcanici ai Călimanilor, cărora li se asociază cambisoluri andice (*solul brun eu-mezobazic andic* şi *solul brun acid andic*) în etajul inferior şi spodosoluri la altitudini mai mari (peste 1200-1400 m). Depresiunea Dornelor, modelată în cea mai mare parte pe şisturi cristaline, prezintă un înveliş de sol asemănător zonei montane din jur, dominat de *cambisoluri brune acide* şi *spodosoluri*, la care se adaugă *insule de andosol* pe petecele de aglomerate vulcanice ale pintenilor ce descind din Călimani. O dezvoltare apreciabilă au aici *solurile hidromorfe* şi *organice* (solul gleic turbos şi solul turbos) din tinoavele localizate pe şesurile şi terasele inferioare ale fundului celor două compartimente depresionare (Dorna-Coşna şi Neagra Şarului).

II. 2.1.2. Planul localizării teritoriului

Situată în partea de nord a ţării, zona GAL BD este **poziţionată periferic în raport cu centrul administrativ al judeţului Suceava**, în partea extremă SV-ică şi V-ică a acestuia (Fig.3). Principalele legături rutiere şi feroviare cu restul judeţului sunt asigurate prin intermediului drumului european **E567**, ce străbate transversal partea central-nordică a acestei zone pe direcţia NE-SV şi asigură legătura cu municipiul Suceava (situat la 120 km - NE) şi municipiul Bistriţa (situat la cca 80 km - SV). **DN 17B**, ce străbate zona în lungul văii râului Bistriţa, asigură legătura cu municipiul Piatra Neamţ (165 km - SE) şi oraşul Borşa (cca 80 km - NV).

Figura 3

Zona inclusă în GAL BD cuprinde circa **25,4 % din suprafaţa totală a judeţului Suceava** şi doar **4,8 % din populaţia totală a acestuia** şi o pondere mult mai mică din judeţul Harghita. Ca urmare a suprafeţelor întinse aferente versanţilor montani şi a proporţiei reduse a zonelor locuite din cadrul intravilanului comunelor, **densitatea populaţiei** în zona GAL BD este mult mai redusă decât media la nivel naţional (de 91 loc/km^2) şi media la nivelul judeţului Suceava (de 80 loc/km^2), având o valoare medie de aproape 15,2 loc/km^2 pentru localităţile din judeţul Suceava şi o **valoare medie la nivelul întregului teritoriu de 14,05 loc/km^2**.

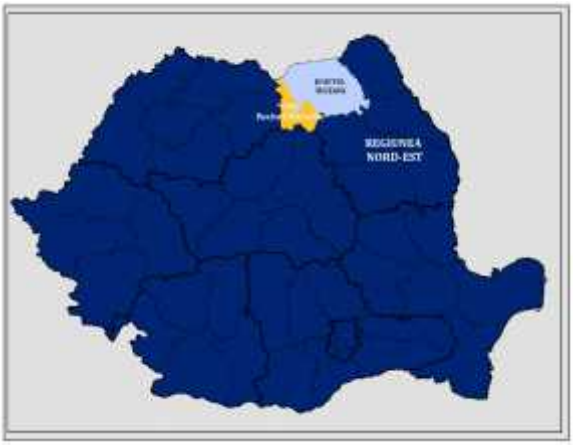

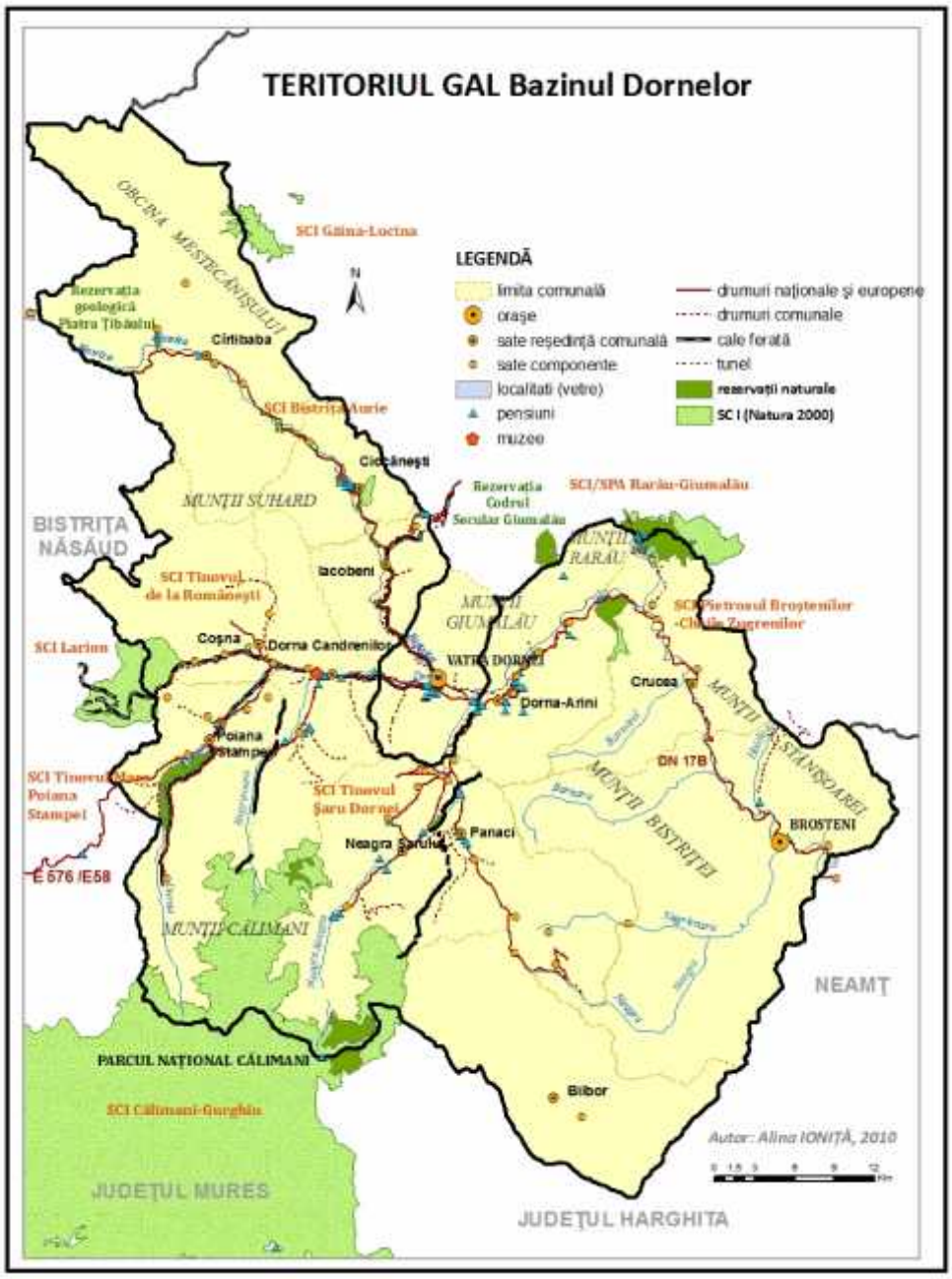

Figura 5 – Harta teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor

II.2.1.2.1. Accesibilitatea zonei

Depresiunea intramontană a Dornelor are o formă lobată, compartimentele mai joase ale acesteia, drenate de principalele râuri afluente ale Bistriţei (Dorna, Neagra şi tributarii acestora), fiind separate de culmi mai înalte ce reprezintă în cea mai mare parte prelungiri ale crestelor principale ale Masivului Călimani, situat în partea sa sudică. Acest fapt determină separarea *compartimentului Şarului* (aferent comunelor Şarul Dornei şi Panaci), uşor mai izolat în raport cu municipiul Vatra Dornei (centrul urban ce polarizează întreaga zonă) de *compartimentul aferent văii râului Dorna* (ce corespunde din punct de vedere adiministrativ comunelor Dorna Candrenilor, Coşna şi Poiana Stampei).

În raport cu municipiul Vatra Dornei, **axa văii Bistriţei** poate fi separată în **compartimentul din amonte de Vatra Dornei** (aferent comunelor Iacobeni, Ciocăneşti, Cârlibaba), mai izolat datorită dispunerii în raport cu marile axe de circulaţie, prezenţei unor bariere geografice şi lipsei căilor de transport feroviar (cu excepţia sectorului Iacobeni-Vatra Dornei) şi **compartimentul din aval de Vatra Dornei** (aferent comunelor Dorna Arini, Crucea şi oraşului Broşteni).

Din punct de vedere al accesibilităţii**, compartimentul Dorna Candrenilor - Poiana Stampei** este favorizat de existenţa drumului european **E576**, recent modernizat, ce facilitează legătura transcarpatică dintre Moldova, Bucovina şi Transilvania, prin pasul Mestecăniş (1096 m) în NE şi pasul Tihuţa (1200m) în SV. Existenţa căii ferate transcarpatice reprezintă un avantaj în pricipal pentru municipiul Vatra Dornei precum şi comunele din partea centrală, conectate de către aceasta (Iacobeni, Dorna Candrenilor şi Coşna). De importanţă locală sunt căile de **transport feroviar** ce asigură legătura, prin trenurile personale, între oraşul Vatra Dornei şi satele Dorna Candrenilor, Dealu Floreni, Podu Coşnei (cu Ilva Mică, Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc) pe de o parte şi satele Dealu Floreni - Poiana Stampei - Dornişoara. Mai izolate în acest compartiment rămân satele din nordul comunei Coşna (Valea Bancului, Româneşti) şi satul Dornişoara (comuna Poiana Stampei).

Localităţile situate în **compartimentul Şarul Dornei - Panaci** sunt conectate direct la **DN 17**, ce asigură legătura pe valea Bistriţei, dintre Vatra Dornei şi Piatra Neamţ, facilitând accesul din partea vestică, centrală şi sudică a Moldovei (judeţele Neamţ, Bacău, Iaşi), precum şi din sudul şi centrul ţării (dinspre Braşov, Bucureşti, etc), prin localitatea Poiana Largului. Deşi practicabil în toate sezoanele, calitatea acestui drum este în cea mai mare parte slabă. În acelaşi timp, localităţile din acest compartiment nu sunt conectate la reţeua de transport feroviar. Legătura dintre localităţile din acest compartiment este asigurată de **DJ 174** (Gura Negri-Şaru Dornei) şi de drumuri comunale (între Şaru Dornei - Neagra Şarului - Gura Haitii şi Şaru Dornei – Panaci - Coverca - Păltiniş - Dragoiasa). În acest moment starea drumului comunal pe sectorul Şaru Dornei-Gura Haitii este relativ bună (ca urmare a lucrărilor de refacere

desfăşurate la nivelul anului trecut) în timp ce pentru refacerea sectorului Gura Negri-Drăgoiasa-Bilbor lucrările sunt în curs de desfăşurare, fiind finalizate lucrările la circa 50% din lungimea aceastuia. La nivelul comunei Şarul Dornei, prin fonduri SAPARD, au fost modernizate două drumuri comunale, care, deşi reprezintă căi de acces secundare, ocolitoare, facilitează circulaţia între localităţile din comună (Şarul Dornei-Sărişoru Mare-Neagra Şarului) şi Neagra Şarului-Panaci (prin Liniştea).

Astfel, luând în considerare localizarea aşezărilor (în principal a satelor centre de comună în raport cu principalele căi de acces în zonă, tipul acestor căi de acces şi calitatea covorului asfaltic (ca factor de care depinde viteza de deplasare), din punct de vedere al accesibilităţii, se diferenţiază:

- **compartimentul central Mestecăniş - Vatra Dornei - Poiana Stampei**, mai accesibil (traversat de drumul european modernizat şi conectat la reţeaua de cale ferată),
- **compartimentul estic Dorna Arini – Crucea – Broşteni**, cu o accesibilitate medie (favorizată de situarea în apropierea municipiului Vatra Dornei şi de existenţa drumului naţional, nemodernizat însă, mai slab circulat şi lipsit de acces feroviar)
- **compartimentul Şarul Dornei - Panaci**, cu o accesibilitate medie-redusă, mai scăzută pentru sectoarele periferice (conectat indirect la un drum naţional, lipsit de acces feroviar). Modernizarea drumului DJ 174 va creşte accesibilitatea rutieră în special pentru centrele de comună.
- **valea superioară a Bistriţei, sectorul Cârlibaba – Iacobeni,** cu o accesibilitate mai redusă, datorită lipsei unei axe europene de transport rutier şi a căii ferate, starea drumurilor fiind per ansamblu relativ bună.

Cu toate acestea, distanţele destul de reduse între satele din zonă, în special în raport cu municipiul Vatra Dornei permit deplasarea spre această zonă cu mijloace auto, în special din partea de nord, nord-est şi vest a ţării, în raport cu care zona are, per ansamblu, o accesibilitate bună.

II.2.1.2.2. Serviciile de transport şi accesibilitatea în interiorul zonei

În ceea ce priveşte accesibilitatea în interiorul acestei zone, alături de condiţiile descrise anterior, unele particularităţi în mod direct funcţionarea fluxurilor interne de circulaţie, cu efecte atât asupra posibilităţilor de valorificare a resurselor naturale şi localizării unităţilor de producţie, distribuţie şi servicii (sanitare, educaţionale, etc), asupra dezvoltării turismului şi asupra calităţii vieţii locuitorilor zonei. Datorită configuraţiei zonei (de depresiune închisă de bariere naturale) se diferenţiază zone/compartimente dispuse periferic şi parţial închise (aşa

numita configuraţie de „fund de sac”): Valea Bancului (com. Coşna), sectorul Coverca-Dârmoxa (com. Panaci), compartimentul Şarului.
De asemenea, unele comune traversate de o axă de transport naţională sau europeană au în componenţa lor sate dispuse pe firul văilor secundare, departe de axa principală de transport, ce rămân mai izolate, fiind de obicei conectate de axa principală prin drumuri de pământ sau pietruite: Dornişoara (com. Poiana Stampei), cu o accesibilitate mai bună datorită existenţei căii ferate.
Locuirea risipită, cu un grad destul de ridicat de dispersie a gospodăriilor, în special acolo unde acestea sunt dispuse pe terase şi piemonturi, determină o accesibilitate generală mai redusă, o parte din gospodării neavând acces direct la un drum care să permită accesul auto.
Alături de existenţa şi dispunerea căilor de acces, accesibilitatea în cadrul zonei depinde şi de existenţa mijloacelor de transport în comun ce asigură legătura către şi între satele din interiorul zonei.
Transportul în zonă este asigurat în principal prin intermediul autobuzelor şi microbuzelor locale, o parte dintre acestea aparţinând unor firme locale (Neagra Şarului). Acest fapt reprezintă un avantaj pentru buna funcţionare a sistemului de transport local, asigurând transportul zilnic în zonele mai izolate, cum sunt: Panaci-Coverca (Buciniş) şi Poiana Negri (Smizi), prin circa 4 curse pe zi. Comunele Dorna Candrenilor, Coşna, Poiana Stampei sunt deservite de calea ferată ce asigură legătura atât între satele mai izolate (Coşna, Dornişoara) şi municipiul Vatra Dornei cât şi între acestea şi restul ţării.

În concluzie, cele mai izolate din punct de vedere al accesibilităţii rămân:
- ***satele din sudul comunei Panaci*** (Glodu, Păltiniş, Dragoiasa, Dârmoxa), situate la circa 23 de km de municipiul Vatra Dornei, fără posibilitate de acces pe cale ferată.
- ***satul Dornişoara*** (sudul comunei Poiana Stampei – cca. 33 km distanţă de Vatra Dornei)
- ***satele din nordul comunei Coşna***: Valea Bancului, Romăneşti (deservite în special de trenurile personale şi de drumuri de acces forestiere respectiv comunale nemodernizate, situate la peste 15 km distanţă faţă de municipiul Vatra Dornei).
- ***satele din nordul comunei Cîrlibaba*** (Iedu, Ţibău);

De asemenea, periferice părţii centrale a bazinului Dornelor, polarizată de municipiul Vatra Dornei sunt comunele **Ciocăneşti-Cârlibaba** şi **oraşul Broşteni**.

II.2.1.3. Populaţia – Caracteristici demografice

Zonei afarente GAL Bazinul Dornelor îi sunt specifice **satele risipite**, cu o densitate redusă a populaţiei şi construcţiilor în vatră, situate în principal în partea inferioară a văii şi mai ales pe terasele principalelor râuri, unde, în special în satele reşedinţă de comună şi de-a lungul căilor de transport principale, populaţia înregistrează o densitate mai mare.

De acest aspect se leagă direct posibilităţile de gestionare a teritoriului comunal care influenţează nivelul de trai al populaţiei. Astfel, pentru comunele în care o mare parte a populaţiei este dispersată în vatra satului, cu distanţe uneori semnificative între gospodării sau grupuri de gospodării, intervenţiile necesare asigurării infrastructurii de acces, apă, canalizare, etc sunt mult mai costisitoare şi mult mai dificil de realizat din punct de vedere tehnic. Având în vedere faptul că la nivelul satului centru este localizată toată gama disponibilă de servicii, unităţi de producţie, utilităţi, un nivel ridicat al centralităţii se poate traduce prin existenţa sau potenţialul unui nivel de trai şi comfort mai ridicat pentru un procent mai mare al populaţiei.

Populaţia totală

Oraşul Broşteni reprezintă UAT cu populaţia cea mai mare din zonă (6603 locuitori). Numărul total al populaţiei comunelor din această zonă variază între un **maxim de 4684 loc**. (comuna **Dorna Candrenilor**) şi **minim 1519** locuitori (**Ciocăneşti**), valoarea medie pentru zonă fiind de 3329 loc./comună (Fig. 6). În raport cu această medie se diferenţiază astfel:

- **comunele mari**, cu o populaţiei de peste 3000 de locuitori sunt: Dorna Candrenilor, Şaru Dornei şi Dorna Arini
- **comune mijlocii** (2000-3000 loc.): Panaci, Iacobeni, Poiana Stampei, Crucea
- **comune mici** (1519-2000 loc.): Cîrlibaba, Coşna, Ciocăneşti.

Cu aceste valori, comunele din Bazinul Dornelor se înscriu în valoarea medie a comunelor din România (3300 loc, conf. Atlasului României).

Numărul populaţiei satelor reşedinţă de comună în raport cu populaţia totală a comunei indică gradul de concentrare a populaţiei şi centralitatea acestuia.

Dacă în medie populaţia satului reşedinţă comunală reprezintă **43 %** din totalul populaţiei (Fig. 6), în raport cu aceasta, în cadrul zonei se diferenţiază comune cu:

- *un grad ridicat de centralitate* (53-87%): Cârlibaba, Crucea, Ciocăneşti şi Iacobeni;
- *grad de centralitate redus* (31-42%): Broşteni, Dorna Candrenilor, Panaci, Poiana Stampei, Coşna, Şaru Dornei, Dorna Arini.

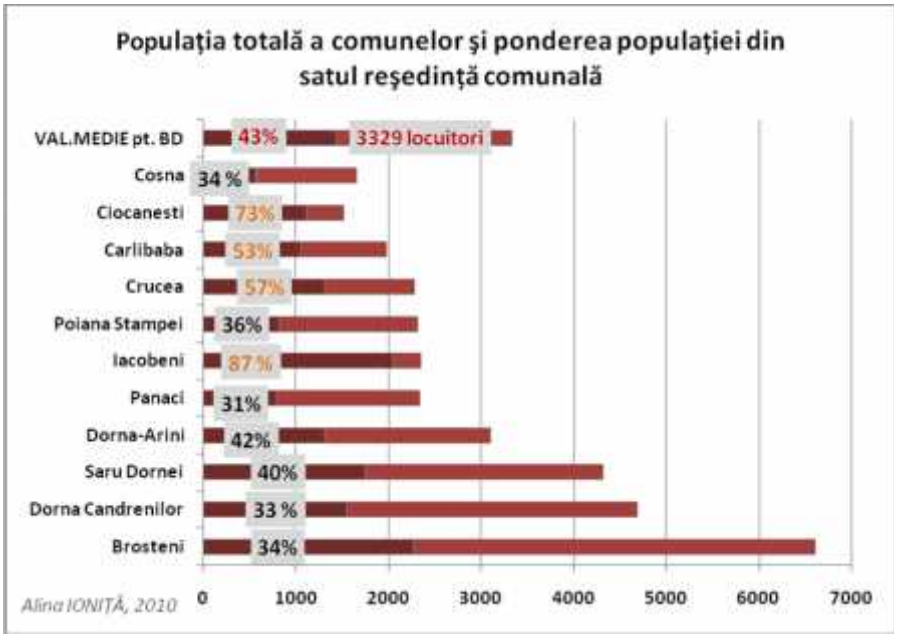

Fig 6 -Populaţia totală a comunelor din cadrul GAL BD şi ponderea populaţiei satului reşedinţă
(populaţia totală este echivalentă cu lungimea totală a coloanei; cu nuanţă mai închisă este reprezentată populaţia satului reşedinţă)

Evoluţia recentă a populaţiei

În ceea ce priveşte dinamica demografică a populaţiei, din analiza realizată în cadrul Atlasului teritorial al României (2007), pentru perioada 1956-2002, situaţia pentru UAT din zona GAL BD se diferenţiază destul de semnificativ, prin prezenţa următoarelor tipuri de dinamică demografică:

- pentru comunele **Iacobeni, Ciocăneşti, Cârlibaba şi Panaci**: *o dinamică endogenă, în declin, cu un fenomen de îmbătrânire al populaţiei*
- în comunele **Dorna Candrenilor, Coşna, Şaru Dornei şi Dorna Arini:** *o dinamică dezechilibrată, cu o tendinţă de stagnare*
- în comuna **Crucea şi oraşul Broşteni:** *o dinamică exogenă a populaţiei începând cu 1992*
- iar în cazul comunei Poiana Stampei *o dinamică endogenă în declin, cu un deficit migratoriu recuperat în timp prin bilanţul natural.*

Din analiza datelor statistice existente la nivelul Primăriilor (Tab.4) şi compararea rezultatelor cu cele existente pentru nivelul Moldovei şi naţional, zona se înscrie în tendinţa generală de

scădere a numărului populaţiei, declinul fiind mai accentuat în mod special după 1992, atât pe fondul scăderii natalităţii şi bilanţului natural (ce înregistrează încă valori destul de ridicate în raport cu alte zone din ţară) cât şi mai ales pe fondul declinului puternic al activităţilor extractive şi industriale.

Valorile sporului natural indică o **tendinţă de scădere naturală a populaţiei sau de stagnare**. Astfel, valoarea medie pentru zona GAL BD este foarte aproapiată de zero (0,1‰). Această valoare medie este rezultatul agergării unor valori ce diferenţiază comunele de pe valea Bistriţei (mai izolate în raport cu marea axă de circulaţie ce traversează Depresiunea Dornelor), cu **valori pozitive ale sporului natural**: Crucea, Cîrlibaba, Broşteni, unde probabil că s-a păstrat comportamenul natalist tradiţional (familii mari, cu mulţi copii) de comunele din cadrul Depresiunii Dornelor, cu **valori uşor negative** (sub -1,5‰), cu excepţia comunei Dorna Arini (cu o valoare de -4,6‰), probabil pe fondul fondul migraţiei populaţiei tinere ce a dus la scăderii natalităţii şi valorilor mai mari ale mortalităţii în raport cu aceasta, în rândul populaţiei rămase, îmbătrânite (Tab.4).

Populaţia emigrată aici din diferite zone ale ţării şi în special din nordul Moldovei (judeţele Suceava,Botoşani) începând în mod special din anii ‘60-’70 când dezvoltarea puternică a activităţilor extractive şi din industria de prelucrare a minereurilor şi lemnului a necesitat angajarea unui număr mare de presoane din afara zonei părăseşte zona după închiderea masivă a întreprinderilor din acest sector. Puternic afectate sunt cu precădere acele comune cu profil indistrial şi extractiv: Crucea, Broşteni, Iacobeni, Cîrlibaba, unde **sporul migrator** pentru perioada 1992-2001 înregistrează **valori puternic negative**: -21,2‰ pentru Crucea, -18,9 ‰ Broşteni (Tab. 4). În acelaşi timp, populaţiile etnic minoritare, în special cele de origine germanică (cunoscuţi drept „ţipţeri”), stabiliţi aici cu mult mai mult timp în urmă (încă din perioada Imperiului Austro-Ungar), în special în localităţile miniere (Iacobeni, Cîrlibaba dar şi Dorna Candrenilor) începuseră să părăsească zona încă dinainte de 1990, acest fapt contribuind la accentuarea bilanţului migratoriu negativ.

Tabelul 4 – Indicatori demografici

localitatea	populatia 1992	populatia 2002	1992-2002	1992-2002 %	SM*	SN**	Populaţie activă	Şomaj (%)
Broşteni	7686	6603	-1083	-14	**-18,9**	4,7	3940	10,4
Cîrlibaba	2075	1981	-94	-5	**-8,3**	4,2	1224	12,3
Crucea	2750	2279	-471	-17	**-21,2**	2,8	1393	6,9
Dorna	4797	4684	-113	-2	**-0,5**	**-1,4**	1783	7,2

Candrenilor								
Dorna Arini	3089	3097	8	0	5,3	**-4,6**	1780	10,2
Iacobeni	4293	3866	-427	-10	**-8,7**	**-1,2**	1442	15,7
Panaci	2323	2335	12	1	2	**-1,5**	1334	5,9
Poiana Stampei	2316	2319	3	0	1,4	-0,8	1384	8,0
Şaru Dornei	4228	4320	92	2	3,4	-1,1	2558	6,1
Bilbor	2930	2865	- 65	- 4	-4,1	1,8	1187	1,7
VALORI MEDII	**3648,7**	**3434,9**	**-213,8**	**-4,9**	**-5,1**	**0,29**	**1802**	**8,69**

O pondere semnificativă a populaţiei, în mod special cei din comunele mai izolate, aflate la distanţe prea mari pentru a permite navetismul zilnic la Vatra Dornei pentru muncă (Crucea, Cârlibaba, Poiana Stampei, Broşteni), părăseşte mediul rural pentru a se stabili la oraş (atât în Vatra Dornei cât şi în oraşele mai mari din judeţ sau din ţară). După 1992, la scăderea populaţiei contribuie şi migraţia pentru muncă, însă cu un aport destul de scăzut încă,

Fig. 7 - Structura pe grupe de vârstă a populației în UAT din GAL BD

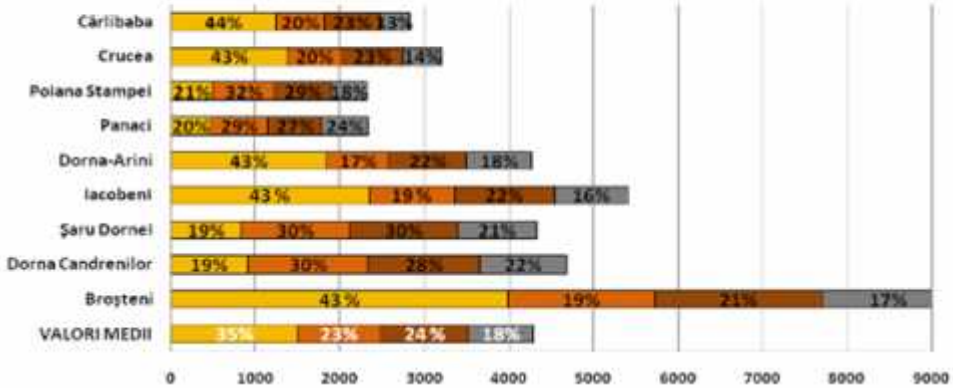

Alina IONIȚĂ, 2010	VALORI MEDII	Broşteni	Dorna Candrenilor	Şaru Dornei	Iacobeni	Dorna-Arini	Panaci	Poiana Stampei	Crucea	Cârlibaba
0-14 ani	1497	3987	906	828	2344	1842	459	490	1379	1241
15-34 ani	980	1736	1426	1279	1004	736	687	735	638	575
35-59 ani	1043	1975	1317	1293	1192	922	639	667	728	650
peste 60 ani	771	1562	1035	920	864	765	550	427	454	363

majoritatea revenind în localitatea de origine.

Există şi comune ce înregistrează un **spor migrator pozitiv** (Dorna Arini, Şaru Dornei, Panaci, Poiana Stampei), datorat probabil „întoarcerii la ţară" a celor ce deţineau terenuri în zona rurală, pentru valorificarea acestora, în perioada de tranziţie când viaţa la oraş se dovedeşte costisitoare iar posibilitatea achiziţionării unui mijloc auto personal facilitează deplasarea facilă către special în Vatra Dornei, centru urban polarizator al zonei.

Cu toate acestea, pe baza valorilor negative foarte ridicate ce caracterizează în special comunele de pe valea a Bistriţei (Curcea, Cîrlibaba, Iacobeni) şi proaspătul oraş Broşteni, fac ca **media sporului migrator pentru zona GAL BD să fie negativă: - 5,1‰** (Tab.4)**. Tendinţa de exod rural** este mult mai accentuată în rândul populaţiei tinere, în mod special în comunele cu profil monoindustrial sau profund agricol, sectoare de activitate cu o rentabilitate scăzută. Acest fenomen se înregistrează pe fondul creşterii accesibilităţii populaţiei la educaţie (în special învăţământ universitar) şi mijloace de formare profesională atât la nivelul zonei (CEFIDEC Vatra Dornei, Filiala din Vatra Dornei a Facultăţii de Economie şi Administrare a Afacerilor a Universităţii Al.I.Cuza Iaşi, Colegiul „Ţara de Sus" Vatra Dornei, Filiala Universităţii Ecologice Bucureşti din Vatra Dornei) cât şi la nivelul altor centre universitare din ţară (Suceava, Iaşi, Cluj Napoca, Bucureşti,etc). Astfel, mai bine pregătiţi profesional, majoritatea tinerilor preferă să părăsească zona, în care oferta de locuri de muncă este preponderent în sectoare ce necesită o calificare minimă (prelucrarea lemnului, muncă agricolă în gospodărie, etc), sectorul serviciilor şi turismului fiind încă destul de slab dezvoltate în mediul rural.

Structura pe grupe de vârstă la nivelul anului 2002 (Fig.7) evidenţiază comune cu o pondere mare a populaţiei tinere (0-14 şi 15-35 de ani): Iacobeni, Dorna Arini, Crucea, Cârlibaba, Dorna Candrenilor şi oraşul Borşteni, unde această categorie ocupă circa 60% din totalul populaţiei (Fig.7). Ponderi ridicate, în jurul a 50% se înregistrează şi în comunele Poiana Stampei, Panaci, Şaru Dornei. Populaţia de peste 60 de ani reprezintă, cu excepţia comunelor Panaci (24% - o tendinţă mai accentuată de îmbătrânire), Dorna Candrenilor, Şaru Dornei, un procent de sub 20%, cu valori minime de 13 şi 14 % în comunele Cîrlibaba, respectiv Crucea (Fig. 7).

Astfel, pe ansamblu, comunele din zona GAL BD se încadrează în categoria UAT cu o **tendinţă medie de îmbătrânire pe fond de exod rural moderat** după 1970 (Atlasul României, 2006, pp 41). Din punct de vedere demografic zona prezintă, în special în satele mai izolate, o tendinţă de îmbătrânire a populaţiei, accentuată de scăderea natalităţii şi de fenomenul de migraţie a tinerilor. Cu toate acestea, în comparaţie cu alte zone ale ţării,

populaţia este mult mai stabilă din punct de vedere demografic. Fenomenul este mult mai accentuat pentru comunele mai izolate, aflate la periferia zonei, monoindistriale (cu profil minier sau forestier). Ponderea populaţiei active (apte pentru muncă) din populaţia totală precum şi valorile indicelui de dependenţă demografică (raportul dintre populaţia inactivă şi cea activă) înregistrează valori normale, uşor mai ridicate pentru comunele Poiana Stampei şi Şaru Dornei. Aceste aspecte subliniază una din oportunităţile de dezvoltare ale zonei: existenţa unei populaţii destul de stabile încă şi a unei ponderi importante a populaţiei tinere şi active. Acest comportament demografic influenţat încă de tradiţia locală este destul de fragil în condiţiile actuale în care influenţele vest-europene se resimt până la nivelul zonelor izolate de munte iar asigurarea unui nivel de trai mai ridic, în special pentru tineri reprezintă o necesitate de bază, a cărei satisfacere pe plan local impune nevoia de acces la infrastructură, resurse şi locuri de muncă.

II. 2.1.5. Patrimoniu de mediu

II.2.1.5.1. Calitatea mediului

În ceea ce priveşte **calitatea aerului**, conform analizei datelor înregistrate de către APM Suceava la staţia de fond regional EM-3, Poiana Stampei, nu au fost semnalate depăşiri ale valorilor limită (VL) pentru nici unul din parametrii monitorizaţi[4] (tab de mai jos).

Tab. ...- *Concentraţii medii semestriale, maxime zilnice şi orare de poluanţi acidifianţi înregistrate în sem. I 2010, la staţia EM-3 Poiana Stampei*

Substanţa poluantă	Concentraţia medie semestrială µg/mc	Val. maximă zilnică µg/mc	Val. zilnică pt protecţia sănătăţii umane µg/mc	Val. maximă orară µg/mc	Val. orară µg/mc	Frecvenţa depăşirilor VL/CMA (%)
SO_2	3,99	14,21	125	29,25	350	0
NO_2	12,41	27,56	-	50,97	200	0

[4] Conf. Raportului privind calitatea mediului pentru semestrul I, 2010, al APM Suceava, http://www.apmsv.ro/Monitorizare/Rapoarte/Raport_sem%20I_2010.pdf

Tab. ...- *Concentraţii ale ozonului în sem. I 2010, la staţia EM-3 Poiana Stampei*

	Conc. medii orare maxime µg/m^3		Valoare maximă zilnică a mediilor de 8 ore µg/m^3		Conc medie semestrială µg/m^3
	măsurată	**PL**	**măsurată**	**OTL**	**măsurată**
$O_{3\ (ozon)}$	3,99	14,21	125	29,25	350

În ceea ce priveşte **calitatea apelor**, principalele cursuri de apă colectoare monitorizate de către APM Suceava în secţiunile de control: Cîrlibaba, Argestru, Barnar (pentru râul Bistriţa) şi Dorna Candrenilor (pentru râul Dorna), în semestrul I al anului 2009 şi în semestrul I al anului 2010, apele acestor râuri au fost clasificate în categoria de calitate I, (conform Ord. 161/2006 – Program WatQual2008).

Excepţie face **râul Dorna**, care în luna aprilie 2009 a fost clasificat în categoria de calitate II,

Tab. ...- *Concentraţii ale pulberilor PM10 în sem. I 2010, la staţia EM-3 Poiana Stampei*

PM10	Valoare medie lunară µg/mc	Valoare maximă zilnică µg/mc	Nr. valori > VL
Ianuarie	25,19	83,03	2
Februarie	21,18	49,05	0
Martie	21,93	64,32	2
Aprilie	16,69	52,87	1
Mai	12,31	34,34	0
Iunie	12,11	31,25	0
Semestrul I 2010	**18,71**	**83,03**	**5**

pe baza valorilor indicatorilor CBO_5, CCO-Cr iar în luna martie 2010 a fost încadrat în aceeaşi categorie pe baza valorilor înregistrate la indicele Mn^{2+}.

Surse majore de poluare în zona GAL BD

Agent economic	Domeniu de activitate	emisar	Poluanţi la care s-au înregistrat depăşiri – sem I 2009	Poluanţi la care s-au înregistrat depăşiri – sem I 2010
Primăria Şaru Dornei	Captare şi prelucrare apă pentru alimentare	Pr. Neagra	Suspensii; $NH4^{+-}$; Detergenţi; Subst. cons. oxigen	Suspensii;azot total; Detergenţi; Subst. cons. de oxigen
CNA Uraniului	Industrie extractivă	r. Bistriţa	Suspensii; Subst. cons. oxigen; $NH4^{+-}$;	Subst. cons. oxigen; $NH4^{+-}$; Detergenţi;

Crucea (menajere)			Detergenţi;	
Primăria Iacobeni	Captare şi prelucrare apă pentru alimentare	r. Bistriţa	Suspensii; Subst. cons. oxigen; $NH4^{+-}$; Detergenţi;	Azot amoniacal; detergenţi
Primăria Broşteni	Captare şi prelucrare apă pentru alimentare	r. Bistriţa	Suspensii; Subst. cons. de oxigen; $NH4^{+-}$; Detergenţi; Subst. extractibile	Suspensii; Subst. cons. de oxigen; $NH4^{+-}$; Detergenţi; Subst. extractibile

În zona Dornelor sunt prezente atât unităţi de procesare a laptelui şi producere a brânzeturilor şi incinte sau platforme ale fostelor exploatări miniere, cât şi fabrici de prelucrare a lemnului ce ar putea avea un impact negativ asupra mediului prin poluarea apelor. La acestea se adaugă canitatea mare de ape reziduale urbane epurate la nivelul staţiei din Vatra Dornei.

Parametrii chimici ai apelor uzate au fost analizaţi în cursul semestrului I al anului 2010 de către SGA Suceava la nivelul mai multor staţii de epurare din zonă: SC RADIX Turism SRL, Panaci, SC Dorna Lactate SA Floreni, Primăria Iacobeni, Mina Dorna Iacobeni – sector minier Tolovanu (ape tehnologice), Mina Dorna Iacobeni – Platforma industrială Iacobeni (ape tehnologice), SC Dorna Lactate SA Ortoaia, SC Dorna Lactate Coşna, SC Coca Cola HBC România – punct Poiana Negrii, CNU Crucea (ape menajere), Primăria Şaru Dornei, SC Romanel Internaţional Grup, Vatra Dornei, SC Rio Bucovina SRL, PL Vatra Dornei, SC Camy Lact SRL Vatra Dornei, SC ACET SA Agenţia Vatra Dornei, UM 01037 Vatra Dornei. Unităţile la care a fost înregistrat un nivel mai ridicat de poluare, prin depăşiri ale valorilor limită la unii indicatori de calitate sunt prezentate în tabelul de mai sus.

Gestiunea deşeurilor reprezintă una din activităţile finanţate de la bugetul local, costurile aferente acestui domeniu fiind destul de ridicate, ca urmare a distanţelor mari de transport până la depozitul zonal existent la Câmpulung Moldovenesc.

În ceea ce priveşte managementul deşeurilor, la nivelul judeţului Suceava s-a hotărât, conform Planului Naţional de Gestiune a Deşeurilor, aprobarea înfiinţării a două depozite zonale de deşeuri.

II.2.1.4.2. Rezervaţii naturale şi situri Natura 2000

Datorită elementelor şi sistemelor naturale deosebite prin valoarea lor ştiinţifică, peisagistică, ecologică, culturală, în cadrul teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor au fost înfiinţate de-a lungul timpului mai multe arii naturale protejate, cea mai mare parte dintre acestea făcând astăzi parte din reţeaua europeană de arii naturale protejate „Natura 2000" (Fig. 9). Pentru o dezvoltare durabilă integrată şi eficientă a teritoriului, obiectivele de management ale acestora (specifice regimului de protecţie şi/sau conservare al fiecăreia) trebuie să fie integrate în politica de dezvoltare teritorială astfel încât atingerea obiectivelor de dezvoltare locală să nu conducă la degradarea acestora ci să susţină gestionarea lor eficientă.

De aceea, Strategia de Dezvoltare Locală a GAL Bazinul Dornelor are în vedere existenţa şi regimul de management al acestor arii fragile, ale căror elemente şi valori fac parte din identitatea locală şi din patrimoniul natural şi cultural al zonei.

În cadrul teritoriului GAL BD sunt reprezentate mai multe categorii de arii naturale protejate, ce corespund, conform clasificării realizate în cadrul OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei şi faunei sălbatice* (Art.5), următoarelor categorii: **arii naturale protejate de interes naţional** şi **arii naturale protejate de interes comunitar** sau situri „Natura 2000". Scopul, obiectivele principale şi regimul de management al acestora este stabilit, pentru fiecate tip, pe baza principiilor definite la nivel mondial (de către IUCN – Uniunea Internaţională pentru Conservarea Naturii), transpuse şi asimilate în legislaţia naţională (OUG 57/2007, Anexa 1).

Dintre aceste categorii, în zona GAL BD sunt reprezentate următoarele **tipuri**:

- arii naturale protejate de interes naţional:
  - **rezervaţii naturale** sau **arii de gestionare a habitatelor şi/sau speciilor** (categoria IV IUCN: *arii administrate în principal pentru conservarea prin intervenţii de gospodărire* – conf. OUG 57/2007, Anexa 1). În această categorie sunt incluse majoritatea ariilor naturale protejate din zonă, ce fac sau nu parte din situri Natura 2000 sau Parcul Naţional Călimani. Scopul principal al acestui tip de rezervaţii este cel de protecţie şi conservare al unor habitate şi specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic prin măsuri active de gospodărire (ex. cosit, păşunat, lucrări silvice, etc) ce sunt necesare pentru menţinerea acelor elemente naturale protejate. În acest tip de rezervaţii sunt interzise activităţi de exploatare a resurselor naturale ce conduc la distrugerea/degradarea elementelor protejate, fiind permise (după caz, în funcţie de contextul local, specific fiecărei rezervaţii în parte) activităţi ştiinţifice, turistice, educaţionale, de

valorificare durabilă a resurselor naturale, organizate conform planurilor de management al acestora, aprobate şi supravegheate de către custode. (conf. OUG 57/2007, Anexa 1, pct. d)

- **rezervaţii ştiinţifice** (Tinovul Poiana Stampei, Jnepeniş cu *Pinus cembra* şi Peştera liliecilor) sau **rezervaţii naturale stricte** (categoria I IUCN: *arii protejate administrate în principal în scopuri ştiinţifice*). În acest tip de rezervaţii sunt interzise orice fel de activităţi cu excepţia celor de cercetare, educaţie şi ecoturism (după caz, în funcţie de contextul local specific fiecărei rezervaţii în parte şi obiectivele din planul de management şi cu acordul custodelui, Academiei Române sau forului ştiinţific competent), scopul acestora fiind cel de menţinere a acestor areale într-o stare naturală neperturbată.
- **parcuri naţionale** (Parcul Naţional Călimani), ce corespund categoriei II IUCN: *arie protejată administrată în special pentru protecţia ecosistemelor şi pentru recreere.* Scopul parcurilor naţionale este cel de a menţine (prin măsuri de protecţie şi conservare) zone naturale reprezentative pentru spaţiul biogeografic naţional (ex. ecosisteme şi forme de relief subalpine, montane, etc) precum şi elemente naturale deosebite (geologice, paleontologice, geomorfologice, floristice, faunistice, culturale, etc), oferind posibilitatea vizitării în scopuri ştiinţifice, educative, reacreative şi turistice. În acest sens, managementul acestora exclude acele activităţi de utilizare a terenurilor şi valorificare a resurselor ce pot conduce la distrugerea/degradarea elementelor naturale protejate, fiind permisă desfăşurarea activităţilor ştiinţifice, ecoturistice, educaţionale, de valorificare durabilă a resurselor naturale, organizate conform Planului de management al acestora, aprobate şi supravegheate de către Administraţia Parcului şi forurile ştiinţifice competente (Consiliul Ştiinţific de aministrare, Academia Română).
- **monumente ale naturii** (categoria III IUCN) sunt, în acest caz, diverse specii sau elemente naturale protejate fie în cadrul rezervaţiilor fie în afara acestora pentru caracterul şi valoarea lor deosebită, obiectivul de gestionare al acestora fiind păstrarea lor intactă, fapt pentru care, în funcţie de gradul lor de vulnerabilitate, accesul populaţiei poate fi restricţionat sau interzis.

- arii naturale protejate de interes comunitar (situri Natura 2000):
  - **situri de importanţă comunitară (SCI),** al căror obiectiv principal este cel de protecţie, conservare, menţinere sau refacere a unor specii şi habitate specifice regiunii biogeografice în care au fost desemnate (regiunea alpină în acest caz), considerate importante la nivel european, rare, vulnerabile, periclitate sau pe cale de dispariţie. Aceste specii şi habitate pentru care se instituie statutul de SCI sunt listate în anexele Directivelor UE „Habitate" şi „Păsări" (transpuse în anexele 2 şi 3 ale OUG 57/2007).
  - **arii de protecţie specială avifaunistică (SPA)** vizează aceleaşi obiective ca şi în cazul SCI, dar sunt focalizate pe speciile de păsări, păsări migratoare şi habitatele acestora.

Alături de obiectivele de conservare şi protecţie a speciilor şi habitatelor pentru care au fost desemnate, siturile Natura 2000 ce permit şi desfăşurarea de activităţi care să contribuie la dezvoltarea economică şi socială, subodonate însă obiectivelor de conservare.

O mare parte dintre ariile naturale existente în zonă prezintă interes pentru utilizarea în scop turistic şi educaţional, în cadrul unora existând deja infrastructura (în cea mai mare parte primară şi învechită) necesară vizitării, interpretării turistice, informării. Dezvoltarea viitoare a teritoriului în Bazinul Dornelor trebuie să ia în considerare necesitatea protecţiei şi conseravării acestor areale, valoarea şi importanţa lor ecologică şi culturală, ce contribuie la unicitatea şi identitatea teritorială a zonei şi să găsească acele modalităţi de a le valoarifica în scop turistic şi educaţional care să permită în acelaşi menţinerea lor într-o stare optimă pe termen lung.

În cadrul teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor au fost declarate următoarele arii naturale protejate (Fig. 9):

- **Rezervaţia naturală geologică Piatra Ţibăului** (20,3 ha – categoria IV IUCN) este situată pe malul stâng al Bistriţei Aurii, pe teritoriul administrativ al comunei Cârlibaba şi se află în custodia Direcţiei Silvice Suceava (conf. APM Suceava[5]). Rezervaţia protejează un afloriment calcaros cu o înălţime de 70m, format din calcare fosilifere eocene, de o importanţă geologică deosebită atât prin grosimea neobişnuit de mare a pachetului de calcare (peste 50m), prin alcătuirea litologică complexă şi variatatea de roci existente (conglomerate de gresii, şisturi cristaline, marne roşii-gălbui) cât şi prin prezenţa calcarelor recifale fosilifere în care s-a conservat flora specifică perioadei geologice Eocene. Protecţia sa se impune datorită calităţii deosebite a calcarelor ce ar putea reprezenta un atu pentru utilizarea acesteia în construcţii.

- **Rezervaţia naturală Cheile Zugrenilor** (314 ha - categoria IV IUCN), formată de râul Bistriţa prin străpungerea rocilor dure de la limita masivelor Giumalău şi Pietrosul Bistriţei, este situată la 20 km în aval de Vatra Dornei, fiind străbătută de şoseaua principală 17 B (Vatra Dornei-Piatra Neamţ). Protejează specii de floră de interes comunitar (ex. floarea de colţ - *Leontopodium alpinum*, aflată aici la cea mai joasă altitudine din Moldova). În zona cheilor există spaţii amenajate pentru picnic (de-a lungul şoselei şi pe pârâul Colbu), precum şi o cabană cu o capacitate de 120 de locuri de cazare. Este punctul de plecare pentru traseele montane spre Vf. Pietrosul Bistriţei, Giumalău şi Rarău. Face parte din situl de importanţă comunitară *SCI Pietrosul Broştenilor-Cheile Zugrenilor*. În prezent se află în custodia DS Suceava.

[5] http://www.apmsv.ro/Prot%20Naturii/rez_suc.html

- **Rezervaţia ştiinţifică Tinovul Mare – Poiana Stampei** (681,8 ha – categoria I IUCN), situată pe malul drept al pârâului Căsoi, a fost declarată pentru prima dată monument al naturii în anul 1955 şi protejează mlaştina oligotrofă ce reprezintă cea mai întinsă rezervaţie naturală de turbă din România. În condiţiile de mlaştină oligotrofă se dezvoltă o vegetaţie specifică, sărăcăcioasă, cu aroborete de pin, molid şi mesteacăn pitic alcătuind un peisaj specific tundrei siberiene. Accesul în rezervaţie se poate face din drumul forestier Poiana Stampei-Dornişoara, pe o punte de lemn cu o lungime de 990 m. Din punct de vedere turistic, aceasta se pretează vizitării de către orice categorie de vârstă, putând fi valorificată în scop de relaxare, educativ şi ştiinţific. La intrarea în potecă există un panou informativ ce prezintă restricţiile specifice regimului de rezervaţie ştiinţifică. Infrastructura de acces, informare, interpretare şi colectare a deşeurilor este deficitară. Accesul în rezervaţie nu este controlat. Împreună cu celelalte tinoave din Ţara Dornelor (Şaru Dornei şi Românești) se pretează integrării într-un circuit tematic. În prezent rezervaţia se află în custodia APNC.

- **Rezervaţia naturală Tinovul Şaru Dornei** (36 ha- categoria IV IUCN), aflată în custodia APNC, reprezintă o mlaştină oligotrofă, cu un specific natural similar Tinovului Mare. Este situată între comunele Şaru Dornei şi Panaci, în apropierea şoselei principale. În prezent nu este amenajată în scop turistic.

- **Rezervaţia naturală Codrul Secular Giumalău** (309,5 ha- categoria IV IUCN), a fost înfiinţată în anul 1941 şi reprezintă, molidiş secular cuprins între 1230 şi 1680 m altitudine, dispus până la limita golului subalpin de pe versanul nordic al masivului, marcat de vârfurile: Şapele (1427 m), Ciungi (1521 m), Stegele (1630 m), Alunul (1667 m) şi Giumalău (1857 m). Rezervaţia se află în prezent în custodia DS Suceava. Rezervaţia este inclusă în reţeaua europeană de arii protejate Natura 2000, făcând parte din SCI şi SPA Rarău-Giumalău.

- **Rezervaţia naturală complexă, Pietrele Doamnei-Rarău** (933 ha- categoria IV IUCN) se află pe teritoriul administrativ al comunei Crucea (şi Pojorâta) şi este în custodia Direcţiei Silvice Suceava. În cadrul rezervaţiei sunt se află în regim de protecţie atât formaţiuni geo-litologice cât şi specii de floră de interes comunitar. Rezervaţia face parte din reţeaua europeană de arii protejate Natura 2000, fiind inclusă atât în SCI cât şi în SPA Rarău-Giumalău.

- **Rezervaţia ştiinţifică Peştera liliecilor** (categoria I IUCN) se află pe teritoriul rezervaţiei naturale Pietrele Doamnei-Rarău.... Rezervaţia face parte din reţeaua europeană de arii protejate Natura 2000, fiind inclusă atât în SCI cât şi în SPA Rarău-Giumalău şi se află în custodia Asociaţiei Club Speo, Suceava.

- **Situri de imporanţă comunitară** (OMDD nr. 1964/2007)

Bistriţa Aurie (ROSCI0010 - 375 ha) a cărui costodie nu a fost atribuită până în acest moment şi pentru care nu există încă un plan de management. Se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Cârlibaba (sub 1%[6]), Ciocăneşti (3%), Iacobeni (1%). Râul Bistriţa Aurie este în administrarea Apelor Române. Situl se intinde pe teritoriul administrativ al localităţilor: Valea Stînei, Botoş, Ciocăneşti, Mestecăniş, Iacobeni, Argestru.

Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.391):
Situl este localizat in lungul riului Bistrita Aurie si este reprezentat de un habitat caracteristic apelor din zona montana inferioara, respective păduri aluviale cu arin. La partea inferioară a versanţilor, în amestec cu fagul se întâlnesc şi alte specii de foioase (carpen, jugastru, paltin etc.) iar în lungul apei se găsesc esenţe moi (mai ales arin, plop, salcie). De asemenea, se întâlneşte vegetaţie ierboasă mezofilă formând pajişti de diferite dimensiuni.
Valoare şi importanţă: Habitat foarte bine reprezentat de tipul prioritar 91E0 Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* şi *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), în proportie de 90%. Foarte important este echilibrul intre om si natura din aceasta zona cu foarte multa traditie; in sit este inclusă o parte din localitatea Ciocaneşti, cu o deosebita valoare culturală (Fig. ....).
Vulnerabilitate: Vecinatatea cu DN si calea ferata are un impact puternic negativ in ceea ce priveste managementul defectuos al deseurilor, zgomotul si turismul necontrolat.

Pietrosul Broştenilor-Cheile Zugrenilor (ROSCI0196 - 485 ha), aflat în custodia Direcţiei Silvice Suceava. Se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Crucea (1%), Dorna Arini (2%).
Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.391):
Situl este localizat în M-ţii Bistriţei, cuprinzînd Vf. Pietrosul Bistriţei şi Vf. Bogolin. La limita nordică a sitului se află râul Bistriţa care formează Cheile Zugrenilor pe o lungime de 2,5 km.
Calitate şi importanţă: Vegetaţia forestieră este reprezentată de arborete de molid în care sporadic apare fagul, paltinul, mesteacănul. Vegetaţia arbustivă este reprezentată de afin şi merişor. Flora este specifică stâncăriilor, aici regăsindu-se floarea de colţ în cea mai joasă staţiune din Moldova. Pe stâncile din masiv se află endemismul petrosia (*Andryala laevitomentosa*) cu o populaţie foarte restrânsă.

[6] Procentele reprezintă ponderea rezervaţiei din suprafaţa totală a unităţii administrativ-teritoriale, conform OMDD nr. 1964/2007, vol. I

Vulnerabilitate: datorită caracteristicilor reliefului ce îl fac mai puţin accesibil, situl este în acest moment într-o stare bună de conservare.

Rarău-Giumalău (ROSCI0212 - 2157,3 ha), aflat în custodia Direcţiei Silvice Suceava, cuprinde partea cea mai înaltă a celor două masive şi se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Crucea (4%), Dorna Arini (sub 1%).
Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1109):
Calitate şi importanţă: Biotopurile existente aici, cu o floră nealterată de factorul antropogen, posedă o microfauna bogată şi variată. Aria propusa conţine un număr important de rezervaţii şi este puţin locuit, fapt ce a permis păstrarea biodiversităţii.
Vulnerabilitate: Activităţile umane ce ar putea afecta în viitorul apropiat aria, sunt: suprapăşunatul (sunt unele suprafete deja afectate) şi activităţi intensive de exploatare a lemnului.

Tinovul de la Românești (ROSCI0245 - 20 ha), aflat în custodia Administraţiei Parcului Naţional Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Coşna din suprafaţa totală căreia ocupă sub 1%.

Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1223-1225):
Situl este localizat in raza localitatii Românești si include parcela silvica 127 si parte din parcela 136 din unitatea de productie II Cucureasa (Ocolul silvic Coşna) cat si portiuni din afara fondului forestier. Insulele de tinov cu pin silvestru sunt inconjurate de paduri acidofile de molid cu muschi. De asemenea situl include turbarii active. Padurea este in prezent atat in proprietate privata a persoanelor fizice cat si in proprietatea statului. La momentul actual si portiunea aflata in fond forestier de stat este subiectul retrocedarii catre persoanele fizice din zona conform legii 247/2005. Pentru partea aflata in fond forestier (de stat si privat), managementul sitului se face actualmente pe baza amenajamentului Ocolului Silvic Coşna (U.P. II Cucureasa), iar pentru partea aflată în afara fondului forestier nu există încă un plan de management.

Calitate şi importanţă: Tinoavele de pin se remarca prin diversitatea structurala si floristica deosebita. Stratul de turba are grosimi considerabile (in jur de 3m). Trebuie mentionata capacitatea de regenerare deosebita a speciilor arborescente edificatoare pentru habitat subliniata de prezenta si vitalitatea deosebita a puietilor de molid si pin. In prezent suprafetele aflate in fond forestier sunt incadrate in Grupa I functionala (functia speciala de protectie) fiind supuse regimului de conservare deosebita.Prezintă o importantă populaţie de *Drosersa rotundifolia* (popular Roua cerului) apoximativ, 5000 de exemplare cantonate într-o suprafaţa de aproximativ 0,15 ha. Prezenţa unei populaţii foarte restrânse de *Ligularia sibirica* măreşte

importanta sitului. Intreaga suprafata de fond forestier este subiectul retrocedarii catre persoane fizice (conform legii 247/2005).

Vulnerabilitate: O portiune este deja retrocedata conform legii 18/1991 (actualmente poienita prin taieri). O parte din sit este in afara fondului forestier si nu face obiectul unui plan de management in prezent. Exista urme de pasunat in afara habitatului prioritar 91D0. De asemenea exista semne ale unor taieri de arbori si poteci amenajate (acoperita cu scandura), iar la liziera parcelei silvice 127A exista depuneri de rumegus (pt a facilita accesul in padure).

Tinovul Mare Poiana Stampei (ROSCI0247 - 644 ha), aflat în custodia Administraţiei Parcului Naţional Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Poiana Stampei din suprafaţa totală căreia ocupă 2%.
Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg. 1230):
Mlastina activa, oligotrofa, impadurita cu *Pinus silvestris*, iar in zona de lagg cu molidis inmlastinit si cenoze higrofile de specii ierboase inalte.

Valoare şi importanţă: Situl este reprezentativ pentru Bazinul Dornelor si adaposteste majoritatea speciilor oligotrofe de tinov, iar in zona de tampon din partea nordestica a tinovului se afla si o populatie compacta de *Sphagnum wulfianum*, foarte rara in Romania. Urmatoarele specii trecute la rubrica D (*Other reasons*) sunt specii higrofile de terenuri slab inmlastinite si de margini de mlastini impadurite, care pe masura ce va creste depozitul de turba vor evolua spre mlastini impadurite: *Crepis paludosa*, *Doronicum austriacum*, *Filipendula ulmaria*, *Geum rivale*, *Salix aurita*, *Spiraea chamaedryfolia*.
Vulnerabilitate: Situl este bine conservat si ar deveni vulnerabil numai daca s-ar defrisa molidisul situat in partea nordica a tinovului.

Tinovul Şaru Dornei (ROSCI0249 - 38 ha), aflat în custodia Administraţiei Parcului Naţional Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Şaru Dornei din suprafaţa totală căreia ocupă sub 1%.
Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1236):
Fondul vegetaţiei îl alcătuieşte muşchiul arctic de tipul *Sphagnum*, peste care în condiţii austere de troficitate s-a dezvoltat un arboret cu o consistenţă plină de pin silvestru (*Pinus silvstris* forma *turfosa*) pe un strat de turbă.
Valoare şi importanţă: Important pentru conservarea speciei de pin silvestru (*Pinus silvestris* forma *turfosa*).
Vulnerabilitate: Tinovul este actualmente într-o foarte bună stare de conservare.

Călimani-Gurghiu (ROSCI0019 - 136.657 ha), aflat în custodia Administraţiei Parcului Naţional Călimani. În judeţul Suceava se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Dorna Candrenilor (8%), Panaci (sub 1%), Poiana Stampei (27%), Şaru Dornei (9%).

Caracteristici (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.451):
Munţii Călimani şi Gurghiu sunt munţi de origine vulcanică având pante mari (media peste 30 grade), relief extreme de variat şi frământat, cu aglomerate vulcanice, ce dau forme de relief specifice, de un mare pitoresc. Morfologia reliefului alături de caracteristicile bio-pedo-climatice specifice favorizează menţinerea unei biodiversităţi deosebit de valoroase.
Calitate şi importanţă:
Existenţa pădurilor naturale compacte pe mari întinderi (peste 100 000 ha) a contribuit la menţinerea unei diversităţi biologice remarcabile şi reprezentative pentru munţii vulcanici din Carpaţi. Având aşezări umane, doar în defileul Mureşului, arealul nu a fost alterat semnificativ de activitatea antropică şi s-a păstrat diversitatea naturală a habitatelor şi a speciilor. În această regiune există una dintre între cele mai importante populaţii şi centre genetice pentru carnivore din Carpaţi – urs, lup şi râs, respectiv o concentrare semnificativă a speciilor de flor şi faună ocrotite prin legea naţională şi Directivele U.E. Procentul habitatelor de interes european depăşeşte 95%. Conform Manualul habitatelor sunt 13 habitate, din care 4 de importanta deosebita (înscrise în Directiva Habitate), 18 specii de păsări, 9 specii de mamifere, 2 de reptile, 5 de peşti (inclusiv *Hucho hucho*), 6 specii de nevertebrate (iclusiv *Rosalia alpina*)si 8 specii de plante sunt de interes comunitar, conform Directivei Habitate.
Vulnerabilitate:
Există o presiune semnificativă asupra pădurilor datorită retrocedării terenurilor foştilor proprietari. Amenajamentele silvice nu respectă întocmai normele silvice în vigoare privind tratamentele de regenerare prevăzute pentru condiţii de pante mari, ducând la distrugerea unei părţi însemnate a structurii pădurilor naturale, unele cvasivirgine, virgine. Braconajul este sub control, dar schimbarea proprietarilor de păduri poate prezenta premise noi reapariţiei acestui fenomen. Dezvoltarea turismului fără o strategie bazată pe principiul dezvoltării durabile poate periclita în viitor în mod semnificativ regiunea. Situl Natura 2000 va putea fi instrument eficicient de conservare a naturii pe suprafete mari.

- **Arii naturale protejate de importanţă avifaunistică** (HG nr. 1284/2007)

o **Rarău-Giumalău** (2157,3 ha), reprezintă unul dintre cele trei situri Natura 2000 de acest fel din judeţ, aflat în custodia Direcţiei Silvice Suceava.

- **PARCUL NAŢIONAL CĂLIMANI** (inclus din 2007 în SCI Călimani-Gurghiu)

Conform Planului de Management (pg. 2, 2008) **Parcul Naţional Călimani** (în acord cu prevederilor OUG 57/2007) face parte din categoria parcurilor naţionale, al căror management urmăreşte şi menţinerea interacţiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversităţii habitatelor şi peisajului, promovând păstrarea folosinţelor tradiţionale ale terenurilor, încurajarea şi consolidarea activităţilor, practicilor şi culturii tradiţionale ale populaţiei locale. De asemenea, se oferă publicului posibilităţi de recreere şi turism şi încurajează activităţile ştiinţifice şi educaţionale pe teme de protecţia naturii şi mediului. În perimetrul acestuia sunt admise numai activităţile tradiţionale practicate numai de membrii comunităţilor din zona parcului naţional şi de persoanele care deţin terenuri în interiorul parcului, activităţi tradiţionale care vor fi reglementate prin planul de management.
Conform Planului de Management (pg. 2-5, 2008) Parcul Naţional Călimani include două categorii de arii protejate: categoriile I-a şi a II-a IUCN.

1. Rezervaţii ştiinţifice

Jnepeniş cu *Pinus cembra*[7] (384,2 ha) este deosebit de importantă pentru asociaţia vegetală cu *Picea abies* (molid) şi *Pinus cembra* (zâmbru), descrisă pentru prima dată în România, în Munţii Călimani.

2. Rezervaţii incluse în zona de protecţie integrală

- **Rezervaţia peisagistică 12 Apostoli**[8] cuprinde complexul de roci eruptive unice prin forma şi frumuseţea lor, formate prin modelare eoliană, dezagregare fizică, eroziunea aglomeratelor vulcanice. Cuprinde o suprafaţă de 200 ha.
- **Rezervaţia peisagistică mixtă Iezerul Călimanului** (322 ha), include lacul subalpine sau de origine nivală cu acelaşă nume, precum şi asociaţiile vegetale de jnepenişuri şi modişuri cu zâmbru şi habitatele de grohotişuri vulcanice.

Regimul diferit de protecţie din interiroul Parcului a impus o zonare internă ce impune un management diferenţiat şi diferenţierea posibilităţilor de valorificare a resurselor natural (Fig. 10). Astfel se disting:

3. ***Zona de protecţie strictă***, cu o suprafaţă de fond forestier de 1.128 ha cuprinde zone sălbatice în care nu au existat intervenţii antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus, din care 384,2 ha constituie Rezervaţia Ştiinţifică Jnepeniş cu *Pinus cembra*. În această zonă se

[7] desemnată ca rezervaţie prin Decizia 433/1971 a Comitetului Executiv al Consiliului Judeţean Suceava, evidenţiată ca atare în Legea 9/1973 privind protecţia mediului înconjurător şi ulterior, menţionată cu numele de mai sus în Legea 5/2000.
[8] desemnată ca rezervaţie prin Decizia 433/1971 a Comitetului Executiv al Consiliului Judeţean Suceava evidenţiată în Legea 5/2000

interzice desfăşurarea oricăror activităţi umane, cu excepţia activităţilor de cercetare, educaţie şi ecoturism, cu limitările descrise în planul de management.

4. ***Zona de protecţie integrală***, cu o suprafaţă de 15.955,5 ha, cuprinde cele mai valoroase elemente ale patrimoniului natural din interiorul Parcului. În zona de protecţie integrală, în afara perimetrelor rezervaţiilor ştiinţifice cu regim strict de protecţie, se pot desfăşura următoarele activităţi:

a. ştiinţifice şi educative;

b. activităţi de ecoturism care nu necesită realizarea de construcţii-investiţii;

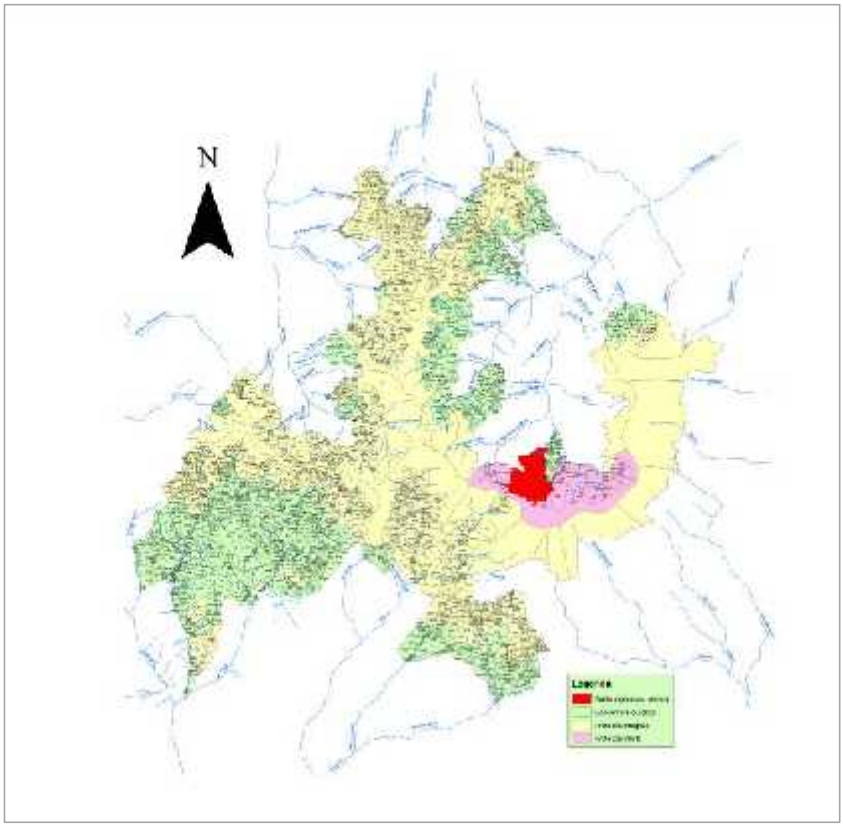

Figura 10 - Zonarea internă a Parcului Naţional Călimani (APNC, Planul de Management al PNC, Anexa 5, 2008)

c. utilizarea raţională a pajiştilor pentru cosit şi/sau păşunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităţilor care deţin păşuni sau care deţin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislaţia naţională în vigoare, pe suprafeţele, în

perioadele şi cu speciile şi efectivele avizate de administraţia parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale şi speciile de floră şi faună prezente;

d. localizarea şi stingerea operativă a incendiilor;

e. intervenţiile pentru menţinerea habitatelor;

f. intervenţiile în scopul reconstrucţiei ecologice a ecosistemelor naturale şi al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate;

g. acţiunile de înlăturare a efectelor unor calamităţi;

h. acţiunile de prevenire a înmulţirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, şi acţiunile de monitorizare a acestora şi acţiuni în acelaşi scop care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulţire.

5. ***Zona de conservare durabilă***, cu o suprafaţă de 7.472,5 ha, face trecerea între zonele cu protecţie integrală şi cele de dezvoltare durabilă. Alături de activităţile premise în zona de protecţie integrală (descrise mai sus), pot fi desfăşurate următoarele activităţi:

a. activităţi tradiţionale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacităţii productive şi de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci şi de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfăşura numai de către persoanele fizice sau juridice care deţin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunităţile locale, cu acordul administraţiei ariei naturale protejate;

b. lucrări de îngrijire şi conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale şi fără extragerea lemnului mort, cu excepţia cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafeţe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecţie strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite şi cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv cu perioada de regenerare de minimum 10 ani. Tratamentele silvice se vor aplica cu restricţii impuse de Planul de Management al PNC şi de ghidurile de gospodărire a pădurilor în arii protejate.

Având în vedere obiectivele de management ale PNC, precum şi situarea acestuia în cadrul administrativ, vecinătatea aşezărilor umane din zonă precum şi relaţiile dintre acestea şi Parc, comunele din Depresiunea Dornelor prezintă un interes deosebit pentru managementul eficient al acestuia. Reprezentanţii APL din zonă fac parte în acest send din Consiliul Consultativ de administrare, fapt ce le permite reprezentarea şi armonizarea intereslor în raport cu obiectivele Parcului. De asemenea, comunele Poiana Stampei şi Şaru Dornei deţin suprafeţe de pădure şi păşune în interiorul Parcului.

II.2.1.5. Patrimoniul arhitectural şi cultural

Ţara Dornelor reprezintă o zonă cu un trecut istoric interesant, fiind pe rând zonă independentă, parte a Ocolului Câmpulungului şi parte, pentru mai multe de 100 de ani din Imperiul Austro-Ungar (cu excepţia localităţilor din partea de sud a depresiunii). Acest trecut istoric, şi în special perioada de stăpânire austro-ungară a adus cu sine o mozaicare etnică şi o diversificare culturală ce se resimte până astăzi în tradiţiile, obiceiurile, portul, folclorul şi arhitectura locală. Această îmbinare de influenţe culturale şi elemente specifice zonei sporeşte frumuseţea naturală a zonei.

Din punct de vedere turstic, în spaţiul rural al Ţării Dornelor prezintă interes micile muzee amenajate sau improvizate ce cuprind colecţii de obiecte de uz casnic tradiţional, costume populare, obiecte de decor. Astfel de muzee se găsesc la Poiana Stampei, Dealu Florenilor (colecţia personală Lazăr Pardău) şi Ciocăneşti. Casa Muzeu Leontina Ţaran şi cele aproximativ 300 de case ornamentate cu motive naţionale viu colorate , specifice satului Ciocăneştireprezintă obiective unice în ţară şi în lume, comuna Ciocăneşti reprezentând un obiectiv turistic în sine şi un model de identitate locală.

De o frumuseţe deosebită este Biserica din Panaci, denumită şi Catedrala Munţilor. Costumele populare (diferite ca ornamentaţie în comunele din zonă) pot fi admirate şi astăzi în zilele de sărbătoare. Obieciurile şi datinile bine păstrate fac parte din frumuseţea locurilor şi prezintă interes pentru dezvoltarea turismului.

În zonă sunt prezente o serie de lăcaşe de cult ce fac parte din patrimoniul cultural al zonei. O parte dintre acestea atestă diversitatea etnică a populaţiei ce caracteziza acum câteva decenii zona (bisericile catolice din Iacobeni şi Cîrlibaba), sinagoga din Iacobeni. În oraşul Broşteni se află Biserica Muzeu construită în anul 1779, în care a învăţat marele povestitor Ion Creangă, un monument cu însemnătate culturală pentru întreaga ţară.

Denumirea lăcaşului	Localitatea
Biserica Sf Apostoli Petru şi Pavel	Panaci
Biserica Înălţarea Domnului	Coverca
Mănăstirea Piatra Tăieturii	Panaci
Mănăstirea Catrinari	Catrinari
Mănăstirea Cuv. Paraschiva	Glodu
Biserica Sf Arhangheli Mihail şi Gavril	Drăgoiasa
Biserica Sf. Constantin şi Elena	Crucea
Biserica Sf Nicolae	Cojoci
Biserica adventistă	Chiril
Mănăstirea Rarău	Chiril

Biserica Pogorârea Sfântului Duh	Coşna
Biserica ortodoxă Cârlibaba	Cârlibaba
Biserica catolică Cârlibaba	Cârlibaba
Bisericuţa Muzeu	oraş Broşteni
Manăstirea Eden- în satul Cotârgşi;	sat Cotârgaşi
Mănăstirea Peştele – Cotîrgaşi	Sat Cotârgaşi
Biserica Sf Neculai	Oraş Broşteni
Biserica Frasin	Sat Frasin
Biserica Sf. Pantelimon	Str. Lungeni
Biserica Holda	Sat Holda
Biserica Sf. Gheorghe	Sat Cotârgaşi
Biserica Darmoxa	Sat Dârmoxa
Biserica Adormirea Maicii Domnului	Ciocăneşti
Mănăstirea „Sfântul Petru şi Pavel „din muntele Botoş	Ciocăneşti
Mănăstirea „Sfânta Cruce" de pe muntele Suhard,	Ciocăneşti
Mănăstirea „Ştefan cel Mare şi Sfânt"din muntele Arşiţa	Ciocăneşti
2 biserici ortodoxe şi o biserică catolică	Iacobeni
Biserica ortodoxă Neagra Şarului	Neagra Şarului
Biserica ortodoxă Şaru Dornei	Şaru Dornei
Biserica ortodoxă Gura Haitii	Gura Haitii
Biserica ortodoxă Şaru Bucovinei	Şaru Bucovinei
Biserica ortodoxă de stil vechi	Neagra Şarului
Biserica Sf. Nicolae	Bilbor
Biserica Sf. Apostoli Petru şi Pavel	Bilbor

La acestea se adaugă numeroase festivaluri populare şi sărbători – ocazii în care pot fi admirate costumele, datinile şi folclorul local. Aceste evenimente organizate de către administraţiile publice locale, adesea în parteneriat cu agenţii economici din zonă reprezintă adevărate oportunităţi pentru prezentarea şi promovarea specificului cultural, pentru amenjarea de pieţe locale pentru micii producători, pentru consolidarea relaţiilor sociale şi pentru recreere.

Festivalul Obiceiurilor şi tradiţiilor de iarnă Ciocăneşti

Denumirea evenimentului	Data
Ziua comunei Panaci	28 august
Hramul Bisericii Sf. Apostoli Petru şi Pavel - Panaci	29 iunie
Hramul Bisericii Coverca – Tradiţii spre Înălţare (festival concurs)	Înălţare
Ziua comunei Crucea şi Ziua Minerului	14 septembrie
Hramul Bisericii Satu Mare – Crucea	21 mai
Hramul Bisericii Cojoci – Crucea	8 septembrie
Hramul Mănăstirii Rarău	15 august
Festivalul Fructelor de pădure Coşna	Prima duminică din septembrie
Serbările Zăpezii Cârlibaba	Februarie
Zilele Cârlibabei	29-30 iunie
Hramul Bisericii Catolice	25 august
Ziua oraşului Broşteni	19-20 august
Targul de ovine	14 octombrie
Sarbatorile de iarnă – în toate comunele	20 decembrie
Festivalul Naţional al Păstrăvului	Februarie-martie
Festivalul Naţional al Ouălor Încondeiate	August
Sărbătoarea Bujorului de Munte Neagra Şarului	Prima decadă a lunii iunie
Festivalul Muntelui Giumalău	începutul lui august
Festivalul Cântecul Cetinii Dorna Arini	August
Festivalul Flori pe Dorna	Iunie
Zilele comunei Iacobeni	Mai
Comemorarea eroilor pe Vf. Gruiu, Mţii Călimani	Mai-iunie
Festivalului Naţional de Datini şi Obiceiuri Populare de Iarna (Parada Măştilor), Vatra Dornei	30 dec
Ziua comunei Bilbor	29 iunie
Targul de Primăvară de la Bilbor	Prima duminică din mai
Târgul de toamnă de la Bilbor	14 octombrie

Ocupaţiile tradiţionale legate de zootehnie şi prelucrarea lemnului (ce ţin atât de managementul resurselor naturale şi de prelucrarea materiilor disponibile în zonă), de valorificarea prin produse alimentare a resurselor naturale locale prin reţete tipice zonei de

munte şi zonei istorice a Bucovinei sunt de asemenea parte integrantă a fondului cultural al zonei.

Aceste cunoştinţe constituie atât o resursă potenţială pentru recrearea şi consolidarea identităţii zonei la nivel regional prin integrarea lor în dezvoltarea viitoare a turismului, industriei alimentare şi produselor specifice precum şi managementul resurselor ecosistemelor din zonă.

La fel cum păstrarea activităţilor economice tradiţionale nu va putea fi realitaă în lipsa eficienţei economice, în egală măsură asigurarea sustenabilităţii resurselor locale pe termen lung, păstrarea identităţii locale şi creşterea competitivităţii nu pot fi asigurate fără pastrarea acestor elemente culturale.

II.2.1.6. Economia locală

Resursele naturale locale – premise pentru dezvoltarea economică

Culmile domoale, acoperite de păduri, păşuni şi fâneţe, dispunerea în trepte a formelor de relief, **peisajul agro-pastoral** conferă un **pitoresc** deosebit şi o armonie peisagistică aparte, ce reprezintă una din resursele de bază pentru dezvoltarea turistică a zonei rurale a Dornelor.
Larga dezvoltare a etajului pădurilor de molid în zonă permite valorificarea masei lemnoase în industria lemnului în timp ce în cadrul etajului pajiştilor se dezvoltă asociaţii vegetale cu o biodiversitate ridicată, care reprezintă baza furajeră de calitate pentru zootehnie. Prezenţa etajului vegetal alpin şi subalpin reprezintă un avantaj prin faptul că oferă posibilitatea colectării şi valorificării fructelor de pădure (afin, merişor). De asemenea, aceste pajişti sunt bogate în plante medicinale, încă nevalorificate la nivelul zonei. Alături de acestea, în special în zonele în care au fost realizate defrişări se dezvoltă zmeurişurile.

Apele minerale carbo-gazoase reprezintă o resursă importantă pentru Ţara Dornelor, ale căror zăcăminte prezintă o dispunere generală nord-vest – sud-est pe un aliniament ce se suprapune pe arealul de dislocare ce a înlesnit apariţia masivului eruptiv Călimani. Prezenţa resurselor hidrominerale este strânsă legată de activitatea postvulcanică a acestui masiv, dioxidul de carbon – a cărui dinamică ascendentă este facilitată de sistemul de fisuri tectonice din fundamentul cristalin - fiind dizolvat în stratele acvifere freatice ale depozitelor aluvionare ce formează terasele medii şi superioare ale versantului drept al râului Dorna. Aceste resurse sunt valorificare atât în scop curativ cât şi în scop economic, prin îmbutelierea la Poiana Negri, Dorna Candrenilor şi Panaci. De asemenea, în zonă există izvoare minerale feruginoase şi sulfuroase (la Iacobei), cu potenţial de valorificare în scop curativ, balnear.
Numărul mediu de 105 zile cu strat de zăpadă şi grosimea medie a acestuia de 110 cm, precum şi prezenţa unor versanţi cu expoziţie nordică cu pante mari au favorizat amenajarea pârtiilor

de schi şi dezvoltarea sporturilor de iarnă. Elementele specifice topoclimatului determină un bioclimat tonifiant, excitant, cu anumite nuanţe de sedare, cu importante valenţe terapeutice.
Învelişul vegetal este caracterizat de prezenţa asociaţiilor vegetale specifice etajului pădurilor de molid, etajului subalpin şi alpin, ce includ specii şi ecosisteme unice sau rare, cu o valoare peisagistică şi ştiinţifică deosebită. Un element de specificate al zonei este prezenţa mlaştinilor oligotrofe (tinoave) ce păstrează elemente floristice specifice perioadelor intercaciare, similare zonei de tundra.
Prezenţa acestora a favorizat înfiinţarea unor arii naturale protejate cu valoare turistică, ce oferă posibilitatea dezvoltării ecoturismului şi a turismului ştiinţific: tinoavele de la Poiana Stampei şi Şarul Dornei, rezervaţia Cheile Zugrenilor-Pietrosul Bogolin, rezervaţia complexă Pietrele Doamnei-Rarău, Parcul Naţional Călimani, etc.
Astfel, gama de **resurse locale** din Bazinul Dornelor este reprezentată de:

- **păduri** (ce ocupă cea mai mare parte din suprafaţa comunelor), **păşuni** şi **fâneţe**, dar şi resurse subsolice de:
- **minereuri neferoase** (a căror explotare este aproape total sistată în acest moment),
- **ape minerale şi carbogazoase** (îmbuteliate în comunele: Dorna Candrenilor, la Poiana Negri şi Panaci) dar şi **zăcăminte de turbă** (la Poiana Stampei).

II.2.1.6.1. Repartizarea populaţiei active

Majoritatea personalului salariat este angajat în activităţi industriale, în comerţ şi servicii. În ceea ce priveşte sectorul industrial local, industria alimentară (îmbutelierea apelor minerale, procesarea laptelui şi fabricarea produselor lactate, sectorul panificaţie) alături de industria de prelucrare primară a lemnului angajează numărul cel mai mare de personal salariat.

localitate	Număr total de salariaţi	Număr de salariaţi în localitate	% salariaţi în localitate
BROSTENI	1452	1113	77
Cîrlibaba	384	301	78
Crucea	525	460	88
Dorna-Arini	714	336	47
Dorna Candrenilor	751	593	79
Coşna	390	312	80
Iacobeni	708	491	69
Ciocanesti	359	270	75
Panaci	455	352	77
Poiana Stampei	484	379	78

Saru Dornei	848	539	64
Bilbor	278	-	-
MEDIE	**643**	**468**	**74**

În general, veniturile personalului salariat sunt suplimentate prin venituri provenite din activităţi zootehnice. O mare parte din populaţia activă angajată în sectorul zootehnic nu este salariată, lucrând în gospodăria proprie. Un număr mare de populaţie este angajată de aseameanea în sectroul forestier, unde o mare parte din necesarul forţei de muncă este angajată sezonier (la lucrări de replantare, curăţare, etc).

Situaţia şomajului

localitate	Populaţia activă	Nr. şomeri	% şomeri
BROSTENI	3940	410	10,4
Cîrlibaba	1224	151	12,3
Crucea	1393	96	6,9
Dorna-Arini	1780	182	10,2
Dorna Candrenilor	1783	129	7,2
Coşna	938	122	13,0
Iacobeni	1442	227	15,7
Ciocanesti	905	99	10,9
Panaci	1334	79	5,9
Poiana Stampei	1384	111	8,0
Saru Dornei	2558	156	6,1
Bilbor	1187	50	4,2
MEDIE	**1698**	**160**	**8,69**

Ponderea şomerilor din totalul populaţiei active în zonă variază între un minim de 4,2 % (în comuna Bilbor) şi 15,7% (în comuna Iacobeni).

II.2.1.6.2. Agricultura

II.2.1.6.2. 1. Utilizarea terenurilor

Ponderea şi repartiţia teritorială a principalelor de categorii de utilizare a terenurilor sunt infuenţate direct de caracteristicile fizico-geografice ale zonei (Fig. 11,12). Valorificarea resurselor naturale ale terenurilor reprezintă baza dezvoltării economice a zonei, preponderenţa categoriilor principale de utilizare reflectându-se în structura economiei locale.

Tab. 5- Evoluţia suprafeţelor agricole (ha) în perioada 1990-2005

	Total teren agricol	arabil	fâneţe	păşuni	livezi
Broşteni	**-**	-	-10	-	10
Cârlibaba	**+64**	+2	+62	-	-
Crucea	**-**	-	-	-	-
Dorna-Arini	**+339**	-4	-	+343	-
Panaci	**-234**	-	+102	-336	-
Poiana Stampei	**+34**	+7	+7	+21	-1
Şaru Dornei	**-1359**	41	-	-1400	-
Dorna Candrenilor	**+257**	+21	+284	-47	-1
Iacobeni	**+31**	-	+10	+21	-

Pentru comunele Ciocăneşti şi Coşna, înfiinţate în 2003 datele statistice nu indică modificări ale suprafeţei agricole aferente perioadei 2003-2005

Valoarea medie pentru întreaga zonă indică o pondere de **74%** (din suprafaţa totală) **terenuri neagricole** (păduri, ape, construcţii, teren neproductiv) şi doar **26 % terenuri agricole** (arabil, păşuni, fâneţe).

Cea mai echilibrată în raport cu această valoare medie este comuna Şarul Dornei, cu un raport agricol/neagricol de 49/51 %, în timp ce în cazul UAT Broşteni, Crucea, Cârlibaba, se remarcă o predominanţă clară a terenurilor neagricole, ce ocupă peste 80 % din suprafaţa totală a acestora (Fig. 4,6). În general, cu excepţia comunelor Şaru Dornei şi Dorna Candrenilor unde terenurile agricole sunt mai bine reprezentate ca pondere, majoritatea comunelor deţin suprafeţe de mai puţin de 30% terenuri agricole. Având în vedere faptul că în această zonă dezvoltarea economică se bazează în principal pe valorificarea resurselor locale, această repartiţie a categoriilor de utilizare determină *posibilitatea de diversificare a economiei locale* de care depind dezvoltarea armonioasă şi flexibilitatea acesteia, impunând în unele cazuri (acolo unde alte resurse minerale lipsesc) o specializare a economiei (ex. sectorul forestier şi de prelucrare a lemnului în Cârlibaba) .

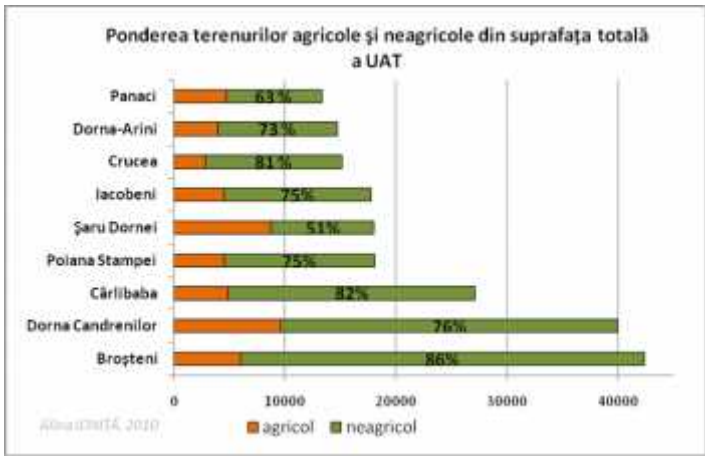

Figura 13 - Ponderea suprafeţelor agricole şi neagricole din suprafaţa totală a comunelor *(**agricol** = arabil, păşuni, fâneţe; **neagricol** = păduri, ape, construcţii, teren neproductiv,etc)*

Categoriile predominante de utilizare sunt **pădurile** (în cadrul terenurilor negaricole) şi **păşunile** (în cadrul terenurilor agricole). Deşi la nivelul valorii medii pentru zonă raportul % păşuni/% fâneţe este doar sensibil mai mare în favoarea păşunilor (53/42), la nivelul UAT diferenţele sunt mult mai mari.

În ceea ce priveşte evoluţia categoriilor de utilizare, datele existente cu privire la dinamica în timp a terenurilor agricole indică în majoritatea cazurilor o creştere a suprafeţei acestora în intervalul 1990-2005 (mai semnificativă pentru comunele Dorna Arini şi Dorna Candrenilor şi mult mai puţin însemnată în cazul comunelor Cârlibaba, Poiana Stampei, Iacobeni). Această creştere se face de obicei prin creşterea suprafeţei ocupate cu păşuni (Tabelul 5). Un fenomen invers, de scădere destul de semnificativă a suprafeţei agricole caracterizează comunele Şaru Dornei şi Panaci, cauza fiind reducerea suprafeţei păşunilor. O cauză ce stă la baza acestei situaţii este împădurirea naturală a suprafeţelor de păşune ca urmare a abandonului şi subexploatării acestora. Dat fiind faptul că suprafeţele păşunabile se află mai rar în partea inferioară a văii (Fig. 12), ocupată de obicei cu fâneţe, este puţin probabil ca această scădere să fie cauzată de extinderea domeniului construit. Această problemă este accentuată de faptul că

pajiştile montane din această zonă au o biodiversitate şi o productivitate ridicată, iar valorificarea lor prin tehnici tradiţionale ar putea reprezenta avantaje deosebite în dezvoltarea unei agriculturi ecologice.

Structura utilizării terenurilor în zonă indică existenţa unui potenţial important pentru dezvoltarea sectoarelor zootehnic şi forestier, ce reprezintă deja ramurile principale ale economiei locale. Utilizarea în regim asociativ, valorificarea industrială superioară, un bun marketing şi dezvoltarea marcilor locale ar putea susţine o dezvoltare mai semnificativă a economiei locale. În lipsa altor resurse naturale (ex. minerale, subsolice), repartiţia spaţială a categoriilor de utilizare impune o specializare a economiei locale pentru unele comune (ex. industria lemnului în Cârlibaba), în timp ce altele (Şaru Dornei, Dorna Candrenilor) prezintă premisele necesare diversificării economiei locale, fapt ce îi sporeşte flexibilitatea.

Principalele categorii de utilizare a terenurilor

Comuna	arabil	păşuni	faneţe	livezi	păduri
BROSTENI	253	3115	2628	15	35807
DORNA CANDRENILOR	431	4822	4430	0	29677
CARLIBABA	94	4104	732	0	21661
POIANA STAMPEI	258	2531	1813	0	13148
SARU DORNEI	352	4671	3763	0	9078
IACOBENI	268	2493	1762	0	12671
CRUCEA	51	1619	1195	0	11888
DORNA-ARINI	276	1394	2342	0	10347
PANACI	200	2289	2238	0	8116
COŞNA	130	2833	1810	0	15715
CIOCĂNEŞTI	44	1282	984	0	7988
BILBOR	68	7261	4521	0	10465
TOTAL GAL BD	**2425**	**38.414**	**28.218**	**15**	**186.561**

II.2.1.6.2.2. Zootehnia şi domeniul forestier

După închiderea intreprinderilor cu profil economic extractiv-industrial din zonă (mai ales în perioada 1990-1995), ce contribuiau la diversificarea economiei locale şi la angajarea unui procent important al populaţiei active, economia Depresiunii Dornelor a rămas una tipic montană, bazată pe valorificarea (în special primară) a resurselor naturale locale prin activităţi activităţi forestiere, agro-pastorale (zootehnice) şi turistice.

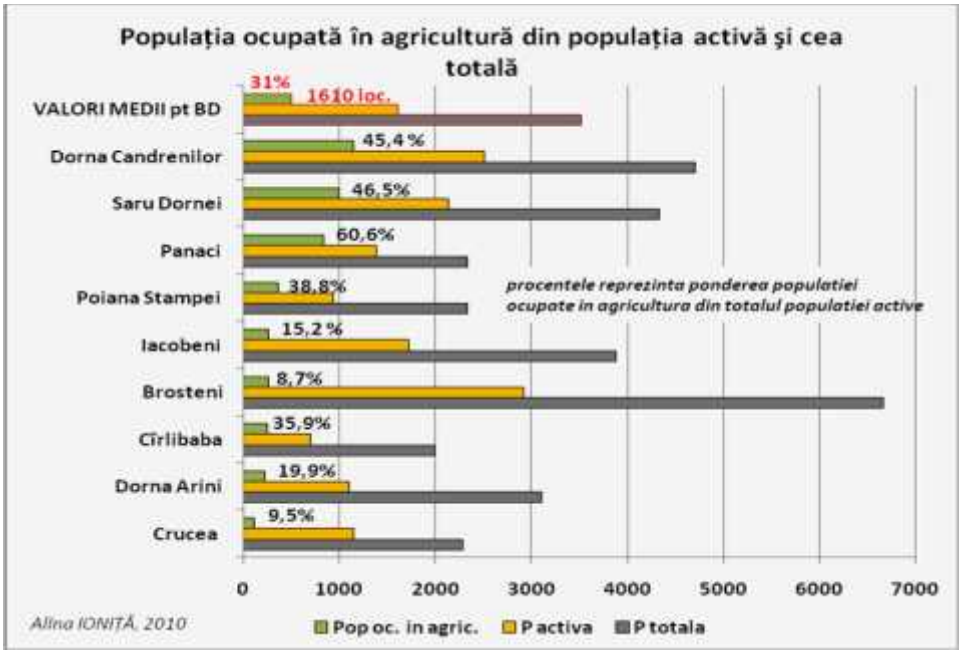

Figura 14 – Populaţia ocupată în agricultură în UAT din GAL Bazinul Dornelor

Ponderea suprafeţelor arabile în această zonă este foarte redusă (Fig.11), cea mai mare parte din terenurile agricole fiind ocupată de păşunile şi fâneţele a căror existenţă susţine dezvoltarea sectorului zootehnic şi industria produselor lactate. Suprafaţa agricolă ocupă în medie 29,4 % din suprafaţa totală a comunelor din zonă, iar valorile la nivelul fiecărei comune sunt apropiate de medie, cu excepţia comunei Şarul Dornei, unde suprafaţa arabilă ajunge la aproape jumătate din cea totală, subliniind potenţialul pentru dezvoltarea acestui sector economic (Fig. 13). Cu toate acestea, eficienţa sectorului zootehnic este în scădere din cauza veniturilor mici pe care le aduce, a lipsei de concurenţă şi iniţiativă în zonă. Multe dintre gospodăriile din zonă practică aceste activităţi pentru asigurarea consumului propriu, veniturile obţinute prin comercializarea unui surplus fiind de regulă destul de reduse şi fiind reinvestite în acoperirea costurilor aferente muncilor agricole (cosit, făcătul fânului, vărat, achiziţionarea nutreţului, etc). Drept urmare, populaţia zonei este angajată preponderent în activităţi agricole, ponderile cele mai mari ale activilor din acest sector depăşind 45 % cu excepţia comunelor Dorna Arini şi Poiana Stampei.

Angajarea unui număr mare de gospodării în activităţile zootehnice reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea agroturismului şi integrarea produselor locale naturale în produsul turistic. În acest scop este necesară demararea unor demersuri pentru certificarea produselor alimentare

Structura şeptelului

Comuna	Număr bovine	Număr porcine	Număr ovine	Număr păsări
BROSTENI	1675	350	2108	14400
CARLIBABA	850	140	280	2900
CRUCEA	625	80	800	8500
DORNA CANDRENILOR	3997	1600	920	10000
DORNA-ARINI	2256	670	875	9500
IACOBENI	550	110	220	3600
PANACI	2156	280	232	4600
POIANA STAMPEI	1450	522	300	3500
SARU DORNEI	3785	550	314	8040
CIOCANESTI	1100	150	420	3500
BILBOR	3168	1386	1206	5000
TOTAL	**21.612**	**5.838**	**7.675**	**73.540**

II.2.1.6.3. Industria locală – IMM - Microintreprinderi

Analiza activităţilor economice din zona Dornelor diferenţiază clar mediul rural, unde **numărul mediu de firme/comună** este de 9,25. Valori apropiate faţă de această medie se înregistrează în Poiana Stampei şi Şaru Dornei, faţă de care există diferenţieri semnificative atât pozitive, în comuna Dorna Candrenilor (cu număr de 12) cât şi negative, în comuna Panaci (cu 6,3 firme).

Deşi numărului mai mare de firme din localitate îi corespunde o populaţie proporţional mai mare, având în vedere numărul redus al firmelor din comunele aferente bazinului Dornelor şi numărul mic de angajaţi al acestora, am putea presupune că o parte din populaţia din mediul rural lucrează în Vatra Dornei şi face naveta, dând naştere astfel unor fluxuri migratorii zilnice. Probabilitatea mai mare ca această ipoteză să fie adevărată este în special pentru localităţile cele mai apropiate (în cazul cărora timpul şi costul deplasărilor zilnice se dovedeşte eficient) şi în special pentru activii cu studii superioare, specializaţi în domenii în care nu există posibilităţi de angajare în localitatea de reşedinţă (turism, servicii bancare, transporturi, administraţie etc).

Principalele sectoare de activitate ale firmelor din zonă sunt:

- **SILVICULTURA:** silvicultură şi exploatarea lemnului şi domeniul serviciilor auxiliare agriculturii şi exploatării forestiere
- **PRELUCRAREA PRIMARA A LEMNULUI:** unităţi cu profil de tăiere rânduire şi impregnarea lemnului), intermediere în comerţul cu material lemnos şi de construcţii, fabricarea produselor stratificate din lemn , fabricarea de elemente de dulgherie şi tâmplarie
- **FERME pentru CRESTEREA ANIMALELOR:** ferme zootehnice (cresterea animalelor, activitatea fermelor pentru obtinerea laptelui)
- **SERE - CULTURA PLANTELOR :** cultivarea legumelor, a specialitatilor horticole si a produselor de seră, cultivarea fructelor, nucilor, a platelor pentru bauturi si mirodenii
- **INDUSTRIA ALIMENTARĂ:** fabricarea pâinii şi produselor proaspete de patiserie , fabricarea altor produse alimentare, fabricarea produselor lactate şi a branzeturilor
- **EXTRACŢIA PRIMARĂ A RESURSELOR SUBSOLICE - MATERIALE DE CONSTRUCŢII: u**nităţi de extracţie şi preparare a turbei, extracţia pietrei pt construcţii (Dornişoara, Gheorghiteni).
- **CONSTRUCŢII:** construcţii de clădiri şi lucrări de geniu, lucrări tehnico-sanitare, lucrări de vopsitorie, zugrăveli şi montări de geamuri.
- **TEXTILE:** fabricare a articolelor textile şi încălţăminte
- **UNITATI DE DESERVIRE PUBLICĂ – BARURI ŞI RESTAURANTE**
- **TRANSPORTURI:** unitati de transporturi terestre de calatori pe baza de grafic, transporturi terestre de calatori, unităţi cu profil de transporturi rutiere de marfuri.

II.2.1.6.4. Comerţ şi servicii

În domeniul comerţului, intreprinderile existente în zonă au ca obiect de activitate**:** intermedierea în comerţul cu produse alimentare, băuturi şi tutun, unităţi de comerţ cu ridicata al cerealelor, seminţelorşi furajelor, comerţul cu ridicata al produselor neclasificate in alta parte, comert cu ridicata cu cafea, ceai, cacao si condimente, comert cu amanuntul care nu se efectueaza prin magazine, comert cu amanuntul in magazine specializate al altor produse nca, comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tututn, comert cu amanuntul in magazine specializate de produse alimentare, comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare, comert cu amanuntul al fructelor si legumelor proaspete, comert cu amanuntul al carnii si produselor din carne, comerţ cu piese şi accesorii pt autovehicule .

În ceea ce priveşte serviciile, se înregistrează următoarele tipuri de servicii: legătorie, manipulari, unităti cu profil alte mijloace de cazare, agentii de voiaj, ghizi, asistenta turistica, agentie imobiliara, inchiriere a autoturismelor si utilajelor, unitati cu profil activitati juridice, unitati cu profil activitati de arhitectura, inginerie si consultanta tehnica, activitati fotografice, dispensare veterinare, spalarea, curatarea si vopsirea textilelor, etc

II.2.1.6.4.1. Turismul

Analiză pentru dezvoltarea ecoturismului în Ţara Dornelor

NOTĂ: *Această analiză a fost realizată în cadrul proiectului* ***„Ecoturism în Ţara Dornelor – un instrument pentru dezvoltare durabilă”****, implementat de către Asociatia de Ecoturism din Romania*[9] *şi Fundatia de Speologie „Club Speo Bucovina” Suceava, în parteneriat cu Community Based Natural resource Management Network – Norvegia”. În cadrul acestui proiect obiectivul principal este cel de dezvoltare a ecoturismului în Ţara Dornelor, proiectul vizând 5 din comunităţile existente în Depresiunea Dornelor: Poiana Stampei, Dorna Candrenilor, Şaru Dornei, Panaci, Dorna Arini. Documentul elaborat în acest sens stă la baza*

[9] Această analiză face parte din documentul “Concept de dezvoltare a destinaţiei ecoturistice Ţara Dornelor” realizat de către echipa **Asociaţiei de Ecoturism din Romania**: **Alina Ioniţă**, **Bogdan Papuc**, **Andrei Blumer**, în cooperare cu echipa **Parcului Naţional Calimani**: **Liviu Huţanu**, **Cristi Ortoanu** şi **Basarab Barladeanu**. Acest document este în lucru şi poate fi consultat la adresa: http://www.eco-romania.ro/en/doc/ecotourist%20destination%20development%20concept.pdf

strategiei Asociaţiei de Ecoturism Ţara Dornelor, a cărei înfiinţare în luna iunie, 2010 reprezintă unul din rezultatele acestui proiect. Unul din obiectivele acestei strategii este integrarea acesteia în strategia de dezvoltare locală şi extinderea ariei sale de interes asupra întregului teritoriu aferent GAL Bazinul Dornelor. Proiectul se află în curs de derulare, perioada sa de implementare fiind august 2009 – aprilie 2011. Existenţa acestei analize, a planului său de acţiuni şi mai ales a unei forme de asociere la nivel local – Asociaţia de Ecoturism Ţara Dornelor, reprezintă oportunităţi pentru extinderea obiectivelor sale asupra întregii zone şi includerea comunelor ce nu au reprezentat în mod direct zone ţintă ale acestui proiect.

Facilităţi turistice

Cu toate că zona dispune de un poenţial foarte mare pentru dezvoltarea turismului rural, activităţile turistice angajează încă un procent redus al populaţiei active rurale (2-4 până la 9-10%).

Dată fiind eficienţa în scădere a sectorului zootehnic şi tendinţele fluctuante de evoluţie a sectorului silvic şi de prelucrare a lemnului (ce angajează încă o pondere foarte mare a populaţiei), dezvoltarea turismului în această zonă reprezintă o necesitate.

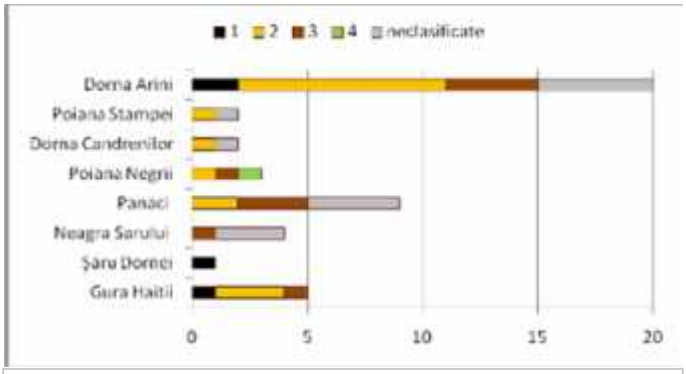

Figura 16 – Număr total şi categorii de Huţ anu, Cristi Acestă analiză face

În zonă rurală există în acest moment un număr de circa 45 de pensiuni şi cabane, din care o parte sunt clasificate ca şi pensiuni agroturistice ANTREC iar o parte sunt neclasificate. Cu un număr mediu de 15-10 de locuri, acestea sunt în cea mai mare parte pensiuni de 2 şi 3 margarete, ce oferă circa 700-750 de locuri de cazare. La acestea se adaugă cele circa 87 de unităţi de cazare din staţiunea Vatra Dornei, de categorii şi tipuri diferite.

Zona Dorna Arini deţine numărul cel mai mare de unităţi de cazare (circa 20), majoritatea (un număr de 9) fiind clasificate cu 2 margarete (Fig. 16).

Un număr însemnat de pensiuni se înregistrează şi în localităţile din zona Panaci-Şaru Dornei, în timp ce Poiana Stampei şi Dorna Candrenilor au 5 respectiv 6 pensiuni. Poiana Negri se remarcă printr-o mai mare varietate a categoriilor de confort, aici fiind situată singura pensiune de 4 margarete. Majoritatea acestor pensiuni oferă posibilitatea petrecerii timpului liber prin diverse activităţi specifice turismului activ (drumeţie, mountain-biking, călărie, river-rafting, tiroliană).

Servicii turistice Oferta de servicii tursitice (servicii sanitare, de informare, de intervenţie de urgenţă şi SALVAMONT) este cel mai bine reprezentată la Vatra Dornei. Localităţile din zona

rurală oferă posibilitatea aprovizionării cu produse alimentare şi produse destinate uzului curent.

Fundamentarea conceptului de ecoturism – Identificarea USP

UPS (Unique Selling Point/Proposition) reprezintă un concept utilizat iniţial în marketing, ce presupune identificarea unui/unor elemente de unicitate (ex. ale unui produs/ale unei zone) şi promovarea prin intermediul acestuia/acestora. În vederea dezvoltării conceptului de ecoturism (ideii de bază a dezvoltării ecoturismului) pentru Ţara Dornelor s-a incercat identificarea posibilelor UPS, în cadrul unei întâlniri de lucru organizate în luna ianuarie 2010, la care au participat operatori de turism, pensiuni şi reprezentanţi ai primăriilor din zonă. Elementele principale propuse au fost următoarele:

Tabelul 8. UPS pentru Ţara Dornelor

Elemente naturale	Peisaj tradiţional 12 Apostoli Fauna locală Natura salbatică Plante medicinale Păşuni cu biodiversitate mare Diversitate peisagistică Rhododendron
Elemente legate de viaţa tradiţională	Stâne, izvor Plutaş pe Bistriţa /plutărit Şareta - mijloc de transport specific zonei

Elemente culturale şi etnografice	Costum popular
Activităţi turistice specifice zonei	Activităţi în aer liber Tratamente naturiste (băi cu infuzii de plante medicinale, ceaiuri, tincturi, etc.) Schi de tură
Produse locale specifice	Produse tradiţionale naturale Laptele Apa minerală Cozonacul / colacul de Dorna Sarmale cu urdă Produse lactate
Experienţe specifice	Serenitate / Linişte Siguranţă, linişte, recreere

Alături de aceasta, a fost realizată analiza SWOT pentru dezvoltarea ecoturismului în zonă, prezentată în partea a II-a.

Delimitarea destinaţiei ecoturistice Ţara Dornelor şi zonarea internă a acesteia

Privită ca şi potenţială destinaţie ecoturistică, Ţara Dornelor cuprinde atât Depresiunea Dornelor, cât şi masivele muntoase înconjurătoare: Munţii Călimani (la sud), Munţii Suhard (la nord), Munţii Giumalau (la nord-est) şi Munţii Bistriţei, în special Masivul Pietrosu Bistriței (la est), precum şi comunităţile umane aferente: orașul Vatra Dornei – ca principala poartă de acces - şi localităţile componente ale comunelor Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Panaci, Șaru Dornei şi Poiana Stampei.

Totodată, localitatea **Ciocănești**, cu toate că este la limita geografică a bazinului Țării Dornelor, este considerată în acest studiu ca fiind parte din destinația ecoturistică Țara Dornelor, datorită legăturilor geografiice şi istorice pe care le are cu această zonă, datorită potenţialului pe care îl are pentru dezvoltarea acestui tip de turism, ca localitate situată la limita nordică a Masivului Suhard.

Având drept scop dezvoltarea unor produse turistice care să aibă la bază specificul unor zone a căror identitate este legată de un specific al cadrului natural şi ofertei culturale, a fost realizată o zonare a micro-regiunii turistice Ţara Dornelor. Această zonare permite o mai bună inventariere a potenţialului turistic, identificarea unor produse specifice precum şi o mai bună organizare şi prioritizare a obiectivelor şi acţiunilor necesare pentru atingerea acestor obiective.

În baza specificului natural şi uman al localităţilor şi unităţilor naturale învecinate, ce ar putea contribui la dezvoltarea unei experienţe turistice distincte, au fost astfel definite **7 posibile**

zone a căror dezvoltare va contribui la dezvoltarea Ţării Dornelor ca destinaţie ecoturistică (Fig. 2):

- **ZONA 1**: ce cuprinde oraşul staţiune balneo-climaterică Vatra Dornei şi zona aferetă acestuia pe baza căruia se dezvoltă oferta turstică proprie (inclusiv domeniul schiabil);
- **ZONA 2**: zona rurală, împărţită în patru subzone:
  - **Subzona 2A** – ce cuprinde localităţile situate la vest de Vatra Dornei, pe valea râului Dorna, dispusă de-a lungul drumului european E576, inclusiv ramificaţiile acesteia aferente comartimentelor Coşa şi Dornişoara (comunele Dorna Candrenilor, Coşna, Poiana Stampei);
  - **Subzona 2B** – incluzând localităţile aferente compartimentului Şarul Dornei-Panaci
  - **Subzona 2C** – incluzând localităţile apartinând comunei Dorna Arini;
  - **Subzona 2D** – localităţile componente ale comunelor Iacobeni şi Ciocăneşti, situate pe valea Bistriţei Aurii, în amonte de Vatra Dornei;
- **ZONA 3**: Obcina Mestecănişului;
- **ZONA 4**: Masivul Suhard;
- **ZONA 5**: Masivul Giumalău;
- **ZONA 6**: Munţii Bistriţei (în special zona Pietrosul Bistriţei – Cheile Zugrenilor)
- **ZONA 7**: Masivul Călimani şi arealul Parcului Naţional Călimani.
- **ZONA 8**: Bilbor

Dezvoltarea acestor zone pe baza unui specific natural şi cultural poate permite dezvoltarea unor pachete turstice care să se adreseze unor categorii diverse de turişti şi pot fi corelate în cadrul unor circuite turistice care să acopere întreaga zonă.

Specificitatea zonelor de dezvoltare turistică

Zona 1 – Zona staţiunii balneo-climaterice Vatra Dornei

Deşi zona nu face parte din punct administrativ de GAL Bazinul Dornelor, din punct de vedere al dezvoltării turismului aceasta reprezintă aria ce deţine o funcţie turistică centrală în cadrul micro-regiunii. Beneficiind de tradiţie şi renume, de un potenţial natural complex şi de un avans considerabil în ceea ce priveşte serviciile turistice şi serviciile conexe, zona aferentă municipiului Vatra Dornei deţine o ofertă de activităţi ce poate fi pentru moment complementară potenţialului existent din mediul rural. De aceea potenţialul turistic şi evoluţia acestei zone trebuie avute în vedere în planificarea dezvoltării turismului rural din Bazinul Dornelor.

Trăsături principale

a. Ocupă o poziție geografică relativ centrală în raport cu restul destinației, beneficiază de un grad de conectare superior la axele principale şi mijloacele cele mai importante de transport, fapt pentru care reprezintă principalul centru nodal de acces și distribuire a fluxurilor de turiști în zonă;
b. Singurul centru de servicii de bază al destinației;
c. Vatra Dornei este un renumit centru pentru turismul balnear cu o bază de tratament modernizată;
d. Vatra Dornei este o staţiune de schi de importanţă regională;
e. Gradul de ocupare al structurilor de cazare prezintă discrepanțe mari între perioada de sezon și cea de extrasezon;
f. Capacitate de cazare diversificată (hoteluri, pensiuni urbane de diferite categorii);
g. Posibilităţi variate de petrecere a timpului liber, ce pot fi îmbunătăţite.

Poziţionare specifică în cadrul destinaţiei

Produs specific

- Centru de distribuire a turiștilor și informației turistice și zonă de servicii;
- Oferta de turism specifică orașului Vatra Dornei poate acoperi parțial și turismul activ și ecoturismul (ex. pensiunile de la periferia orașului sau programele de Nordic Walking 3 şi 2 mountainbike);

Promovare specifică

- Zona de servicii de bază a destinației (ex. poștă, magazine specifice, servicii sanitare, bancare etc.);
- Turism de afaceri și conferințe cu număr limitat de participanți;
- Sporturi de iarnă;
- Turism balneo-climateric;
- Punct de plecare pentru numeroase trasee turistice montane.

Zona 2 – Zona rurală Ţara Dornelor

Întreaga destinaţie aŢării Dornelor are ca zonă centrală această zonă rurală. Beneficiile sociale și economice ale dezvoltării ecoturismului trebuie să se regăsească în special în această zonă atât pentru a sprijini, prin diversificare, economia locală rurală, cât și pentru a susține un tip de dezvoltare durabil. În funcţie de localizare au fost identificate 4 subzone:

Trăsături principale

a. Zonă cu peisaj montan specific, tradiţional agro-pastoral, cu culmi domoale, case tradiționale, cu gospodării înconjurate de suprafeţe mari de fâneţe, păşuni, mici arături ce urcă pe versanţi până la limita pădurii;
b. Zona este cunoscută pentru produsele lactate și apa minerală;
c. Zona oferă produse culinare tradiționale precum şi unele specifice;
d. Număr relativ mare de structuri de cazare agroturistice, de dimensiuni mici;
e. Datini şi obiceiuri populare bine păstrate, promovate la nivel naţional şi internaţional prin intermediul ansamblurilor folclorice şi la nivel local prin festivalurile populare anuale;
f. Muzee ale satului (unele necesitând o mai bună amenajare şi organizare);
g. Localităţi componente ale programului turistic judeţean *Drumul ouălor încondeiate.*
h. Localităţile reprezintă puncte de acces către traseele montane din masivele montane învecinate.

Poziţionare specifică în cadrul destinaţiei

Produs specific

- Acestă zonă este centrală pentru destinația Țara Dornelor prin oferta ei de:
  - turism rural ce oferă servicii de masă bazate pe produse naturale locale;
  - oferă oportunități pentru organizarea de activități ecoturistice şi de turism activ, atât în această zonă cât şi în masivele montane învecinate (cicloturism, mountain bike, călărie, drumeție, plimbări, schi fond, schi pentru începători etc.);
  - posibilități de agrement pentru familii, grupuri mici într-un cadru natural cu o ofertă de produse de recreere activă.
  - Permite posibilitatea creării de ofere turistice care să îmbine turismul rural cu turismul montan (în special tururi scurte sau tururi tematice în întreaga zonă rurală a Dornelor).

Promovare specifică

- Ofertă de turism rural real – produse alimentare naturale, liniște;
- Ofertă pentru familii;
- Oferta de cazare a destinației și posibilitatea de acces în munții din împrejurimi.

Subzona 2A (Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Coşna):

- Un număr mai redus de pensiuni turistice decât în celelalte zone, mai îndepărtată şi mai slab conectată cu zona Parcului Național Călimani;

- Poiana Stampei are ca atracții principale Rezervația ştiinţifică Tinovul Poiana Stampei (a cărui management turistic necesită intervenţii pentru amenjare, servicii de informare şi interpretare) precum şi Muzeul etnografic;
- Tradiţii şi obiceiuri bine păstrate, promovate în mod deosebit prin ansamblurile folclorice locale (Ansamblul *Poieniţa* – Poiana Stampei) şi festivalurile locale (Festivalul Fructelor de Pădure – Coşna, Festivalul *Flori pe Dorna* – Poiana Stampei);
- Alte obiective turistice importante sunt: Tinovul de la Românești, din comuna Coşna, Muzeul satului din Dealu Floreni.
- De această zonă se leagă accesul în masivele: Suhard (prin Coşna, Dorna Candrenilor – spre creasta principală cu vârfurile Ouşoru şi Fărăoane) şi Călimani (Poiana Negri – spre 12 Apostoli-Lucaciu şi Dornişoara – spre culmile Strunioru, Bistricioru şi vestul crestei principale).

Obiective	Evenimente	Acces	Cazare și servicii	Resurse
POIANA STAMPEI				
Culturale: Casa Muzeu Cimitirul militar (Dornișoara – Poldul Joseni) Duminicile și la sărbătorile religioase – localnici în costume populare **Naturale:** Tinovul mare - Căsoi În Călimani: • Vf. Gruiul Mare – monument al eroilor • Drumul Mariei Tereza	Serbare câmpenească anuală (flăcăii satului) **Festivalul *Flori pe Dorna*** 	**<u>Accesul în comună:</u>** Drum european recent modernizat și reabilitat – E576 (acces la Casa-muzeu și o parte din pensiuni) Acces auto și cu mijloace de transport în comun, Acces feroviar la Dornișoara (2 trenuri pe zi) **<u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u>**	**5 pensiuni** (total) + cel puțin două în construcție Pensiuni agroturistice (ANTREC), majoritatea de 2 margarete	**excursii cu căruțele prin sat:** Rusu Maxim, Ivan Dumitru **ouă încondeiate:** Candrea Victoria, Rusu Elvira, Vasiluț Viorica (premiul I la festivalul de la Ciocănești)

Ansamblul Folcloric Poienița **Drumul ouălor încondeiate (proiect turistic județean)**	Drum comunal neasfaltat (pietruit) - acces spre Tinovul Mare și Dornișoara – acces la traseele turistice spre Călimani (partea de vest a crestei principale – vârfurile Piatra Dornei, Bistricoru, Strunioru, etc)	
DORNA CANDRENILOR		
Muzeul satului - Colecţia personală Lazăr Pardău **Drumul ouălor încondeiate**	**<u>Accesul în comună:</u>** **Drum european recent modernizat și reabilitat – E576** **<u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u>** **<u>1.</u>** trasee din centrul comunei spre creasta munților Suhard (vf. Oușoru) **<u>2.</u>** drum de acces recent modernizat spre Călimani (prin Poiana Negri, până la capătul satului) – traseu 12 Apostoli și schitul Apa Rece	6 pensiuni (total): Dorna C. – 2 Dealu Floreni - 1 Poiana Negri – 3

		Există mijloace de transport în comun cu 3-4 curse pe zi		
		COŞNA		
Tinovul de la Românești – sit Natura 2000	**5-6 sept. – Festivalul fructelor de pădure** (2006-2009 – a IV-a ediție)	**<u>Accesul în comună:</u>** Drum comunal recent modernizat **<u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u>** Sat Valea Bancului - drum comunal neasfaltat – acces (motorizat) spre creasta Suhardului, sub Vf. Fărăoane (apropiere de Lacul Icoana)	Nu există pensiuni	**Constanța Chelsoi** (dulceață, afinată, sirop, preparate de patiserie cu fructe de pădure, brânză, tocană de bureți) **Lucica Cristea** (dulceață, siropuri) **Bogdan Mustea** (dulceață, gem, sirop) **Alina/Iulia Arvinte** (dulceață, sirop, gem, sare de baie cu fructe de pădure) **Ansamblul Folcloric *Coșnencuța***

Subzona 2B (Șaru Dornei, Panaci):

- este zona cel mai strâns legată de Parcul Naţional Călimani, fiind înconjurată de crestele montane ale calderei şi prelungirile acestora;
- deţine un număr mai mare de spații de cazare cu specific rural;
- Un obiectiv natural deosebit, specific zonei dar încă nevalorificat turistic - Tinovul din comuna Şarul Dornei;

- Obiective cuturale: biserica din Panaci (*Catedrala Munţilor*), muzeul satului din Şaru Dornei (în curs de amenajare);
- Ansambluri folclorice şi festivaluri populare locale: Zilele comunei Panaci, Festivalul Bujorului de Munte.
- Posibilităţi de acces în masivele Călimani (din aproape toate localităţile) şi Munţii Bistriţei (din Panaci, Păltiniş)

Obiective	Evenimente	Acces	Cazare şi servicii	Resurse
ŞARU DORNEI				
Tinovul mic Șarul Dornei	Sfârşitul lunii **Iunie - Festivalul Bujorului de Munte – Neagra Şarului**	**Accesul în comună:** Drum județean recent reabilitate, o porțiune în construcție, în curs de modernizare **Fără acces feroviar** **Acces spre obiectivele turistice principale:** Drum comunal reabiilitat până la Gura Haitii, acces spre Tinovul mic Șarul Dornei, creasta principală a calderei (12 Apostoli (poteca tematică), Călimaniul Cerbului, Pitrosul)	**Total 12 pensiuni: Gura Haitii – 5 Neagra Șarului – 6 Șaru Dornei – 1**	**Ansamblul Folcloric *Cetina Călimaniului* - Șaru Dornei**
PANACI				
Biserica Catedrala		**Accesul în**	6 pensiuni	

Munților Fabrica de produse lactate ecologice CAMILACT Schitul Pălținiș Trasee turistice în Călimani Tinovul Șaru Dornei	**Zilele Panaciului** (mijlocul lui august)	**<u>comună:</u>** drum județean și drum comunal nemodernizate **<u>Fără acces feroviar</u>** **<u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u>** drumuri nemodernnizate – acces spre: **<u>1.</u>** Mții Bistriței, schitul Piatra Tăieturii, traseul de creastă **<u>2.</u>** Călimaniul cerbului (din Coverca și Pălținiș - drum pietruit) **<u>3.</u>** schitul de la Pălținiș și spre Bilbor (HG)	(total):

Subzona 2C (Dorna Arini):

- Zona permite accesul în mai multe masive montane aflate la est de Vatra Dornei: Giumalău (prin Rusca, Cheile Zugrenilor), Rarău (Cheile Zugrenilor şi Chiril), Munţii Bistriţei (prin Dorna Arini şi Rusca) şi Pietrosul Bistriţei (prin Cheile Zugrenilor şi Rusca);
- Cheile Zugrenilor reprezintă un punct de atracţie în sine atât prin peisajul pitoresc cât şi prin posibilitatea organizării unor forme specifice de turism activ (escaladă pe gheaţă, river-rafting);
- Un peisaj mai pitoresc, cu culmi abrupte, creste stâncoase, sectoare de chei;
- Un număr mai mare de pensiuni şi o variatate mai mare a serviciilor de cazare.

Obiective	Evenimente	Acces	Cazare și servicii	Resurse
DORNA ARINI				
Catedrala Acoperământul Maicii Domnului Cheile Zugrenilor Pietrosul Bistriței		**<u>Accesul în comună:</u>** Drum național modernizat (Sunători) și reabilitat **<u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u>** Drum național – cheile Zugrenilor (trasee spre Giumalău, Rarău, Pietrosul Bistriței)	**Circa 20 de pensiuni**	

Subzona 2D (Iacobeni, Ciocănești):

- Ciocăneştiul este o zonă deja cunoscută ca destinație turistică în special datorită tradiți ilor și arhitecturii locale, muzeului şi festivalului ouălor încondeiate, beneficiind de un număr mare de structuri de cazare agro-turistice;
- În sectorul aferent comunei Iacobeni serviciile de cazare şi serviciile turistice sunt mult mai slab reprezentate, cu excepţia zonei pasului Mestecăniș;
- Zona permite accesul în masivul Suhard, faţă de care se află la o distanţă mai mare în comparaţie cu localităţile de pe versantul sud-vestic.

Atracţii		Accesibilitate[10]	Cazare şi servicii
Obiective	Evenimente		
CIOCĂNEŞTI			

[10] Au fost luate în considerare doar punctele de acces din cadrul zonei analizate care necesită a fi luate în considerare în vederea dezvoltării infrastructurii şi serviciilor necesare valorificării superioare a masivelor montane din zonă.

Sat turistic de tip muzeu Festivalul Oualor Incondeiate Centru de Informare Turistică Drumul ouălor încondeiate (program turistic județean) Mănăstire	**Festivalul Ouălor Încondeiate** (martie-aprilie) **Festivalul Național al Păstrăvului** (august)	**Accesul în comună:** Drum național **Acces spre obiectivele turistice principale:** Drum național drumuri comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului **Fără acces feroviar**	15 pensiuni agroturistice
IACOBENI			
Fostă stațiune balneoclimaterică (izvoare minerale) Cariere (foste E.M.) Trasee spre Suhard (Fărăoane şi creastă) Schiturile de la Mestecăniş	**Zilele comunei** (sfârşitul lunii mai)	**Accesul în comună:** drum european reabiliatat **Acces spre obiectivele turistice principale:** drumuri comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului **Acces feroviar**	3 pensiuni (1 Iacobeni şi 2 Mestecăniş)
CÎRLIBABA			
Trasee spre Suhard (Vf. Omu - 1932), Muzeul rădăcinilor Rezervația geologică Piatra Țibăului Pârtie de ski	**Zilele Cârlibabei**	**Accesul în comună:** Drum național reabilitat **Acces spre obiectivele turistice principale:** drumuri comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului **Fără acces feroviar**	1 pensiune de 4 stele

Zona 3 – Obcina Mestecănişului

- reprezintă în general o zonă mai puţin explorată şi cu o infrastructură turistică mai puţin dezvoltată;
- în zonă există drumuri de legătură cu valea Moldovei (Fundu Moldovei, Izvoarele Sucevei, etc);
- sunt prezente numeroase situri ale fostelor exploatări miniere;
- zone este strâns legată de subzona 2D şi poate fi dezvoltată prin crearea traseelor de drumeţie, cicloturism şi turism ecvestru.

Zona 4 - Munţii Suhard

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activităţi specifice
Creasta Principală – 32 km: vârful Ouşoru (1639 m), vârful Faraoane (1715 m), vârful Omu (1932 m), lacul Icoana, Schitul Sfânta Cruce	Trasee din Vatra Dornei, Dorna Candrenilor, Coşna, Iacobeni, Ciocănești, Cârlibaba	Posibil acces motorizat (Valea Bancului până sub Vf, Faraoane) și pe alte drumuri forestiere până aproape de creastă (Ciotina) **Acces feroviar** prin Iacobeni, Dorna Candrenilor, Vatra Dornei	Drumeție (fără posibilitate de innoptare la refugiu/cabană), ski de tură, ATV, parapantă, mountain-biking

Trăsături principale

a. Zonă propice pentru drumeție ușoară şi schi de tură, parapantă, călărie, mpuntain-biking, dar pe timpul verii turiștii evită acești munți din cauza numărului mare de stâni;
b. Creastă cu culmi domoale, parţial împădurită, cu numeroase puncte de belvedere;
c. Rețeaua de poteci turistice este în general slab semnalizată (stâlpii de marcaj de pe creastă lipsesc în marea lor majoritate);
d. Este posibil accesul motorizat datorită numărului mare de drumuri forestiere;
e. Pe versantul nordic al masivului există o singură pârtie amenjată de ski, la Cărlibaba.

f. Nu există cabane sau refugii monate, singura posibilitate de înnoptare pe munte fiind la Schitul Sfânta Cruce, pe versantul nordic, în apropiere de Vf. Fărăoane;
g. Accesul în masiv este posibil atât din valea Bistriţei (Iacobeni, Ciocăneşti, Cârlibaba – zona 2 D) cât şi din zona 2A (Dorna Candrenilor, Coşna) şi din Vatra Dornei.

Poziţionare specifică în cadrul destinației

a. Zonă pretabilă pentru schiul de tură, cu risc minim de avalanșă și dificultate mică, trasee de turism ecvestru;
b. Zonă ce permite atât practicarea de drumeţii scurte (de o zi, din localităţile turistice învecinate) cât şi de drumeţii mai lungi, pe traseul de creastă (cu innoptare la cort);
c. Traseul de creastă poate fi integrat într-un circuit mai lung (Rodna– Călimani), deschis.

Promovare specifică

- Munții Suhard vor fi promovați în special ca o destinație de schi de tură. Infrastructura slab dezvoltată și potențialele probleme cu câinii de la stâni nu îi recomandă ca o destinație de drumeție;
- Zona Vf. Ouşoru poate fi promovată pentru parapantă;

Zona 5 - Munţii Giumalău - Rarău

	Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
Masivul Giumalău	Cheile Zugrenilor, Creasta principală – vârful Giumalău, cabana Giumalău, cabana şi schitul „Gigi Ursu”,Rezervaţia naturală Codrii seculari Giumalău (SCI)	Trasee din Vatra Dornei, Rusca, Cheile Zugrenilor	**Acces auto** sau motorizat prin Rusca **Fără acces feroviar**	Drumeție (posibilitate de înnoptare la cabană), ski de tură, cățărare, mountain biking

Masivul Rarău	Canton Rarău, Hotel Alpin, Pietrele Doameni, Pochii Rarăului, Peștera Liliecilor, Fânețele Todirescu, Codrii seculari Slătioara, Cheile Moara Dracului, Schitul Rarău – Chiril, Schitul de pe valea Izvorul Alb, Cabana meteorologică şi baza de practică şi cercetare a Facultăţii de Geografie şi Geologie (UAIC, Iaşi), babz ski	Trasee din Cheile Zugrenilor, Chiril şi prin Giumalău	Acces auto – drum ce traversează masivul – din Chiril, Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc **<u>Fără acces feroviar</u>**	Drumeție, posibilitate de înnoptare și masă la hotel sau cabană, turism științific, escaladă, mountain biking, ATV, grătare, turism ecvestru, turism monahal Prin programul „Superski în Carpaţi va fi amenajată o pârtie de ski cu toate dotările necesare”

Trăsături principale

a. Masive montan accesibil, cu culmi domoale, peisaj suablpin, puncte de belvedere asupra masivelor zonelor învecinate (Pietrosul Bistriţei, valea Bistriţei, Depresiunea Dornelor, valea Moldovei, Obcinile Bucovinei);
b. Cei mai accesibili munți din zonă datorită infrastructurii de drumuri de acces auto şi poteci turistice în general bine întreținute, a posibilităților de cazare și a distanței mici față de localitățile limitrofe;
c. În momentul de față aceștia sunt cei mai vizitați munți din zonă;
d. Sunt singurele masive montane care dispun de facilități de cazare: Cabana Giumalău (30 locuri), Hotel Alpin Rarău (cca 100 locuri), Cabana Pastorală (cca 30 de locuri);
e. Trasee de legătură cu Cheile Zugrenilor, Pasul Mestecăniş.

Poziţionare specifică în cadrul destinaţiei

o Munții Giumalău devin principala destinație pentru drumeții din zonă datorită apropierii față de punctele de acces și a infrastructurii turistice (trasee scurte, poteci şi cabană montană), putând fi promovaţi şi pentru mountain biking şi ski;

- Masivul Rarău are un potenţial turistic complex, putând fi promovat atât pentru trecking cât şi pentru escaladă , pentru mountain biking dar şi pentru turism ştiinţific (datorită numărului mare de rezervaţii din cadrul acestuia) şi monahal

Promovare specifică

- Munții Giumalău pot fi promovați ca o destinație populară de drumeție dar şi ski, mountain-biking şi snowmobil.
- Masivul Rarău poate fi promovat ca şi o destinaţie pentru turismul de week-end dar are un potenţial ridicat pentru dezvoltarea unui turism complex, care să permită o durată de şedere mai mare, prin posibilitatea de cazare şi deplasare zilnică în diferite puncte ale masivului.

Zona 6 - Munţii Bistriţei

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
Cheile Zugrenilor, Vârful Pietrosu (1793 m), schitul Piatra Tăieturii, Vf. Bogolin	Trasee din Cheile Zugrenilor (spre Pietrosu), Rusca; Panaci, Dorna Arini (?), Barnar la Mănăstirea Piatra Tăieturii	Acces auto spre Schit prin Panaci, Dorna Arini și Barnar	Drumeție (traseu scurt și dificil, fără posibilitate de înnoptare în refugii/cabane), dificil de campat, posibil de înnoptat la schit – departe de vârf

Trăsături principale

a. Uşor accesibili, însă potecile au un grad de dificultate ridicat datorită diferenței mari de nivel între zona de acces și creastă și a versanților abrupți;
b. Creste stâncose, parţial împădurite, abrupte, natură sălbatică (habitatul ideal pentru viperă, fapt ce repreznită un elementde risc pentru turiști);
c. În partea sudică a munţilor Bistriţei se află Schitul Piatra Tăieturii (cu acces auto din Panaci şi Barnar).
d. Caţărare pe gheaţă – Cheile Zugrenilor, Cascada Moara Dracului;
e. Punctele de belvedere de pe creastă asupra Văii Bistriței și Țării Dornelor;
f. Nu există refugii sau cabane montane;
g. Traseeul turistic este relativ bine marcat (mai puțin partea sudică a crestei);
h. Accesul este posibil prin Cheile Zugrenilor şi Rusca II;

i. Accesul motorizat este posibil până la Schitul Piatra Tăieturii, aproape de creasta principală;

Poziţionare specifică în cadrul destinaţiei

o Pietrosu Bistriței (Munții Bistriței) va deveni o zonă specială a acestei destinații, adresându-se în special iubitorilor de sălbăticie şi a turiştilor cu o condiție fizică bună, pentru trasee de o zi. De asemenea, traseul de drumeție se poate continua și în Munții Călimani.

Promovare specifică

Pietrosu Bistriței va beneficia de o promovare selectivă pentru segmentul de turişti interesaţi de natura sălbatică şi ce sunt dispuşi la un efort fizic susţinut.

Zona 7 - Parcul Naţional Călimani

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
12 Apostoli, poteca tematică, creasta principală (vârful Pietrosu – 2100 m), lacul Iezer, schitul Apa Rece	Trasee din Gura Haitii, Poiana Negri, Șaru Dornei, Vatra Dornei, Poiana Stampei, Dornişoara	Drumuri de acces auto prin Gura Haitii și Poiana Negri până aproape pe creasta principală (acces interzis), precum şi din Dornişoara **Acces feroviar** până la Dornişoara, Dorna Candrenilor, Vatra Dornei	Turism ecvestru, drumeție (fără posibilitate de innoptare la refugii sau cabane de creastă; posibilitate neoficială de cazare la cabana meteo Reținș), locuri de campare, ski de tură

Trăsături principale

a. Cu excepţia crestei 12 Apostoli-Lucaciu, Munții Călimani sunt mai izolați, în consecință, sunt și cei mai puțini vizitați;

b. Oferă o variatate destul de mare de peisaje montane (platouri largi cu jnepeniş, abrupturi şi creste stâncoase cu grohotişuri, formaţiuni geologice cu aspect antropomorf, lacuri montane, peisaj minier, cascada Băuca, relieful specific de calderă, etc)
c. Există trei zone principale de atracție pentru vizitatorii de o zi: *zona 12 Apostoli*, *Vf Pietrosul* cu acces dinspre Țara Dornelor (zona 2B – din Gura Haitii şi zona 2A, dinspre Poiana Negri) și *zona lacului Izer* cu acces mai facil dinspre Harghita;
d. Unele sectoare ale rețelei de poteci turistice sunt slab semnalizate (Pitrosul Bistriţei, Călimaniul Cerbului);
e. Posibilităţi de cazare la Cabana Meteo Reţitiş; nu există refugii montane;
f. Este singurul masiv muntos care este acoperit de o arie protejata – Parcul Național Calimani;
g. Poteca tematică 12 Apostoli (În curs de amenajare) va oferi posibilităţi de interpretare a naturii, inormare şi educaţie.

Poziţionare specifică în cadrul destinaţiei

Produs specific

Parcul Național Călimani trebui să fie proiectat ca o zonă *de elită* pentru drumeție în Țara Dornelor. Produsul specific acestei zone este compus din două componente majore:

- excursiile de o zi pe poteca tematică 12 Apostoli, Pitrosul, Călimaniul Cerbului, Pietrele Roşii;
- drumeţii de mai multe zile pentru drumeții și iubitorii de natură sălbatică, cu înnoptare la cort, în locurile de campare special amenajate;
- turism ecvestru (trasee de una sau mai multe zile);
- existenţa Parcului exclude în totalitate posibilitatea accesului cu orice fel de mijloace mototrizate (ATV, automobil, snow-mobil).

Totodată, în cadrul Parcului se disting patru subzone turistice:

- *12 Aposoli* ce oferă un acces relativ uşor la formațiunile geologice și în golul alpin – excursii de o zi dinspre Țara Dornelor;
- *Zona Lacului Iezer* – excursii de o zi sau două (cu înnoptare în zona Reţitiş);
- *Rama calderei vulcanice* – cu acces dinspre zona rurală (zona 2B Şaru Dornei-Panaci) specifică pentru drumeție 2-3 zile;
- *Restul crestei principale către Colibița sau Mureș* - drumeții de mai multe zile cu echipament de campare adecvat.

Promovare specifică

Acestă zonă se recomandă a fi promovată în mod selectiv pentru mai multe segmente de turişti interesaţi de natură (inclusiv turism ştiinţific), turism activ şi tabere educative pentru copii. Obiectivul zonei trebuie să fie acela de a oferi, pe lângă experienţa de calitate în natură, posibilitatea de a fi informat şi de a *învăța* despre natură în general, despre această zonă (cultură, tradiţii, obiceiuri, istorie, etc), despre elementele naturale ocrotite aici şi mai ales depre necesitatea protejării naturii şi practicării unui turism responsabil. Un alt obiectiv al acestei zone este de realiza un control şi o monitorizare a fluxurilor de turişti pentru ca impactul acestora asupra naturii să fie minim. De asemenea Parcul trebuie să reprezinte un obiectiv turistic care să contribuie la creşterea numărului de turişti şi duratei de şedere a acestora mai ales în zona rurală.

Viziunea pentru dezvoltarea viitoarei destinaţii ecoturistice

Destinaţia Ţara Dornelor va trebui să se disocieze de zona Bucovinei, asociată în general cu bisericile pictate și să se axeze pe promovarea produselor tradiţionale specifice zonei, componenta naturală definită în special prin prezenţa Parcului Naţional Călimani și activităţilor de turism activ cu diverse grade de dificultate.

Dezvoltarea ecoturismului în zonă prin promovarea naturii și culturii locale ca elemente esenţiale ale imaginii turistice a Țării Dornelor şi prin dezvoltarea de activităţi ecoturistice va contribui la susţineriea conservării naturii, creşterii calităţii serviciilor ecoturistice şi atractivităţii turistice a zonei, susţinând dezvoltarea durabilă a comunităţilor umane locale.

Oferta de activităţi ecoturistice în prezent

Gama de activități ecoturistice pe care le poate oferi în acest moment Ţara Dornelor include:

- *pentru sezonul de vară*: mountain-biking, turism ecvestru și echitație, drumeție, plimbări în natură (ture scurte, de 1-3 ore), escaladă, tiroliană, river-rafting, parapantă, photo-safary și animal watching. La cerere și în funcție de posibilitățile oferite de unitățile de cazare, pot fi organizate excursii pentru cules de ciuperci și fructe de pădure.

- *pentru sezonul de iarnă*: turism ecvestru și echitație, ski de tură, ski fond, drumeție, plimbări în natură (ture scurte, de 1-3 ore), plimbări cu snow-mobilul, escaladă pe gheață, tiroliană, plimbări cu sania.

Tabelul 3 – Activităti ecoturstice pe zone

	traseul / zona			
	DORNA ARINI – PIETROSUL BISTRIŢEI – GIUMALĂU (zonele 4 și 5)	**NEAGRA ŞARULUI – PANACI – CĂLIMANI (zonele 2B și 1)**	**SUHARD – VALEA BISTRIŢEI AURII ŞI VALEA DORNEI (zonele 2A, 2C și 3)**	**VATRA DORNEI ŞI ÎMPREJURIMI**
mountain biking	**MUNŢII BISTRIŢEI:** Rusca II – cu variante prin: Izvorul Rău – Arini – Cozănești - Ortoaia **GIUMALĂU**: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestecăniș	<u>Ușoare</u> T1: PANACI: Buciniș, cu coborâre prin D Arini sau Păltiniș T2: Tăieturi – Băuca T3: drumul Dumitrelu T4: drumul forestier Dornișoara și retur sau spre Tihuța <u>Dificile</u> T1: Gura Haitii – cabana Meteo și retur T2: Gura Haitii – Meteo – Drăgoiasa (2 z) T3: Drăgoiasa – Dealu Vânăt – Tunzărie – Dealu Runc – Gura Haitii T4: drum forestier Poiana Negrii – Manastire 12 Apostoli	T1: Mestecăniș – Ciocănești - Recele – cu variante de coborâre spre: Vatra Dornei, Dorna Candrenilor sau Coșna T2: Dorna Candrenilor – Oușoru – Biserica D. Candrenilor (necesită marcare şi amenajare)	în parcul de turism activ
turism ecvestru	**MUNŢII BISTRIŢEI**: Rusca II – cu variante prin: Izvorul Rău –	T1: Drum forestier Gura Haitii T2: traseu cruce albastră – Pietrele Roșii	T1- 1 zi: Vatra Dornei, Runc – Vf. Oușoru T2- 2-3 zile: Vatra Dornei, Runc – Vf.	

	Arini – Cozănești – Ortoaia **GIUMALĂU**: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestecăniș		Omu – cu variante de coborâre spre: Valea Bancului (com. Coșna) sau Ciocănești (valea Bistriței)	
drumeţii	GIUMALĂU: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestecăniș	Pe toate traseele marcate T1: trasee 12 Apostoli, cu trecere spre Poiana Negri și Mănăstire T2: Gura Haitii – Mănăstire	pe toate traseele marcate	
plimbări scurte	fiecare pensiune își poate organiza trasee proprii	fiecare pensiune își poate organiza trasee proprii	fiecare pensiune își poate organiza trasee proprii	
escaladă	Rusca (spre Giumalău)		-	
nordic walking	Drancani	-	-	în parcul de turism activ
parapantă	-	-	- OBS: Există potențial, dar e greu de organizat	
river rafting	Valea Bistriței – plecare din Zugreni sau Crucea		În amonte de Ciocănești (până la Țibău) și Cârlibaba în perioadele de debit maxim	
ski de tură	T1: Rusca II – cu variante prin: Izvorul Rău – Arini – Cozănești – Ortoaia T2: Piciorul Ortoii – întoarcere pe	toate traseele fără Pietrosu - Negoiu T1: Chirileni T2: traseu Băuca – Tăieturi	Pe toate traseele marcate (fără Vf. Oușoru)	

	drum GIUMALĂU: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestecăniș			
ski-fond	-	-	-	platou Runc (traseu scurt)
escaladă pe gheaţă	Cheile Zugrenilor			
snow-mobil	Pălținiș - Tunzărie – Apa Rece – Dorna Arini – cu coborâre prin Panaci GIUMALĂU: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei	Runc De găsit	-	
tiroliană	Obs: Nu este loc pt tiroliana instalata permanent; doar pt grupuri organizate. Locații posibile:			
	Rusca, Cheile Zugrenilor, Barnar		stâncile de la baza Vf. Ouşoru	la Mitric, Runc, și altele

II.2.1.7. Servicii pentru populaţie şi infrastructuri medico-sociale

II.2.1.7.1. Echipamente existente şi accesibilitate

Tabelul …- Infrastructura de învăţământ în comunele din zona GAL BD

SERVICII	**ÎNVĂŢĂMÂNT**							
	Gradiniţe (GPN)	**primar**	**secundar** (gimnazial)	**licee**	**laboratoare**	**biblioteci**	**ateliere**	**Cadre didactice**
Broşteni	7	5	3	1	5	1	2	75
Cîrlibaba	1	3	1	-	-	-	-	17

Ciocăneşti	2	2	2	-	-	1	-	16
Coşna	2	2	1	-	-	-	-	12
Crucea	2	3	1	-	1	-	-	33
Dorna Arini	4	4	1	-	-	1		16
Dorna Candrenilor	2	1	1	-	1	1	1	62
Iacobeni	3	3	1	-	3	1	2	26
Panaci	4	2	2	-	1	-	1	20
Poiana Stampei	3	4	1	-	2	-	-	19
Şaru Dornei	4	6	2	-	-	-	-	34
Bilbor	3	5	3	-	-	-	-	**41**
TOTAL ZONĂ	**35**	**40**	**17**	**3**	**13**	**5**	**6**	**314**

Infrastructura pentru învăţământ

Învăţământul liceal

Unităţi de învăţământ de nivel liceal sunt reprezentate prin: 2 Grupuri Şcolare Industriale (în oraşul Broşteni şi în localitatea Iacobeni) şi Grupul Şcolar Agricol Dorna Candrenilor. În ceea ce priveşte învăţământul liceal, municipiul Vatra Dornei polarizează o mare parte din localităţile situate până la distanţe de 10-15 km, care permit navetismul zilnic al elevilor. În ciuda acestor distanţe, o parte din elevii din localităţile rurale învecinate (inclusiv din comunele Iacobeni şi Dorna Candrenilor, unde există unităţi de învăţământ de acest nivel) preferă deplasarea în municipiul Vatra Dornei, datorită calităţii superioare a actului educaţional.

Învăţământul gimnazial

Fiecare localitate-centru de comună dispune de cel puţin o şcoală generală (clasele V-VIII), alături de care funcţionează încă 3 astfel de şcoli, în localităţile Glodu (com. Panaci), Şaru Dornei şi Poiana Negrii (Dorna Candrenilor).

Învăţământul primar

SERVICII	**MEDICALE**						
	Spital	**Dispensar/cabinet**	**Ambulanţă**	**medic**	**Asistent med.**	**Stomatolog**	**farmacie**
Broşteni	1	3	2	5	12	3	2
Cîrlibaba	-	1	-	1	1	-	-
Ciocăneşti	-	1	-	1	2	1	1

Coşna	-	1	-	1	1	-	-
Crucea	-	2	-	2	3	1	1
Dorna Arini	-	1	-	2	3	1	-
Dorna Candrenilor	-	1	-	2	2	2	1
Iacobeni	-	3	-	3	2	1	1
Panaci	-	1	-	2	1	1	1
Poiana Stampei	-	1	-	1	1	-	1
Şaru Dornei	-	2	-	2	3	1	1
Bilbor	-	1	-	1	2	-	1
TOTAL ZONĂ	**1**	**18**	**2**	**21**	**30**	**10**	**10**

Ca urmare a Hotărârii Ministrului Educaţiei din 2010., începând din anul şcolar 2010-2011, în zona GAL Bazinul Dornelor vor fi desfiinţate 5 şcoli primare, în localităţile: Andreni (Poiana Stampei), Gura Negrii (Dorna Arini), Sărişoru Negrii, Sărişoru Mare şi Şcoala nr. 1 Şaru Bucovinei (din comuna Şaru Dornei) precum şi 2 gradiniţe din localităţile: Călineşti (Crucea) şi Sărişoru Mare (Şaru Dornei).

Accest fapt subliniază fenomenul de scădere tot mai accentuată a natalităţii în zonă, care contribuie în mod seminificativ la scăderea populaţiei şi la îmbătrânirea progresivă a acesteia. De asemenea, efectele acestei decizii vor duce la **scăderea accesibilităţii serviciilor educaţionale** pentru populaţie şi la **creşterea costurilor** pentru unităţile de învăţământ şi administraţiile publice locale responsabile cu asigurarea transportului elevilor către unităţile de învăţământ.

II.2.1.8. Activităţi sociale şi instituţii locale

Sectorul ONG

Majoritatea asociaţiilor şi fundaţiilor din această zonă au ca obiect de activitate domeniile social şi de mediu sau turism. Între acestea cele mai importante sunt:

Asociaţia ”DORNA EcoACTIV” a fost înfiinţată în anul 2009 cu scopul de a reprezenta interesul membrilor şi al comunităţii pentru protecţia naturii şi a mediului înconjurător, prevenirea accidentelor şi salvarea montană, promovarea şi dezvoltarea ecoturismului şi în

mod deosebit a turismului activ. Tot din acest an Asociaţia administrează Serviciul Public de Promovare Turistică şi Salvamont Dorna Arini.

Printre obiectivele asociaţiei se numară: Protecţia mediului şi dezvoltarea durabilă a zonei montane, creşterea participării publice în gestionarea problemelor de mediu, promovarea ecoturisimului şi a dezvoltării comunităţilor rurale, dezvoltarea şi promovarea turismului montan activ. Asociaţia are şase membri care activează voluntar în cadrul „Serviciului Public de Promovare Turistică şi Salvamont Dorna Arini".

În perioada mai 2009 – decembrie 2009 a implementat două proiecte având ca partener principal „Federaţia Agricultorilor de Munte Dorna", şi anume:

1. Proiect Fărcaşa (finalizat în august, 2009, jud. Neamţ) - conceperea, realizarea şi depunerea documentaţiei de omologare a 5 trasee turistice de dificultate variată, în comuna Fărcaşa, jud. Neamţ şi realizarea unei hărţi a zonei care cuprinde aceste trasee, afişată în centrul comunei.

2. Proiect Dorna Arini – în colaborare cu Primăria Dorna Arini: s-a fost realizată harta turistică a zonei administrate, afişarea acesteia în două locaţii reprezentative pentru intrările pe traseele din Munţii Bistriţei şi Masivul Giumalău, precum şi un panou informativ ce cuprinde majoritatea structurilor de cazare din comună şi informaţii despre zonă.

3. Harta rezervaţiilor naturale din Bucovina (februarie – iunie, 2010) – proiect finanţat de Fundaţia Alexandrion: s-a realizat harta rezervaţiilor naturale din Bucovina, cu scurt istoric şi date despre fiecare rezervaţie. Harta a fost distribuită tuturor şcolilor şi primăriilor din toate localităţile aferente rezervaţiilor identificate pentru a servi atât procesului educaţional cât şi o mai bune informări ecoturistice.

Asociaţia de Ecoturism „Ţara Dornelor" (AETD) reprezintă un parteneriat între sectoarele public şi privat din domeniul turismului, conservării naturii şi dezvoltării locale din Ţara Dornelor. Asociaţia a fost înfiinţată în luna iunie 2010 din necesitatea unui parteneriat local care să reunească în cadrul unei reţele serviciile ecoturistice din zonă şi care să sprijine dezvoltarea eficientă, unitară şi coerentă a unui turism responsabil şi de calitate în Ţara Dornelor, contribuind la dezvoltarea destinaţiei ecoturistice Ţara Dornelor.

AETD a luat fiinţă în iunie 2010, în cadrul proiectului "Ecoturism în Țara Dornelor: un instrument pentru dezvoltare durabilă" finanțat din fonduri acordate de către Guvernul Norvegiei prin intermediul Programului Norvegian de Cooperare pentru creștere economică și dezvoltare sustenabilă în România, derulat de Fundația Speologică „Club Speo Bucovina" în parteneriat cu AER și CBNRM Net. Din momentul creării ei, Asociaţia lucrează în parteneriat cu AER în vederea implementării activităţilor din cadrul proiectului.

Obiectivele AETD:

Asociaţia îşi propune să contribuie activ la dezvoltarea Ţării Dornelor ca destinaţie ecoturistică prin:

1. **Promovarea valorilor naturale şi tradiţionale** prin intermediul produselor şi serviciilor ecoturistice şi păstrarea acestor valori;
2. Promovarea ecoturismului ca **instrument de dezvoltare economică** locală;
3. Încurajarea folosirii **resurselor locale** de către ofertanţii de produse turistice;
4. Crearea şi menţinerea unui **sistem de servicii de calitate** în ecoturism;

Asociația de Ecoturism Tara Dornelor (AETD) este un parteneriat între Administrația Parcului Național Călimani (APNC), operatori locali de turism, SALVAMONT Vatra Dornei și administrații publice locale. Scopul AETD este de a transforma Țara Dornelor în una dintre destinațiile ecoturistice cele mai cunoscute și prețuite din Carpați, unde conservarea naturii și dezvoltarea responsabilă locală se îmbină armonios.

Alături de acestea, din acest domeniu în teritoriu acţionează şi **Asociaţia pentru Conservarea Vieţii Sălbatice**.

De asemenea, deşi situate în afara teritoriului GAL (având sediul social în Vatra Dornei) sunt şi alte instituţii şi organizaţii care, prin obiectul lor de activititate şi aria lor de interes şi influenţă au o influenţă importantă în dezvoltarea rurală, intervenind fie prin proiecte de formarea resurselor umane (aşa cum este în principal CEFIDEC, recent desfiinţat), fie prin proiecte privind infrastructura turistică (Romontana, Administraţia Parcului Naţional Călimani, FAMD), fie agricultura montană (Federaţia Agricultorilor de Munte Dorna) sau intregul complex de domenii de care depinde dezvoltarea zonei.

II.2.1.9. Bilanţul politicilor întreprinse în teritoriu

LISTA PROIECTELOR REALIZATE IN ZONA GAL BAZINUL DORNELOR
PROIECTE DIN FONDURI FEADR

Masura 313: „ Încurajarea activităţilor turistice”

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	F	313 M	S.C. BAROC SRL	Infiintare pensiune turistica in comuna Saru Dornei, jud. Suceava.	Suceava	Loc. Saru Dornei	50%	248.006,000	124.003,000	Selectat
5	F	313 M	S.C. CAPTAT TURISM SRL	Construire pensiune turistica, comuna Poiana Stampei, jud. Suceava	Suceava	Loc.Parleni. Com. Poiana Stampei.	50%	400.000,000	200.000,000	Selectat
8	F	313 M	S.C. DORNA PITORESC SRL	Pensiune turistica	Suceava	Loc. Dorna Candrenilor	50%	287.243,000	143.621,500	Selectat
9	F	313 M	BARACTARU ALINA RAMONA	Construire pensiune turistica sat Saru Bucovinei, com.	Suceava	Loc. Saru Bucovinei, com. Saru Dornei	50%	271.147,000	135.573,500	Selectat

				Saru Dornei, jud. Suceava.						
11	F	313 M	S.C. AGROTURISM PARAUL PIETREI SRL	Construire pensiune turistica - Poina Negrii	Suceava	Loc. Poiana Negrii	50%	400.000,000	200.000,000	Selectat
12	F	313 M	S.C. CAVANA TRAVEL S.R.L.	Pensiune turistica DEALUL MONAH D+P+2+M, sat Dorna Arini.	Suceava	Loc. Dorna Arini	50%	399.071,000	199.535,500	Selectat
17	F	313 M	S.C. BUROV S.R.L.	Construire cabana turistica, retele tehnico-edilitare, anexe aferente si imprejmuire.	Suceava	Loc. Cojoci, com.Cruce a	50%	400.000,000	200.000,000	Selectat
25	F	313 M	S.C. AGRIECOTOUR SRL	Schimbare destinatie din locuinta unifamiliala in pendiune turisticaD+P+E+M, com Cosna , sat Podu Cosnei, jud. Suceava	Suceava	Loc Cosna	50%	371.377,000	185.688,500	Selectat
28	F	313 M	S.C REM SAMSON FAMILI SRL	Pensiune turistica	Suceava	Loc. Dorna Arini	50%	375.422,000	187.711,000	Selectat

30	F	313 M	ROSU SIMONA MAGDALENA	Construire cabana agroturistica in comuna Saru Dornei, localitatea Gura Haitii. Judetul Suceava	Suceava	Loc. Gura Haitii	70%	99.692,000	69.784,400	
31	F	313 M	DASCALU A. MARGARETA	Construire cabana agroturistica in comuna Panaci, Judetul Suceava	Suceava	Loc. Panaci	70%	99.774,000	69.841,800	
33	F	313 M	COCA COSTEA RORA	Construire cabana agroturistica in comuna Panaci, Judetul Suceava	Suceava	Loc. Panaci	70%	99.774,000	69.841,800	
34	F	313 M	PATA A. NICOLETA	Construirea unei cabane agroturistice cu spatiu pt. campare si instalatie pt. biogaz	Suceava	Gheorghiteni	70%	99.520,000	69.664,000	
35	F	313 M	PINTESCU OANA-CRISTINA	Construire pensiune in com. Saru Dornei	Suceava	Saru Dornei	50%	199.907,000	99.953,500	
36	F	313 M	CRACIUN DUMITRU	Construire cabana in com. Saru Dornei	Suceava	Saru Dornei	70%	99.709,000	69.796,300	

Masura 121: „Modernizarea exploataţiilor agricole”

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	F	121	A.F. DOMIDE A. MACIDON	Dotare cu utilaje si echipamente agricole pentru ferma zootehnica din localitatea Ortoaia, com. Dorna Arini, jud. Suceava.	SUCEAVA	LOC. ORTOAIA	60%	70.473,000	42.283,800	Selectat
18	F	121	URSUTI FELICIA-ELENA	Infiintarea unei plantatii de arbusti fructiferi-afin	Suceava	Loc. Dorna Candreni	65%	38.381,000	24.947,650	Selectat

Masura 123F: **„Schemă de ajutor de stat pentru întreprinderi forestiere”**

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	F	123	S.C. AYILINE	Construire	Suceav	Loc.	50%	3.996.576,00		Selecta

		F	S.R.L.	sectie de debitare si prelucrare a lemnunlui si deseurilor lemnoase, loc. Brosteni, Jud. Suceava	a	Brosteni, Jud. Suceava		0	1.998.288,000	t
10	F	123 F	S.C. CRISRAD S.R.L.	Dotare sector de exploatare forestiera la S.C. CRISRAD S.R.L. Brosteni si implementarea sistemului integrat de management de calitate si mediu conform SR EN ISO 9001:2001 si ISO 14001:2005, prin Schema de ajutor de stat-XS28/123/F2008.	Suceava	Loc. Brosteni, sat Holda.	50%	414.713,000	207.356,500	Selectat
18	F	123 F	S.C. UNGUREANU LEMNCOM SRL	Achizitii utilaje la UNGUREANU LEMNCOM ,	Suceava	Loc. Cozanesti, com. Dorna	50%	209.747,000	104.873,500	Selectat

				DORNA ARINI , SUCEAVA,prin schema de ajutor de stat XS28/123F/2008		Arini				
25	F	123 F	S.C. MIRODANTRANS SRL	Achizitii de echipamente si utilaje pentru exploatarea si procesarea lemnului ,com. Carlibaba, jud. Suceava,prin schema de ajutor de stat-XS28/123F2008	Suceava	Loc. Carlibaba Noua ,com. Carlibaba.	50%	258.971,000	129.485,500	Selectat
30	F	123 F	S.C. PUIU MARE SRL	Achizitii de utilaje si echipamente specifice exploatarii si prelucrarii lemnului prin schema de ajutor de stat SX 28/123 2008	Suceava	Loc. Ciocanesti	50%	**198.995,000**	99.497,500	Selectat

Masura 312: "Sprijin pentru crearea de microîntreprinderi"

Nr.crt	Cod proiect	Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect	Procentul	Valoarea	Cofinantare	Selectat

							de finantare solicitat	eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	solicitata EURO	
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	F	312M	S.C. CERTINA IMPEX SRL	Infiintare sectie de fabricare a altor elemente de dulgherie si tamplarie,sat Saru Bucovinei,com. Saru Dornei, jud. Suceava.	Suceava	Loc. Saru Bucovinei	70%	252.466,000	176.726,200	

Masura 322: „Renovarea şi dezvoltarea satelor”

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata
	F/N	Mas.			Judet	Adresa			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	F	322	CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI CIOACNESTI	Modernizare drumuri comunale, achizitii utilaje si echipamente intretinere drumuri	Suceava	Com. Ciocanesti	100%	2.406.379,000	2.406.379,000
14	F	322	C.L. DORNA CANDRENI	Modernizare drumuri comunale(L=3.05)km.canalizare si statie de epurare in com. Dorna Candreni, jud. Suceava.	SUCEAVA	Com.Dorna Candreni	100%	2.470.460,000	2.470.460,000

26	F	322	CONSILIUL LOCAL SARU DORNEI	Extind alim cu energ electrica in sat Sarisor, modernizare drumuri comunale si vecinale si achizitionarea de util si echip pt serviciile publice in Com Saru Dornei, Jud. Suceava	SUCEAVA	COM. SARU DORNEI	100%	2.500.000,000	2.500.000,000
32	F	322	CONSILIUL LOCAL COSNA	Modernizare drumuri comunale,dotare camin cultural Cosna cu instrumente muzicale si costume populare, achizitie de utilaje si echipamente pentru serviciul public de gospodarire comunala, com. Cosna , jud. Suceava.	Suceava	Com. Cosna , jud. Suceava.	100%	1.150.733,000	1.150.733,000
33	F	322	CONSILIUL LOCAL POIANA STAMPEI	Modernizare dr. com. In lungime de 5 km, dotare camin cultural Poiana Stampei cu instrumente muzicale si costume populare,achizitii de utilaje si echipamente pt. serviciul public de gospodarire comunala, com. Poiana Stampei, jud. Suceava	Suceava	Com, Poiana Sstampei, jud. Suceava.	100%	1.731.024,000	1.731.024,000
56	F	322	COMUNA IACOBENI, JUD.SUCEAVA	PROIECT INTEGRAT CU 4 ACTIUNI DE INVESTITII : "Statie de epurare si extindere retele de	SUCEAVA	Loc. Iacobeni	100%	2.500.000,000	2.500.000,000

				canalizare ;Reabilitare drumuri comunale :Modernizarea si utilarea Caminului cultural Iacobeni, jud. Suceava in scopul conservarii specificului local si al mostenirii culturale :Amenajarea centrului pentru informare si sensibilizare a persoanelor victime ale violentei in familie"; in com.Iacobeni, jud. Suceava.					

LISTA PROIECTELOR IN DERULARE FINANTATE

		Valoarea totală a proiectelor pe fiecare măsură în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		**Valoarea sumelor atrase în urma derulării proiectelor finanţate pe fiecare măsură în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)**		**Cuantificarea procentuală a realizării proiectelor (valoarea totală a sumelor atrase*100%:valoarea totală)**
Proiecte finanţate în cadrul asistenţei comunitare pre-aderare						
		RON (mii lei)	**EURO**	**RON (mii lei)**	**EURO**	
PHARE						
Primăria comunei Dorna Arini	PHARE	497,0		447,3		90%
Primăria comunei Panaci	Programul PHARE CES - „Schema de	3.101,6		2.791,5		90%

	investiţii pentru sprijinirea iniţiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu”					

		Valoarea totală a proiectelor pe fiecare măsură în parte (FONDURI STRUCTURALE ŞI DE COEZIUNE/PNDR/PLĂŢI DIRECTE ÎN AGRICULTURĂ)		Valoarea sumelor atrase în urma derulării proiectelor finanţate pe fiecare măsură în parte (FONDURI STRUCTURALE ŞI DE COEZIUNE/PNDR/PLĂŢI DIRECTE ÎN AGRICULTURĂ)		Cuantificarea procentuală a realizării proiectelor (valoarea totală a sumelor atrase*100%:valoarea totală)
Proiecte finanţate în cadrul asistenţei comunitare post-aderare						
		RON (mii lei)	**EURO**	**RON (mii lei)**	**EURO**	
FONDURI STRUCTURALE ŞI DE COEZIUNE						
Consiliul Judeţean Suceava -POR-	Modernizare DJ 174, Vatra Dornei - Şaru Dornei - Panaci, km 0+000 - 22+000	38.720,0		31.934,7		85%

STADIUL PROIECTELOR FINANTATE DIN FONDURI UE – SEMESTRUL I 2010

Nr. Cr	Proiecte iniţiate	Proiecte aprobate de Autoritatea	Proiecte aflate în faza de implementare	Proiecte imple	Observaţii

t.		de Management		menta te	
1.	**Primăria comunei Ciocăneşti –** proiect integrat de investiţii **„***Modernizare drumuri comunale în comuna Ciocăneşti şi dotarea Ansamblului de dansuri populare tradiţionale Bistriţa Aurie*, Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), AXA 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar este comuna Ciocăneşti, valoarea totală a proiectului 2.500.000 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea şi finalizarea derulării proiectului				Proiect aflat în curs de evaluare la Autoritatea de Management.
2	**Primăria comunei Ciocăneşti –** *Modernizarea drumurilor forestiere Recele şi Colacu* - Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), AXA Prioritară 1,				Proiectul va fi depus la autoritatea de managemet în perioada imediat următoare.

	Măsura 125 b « Îmbunătăţirea şi dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea şi adaptarea silviculturii » ,beneficiar este comuna Ciocăneşti, valoarea totală a proiectului, valoarea totală a proiectului 1.430.797 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea şi finalizarea derulării proiectului.				
3	**Primăria comunei Ciocăneşti –** *Completarea sistemului clasic de încălzire pe bază de combustibil solid, cu sisteme de încălzire care utilizează energia solară la sediul primăriei Ciocăneşti şi Şcoala cu clasele I-VIII Cicăneşti* – Programul de înlocuire a sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energie solară, geotermală, eoliană sau alte sisteme care conduc la îmbunătăţirea calităţii apei, aerului şi solului, iniţiator şi beneficiar este comuna Ciocăneşti, valoarea totală a proiectului, valoarea totală a proiectului, valoarea totală a proiectului 499.401 lei, nu sunt previzionate datele pentru începerea şi finalizarea derulării proiectului.				Proiectul este depus la Administraţie Fondului de Mediu, în perioada de evaluare.
4	**Primăria comunei Coşna -** proiect integrat: *„Modernizare drumuri comunale în comuna Coşna,*				Proiectul a fost declarat neeligibil, iniţiatotul – Primăria

	renovare, modernizare şi extindere Cămin Cutural în sat Coşna, comuna Coşna, Construire centru de asistenţă după programul şcolar After School în comuna Coşna, Achiziţionarea de utilaje şi echipamente pentru serviciul public de gospodărire comunală în comuna Coşna", Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), Axa 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar este comuna Coşna, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, începerea derulării proiectului se va produce în mai 2010, iar finalizarea sa va fi în decembrie 2012.				Coşna a depus contestaţie, ce urmează a fi soluţionată de către Autoritatea de Management.
5	**Primăria comunei Coşna –** *Modernizare drumuri de acces la exploataţiile forestiere în comuna Coşna***,** Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), AXA Prioritară 1, Măsura 125 b				

	« Îmbunătăţirea şi dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea şi adaptarea silviculturii » ,beneficiar este comuna Coşna, valoarea totală a proiectului 1.430.797 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea şi finalizarea derulării proiectului.				
6			**Primăria comunei Dorna Candrenilor** – proiect integrat *„Modernizare drumuri comunale (13,05 km), Canalizare şi staţie de epurare în comuna Dorna Candrenilor”*, Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), Axa 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar este Primăria comunei Dorna Candrenilor, iniţiator este Mafteiu Candrea, primarul comunei Dorna Candrenilor, beneficiar este Consiliul Local Dorna Candrenilor, valoarea totală a proiectului este		Proiectul este în stadiul de execuţie , au fost asfaltaţi 2,5 km drum, iar reţeaua de canalizare este realizată în proporţie de 355 m.

			11.023,923 ron, data finalizării proiectului este 12.09.2011.		
7	**Primăria comunei Iacobeni –** **„***Reabilitare drumuri comunale,Reţea de canalizare şi staţie de epurare, Prima înfiinţare construire şi dotare a unui centru de asistenţă după programul şcolar tip After School, Promovarea culturii tradiţionale prin dotarea căminului cultural cu costume populare, instrumente muzicale, aparatură audio şi lumini (dotarea ansamblului Flori de Mina Iacobeni)”*, Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), Axa 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar este comuna Iacobeni, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, Nu sunt previzionate date referitoare la perioada de derulare a proiectului.				În faza de evaluare.
8	**Primăria Panaci – proiect –**				În evaluare.

	Reabilitarea şi modernizarea a patru unităţi şcolare din comuna Panaci, POR , DMI 3.4., iniţiator/beneficiar Primăria Panaci, valoare totală proiect 18.401.681, 89 lei, perioada de implementare se va comunica ulterior aprobării.				
9			**Primăria Panaci – proiect- "Ţara Dornelor curată"- sistem integrat de gestionare a deşeurilor în trei comune din Bazinul Dornelor (Panaci, Şarul Dornei şi Dorna Arini),** Phare 2006 CES - scheme de investiţii pentru sprijinirea iniţiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu, valoare totală proiect 721.453,93 Euro, perioada de implementare 2008-2010.		
10			**Primăria Poiana Stampeni – proiect :** Modernizare drumuri comunale în lungime de 5,3 km în comuna Poiana Stampei, PNDR , Axa 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru		S-a încheiat contractul de finanţare nr. C 322010913500081/ 11.06.2010

			economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar Primăria Poiana Stampei, valoare totală a proiectului 2.444.608 euro, perioada de implementare iunie 2010 – iunie 2012.		
11		**Primăria Poiana Stampeni – proiect :** Flori de pe Dorna, turism în natură, POR 2007-2013, Măsura 5.3. Promovarea potenţialului turistic şi crearea infrastructurii necesare, iniţiator/ beneficiar Primăria Poiana Stampei, valoare totală a proiectului 981.890 lei, perioada de			

		implementare a proiectului decembria 2010 – decembrie 2012.			
12.	**Primăria comunei Şaru Dornei – „***Modernizare drumuri comunale; Extindere reţele de apă şi canalizare; Amenajare muzeu***”,** Programul Naţional pentru Dezvoltare Rurală(PNDR), Axa 3: Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătăţirea calităţii vieţii în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăţirea serviciilor de bază pentru economia şi populaţia rurală şi punerea în valoare a moştenirii rurale, iniţiator/ beneficiar este Consiliul Local Şaru Dornei, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, perioada de derulare a proiectului este de 24 de luni de la aprobare.				În evaluare.
13.	**Primăria comunei Şaru Dornei – „***Reabilitare, modernizare, extindere şi dotări la şcoala cu clasele I-VIII Şaru Dornei***”,** POR, Axa prioritară 3 – Îmbunătăţirea				În evaluare.

	infrastructurii sociale, DMI 3.4. - Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea şi echiparea infrastructurii educaţionale preuniversitare, universitare şi a infrastructurii pentru formare profesională continuă, iniţiator/ beneficiar este Consiliul Local Şaru Dornei, valoarea totală a proiectului este 1.318.583 lei, perioada de derulare a proiectului este 04.2010-01.2011.				
14.	**Primăria comunei Şaru Dornei –** „*Dotare cu calculatoare şi programe specifice activităţii administraţiei publice locale*”**,** POS CCE, Axa prioritară 3 – Tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor pentru sectoarele privat şi public, 3.2. Dezvoltarea şi eficientizarea serviciilor publice electronice, Operaţiunea 1 **„**Susţinerea implementării de soluţii de e-guvernare şi asigurarea conexiunii la broadband, acolo unde este necesar**”,** iniţiator/ beneficiar este Consiliul Local Şaru Dornei, valoarea totală a proiectului este 1.617.283 lei, perioada de derulare a proiectului este de 24 de luni de la aprobare.				În parteneriat cu consiliile locale Panaci, Dorna Arini, Crucea, Vatra Dornei. În evaluare.

FONDURI PRE-ADERARE

1. PROIECTE PHARE

Beneficiar	Denumirea proiectului	Valoarea totală a proiectelor pe fiecare măsură în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Valoarea sumelor atrase în urma derulării proiectelor finanţate pe fiecare măsură în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Cuantificarea procentuală a realizării proiectelor (valoarea totală a sumelor atrase*100%:valoarea totală)	Stadiul fizic	Observaţii
		RON (mii lei)	EURO	RON (mii lei)	EURO			
Primăria comunei Panaci	**Programul** PHARE CES - **„Schema de investiţii pentru sprijinirea iniţiativelor** sectorului public **în** sectoarele prioritare de mediu**”** **Tara Dornelor curate – sistem integrat de gestiune a deseurilor in trei commune din Bazinul Dornelor**	**3.101,6**		**2.791,5**		**90%**	**realizat 45%**	**nu sunt**

	-Panaci, Saru Dornei, Dorna Arini							

Proiecte SAPARD

Masura 1.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
1	1.1	Investitie noua pentru o fabrica pentru producerea branzei de vaci de tip cottage in satul Ortoaia, com.Dorna Arini	SC LADORNA CHEESE SA SUCEAVA	sat Ortoaia, Dorna Arini, Suceava	1919195,40
2	1.1	Investitie noua pentru o fabrica pentru producerea branzei de vaci de tip Philadelphia in satul Podu Cosnei, com.Dorna Candrenilor, judetul Suceava	SC LADORNA AGRI SA	Podu Cosnei, com.Dorna Candrenilor, judetul Suceava	1993000,00
28	1.1	Modernizare centru prelucrare lactate, localitatea Panaci, judetul Suceava	SC CAMY-LACT SRL	sat Panaci, com. Panaci, jud. Suceava	599215,00

Masura 1.2. -

Masura 2.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
18	2.1	Modernizare drum comunal 77, KM 0+000-3+800 in sat Cotargasi, com.Brosteni, jud.Suceava	CL BROSTENI SV	CL BROSTENI SV	993.891,000
21	2.1	Modernizare drumuri comunale in comuna Panaci, jud.Suceava	CL PANACI SV	CL PANACI SV	998.106,410
32	2.1	Alimentare cu apa in com.Poiana Stampei - investitie noua	CL POIANA STAMPEI SV	CL POIANA STAMPEI SV	632.983,010

34	2.1	Modernizare DC82 KM 0+000 - 9+300 in com.Saru Dornei, judetul Suceava	CL SARU DORNEI SV	CL SARU DORNEI SV	999.953,160
36	2.1	Modernizare drumuri comunale in com.Dorna Arini, jud.Suceava	CL DORNA ARINI SV	CL DORNA ARINI SV	987.107,040
41	2.1	Modernizare drumuri comunale, com.Iacobeni, judetul Suceava	CL IACOBENI SV	CL IACOBENI SV	989.143,730
42	2.1	Alimentare cu apa in sistem centralizat in com.Dorna Candrenilor, jud.Suceava	CL DORNA CANDRENILOR SV	CL DORNA CANDRENILOR SV	866.884,750

Masura 3.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
1	3.1	Infiintare euroferma zootehnica in satul Saru Dornei, comuna Saru Dornei, judetul Suceava	AF BRINZA M. DUMITRU	Sat Saru Dornei, comuna Saru D	93179,00
35	3.1	Modernizare ferma vaci, comuna Cosna, judetul Suceava	AF FLOREA GH. TEODOR - ADRIAN	sat Valea Bancului, sat Cosna,	81342,00
39	3.1	Ferma vaci de lapte 15 capete, 5 junici, 8 vitei si vitele - localitatea Panaci, judetul Suceava	AF ALUPEI MARIANA	sat Panaci, com. Panaci, jud.	139286,00
49	3.1	Ferma ecologica de vaci de 20 de capete in localitatea Neagra Sarului, comuna Saru Dornei, judetul Suceava	AF TARANU N. NICOLAE CRISTIAN	sat Neagra Sarului, com. Saru	253967,00
58	3.1	Modernizare ferma vaci, localitatea Dorna Candrenilor, judetul Suceava	PFA UNGUREANU I VIOREL	sat Dorna Candrenilor, com. Do	131875,00
76	3.1	Ferma ecologica 60 capete vaci lapte - stabulatie libera, comuna Iacobeni, judetul Suceava	SC FERMA ECOLOGICA HAJU SRL	sat Iacobeni, com. Iacobeni, j	391530,00
77	3.1	Achizitii de 6 vaci de lapte si echipamente tehnologice pentru grajd in localitatea Tesna, judetul Suceava	PF DOROFTEIESEI TRAIAN	sat Tesna, com. Cosna, jud. Su	16176,00

Masura 3.4.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
24	3.4	INVESTITIE NOUA PENSIUNE TURISTICA DIANA	SC CLAS DECENT SRL	POIANA NEGRI	200000,00
32	3.4	CONSTRUCTIE NOUA PENSIUNE TURISTICA "LE BARON"	SC DANOTTI CLASS SRL	SAT.ORTOAIA; COM. DORNA ARINI	199999,71
33	3.4	PENSIUNE TURISTICA VALURILE BISTRITEI	SC DENISALBERT SRL	DORNA ARINI	200000,00
40	3.4	CONSTRUCTIE SI MODERNIZAREA PENSIUNE TURISTICA	SC EX-FOR-MOB SRL	POIANA STAMPEI	200000,00
60	3.4	CABANA TURISTICA IN LOCALITATEA CIRLIBABA	SC LOG SOFT SRL	CIRLIBABA	199665,98
90	3.4	REALIZARE PENSIUNE TURISTICA "BUJOR DE MUNTE" - D+P+M, SAT SARISOR, COMUNA SARU DORNEI, JUDETUL SUCEAVA	SC PYGMALION SRL	sat Sarisor, com. Saru Dornei	199998,89
93	3.4	INFIINTARE FERMA DE CIUPERCI, GRUP SOCIAL, IMPREJMUIRE TEREN, FOSA SEPTICA, LOC. PLAIUL SARULUI COM SARU DORNEI	SC RIGA CRYPTO SRL	PLAIUL SARULUI COM SARU DORNEI	48052,25
95	3.4	CONSTRUCTIE PENSIUNE TURISTICA IN COMUNA CIOCANESTI JUD. SUCEAVA	SC RO ELITE SRL	CIOCANESTI	200000,00

Masura 3.5.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO

10	3.5	Modernizare drum forestier Negrisoara, comuna Dorna Candrenilor, judeul Suceava	CL DORNA CANDRENILOR SV	sat Poiana Negri, com. Dorna Candrenilor, jud. Suceava	923.061,00

PARTEA II – Analiza SWOT

1. TERITORIUL

TERITORIUL, CALITATEA MEDIULUI	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- Teritoriu relativ omogen din punct de vedere geografic - Relativa accesibilitate a zonei în cadrul ansamblului teritorial regional şi naţional - Calitatea bună a apelor din zonă - Număr redus de surse de poluare - Calitatea aerului se încadrează în parametri - Existenţa centralei pe deşeuri de lemn din Vatra Dornei - Potenţialul eolian al zonei - Potenţialul pentru producerea de energie pe bază de biomasă (deşeuri de lemn)	- Suprefeţe mari aferente versanţilor şi ponderea redusă a terenurilor plane - Prezenţa unor bariere orografice ce impiedica accesibilitatea în unele zone şi conectarea acestora la axele principale de circulaţie - Majoritatea localităţilor din zonă nu au un sistem de management al deşeurilor - Lipsa unui punct pentru depozitarea deşeurilor (gropile de gunoi vechi au fost închise), - Distanţa mare şi costurile ridicate pentru transportul acestora la gropile unice înfiinţate în judeţ - Acces redus la informaţii privind mediul - informaţiile de la nivel judeţean nu ajung în teritoriu - Lipsa infrastructurii de canalizare şi staţiilor de epurare - Reţele de canalizare învechite (Crucea, Broşteni)
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- existenţa unor organizaţii puternice şi experimentate la nivel naţional interesate de realizarea proiectelor în zonă - posibilităţi de finanţare (POS, POR, AFM, FEADR) - programele ANDZI	- Necesitatea unui operator unic acreditat - Problema colectării selective – costuri mult mai ridicate

2. POPULAŢIA

POPULAŢIA – DEMOGRAFIE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- Rată a natalităţii destul de ridicată, în raport cu valorile la nivel naţional - Stabilitate relativ ridicată a populaţiei în zonă - Spor natural cu valori pozitive - Creşterea calităţii vieţii şi gradului de accesibilitate la servicii şi facilităţi de bază pentru satele mai izolate	- Nivelul redus de trai pentru majoritatea populaţiei (acces redus la utilităţi şi servicii superioare) -Oportunităţi reduse pentru anjarea populaţiei tinere în zonă
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Existenţa programelor de finanţare pentru tineri fermieri şi investitori - Existenţa programelor de formare profesională	- Scăderea natalităţii - Tendinţa de îmbătrânire a populaţiei şi forţei de muncă locale - Migraţia populaţiei tinere la oraşe şi în străinătate, în special din satele izolate – depopularea satelor

POPULAŢIA – RESURSE UMANE: EDUCAŢIE ŞI FORMARE PROFESIONALĂ	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- Existenţa instituţiilor de învăţământ de nivel preşcolar, şcolar, gimnazial şi liceal - Cadre didactice calificate - Şcoli implicate în proiecte Europene - Rată redusă a abandonului şcolar - Acreditare ARACIP (UE) - Programe de formare continuă pentru cadrele didactice - CEFIDEC – insituţie locală ce oferă	- Migraţia populaţiei tinere la oraşe şi în străinătate, în special din satele izolate - Oferta redusă de locuri de muncă calificate pe piaţa locală a forţei de muncă - Economia specializată şi slab diversificată a zonei oferă posibilităţi de angajare doar în anumite sectoare - Necesitatea reconversiei profesionale - Cererea pe piaţa de muncă locală

posibilităţi de formare profesională - Populaţie specializată în activităţile economice specific locale - Existenţa Punctelor de Acces Public la Informaţii în zonă - Grupul Şcolar Agricol Dorna Candrenilor -Existenţa filialelor unor universităţi la Vatra Dornei (Universitatea Al.I. Cuza, Iaşi, Universitatea Ecologică Bucureşti) - Centre universitare în apropiere (Suceava, Cluj Napoca, Iaşi)	preponderent pentru forţă de muncă necalificată, slab remunerată - Sistem educaţional subfinanţat - Lipsa burselor şcolare pentru specializările strategice în ITP - Neconcordanţa între cererea pe piaţa muncii şi oferta educaţională - Preponderenta invatamantului teoretic - Mijloace de transport şcolar insuficiente şi inadecvate - Existenţa unor proiecte în derulare blocate financiar - Tendinţa de politizare a şcolilor - Creşterea efectivelor minime/ clasa - Lipsa unui psiholog în cadrul şcolii - Lispa unor curicule adaptate la necesarul cunoştinţelor specifice zonei de munte
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Existenţa programelor naţionale de pregătire profesională şi formare a resurselor umane (POS DRU) - Creşterea accesibilităţii mijloacelor electronice de informare - Grad ridicat de încredere al populaţiei faţă de "şcoală" - Derularea programelor "Laptele şi cornul", "Bani de liceu", "Euro 200", "Rechizite gratuite". - Colaborare bună cu comunitatea locală	- Diminuarea locurilor de muncă - Munca la negru şi nivelul foarte redus de salarizare - Diminuarea ofertei locale a locurilor de muncă - Accentuarea subfinanţării şcolilor - Creşterea absenteismului sezonier - Degradarea bazelor didactice din şcoli - Închiderea unor şcoli ca urmare a numărului redus de elevi

3. ACTIVITĂŢI ECONOMICE

TURISMUL	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
Potenţial - Masive montane atractive - Peisaj cultural, agro-pastoral, atractiv - Zonă pitorească, curată, cu o calitate bună a mediului (apă, aer curat) - Existenţa unor arii natural protejate atractive (rezervaţii, Parcul Naţional Călimani) - Fauna bogată (inclusive cea de interes cinegetic) - Potenţialul cultural şi istoric al zonei - Muzee, aşezăminte monahale - Tradiţii şi obiceiuri încă bine păstrate - Existenţa unor evenimente locale (religioase, culturale) cu potenţial de atractivitate turistică - Ocupaţii tradiţionale cu atractivitate turistică (legate de creşterea animalelor şi munca în gospodărie) - Sunt persoane în zonă ce au cunoştinţele necesare producerii de obiecte meşteşugăreşti tradiţionale (ţesături, opinci, ouă încondeiate, lemnărie) - Existenţa aeroportului de la Floreni **Produsul turistic** - Produsul turistic oferă posibilitatea servirii alimentelor naturale - Diversificarea calităţii serviciilor de cazare în zonă (categorii diferite de confort) - Produse locale specifice: lapte, apă minerală, produse lactate cu brandul (La)Dorna – marcă de calitate, mijloc de promovare	**Elemente de potenţial** - Infrastructură turistică deficitară în anumite zone (trasee şi obiective turistice neamenjate, lipsa mijloacelor de interpretare) - Infrastructura de acces deficitară în unele zone - Servicii conexe insuficiente şi de calitate slabă **Resursele umane** - Insuficienta cunoaştere a limbilor străine de către operatorii de turism - Insuficient personal specializat în domeniul turismului în zonă (ghizi, manageri de pensiuni, personal auxiliar: barman, ospătari, bucătari) - Gradul redus de conştientizare asupra impactului negativ al turismului, asupra necesităţii dezvoltării unui turism responsabil/ecoturismului - Nivelul redus de cunoştinţe specific cu privire la dezvoltarea unei afaceri turistice **Zona şi produsul turistic specific** - Nivelul calitativ insuficient al serviciilor şi produselor turistice pe ansamblul zonei - Lipsa unei viziuni coerente pentru dezvoltarea turistică a zonei - Lipsa unei identităţi clare a zonei, care să o diferenţieze la nivel regional şi naţional - Lipsa unei imagini unitare de marketing a zonei - Gradul redus de autenticitate a produsului turistic - Promovare slabă, insuficientă, incoerentă şi

- Existenţa unor produse alimentare şi culinare specifice ce pot fi integrate în produsul turistic (ex.dulceţuri şi băuturi din fructe de pădure, cobză, sarmale cu urdă, etc) **Mediul organizaţional local** - Existenţa unor organizaţii ce activează în domeniul turismului* (agrotourism, ecoturism) - Existenţa CEFIDEC – programe de pregătire profesională în domeniul turismului şi consultanţă specializată - Existenţa agenţiilor de turism locale - Existenţa unor birouri de informare turistică şi a unor proiecte pentru realizarea unui centre de vizitare	neunitară a zonei - Slaba integrare a activităţilor meşteşugăreşti specifice zonei, cu potenţial de atractivitate în produsul turistic - Numărul redus de turişti în zonă în perioadele dintre sezoanele de maxim aflux turistic (vară, iarnă) - Interes redus pentru păstrarea unui stil architectural specific zonei în cazul unităţilor de cazare - Costuri ridicate pentru dezvoltarea unei afaceri turistice competitive în mediul rural
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Surse de finanţare (POR, POS, FEADR) - Cererea crescuta de servicii turistice - Disponibilitatea mijloacelor de promovare pe piaţa naţională, europeană şi internaţională - Existenţa firmelor specializate de consultanţă şi a instituţiilor specializate ce pot oferi programe de pregătire în domeniu (ANSM, ProPARK, AER, CEFIDEC, etc) - Interesul agenţiilor de turism din vestul Europei pentru piaţa turistică Românească - Organizarea de târguri de turism naţionale şi internaţionale - Existenţa sistemelor de certificare pentru pensiunile ecoturistice şi agroturistice (ANTREC, ECO-ROMÂNIA) - Existenţa conceptului de „destinaţie ecoturistică” la niveul Strategiei Naţionale pentru Ecoturism şi a instrumentelor	- Globalizarea şi tendinţa de uniformizare a serviciilor şi produselor în turism - Tendinţa de dezvoltare a unor servicii de cazare în mediul rural lipsite de autenticitate, ce alterează specificul local al zonei (prin stil architectural, culoare, etc) - Concurenţa la nivel regional şi naţional - Criza economică - Turismul rural este supradimensionat in Europa - Instabilitate politică - Instabilitatea legislativă în domeniu - Creditarea greoaie a sectorului de afaceri în turism - Cadru legislativ nestimulativ pentru afacerile în domeniu

necesare implementării acestuia	
** ANTREC, Asociaţia de Ecoturism Ţara Dornelor, Servicii de Salvamont, Dorna Adventure, Dorna EcoActiv, Administraţia Parcului Naţional Călimani, etc*	

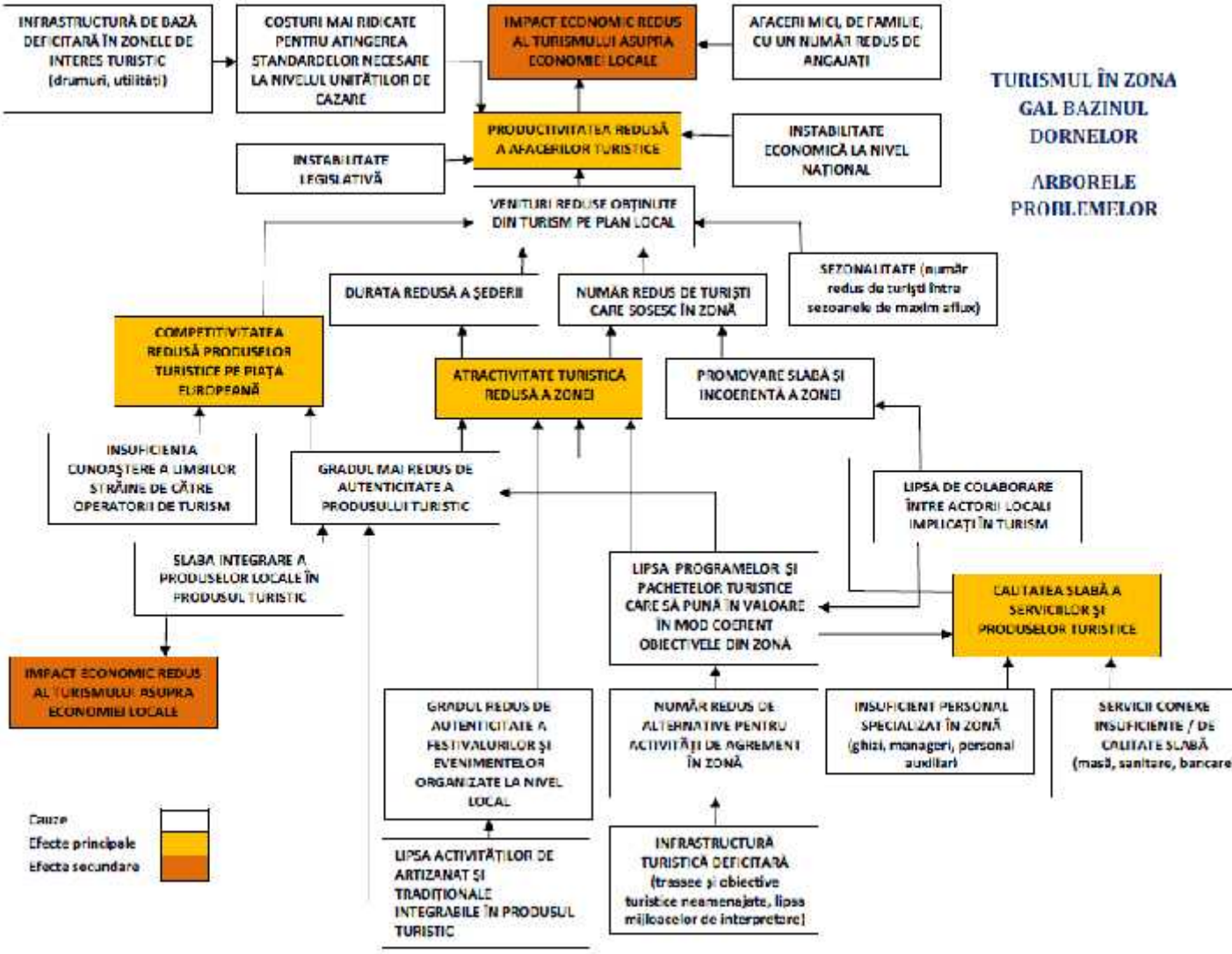

SECTORUL ZOOTEHNIC	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**

Fond de resurse naturale locale cu valoare ridicată - potenţial pentru dezvoltarea agriculturii ecologice - Suprafaţa considerabilă de păşune şi fâneaţă în structura utilizării terenurilor din zonă - Pajişti cu înaltă valoare naturală (HNV) – grad ridicat de biodiversitate – bază furajeră de calitate - Disponibilitatea păşunilor montane de altitudine în zonă, ce pemite creşterea animalelor în sistem de pendulare sezonieră - Structura variată a şeptelului, cu preponderenţa bovinelor - Număr ridicat de bovine pe gospodărie (medie 2-5 vaci cu lapte) - Producţia mare de lapte/UVM - Parametrii calitativi deosebiţi ai laptelui din zonă - Preponderenţa exploataţiilor mici permite un grad mai ridicat de diversificare a producţiei **Fondul de resurse umane** - Preponderenţa activităţilor zootehnice în economia zonei – număr mare de populaţie ocupată în acest sector - tradiţie în creşterea ovinelor – păstrarea practicilor tradiţionale, cu efecte positive asupra biodiversităţii **Mediul organizaţional local** - existenţa Federaţiei Agricultorilor de Munte Dorna - existenţa unor unităţi de colectare şi procesare a laptelui în zonă şi în împrejurimi (Câmpulung Moldovenesc) - existenţa unor unităţi de procesare a cărnii în regiunile învecinate (Bistriţa, Rădăuţi)	- preponderenţa exploataţiilor mici, în regim de suzistenţă şi semi-subzinstenţă, cu o productivitate scăzută - tendinţa de scădere a efectivelor de animale în zonă - creşterea incidenţei fenomenului de abandon agricol (fâneţe, păşuni) – degradarea acestora/schimbarea utilizării **Resursele umane:** - Migraţia tinerilor şi îmbătrânirea forţei de muncă angajată în activităţi zootehnice - Acces insuficient la informaţii pentru populaţia angajată în acest sector (gospodari, mici producători) - Lipsa mijloacelor de informare unitară a agricultorilor - Procedeul birocratic complicat de obţinere a subvenţiilor – lipsa unui birou local (este necesară deplasarea până la Suceava) - Gradul foarte redus de asociere al exploataţiilor agricole - Accesul scăzut la utilaje şi echipamente agricole - Accesul dificil la creditele agricole pentru ţărani - Costuri mari pentru elaborarea documentelor de proprietate - Gradul redus de iniţiativă şi interes pentru implicare - Lipsa posibilităţilor de valorificare a cărnii şi produselor secundare (piei, lână) – Diversificare redusă a producţiei şi surselor de venit - Intervenţia intermediarilor pe piaţa de comercializare a produselor agricole - Posibilităţi reduse de comercializare

	independentă a produselor pe piaţa locală pentru - Monopolul unor producători pe piaţa locală – impact negative asupra preţurilor la lapte
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Existenţa finanţărilor şi subvenţiilor pentru certificări/ecologice, tehnologizarea agriculturii şi pentru înregistrarea măărcilor de origine - Potentiale piete de export neexploatate: Rusia si China - Utilizarea noilor tehnologii in procesul comercial al produselor agricole axa 1 din PNDR _ integrarea valorii adaugate in agricultura cresterea valorii adaugate a produselor agricole - Programe de finantare si subventii pentru reîmpădurirea terenurilor agricole şi non agricole - diversificarea activităţilor economice din zonă- posibilitatea suplimentării veniturilor	- Fluctuaţia preţului la produsele agricole _PAC - Concurenţa din piata unica europeana - Globalizarea de pe piata agricola comuna - Politica agricola comună

INDUSTRIE ALIMENTARĂ ŞI PRODUSE LOCALE	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
Fond de resurse naturale locale cu valoare ridicată disponibile pentru industrializarea în cadrul segmentului alimentar: - Ape minerale (cu mineralizaţii diferite) – materia primă de calitate şi în cantităţi mari pentru industria laptelui şi produselor lactate - Plante medicinale - Potenţial pentru creşterea albinelor - Fructe de pădure şi ciuperci - Fondul piscicol (păstrăv) **Resurse umane implicate:** - existenţa FAMD si CEFIDEC **Activităţi de valorificare:** - Industria produselor lactate - Industria de îmbuteliere a apelor minerale - Păstrăvării - Puncte de colectare a fructelor de pădure şi ciupercilor **Existenţa unor intreprinderi mari de valorificare în mediul rural** (angajează un număr mare de populaţie): Coca Cola HBC, LaDorna Înfiinţarea (în curs) la Dorna Arini a unui centru de procesare a fructelor de pădure şi plantelor medicinale (producerea de dulceţuri, ceaiuri: Afungo, Ungureanu) **Existenţa unor mărci de renume**: Dorna, LaDorna (care promovează zona)	**Fondul de resurse naturale locale:** - numărul în scădere al efectivelor de animale **Resursele umane:** - Migraţia tinerilor - Personal insuficient calificat pentru angajarea în activităţi de prelucrare superioară a laptelui - Acces insuficient la informaţii pentru populaţia angajată în acest sector (gospodari, mici producători) - Lipsa mijloacelor de informare unitară - Procedeul birocratic complicat de obţinere a subvenţiilor – lipsa unui birou local (este necesară deplasarea până la Suceava) - Lipsa unui cadru asociativ specializat (ex. în probleme de marketing al produselor alimentare locale) care să poată acţiona în beneficiul fermierilor - Lipsa suportului financiar şi a pieţei de desfacere pentru produsele tradiţionale artizanale **Activităţi de valorificare:** - Ineficienţa economică a activităţilor zootehnice - preţul scăzut pentru lapte - Creşterea cazurilor de abandon la utilizarea terenurilor agricole (fâneţe, păşuni) – degradarea acestora/schimbarea utilizării - Lipsa resurselor financiare pentru micii producători (IMM) pentru diversificarea producţiei şi tehnologizarea superioară - Dificultatea încadrării persoanelor fizice în cadrul legal pentru producerea şi comercializarea produselor proprii (ex.

	dulceţuri, afinată, miere, murături, etc) - Costurile ridicate pentru obţinerea, certificarea şi comercializarea pe piaţă a produselor ecologice recunoscute şi raportul ineficient cost/beneficii - Lipsa alternativelor /posibilităţilor pentru realizarea unor activităţi economice în zonă
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Existenţa stimulentelor financiare pentru valorificarea tradiţională a pajiştilor - subvenţii - Interesul în creştere pentru produsele ecologice şi tradiţionale pe piaţă - Existenţa unor mijloace moderne de promovare şi creşterea accesului la acestea	- Politica de sprijin financiar a statului Român - neimplicarea Ministerului şi a forurilor decizionale superioare în soluţionarea problemelor - Numărul în creştere a persoanelor din exteriorul comunităţilor care colectează fructe de pădure şi ciuperci – **competiţie pentru accesul la resursele locale** - Concurenţa pe piaţă (la nivel regional, naţional şi european)
MANAGEMENTUL PĂDURILOR ŞI INDUSTRIA DE PRELUCRARE A LEMNULUI	
PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
- Predominanţa fondului forestier în utilizarea terenurilor – resursă economică de bază - Număr semnificativ de populaţie angajată în silvicultură şi industria lemnului	- slaba dezvoltare a sectorului de prelucrare superioară a masei lemnoase - valorificare primară (gatere) cu posibilitate redusă de angajare a forţei de muncă şi impact economic redus - gradul de tehnologizare a unităţilor de exploatare cu o productivitate redusă
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- posibilitatea de finanţare a lucrărilor de împădurire - posibilitatea de finanţare a lucrărilor de amenajare a drumurilor forestiere	- creşterea suprafeţelor afectate de fenomene de risc natural: dăunători, doborâturi, - continuarea procesului de retrocedare – fragmentarea suprafeţelor

4. ORGANIZAREA SOCIALĂ ŞI INSTITUŢIONALĂ

ACTIVITĂŢI ASOCIATIVE - SECTORUL ONG

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
- sectorul non-gurenamental este bine reprezentat în zonă - organizaţiile existente activează în domenii cheie pentru dezvoltarea zonei (turism, protecţia mediului, social): - zootehnie: Fereraţia Agricultorilor de Munte Dorna - turism: ANTREC, Asociaţia de Ecoturism Ţara Dornelor, Dorna EcoActiv - dezvoltarea de ansamblu a zonei de munte: ROMONTANA - protecţia naturii şi turism: Asociaţia pentru Conservarea Vieţii Sălbatice, etc - existenţa unor instituţii complexe, specializate în dezvoltarea zonei de munte: CEFIDEC (informare, instruire, formare profesională, consultanţă, cercetare, dezvoltare, etc)	- numărul redus de parteneriate public-private - lipsa mijloacelor şi posibilităţilor de dezvoltare a asociaţiilor existente - sprijinul destul de redus din partea altor actori locali, în special din domeniul public - implicarea part-time a membrilor - lipsa asociaţiilor de producători şi proprietari de terenuri - lipsa mijloacelor de comunicare în masă - lipsa mijloacelor financiare necesare pentru consolidarea şi dezvoltarea organizaţiilor - posibilitatea redusă a majorităţii ONG-urilor existente de a acţiona unitar, în întreaga zonă
OPORTUNITĂŢI	**AMENINŢĂRI/RISCURI**
- Programele de finanţare pentru secctorul ONG - Posibilitatea suplimentării fondurilor destinate zonei prin intermediul parteneriatelor	- extinderea ariei de influenţă a ONG-urilor puternice, ce ctivează la nivel naţional, în detrimentul celor existente la nive local

ANALIZA SWOT DE ANSAMBLU

	Puncte slabe	Puncte tari	Ameninţări	Oportunităţi	Obiective
Demografie	Îmbătrânirea populaţiei şi migraţia tinerilor	Valori ridicate ale natalităţii şi populaţiei tinere	Creşterea emigraţiei populaţiei tinere calificate	Posibilităţile existente pentru formarea profesională	Acordarea unei atenţii sporite calificării şi angajării tinerilor în activităţile de dezvoltare locală
Ocupaţii	Creşetrea şomajului datorită declinului activităţilor economice locale	Creşetrea ponderii ocupaţiilor în sectoarele ce vizează calitatea mediului	Rigiditatea pieţei de muncă	Creşterea calităţii şi dezvoltarea serviciilor sanitare	Inovarea serviciilor sociale prin intermediul unor proiecte pilot
Sistemul de producţie	Vechimea intreprinderilor şi absenţa calităţii certificate	Materie primă de clitate la un preţ redus	Acces redus pe piaţa internă şi externă, carenţe grave ale guverământului	Oportunităţi pentru crearea politicilor de dezvoltare a mărcilor de calitate locale şi a microintreprinderilor	Dezvoltarea unei mărci de calitate pentru zonă? Dezvoltarea de mărci de calitate pentru produse? Dezvoltarea de mărci de calitate pentru producători?
Mediul	Utilizarea ineficientă a resurselor şi impactul puternic asupra mediului	Existenţa Parcului Naţional Călimani şi a potenţialului pentru ecoturism	Pătrunderea în zonă a intreprinderilor din afară cu impact punternic	Potenţial ridicat de protecţia şi valorificarea mediului şi energiilor regenerabile	Energia din surse regenerabile Proiecte strategice privind ciclul energetic (producţie, surse, surse, distribuţie şi consum)

Patrimoniul cultural	Pierderea cunoştinţelor tradiţionale şi protecţia slabă a patrimoniului	Tradiţii bine păstrate cu potenţial turistic ridicat	Abandonul modelelor de viaţă tradiţionale în rândul tinerilor	Dezvoltarea şi recuperarea identităţii locale	Inovarea produselor tradiţionale prin proiecte pilot, sprijinirea şcolilor, asociaţiilor locale de profil şi a centrelor de producţie specifice
Mediul rural pe ansamblu	Veniturile locale provenite în principal din sectorul primar Carenţe ale infrastructurii, izolare şi inaccesibilitate politică	Populaţie tânără calificată, Firme ecologice Centre de formare locale	Lipsa accesului la credite şi lipsa unei politici active, participative de guvernare locală	Ieşirea din izolare prin know-how modern, mijloace IT şi media	Cooperarea ca punct cheie pentru înlăturarea efectelor izolării Instruirea lingvistică Dezvoltarea sistemelor de comunicare prin mijloace IT

PARTEA A – III-A: PRIORITĂŢI

PROBLEME PRIORITARE PENTRU ZONA GAL BAZINUL DORNELOR

Din analiza diagnostic precum şi din întâlnirile de lucru în cadrul cărora s-au realizat analizele SWOT rezultă următoarele probleme prioritare pentru zonă:

A. CALITATEA MEDIULUI

1. Necesitatea unui operator unic acreditat în zonă responsabil cu managementul deşeurilor

2. Distanţa mare şi costurile ridicate pentru transportul deşeurilor către depozitul unic din judeţ stabilit conform PNGD

3. Accesul redus la informaţiile privind mediul pentru instituţii, agenţi economici şi populaţie

4. Nivelul redus de conştientizare a populaţiei cu privire la problemele de mediu şi lipsa unei educaţii ecologice

5. Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de canalizare şi epurare a apelor

6. Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de alimentare cu apă

7. Reţele de canalizare învechite (Crucea, Broşteni, Iacobeni)

B. POPULAŢIE: demografie, resurse umane, formare profesională şi ocupare a forţei de muncă

1. Migraţia populaţiei tinere şi îmbătrânirea forţei de muncă

2. Izolare, lipsa căilor de acces adecvate

3. Acces redus la utilităţi publice pentru majoritatea populaţiei din zonă (în principal apă şi canalizare)

4. Oportunităţi reduse de angajare a populaţiei locale în sectorul secundar şi terţiar (industrie, servicii, turism)

5. Posibilităţi reduse de formare şi reconversie profesională în domenii de calificare superioară

6. Ocuparea preponderentă a populaţiei în sectorul zootehnic slab productiv şi diversificarea slabă a ofertei pe piaţa de muncă

C. TURISM

1. Infrastructură turistică deficitară în anumite zone (trasee şi obiective turistice neamenjate, lipsa mijloacelor de interpretare)

2. Infrastructura de acces către unele obiective turistice deficitară în unele zone

3. Servicii conexe insuficiente şi de calitate slabă

4. Insuficienta cunoaştere a limbilor străine de către operatorii de turism
5. Insuficient personal specializat în domeniul turismului în zonă (ghizi, manageri de pensiuni, personal auxiliar: barman, ospătari, bucătari)
6. Gradul redus de conştientizare asupra impactului negativ al turismului, asupra necesităţii dezvoltării unui turism responsabil/ecoturismului
7. Nivelul redus de cunoştinţe specific cu privire la dezvoltarea unei afaceri turistice
8. Nivelul calitativ insuficient al serviciilor şi produselor turistice pe ansamblul zonei
9. Lipsa unei viziuni coerente pentru dezvoltarea turistică a zonei
10. Lipsa unei identităţi clare a zonei, care să o diferenţieze la nivel regional şi naţional
11. Lipsa unei imagini unitare de marketing a zonei
12. Gradul redus de autenticitate a produsului turistic
13. Promovare slabă, insuficientă, incoerentă şi neunitară a zonei
14. Slaba integrare a activităţilor meşteşugăreşti specifice zonei, cu potenţial de atractivitate în produsul turistic
15. Numărul redus de turişti în zonă în perioadele dintre sezoanele de maxim aflux turistic (vară, iarnă)
16. Interes redus pentru păstrarea unui stil architectural specific zonei în cazul unităţilor de cazare

D. ECONOMIE

1. Productivitatea scăzută a sectorului zootehnic
2. Migraţia tinerilor şi îmbătrânirea forţei de muncă angajată în activităţi zootehnice
3. Acces insuficient la informaţii pentru populaţia angajată în acest sector (gospodari, mici producători)
4. Accesul scăzut la utilaje şi echipamente agricole
5. Lipsa posibilităţilor de valorificare a cărnii şi produselor secundare (piei, lână)
6. Lipsa alternativelor /posibilităţilor pentru realizarea unor activităţi economice în zonă

7. Valorificarea econimică redusă a unor resurse naturale disponibile la nivel locale: produsele forestiere secundare (fructe de pădure, ciuperci), a plante medicinale, dezvoltarea slabă a pisciculturii şi apiculturii, cu potenţial de diversificare economică
8. Lipsa resurselor financiare pentru micii producători (IMM) pentru diversificarea producţiei şi tehnologizarea superioară
9. Dificultatea încadrării persoanelor fizice în cadrul legal pentru producerea şi comercializarea produselor proprii (ex. dulceţuri, afinată, miere, murături, etc)
10. Costurile ridicate pentru obţinerea, certificarea şi comercializarea pe piaţă a produselor ecologice recunoscute şi raportul ineficient cost/beneficii de către fermieri
11. Lipsa unui cadru asociativ specializat (ex. în probleme de marketing al produselor alimentare locale) care să poată acţiona în beneficiul fermierilor din zonă
12. Slaba dezvoltare a sectorului de prelucrare superioară a masei lemnoase
13. Lipsa unor mărci locale

E. INFRASTRUCTURĂ MEDICO-SOCIALĂ, EDUCAŢIONALĂ ŞI CULTURALĂ

1. Slaba dotare a unor unităţi de învăţământ
2. Baza didactică învechită
3. Slaba dotare şi vechimea unităţilor sanitare
4. Lipsa unor spaţii adecvate cu destinaţie culturală (cămine cultural, muzee, expoziţii personale)
5. Lipsa unor spaţii cu destinaţie socială (cămine de bătrâni, centre de zi)

F. INFRASTRUCTURA DE ACCES

1. Lipsa unor căi de acces adecvate pentru accesul în unele zone
2. Calitatea slabă a drumurilor comunale (preponderent drumuri de pământ)
3. Calitatea slabă şi degradarea infrastructurii urbane în centrele de comună
4. Lipsa unor amenajări adecvate ale centrelor civice de comună

Obiective prioritare pentru dezvoltarea zonei GAL Bazinul Dornelor

A. POPULAŢIE ŞI RESURSE UMANE

OBIECTIVUL GENERAL: Stimularea stabilirii populaţiei tinere în zonă

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Crearea de locuri de muncă şi posibilităţi de formare pentru populaţia tânără

2. Creşterea calităţii condiţiilor de trai prin dezvoltarea infrastructurii de bază a populaţiei şi sporirea accesului acesteia la utilităţi şi servicii de bază

3. Îmbunătăţirea serviciilor educaţionale prin sprijinirea (dotarea, modernizarea, utilarea) unităţilor de învăţământ

4. Creşterea accesului la informaţie

B. ECONOMIE

OBIECTIVUL GENERAL: Diversificarea şi consolidarea economiei locale prin valorificarea superioară a fondului de resurse naturale locale

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Crearea de unităţi de procesare a fructelor de pădure

2. Crearea unui centru pentru fabricarea produselor alimentare locale

3. **Realizarea unei structuri asociative (cu personal specializat) pentru zona GAL BD** care să se ocupe de promovarea produselor locale pe piaţa naţională şi europeană; consolidarea FAMD ca structură specializată în domeniu

4. **Acordarea de sprijin pentru micii producători / persoane fizice pentru diversificarea gamei de produselor locale şi creşterea accesului la piaţa locală şi externă**

a. Centru pentru produse locale

b. Sistem de informare

c. Program de educaţie / conştientizare

d. Subvenţii lunare prin GAL pentru meşteşugari

5. **Promovarea produselor locale deja existente**

a. La nivel local – târguri, site

b. Întrunirea producătorilor locali pentru discutarea politicilor locale de preţuri şi politicii locale de consum (prioritate produselor locale)

c. Catalog de produse locale meşteşugăreşti (FAMD)

a. Turism

OBIECTIVUL GENERAL: Dezvoltarea şi diversificarea economiei locale prin dezvoltarea sectorului turistic

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Îmbunatatirea si diversificarea facilitatilor si atractiilor turistice
2. Crearea si modernizarea infrastructurii turistice pe la raza GAL BD
3. Imbunatatirea calitatii mediului economic, social si natural al sectorului touristic de pa raza GBD
4. Coordonarea eficientă a dezvoltării turismului în întreaga zonă Ţara Dornelor;
5. Creşterea numărului de turişti în zonă;
6. Creşterea aportului financiar al turiştilor în zonă şi maximizarea beneficiilor ce revin localnicilor din aceste sume;
7. Creşterea duratei de vizitare (a sejurului) în zonă;
8. Creşterea numărului de turişti şi în perioadele de extrasezon (pe tot parcursul anului) prin dezvoltarea de pachete turistice specifice;
9. Atragerea unor categorii noi de turişti (ex. turişti străini, familii cu copii, cu o putere financiară mai mare şi disponibilitatea de a cheltui bani în zonă);
10. Prevenirea şi reducerea presiunii turistice asupra unor zone şi repartizarea uniformă a ofertei turstice în zonă, care să permită o dezvoltare unitară a acesteia;
11. Dirijarea fiecărei zone spre conturarea un grad de specializare în anumite categorii de activităţi şi produse care să fie în concordaţă cu specificul natural şi cultural al acestora, pe baza căruia să se organizeze posibilităţi specifice de petrecere a timpului liber;
12. Integrarea tinerilor din comunităţile locale în activităţile turistice şi a tuturor localnicilor ce pot oferi produse locale, astfel încât impactul economic indirect al turismului în zonă să fie cât mai mare;

13. Conservarea peisajului tradiţional, inclusiv cel arhitectural al satelor din zonă;
14. Creşterea gradului de satisfacţie şi înţelegere a zonei de către turişti şi crearea accesului la piaţa locală de produse;
15. Diversificarea ofertei turistice pentru categorii cât mai diferite (de vârstă, provenienţă, categorie de venit,etc) de turişti;
16. Utilizarea cea mai eficientă a resurselor locale deja existente;
17. Dezvoltarea capacităţii locale – specializarea şi perfecţionarea persoanelor din zonă, în special a tinerilor şi creşterea abilităţilor lor pentru dezvoltarea pe viitor a zonei.

Obiectivele principale pe care le are în vedere Asociaţia de Ecoturism Ţara Dornelor pentru dezvoltarea ecoturismului în Ţara Dornelor sunt:

1. Coordonarea eficientă a dezvoltării turismului în întreaga zonă Ţara Dornelor;
2. Creşterea numărului de turişti în zonă;
3. Creşterea aportului financiar al turiştilor în zonă şi maximizarea beneficiilor ce revin localnicilor din aceste sume;
4. Creşterea duratei de vizitare (a sejurului) în zonă;
5. Creşterea numărului de turişti şi în perioadele de extrasezon (pe tot parcursul anului) prin dezvoltarea de pachete turistice specifice;
6. Atragerea unor categorii noi de turişti (ex. turişti străini, familii cu copii, cu o putere financiară mai mare şi disponibilitatea de a cheltui bani în zonă);
7. Prevenirea şi reducerea presiunii turistice asupra unor zone şi repartizarea uniformă a ofertei turstice în zonă, care să permită o dezvoltare unitară a acesteia;
8. Dirijarea fiecărei zone spre conturarea un grad de specializare în anumite categorii de activităţi şi produse care să fie în concordaţă cu specificul natural şi cultural al acestora, pe baza căruia să se organizeze posibilităţi specifice de petrecere a timpului liber;
9. Integrarea tinerilor din comunităţile locale în activităţile turistice şi a tuturor localnicilor ce pot oferi produse locale, astfel încât impactul economic indirect al turismului în zonă să fie cât mai mare;
10. Conservarea peisajului tradiţional, inclusiv cel arhitectural al satelor din zonă;
11. Creşterea gradului de satisfacţie şi înţelegere a zonei de către turişti şi crearea accesului la piaţa locală de produse;
12. Diversificarea ofertei turistice pentru categorii cât mai diferite (de vârstă, provenienţă, categorie de venit,etc) de turişti;
13. Utilizarea cea mai eficientă a resurselor locale deja existente;

14. Dezvoltarea capacităţii locale – specializarea şi perfecţionarea persoanelor din zonă, în special a tinerilor şi creşterea abilităţilor lor pentru dezvoltarea pe viitor a zonei.

Măsuri prioritare pentru întreaga zonă a Dornelor

- Crearea cadrului organizaţional pentru coordonarea dezvoltării turismului în întreaga zonă;
- Crearea unui sistem funcţional de comunicare şi coordonare a acţiunilor diferiţilor actori locali şi regionali ce joacă un rol important în dezvoltarea turismului în această zonă (sistem de comunicare electronică de tip reţea);
- Lărgirea ofertei de cazare, diversificarea ei şi creşterea calităţii serviciilor
- Crearea de facilităţi diverse pentru petrecerea timpului liber în toate sezoanele (amenajarea corespunzătoare a infrastructurii, pachete de servicii specifice)
- O mai bună promovare a zonei;
- Stimularea menţinerii activităţilor tradiţionale prin includerea într-o proporţie cât mai mare a produselor locale (în special cele rezultate din zootehnie) în produsul turistic şi stimularea agroturismului;
- Crearea unei pieţe locale de produse tradiţionale, specifice zonei, care să permită comercializarea peramanentă către turişti

→ Identificarea şi atestarea produselor locale pentru a permite comercializarea lor

→ Crearea de puncte de comercializare – a unei reţele în întreaga zonă

- Crearea unor norme de urbanism care să permită şi să promoveze păstrarea stilului arhitectural specific zonei şi a elementelor arhitecturale autentice;
- Crearea unor materiale de prezentare a zonei (ghiduri, broşuri) care să cuprindă informaţii veridice şi de interes pentru toate categoriile de vizitatori şi care să permită acestora o mai bună înţelegere a zonei;
- Realizarea de cursuri de instruire pentru operatorii de turism pentru interpretare şi prezentarea produsului turistic, care să permită o mai bună comunicare a informaţiei de interes;
- Axarea pe utilizarea prioritară a resurselor locale (umane, tehnice, de specialitate), crerea de reţele între producătorii locali din diferite domenii.

Acţiuni dedicate întregii zone

- Crearea unei structuri asociative puternice, care să stimuleze şi să coordoneze dezvoltarea unitară a turismului în această zonă, prin parteneriate cu administraţiile publice şi totţi acotii implicaţi direct sau indirect în dezvoltarea turistică a zonei;
- Crearea unei pagini web de promovare şi monitorizare turistică

C. INFRASTRUCTURĂ ŞI UTILITĂŢI PUBLICE

OBIECTIVUL GENERAL: Creşterea accesului populaţiei la utilităţi

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă în toate centrele de comună
2. Dezvoltarea sistemului de canalizare în întreaga zonă
3. Extinderea reţelei de iluminat public şi de electricitate în toate localităţile
4. Îmbunătăţirea calităţii spaţiilor publice şi a centrelor civice de comună

D. MEDIU

OBIECTIVUL GENERAL: Îmbunătăţirea şi protecţia calităţii mediului în zonăl

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Concesionarea serviciului de management al deşeurilor pentru întreaga zonă a GAL BD
2. Realizarea unui incinerator pe biomasă cu cogenerare în zonă (Cîrlibaba)
3. Dotarea tuturor localităţilor cu pubele şi containere pentru colectarea deşeurilor (10% GAL + fonduri proprii)
4. Realizarea unui sistem de informare şi întocmire a proiectelor în cadrul GAL
5. Realizarea microstaţiilor de epurare
6. Canalizare la Poiana Stampei (existenţa unei reţele de alimentare)

E. SERVICII

Obiective:

1. Creşterea accesului la informaţie a populaţiei pe diverse domenii specifice: zootehnie, industrie alimentară, turism, finanţări
2. Creşterea capacităţii de absorbţie a fondurilor în zonă prin proiecte

REZULTATE AŞTEPTATE PE DOMENII ÎN ÎNTREAGA ZONĂ

1. Diversificarea economiei locale

- 5 centre de colectare şi 4 centre de valorificare/procesare a fructelor de pădure
- 1 atelier meşteşugăresc

2. Turism

- Dezvoltarea infrastructurii în M-ţii Bistriţei, Giumalău şi Suhard
- Extinderea domeniului schiabil în Mţii Călimani
- Înfiinţarea unui centru de rezervări
- Reînfiinţarea şi dezvoltarea staţiunii balneare Iacobeni

- Panaci – staţiune de interes local
- Sistem unitar de semnalizare şi promovare turistică a zonei bazat pe identitatea locală
- Amenajarea muzeelor şi colecţiilor personale de obiecte tradiţionale in situ conform standardelor europene

3. Resurse
- Creşterea calităţii pajiştilor alpine (FAMD)

4. Mediu
- Realizarea unei fabrici de mangal
- Dotarea cu pubele şi îmbunătăţirea managementului deşeurilor în com. Dorna Candrenilor
- **Cultural**
- 7 cămine culturale (reabilitate, dotate, înfiinţate), în Ciocăneşti, Iacobeni, Dorna Arini, Şaru Dornei, Panaci, Coşna, Crucea
- 1 casă de cultură
- 3 muzee (Şaru Dornei, Panaci, Dorna Arini)
- 1 biserică

5. Infrastructură de transport şi căi de acces
- Reabilitare, modernizare, deschidere drumuri comunale şi forestiere în 7 comune.
- Construcţia a 2 poduri (Poiana Stampei) şi reconstrucţia unui pod (Crucea)
- Reabilitare alei, trotuare, străzi (Crucea, Broşteni)

6. Social şi servicii medicale
- 2 săli de sport (Poiana Stampei, Dorna Arini)
- 3 dispensare (Dorna Candrenilor, Dorna Arini, Cîrlibaba)
- 2 afterschool (Şaru Dornei, Iacobeni)
- terenuri de joacă

7. Reţele de alimentare cu apă şi canalizare
- 4 staţii de epurare (Poiana Stampei, Iacobeni, Broşteni, Crucea)
- 1 staţie de captare modernizată (Crucea)

8. Educaţional
- 4 şcoli (Şaru Dornei, Dorna Arini, Coşna, Crucea, Cîrlibaba) – modernizare, reabilitare, etc
- 6 gradiniţe (Broşteni, Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Panaci, Ciocăneşti, Iacobeni)

9. Reţele electrice şi producerea de energie

- 1 centrală pe biomasă (Poiana Stampei)
- 2 parcuri eoliene (Suhard şi Giumalău)
- Extinedre reţele

10. APL şi servicii publice

- Dotarea cu utilaje a serviciului public din Şaru Dornei şi a SVSU Poiana Stampei

11. Riscuri naturale

- Regularizarea de pâraie cu riscuri de inundaţii (Crucea, Iacobeni)

CONTRIBUŢIA PROIECTELOR DEPUSE ÎN ZONĂ – MEMBRII SOLICITANŢI PENTRU FIECARE DOMENIU

1. ECONOMIE

1. **FAMD şi Primăria Dorna Arini:** centru de colectare, procesare şi valorificare a fructelor de pădure
2. **POIANA STAMPEI**: centru de colectare şi valorificare a fructelor de pădure
3. **DORNA ARINI**: microfabrică de procesare a fructelor de pădure
4. **DORNA CANDRENILOR**: centru de colectare şi procesare a fructelor de pădure
5. **COŞNA**:

- centru de colectare a fructelor de pădure
- ateliere meşteşugăreşti

2. RESURSE

1. **FAMD:** îmbunătăţirea calităţii pajiştilor alpine

3. TURISM

1. **AETD**: amenjare muzee şi expoziţii personale in situ, din întreaga zonă, dezvoltarea infrastructurii turistice în masivul Suhard, sistem unitar de semnalizare a obiectivelor turistice pentru întreaga zonă
2. **DORNA ECOACTIV**: dezvoltarea infrastructurii în M-ţii Bistriţei şi Giumalău, promovarea zonei, centru de rezervări
3. **ŞARU DORNEI**: extinderea domeniului schiabil
4. **IACOBENI**: reînfiinţarea staţiunii balneare
5. **DORNA ARINI**: program de promovare, evenimente
6. **DORNA CANDRENILOR:** sistem de panouri

7. **PANACI**: dobândirea statutului de staţiune turistică de interes local, infrastructura turistică, dezvoltarea turismului ecumenic

4. MEDIU

1. **DORNA ARINI**: ecologizarea zonei şi producerea de mangal din deşeuri de lemn
2. **DORNA CANDRENILOR**: dotarea cu pubele

5. CULTURAL

1. **CIOCĂNEŞTI:** casă de cultură, cămin cultural, ansamblu popular
2. **ŞARU DORNEI**: muzeu, cămin cultural
3. **IACOBENI:** dotarea căminului cultural, renovarea bisericii
4. **DORNA ARINI**: cămin cultural, muzeu, dezvoltarea relaţiilor interculturale
5. **COŞNA:** cămin cultural
6. **PANACI:** muzeul staului, centrul cultural, dezvoltarea relaţiilor culturale internaţionale
7. **CRUCEA:** reabilitarea şi modernizarea cămunului cultural

6. INFRASTRUCTURĂ DE DRUMURI

1. **CIOCĂNEŞTI**: drum forestier, drum comunal
2. **IACOBENI**
3. **DORNA ARINI**: drum comunal, drumuri forestiere
4. **CRUCEA**: străzi, pod, drum comunal
5. **BROŞTENI:** drumuri în centrul oraşului (parcări, platforme, străzi)
6. **COŞNA**: drum comunal, drumuri forestier
7. **POIANA STAMPEI**

7. SOCIAL şi SERVICII MEDICALE

1. **CÎRLIBABA**: construirea unui nou dispensar medical
2. **CIOCĂNEŞTI**: centru de joacă şi recreere
3. **IACOBENI**: afterschool, sală de sport, bază sportivă
4. **DORNA ARINI:** dispenssar medical
5. **BROŞTENI**: parc de joacă
6. **DORNA CANDRENILOR**: dispensar
7. **COŞNA**: teren de sport
8. **POIANA STAMPEI**: sală de sport
9. **ŞARU DORNEI**: afterschool
10. **PANACI**: dotarea unor puncte medicale centru de zi, parcuri şi spaţii verzi, tabere

8. REŢELE DE ALIMENTARE CU APĂ ŞI CANALIZARE

1. **IACOBENI**: canalizare şi epurare
2. **DORNA ARINI**: reţea de apă, canalizare (Dorna Arini şi Cozăneşti)
3. **BROŞTENI**: canalizare, epurare, reţea de apă (satele Lungeni, Neagra)
4. **ŞARU DORNEI**: reţea de apă şi canalizare (3 proiecte)
5. **PANACI:**
6. **COŞNA**: reţea de apă şi canalizare (satele Teşna, Românești, Bancu)
7. **POIANA STAMPEI**: canalizare şi staţie de epurare
8. **CRUCEA**: modernizare staţie de captare, canalizare şi staţie de epurare

9. EDUCAŢIONAL

1. **CIOCĂNEŞTI**: grădiniţă
2. **IACOBENI**: modernizare grădiniţă
3. **DORNA ARINI**: şcoală (modernizare) şi gridiniţă
4. **BROŞTENI**: grădiniţă
5. **DORNA CANDRENILOR**: grădiniţă, locuri de joacă
6. **COŞNA**: şcoala cu clasele I-VIII
7. **ŞARU DORNEI**: dotare şi modernizare şcoală
8. **PANACI**: grădiniţă
9. **CRUCEA**: reabilitarea şi modernizarea şcolii cu clasele I-VIII Crucea

10. REŢELE ELECTRICE ŞI PRODUCEREA DE ENERGIE

1. **ŞARU DORNEI**: extindere reţea
2. **DORNA ARINI**: parc eolian
3. **CRUCEA**: reţea electrică. Anvelopare blocuri
4. **COŞNA**: extindere reţea, parc eolian Suhard
5. **POIANA STAMPEI**: centrală biomasă

11. APL ŞI SERVICII PUBLICE

1. **ŞARU DORNEI**: achiziţii utilaje
2. **POIANA STAMPEI**: dotarea Serviciului Voluntar pentru Situaţii de Urgenţă

12. RISCURI NATURALE

1. **CRUCEA**: regularizare pâraie Ungureni şi Chiril

2. **IACOBENI**: regularizare pâraie Valea Fierului, Ciotina, Drancani, Cărăuşi

OBIECTIVE OPERAŢIONALE ŞI PRIORITĂŢI PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR

PRIORITĂŢI	OBIECTIVE OPERAŢIONALE	MĂSURI (ale PNDR)
Axa 1: Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier	Promovarea investitiilor în exploatatiile agricole din sectorul vegetal si de crestere aanimalelor pentru realizarea de constructii noi si/sau modernizarea constructiilor agricole existente din cadrul acestora si a utilitatilor aferente, achizitionarea de masini si utilaje noi, înfiintarea de plantatii etc.	**Masura 121 Modernizarea exploatatiilor agricole**
	Sprijin pentru investitii vizând îmbunatatirea procesarii si marketingului produselor agricole si forestiere.	**Masura 123 Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere**
	Îmbunătăţirea competenţelor fermierilor si ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentar si forestier, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploataţiilor agricole, pădurilor si unităţilor de procesare.	**Masura 111 "Formare profesională, informare si difuzare de cunostinţe"**
Axa 2: Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural	-Extinderea suprafetei ocupate de paduri prin sprijinirea lucrarilor de împadurire si întretinere a plantatiilor. Padurile înfiintate prin aceasta masura sunt menite sa protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifunctional pe care îl au.	**Masura 221 Prima împadurire a terenurilor agricole**
Axa 3 Calitatea vietii în zonele rurale si diversificarea economiei rurale	Crearea de micro-întreprinderi precum si dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spatiul rural; - Încurajarea initiativelor de afaceri promovate, în special de catre tineri si femei;	**Masura 312 Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-întreprinderi**

	- Încurajarea activitatilor mestesugaresti si a altor activitati traditionale; - Reducerea gradului de dependenta fata de agricultura.	
	Cresterea si îmbunatatirea structurilor de primire turistice la scara mica; - Dezvoltarea sistemelor de informare si promovare turistica; - Crearea facilitatilor recreationale în vederea asigurarii accesului la zonele naturale de interes turistic.	**Masura 313 Încurajarea activitatilor turistice**
	Îmbunatatirea infrastructurii fizice de baza în spatiul rural; - Îmbunatatirea accesului la serviciile publice de baza pentru populatia rurala; - Cresterea numarului de sate renovate; - Cresterea numarului de obiective de patrimoniu din spatiul rural sprijinite.	**Masura 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunatatirea serviciilor de baza pentru economia si populatia rurala si punerea în valoare a mostenirii rurale**
Axa 4 LEADER	Implementarea strategiilor si proiectelor integrate de dezvoltare locala (ce pot acoperi mai multe axe) în vederea cresterii competitivitatii sectoarelor agricol si forestier, îmbunatatirii mediului si a spatiului rural, cresterii calitatii vietii si diversificarii activitatilor economice din spatiul rural.	**Masura 41 Implementarea strategiilor de dezvoltare locala** **411 – Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier** **412 – Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural** **413 – Calitatea vietii si diversificarea economiei rurale**
	Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare	**Masura 421 Implementarea proiectelor de cooperare**

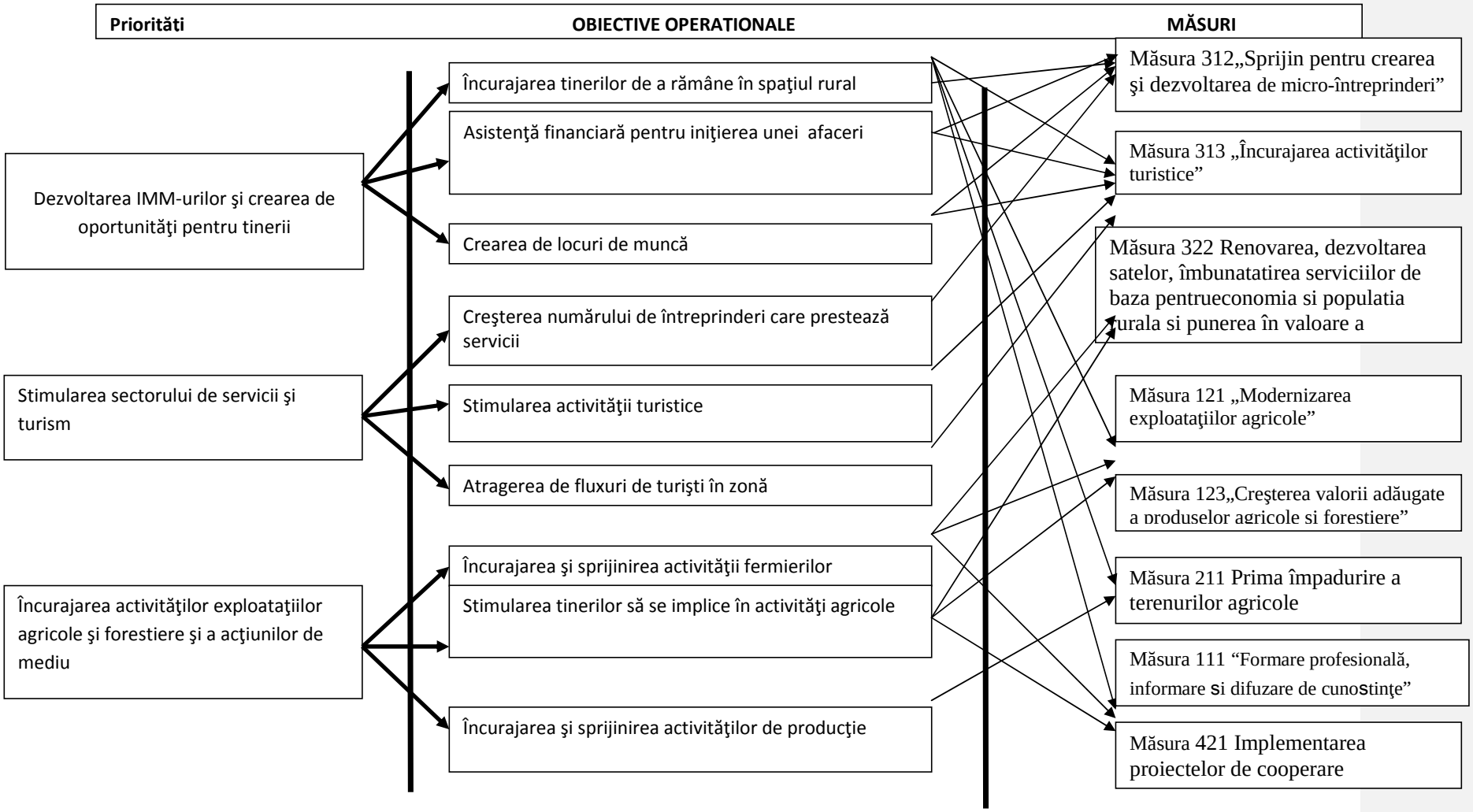
Priorităţi
OBIECTIVE OPERATIONALE
MĂSURI
Dezvoltarea IMM-urilor şi crearea de oportunităţi pentru tinerii
Stimularea sectorului de servicii şi turism
Încurajarea activităţilor exploataţiilor agricole şi forestiere şi a acţiunilor de mediu
Încurajarea tinerilor de a rămâne în spaţiul rural
Asistenţă financiară pentru iniţierea unei afaceri
Crearea de locuri de muncă
Creşterea numărului de întreprinderi care prestează servicii
Stimularea activităţii turistice
Atragerea de fluxuri de turişti în zonă
Încurajarea şi sprijinirea activităţii fermierilor
Stimularea tinerilor să se implice în activităţi agricole
Încurajarea şi sprijinirea activităţilor de producţie
Măsura 312„Sprijin pentru crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi”
Măsura 313 „Încurajarea activităţilor turistice”
Măsura 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunatatirea serviciilor de baza pentrueconomia si populatia rurala si punerea în valoare a
Măsura 121 „Modernizarea exploataţiilor agricole”
Măsura 123„Creşterea valorii adăugate a produselor agricole si forestiere”
Măsura 211 Prima împadurire a terenurilor agricole
Măsura 111 “Formare profesională, informare si difuzare de cunostinţe”
Măsura 421 Implementarea proiectelor de cooperare

Măsura 111 – Formare profesionala (training), informare si difuzare de cunostinte

Obiectivele şi raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenţiei:

Obiectivele operaţionale urmaresc realizarea unor actiuni care vor contribui la:
a) îmbunatatirea cunostintelor tehnice si economice generale, specifice pentru agricultura, silvicultura si industria alimentara;
b) pregatire generala pentru managementul si administrarea fermelor;
c) respectarea conditiilor de eco-conditionalitate si a Standardelor Pietei Agricole Comune, diversificarea sau restructurarea productiei fermelor (introducerea de noi produse si sisteme de procesare) ;
d) constientizarea fermierilor privind probleme generale de mediu în sectoarele agricol, forestier si al industriei alimentare în scopul îmbunatatirii protectiei mediului;
e) educarea si constientizarea proprietarilor de paduri (dobândirea constiintei forestiere) în vederea asigurarii gospodaririi durabile a padurilor coroborat cu valorificarea superioara a resurselor forestiere si cresterea procentului de paduri la nivel national, ce reprezinta obiective principale ale politicii nationale forestiere;
f) informari privind introducerea de noi tehnologii informationale si de comunicare (IT).
Masura sprijina:
1. Programe de formare profesionala de scurta durata (initiere, perfectionare si specializare),
2. Actiuni de informare si difuzare de cunostinte privind schemele de sprijin ale PAC, a modului de aplicare a masurilor pentru dezvoltare rurala.
Actiunile prevazute a se efectua prin aceasta masura au un caracter colectiv si nu individual.

Descrierea intervenţiei – domeniul de acoperire a măsurii:

Descrierea operaţiunilor (inclusiv a tipurilor de formare profesională)
1. Oferirea de programele de formare profesionala care cuprind actiuni din domeniile agricol, silvic si alimentar, ca de exemplu:
a) Diversificarea activitatilor în exploatatiile agricole, îmbunatatirea calitatii productiei, igiena si siguranta alimentelor, crearea de conditii pentru a asigura bunastarea animalelor si sanatatea plantelor, siguranta muncii, folosirea fertilizantilor si amendamentelor în agricultura în concordanta cu standardele Uniunii Europene;
b) Îmbunatatirea si încurajarea afacerilor;
c) Îmbunatatirea cunostintelor privind protectia mediului;
d) Pregatire tehnica (noi tehnologii informationale, introducerea de inovatii, difuzarea rezultatelor cercetarii si a gestionarii durabile a resurselor naturale etc.);
e) Managementul durabil al terenurilor agricole si forestiere;
f) Dezvoltarea unor capacitati inovative în lantul agro-alimentar;
g) Însusirea cerintelor privind eco-conditionalitatea si aplicarea unor metode de productie compatibile cu întretinerea si ameliorarea peisajului,

respectiv cu protectia mediului.
2. Sprijin financiar acordat pentru participarea fermierilor la diferite întruniri tematice, târguri, expozitii, proiecte de succes, evenimente care pot contribui la informarea acestora privind, de exemplu, noile tehnologii aplicate în diferite sectoare, sau pentru actiuni de schimb de experienta etc.
Aceasta masura prezinta o sinergie cu măsura 143 – „Furnizarea de servicii de consiliere si consultanţă pentru fermieri"

Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:
Beneficiarii finali sunt persoane adulte care activeaza în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de padure) si industriei agro-alimentare.

Beneficiarii directi, ~~fermieri de semisubzistenţă si membri ai grupurilor de producători~~ . furnizori ai acţiunilor de formare profesională, informare şi difuzare a cunoştinţelor, sunt entităţi publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulţilor şi/sau informării şi difuzării de cunoştinţe care îndeplinesc criteriile de eligibilitate şi de selecţie.

Evaluarea numarului: 2 proiecte

Precizări privind acţiuni eligibile:

Învestiţii eligibile:
Îmbunătăţirea competitivităţii si afacerilor agricole prin asigurarea unei întregi game de acţiuni de formare profesională inovatoare si bine ţintite si acţiuni de informare pentru fermierii de subzistenţă
Diversificarea spre activităţi non-agricole si sporirea veniturilor fermelor
***Acţiuni imateriale**:
a) Activităţi legate de pregatirea si desfasurarea diferitelor actiuni de formare profesionala;
b) Activităţi privind diferite tipuri de actiuni de informare si difuzare de cunostinte;
Exemple:
- acţiuni de promovare
- seminarii, cursuri, software
- ***Acţiuni materiale:**
- Achiziţionarea de materiale didactice si consumabile;
- Închirierea de echipamente specifice pentru implementarea proiectului;
- Închirierea de spatii adecvate pentru desfasurarea actiunilor de formare profesionala;

Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 100%

Nr. estimativ de proiecte prevazute	Estimarea costului total maxim pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
2	~~54000 euro~~ 53873 euro	80%	20%	0%

Formatted Table

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	~~Fermieri de semi-subzistenta~~ Cursurile se adreseaza fermierilor de semi-subzistenta	25
2.	~~Fermieri care nu au mai beneficiat de sprijin SAPARD/ FEADR pentru acelasi tip de activitate~~ Beneficiarii au mai avut cel putin un contract pentru formare profesionala pe FEADR pentru acelasi tip de activitate	25
3.	~~Fermieri cu varsta sub 40 de ani~~ Formarea profesionala cuprinde cel putin 2 domenii agricole	25
4.	Există un modul de formare în domeniul privind protecţia mediului.	25
	Total	100

Masura 121 - Modernizarea exploatatiilor agricole

Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general cresterea competitivitatii sectorului agricol in zona teritoriului GAL printr-o utilizare mai buna a resurselor umane si a factorilor de productie si indeplinirea standardelor nationale si comunitare.
Astfel se urmareste introducerea si dezvoltarea de tehnologii si procedee noi, diversificarea productiei, ajustarea profilului, nivelului si calitatii productiei la cerintele pietei, in conditiile in care o buna parte din activitatea predominanta o reprezinta agricultura de subzistenta. Păşunile şi fâneţele sunt nepoluate, această zonă fiind ecologică nefolosindu-se niciodată îngrăşăminte chimice. Zootehnia este reprezentata in teritoriul GAL, cu investitiile existente in ferme de vaci de lapte.
Prin aceasta masura se poate dezvolta agricultura ecologica, care pe teritoriul GAL este slab dezvoltata, precum si producerea si utilizarea energiei din surse regenerabile – teritoriul dispune de importante resurse hidrografice si se afla intr-o zona propice obţinerii energiei din biomasă.
Adaptarea exploatatiilor la standardele comunitare si cresterea veniturilor exploatatiilor agricole sprijinite sunt obiective prin care se urmareste dezvoltarea unei agriculturi sustenabile.
Sprijinirea membrilor grupurilor de producători sau ai altor forme asociative producătorilor in vederea incurajarii fenomenului de asociere.

Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Prin intermediul acestei masuri se urmareste promovarea investitiilor in exploatatiile agricole din sectorul zootehnic pentru realizarea de constructii noi si/sau modernizarea constructiilor existente din cadrul acestora si a utilitatilor aferente, achizitionarea de masini si utilaje noi, infiintarea de noi ferme, etc.
Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 123 - Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari:
Publici: Nu este cazul.
Privati: a) Micro-intreprinderi si IMM-uri (existente si *start-up*) ce isi desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL Bazinul Dornelor.

b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.

c) Asociatii familiale, intreprinderi individuale si grupuri de producatori
Evaluarea numarului: 12 proiecte.

Precizari privind actiunile eligibile :

Investitii eligibile:
-Construirea si/sau modernizarea cladirilor utilizate pentru fermele de taurine pentru productia de lapte sau carne
- Achiziţionarea de masini si utilaje
Actiuni imateriale *:*
Tip de actiuni eligibile :
- software, patente, licente etc.
- intocmirea proiectului si consultanta, Studii de Fezabilitate/ Memorii justificative, eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

**** Actiuni materiale :***
Tip de actiuni eligibile :
- Constructia si modernizarea cladirilor, fermelor etc.
- Achizitii de echipamente specializate, dotari etc.

Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 50%

Nr. estimativ de proiecte prevazute	~~Cost total mediu~~	Estimare ajutor public nerambursabil pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
12	~~25,000 €~~	~~140000 €~~ 127.525 euro	40%	10%	50%

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Exploatatii agricole de semi-subzistenta	15
2.	Exploatatii agricole care nu au mai beneficiat de sprijin SAPARD/ FEADR pentru acelasi tip de activitate	10
3.	Exploatatii agricole detinute de fermieri cu varsta sub 40 de ani, la data depunerii proiectului	15
4.	Proiectele care au si investitii pentru procesarea produselor agricole	10
5.	Exploatatii de crestere a animalelor in sistem ecologic	15
6.	Nr. De locuri de muncă create(3 puncte pentru fiecare loc de muncă nou creat)	15
7.	Proiecte cu valoare maxima de 25,000 Euro	20
	TOTAL	**100**

Masura 123 - Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere

Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general cresterea competitivitatii intreprinderilor de procesare agroalimentare si forestiere de pe teritoriul GAL, prin imbunatatirea performantei generale a intreprinderilor din sectorul de procesare si marketing a produselor agricole si forestiere, printr-o mai buna utilizare a resurselor umane si a altor factori de productie.
Astfel se urmareste introducerea si dezvoltarea de tehnologii si procedee pentru obtinerea de noi produse agricole si forestiere competitive in conditiile in care o buna parte din activitatea predominanta o reprezinta prelucrarea primară a lemnului şi agricultura de subzistenta.
Adaptarea intreprinderilor la noile standarde comunitare atat in etapa de procesare cat si in cea de distributie a produselor obtinute;
Îmbunatatirea veniturilor intreprinderilor sprijinite prin cresterea valorii adaugate a produselor agricole;
Cresterea valorii adaugate a produselor forestiere precum si a eficientei economice a activitatii microintreprinderilor, prin dezvoltarea si modernizarea echipamentelor, proceselor si tehnologiilor de prelucrare.

Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Masura 123 urmareste atingerea obiectivelor prin investitii in cadrul intreprinderilor pentru : Cresterea eficienţei sectorului de procesare si marketing a produselor forestiere prin inovaţii si introducerea de noi tehnologii, masini si echipamente, cu respectarea standardelor de siguranţă în muncă si de protecţie a mediului;

-Adaptarea la cerinţele pieţei, a prelucrării si comercializării produselor forestiere, în funcţie de resursele locale, si explorarea de noi oportunităţi de piaţă de desfacere;

-Îmbunătăţirea competitivităţii unităţilor de prelucrare si comercializare a produselor forestiere prin cresterea randamentului instalaţiilor si proceselor de prelucrare si a calităţii produselor;

-Obţinerea de surse de energie regenerabilă din biomasă forestieră

-Îmbunătăţirea dotărilor microîntreprinderilor prin achiziţionarea de echipamente, utilaje si masini complexe de recoltare, transport si prelucrare, în cadrul aceluiasi proces tehnologic, a produselor forestiere, cum sunt masinile forestiere multifuncţionale de recoltat

cu impact redus asupra mediului, precum si de masini si utilaje speciale pentru transportul produselor forestiere, din pădure la unităţile de procesare primară;
-Cresterea numărului de locuri de muncă în sectorul procesării si valorificării produselor forestiere
-Cresterea productivităţii muncii în sectorul forestier
Aceasta prezinta o sinergie cu Masura 121 - Modernizarea exploatatiilor agricole.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari:
Publici: Nu este cazul.
Privati: a) Micro-intreprinderi si IMM-uri (existente si *start-up*) ce sa-si desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL Bazinul Dornelor.

b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.

c) Asociatii familiale, intreprinderi individuale si grupuri de producatori
Evaluarea numarului: 6 proiecte.

Precizari privind actiunile eligibile :

Investitii eligibile:
- Construcţii noi si/sau modernizarea cladirilor folosite pentru procesul de producţie în vederea valorificării superioare a ciupercilor şi fructelor de pădure cât şi a depozitelor frigorifice
- Construcţii noi si/sau modernizări pentru depozitarea produselor, inclusiv depozite frigorifice en-gross;
- Construcţii noi si modernizarea tuturor categoriilor de spaţii si încăperi pentru procucerea si stocarea produselor forestiere
- Achiziţionarea de noi instalaţii, masini si echipamente pentru recoltarea, transportul si procesarea primară a produselor forestiere
- investiţii pentru modernizarea si retehnologizarea capacităţilor existente

**** Actiuni imateriale :***
Tip de actiuni eligibile :
- software, patente, licente, sistemelor de management a calitatii, tehnologii (know-how)
- costurile legate de intocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecti, ingineri si consultanta, Studii de Fezabilitate/ Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

**** Actiuni materiale :***
Tip de actiuni eligibile :
- Constructia si modernizarea cladirilor, depozitelor etc.
- Achizitii de maşini şi echipamente specializate, dotari etc.

Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 50 %

Nr. de proiecte prevazute	~~Cost total mediu~~	Estimarea costului total pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
~~6~~ 0	~~40,000 €~~	~~240,000 €~~ 0	~~40%~~ 0%	~~10%~~ 0%	~~50%~~ 0%

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	IMM-uri din zone unde exista materie prima disponibila si nu exista capacitati de procesare	15
2.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu vârstă până în 40 de ani la data depunerii proiectului	5
3.	Sa nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/FEADR pentru acelasi tip de activitate	10
4.	IMM-uri care sunt atat producatoare de materie prima cat si procesatoare	10
5.	IMM-uri care proceseaza produse nevalorificate local până în prezent	15
6.	Sa colecteze si/ sau sa proceseze produse ecologice	15
7.	Nr. De locuri de muncă create(3 puncte pentru fiecare loc de muncă nou creat)	15
8.	Proiecte cu valoare maxima de 40,000 Euro	15
	TOTAL	**100**

Masura 221 – Prima împădurire aterenurilorn agricole

Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Extinderea suprafetei ocupate de paduri prin sprijinirea lucrarilor de împadurire si întretinere a plantatiilor

Cresterea suprafetei de padure cu rol de protectie a apei, solurilor, a padurilor cu rol de protectieîmpotriva factorilor naturali si antropici daunatori, precum si de asigurare a functiilor recreative,pe baza rolului multifunctional al acesteia

Îmbunatatirea conditiilor de mediu în spatiul rural prin folosirea si gospodarirea durabila a terenului prin împadurire. Aceasta masura este destinata prevenirii pagubelor produse de factorii naturali daunatori, reducerii eroziunii solurilor, îmbunatatirii capacitatii de retentie a apei, cresterii calitatii aerului, producerii de biomasa, inclusiv masa lemnoasa de calitate, prin mentinerea, sau, dupa caz, cresterea biodiversitatii.

Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Scopul acestei masuri este de a creste suprafata padurilor la nivel national prin împadurirea de terenuri agricole. Aceasta masura are un caracter compensatoriu.

Aceasta prezinta o sinergie cu Masura 123 – Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari:

Publici: Autoritati publice locale detinatoare de teren agricol

Privati: Detinatorii privati de teren agricol

Evaluarea numarului: 2 proiecte.

Precizari privind actiunile eligibile :

Suprafata de teren sprijinita care contribuie la:

-biodiversitate si înalta valoare naturala a terenului forestier

îmbunatatirea calitatii apei

atenuarea schimbarilor climatice

îmbunatatirea calitatii solului

evitarea marginalizarii si a abandonului

Stoparea declinului biodiversitatii

Mentinerea terenurilor agricole si forestiere cu înalta valoare naturala

Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 50 %

Nr. de proiecte prevazute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata

~~2~~	~~5,000 €~~	~~10,000 €~~	~~40%~~	~~10%~~	~~50%~~

~~**Criterii de selectie locala:**~~

~~Nr. crt.~~	~~Criterii de selectie~~	~~Punctaj~~
~~1.~~	~~Proiecte derulate de femei/ tineri cu vârstă până în 40 de ani la data depunerii proiectului~~	~~30~~
~~2.~~	~~Sa nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/FEADR pentru acelasi tip de activitate~~	~~30~~
~~8.~~	~~Proiecte cu valoare maxima de 5,000 Euro~~	~~40~~
	~~**TOTAL**~~	~~**100**~~

Masura 312 - Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi

Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general dezvoltarea durabila a economiei rurale pe teritoriul GAL prin incurajarea activitatilor non-agricole.
Astfel se urmareste crearea si mentinerea locurilor de munca intr-un teritoriu caracterizat prin numarul redus de locuri de munca, precum si cresterea valorii adaugate in activitati non-agricole in conditiile in care acestea lipsesc sau sunt nedezvoltate. Ca punct forte in implementarea acestei masuri se poate preciza si forta de munca ieftina pe teritoriul GAL.
De asemenea, se are in vedere crearea si diversificarea serviciilor pentru populatia rurala prestate de catre micro-intreprinderi in conditiile in care serviciile pentru populatie sunt nedezvoltate.

Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Prin intermediul acestei masuri se vor crea micro-intreprinderi si se vor dezvolta cele existente din sectorul non-agricol, cu un impact direct asupra grupurilor defavorizate (femei, someri) de pe intreg teritoriul GAL. De asemenea, se vor incuraja initiativele de afaceri promovate in special de catre tineri si femei, activitatilor mestesugaresti si a altor activitati traditionale. Acestea vor avea ca efect impiedicarea depopularii zonelor si utilizarea pieţelor locale.
Printre cele mai importante obiective operationale ale acestei masuri se afla reducerea gradului de dependenta fata de agricultura, intrucat activitatea principala in majoritatea teritoriului GAL o reprezinta agricultura de subzistenta.

Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 313 - Incurajarea activitatilor turistice, intrucat printre beneficiarii eligibili ai acesteia din urma se numara micro-intreprinderile.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari:
Publici: Nu este cazul.
Privati: a) Micro-intreprinderi (existente si *start-up*) ce sa-si desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL.
b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.
Evaluarea numarului: 8 proiecte.

Precizari privind actiunile eligibile :

Investitii eligibile:
- Investitii in activitati non-agricole productive
- Investitii pentru dezvoltarea activitatilor mestesugaresti, de artizanat si a altor activitati traditionale non-agricole cu specific local
- Servicii pentru populatia rurala
- Investitii in producerea de energie regenerabila

**** Actiuni imateriale** :*
Tip de actiuni eligibile :
- software, patente, licente etc.
- costurile legate de intocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecti, ingineri si consultanta, Studii de Fezabilitate/ Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

**** Actiuni materiale :***
Tip de actiuni eligibile :
- constructia, modernizarea, extinderea cladirilor in scop productiv
- constructia de cladiri pentru marketingul produselor proprii; dotarea aferenta cu echipamente, maşini, utilaje etc.

Finantare :
- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala): 50%

Nr. de proiecte	Cost total mediu	Estimarea costului	Contributia	Contributia publica	Contributia

prevazute		total pe masura	FEADR – masura	nationala	privata
8	15.000	120.000 €	40%	10%	50%

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	15
2.	Proiecte care promoveaza activitati mestesugaresti, de artizanat	15
3.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu varsta pana in 40 de ani la data depunerii proiectelor	15
4.	Micro-intreprinderi nou infiintate (start-up-uri)	20
5.	Nr. de locuri de muncă create(3 puncte pentru fiecare loc de muncă nou creat)	15
6.	Proiecte cu valoare maxima de 15,000 Euro	20
	TOTAL	**100**

Masura 313 - Incurajarea activitatilor turistice

Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general dezvoltarea activitatilor turistice in zona teritoriului GAL, care sa contribuie la cresterea numarului de locuri de munca si a veniturilor alternative, precum si la cresterea atractivitatii spatiului rural.
Astfel se urmareste crearea si mentinerea locurilor de munca prin activitati de turism, in special pentru tineri si femei care se numara printre grupurile sociale defavorizate, precum si cresterea valorii adaugate in activitati de turism in conditiile in care teritoriul se bucura de un potential turistic ridicat.
Se urmareste crearea, imbunatatirea si diversificarea infrastructurii si serviciilor turistice, care sunt încă slab dezvoltate pe teritoriul GAL.

Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Prin intermediul acestei masuri vor crestere si imbunatati structurile de primire turistice la scara mica, care in intreg teritoriu se afla intr-un numar foarte redus si se vor dezvoltarea sistemelor de informare si promovare turistica.
De asemenea, se vor crearea facilitati recreationale in vederea asigurarii accesului la zonele naturale de interes turistic, zone care se intalnesc in special in comunele aferente Parcului Naţional Călimani.
Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 312 - Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi, intrucat acestea din urma se numara printre beneficiarii eligibili pentru sprijinul acordat prin Masura 313.

Beneficiari :

Tipuri de beneficiari:
Publici: a) Comunele (prin reprezentantii lor legali conform legislatiei nationale in vigoare)
b) Asociatiile realizate intre comune.
Privati: a) Micro-intreprinderi (existente si *start-up*) ce sa-si desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL.
b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.
c) ONG-uri, definite conform legislatiei nationale in vigoare.
Evaluarea numarului: 30 proiecte

Precizari privind actiunile eligibile :

Investitii eligibile:

- Investitii in infrastructura de primire turistica
- Investitii in activitati recreationale
- Investitii in infrastructura la scara mica precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice etc.
- Dezvoltarea si/ sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural

**** Actiuni imateriale** :*

Tip de actiuni eligibile :

- software, patente, licente etc.
- costurile legate de intocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecti, ingineri si consultanta, Studii de Fezabilitate/ Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

**** Actiuni materiale :***

Tip de actiuni eligibile :

- Constructia, modernizarea, extinderea si dotarea structurilor de primire turistice
- Investitii in infrastructura turistica de agrement independenta sau dependenta de structura de primire turistica precum spatii de campare, amenajari de stranduri si piscine, achizitionare de mijloace de transport traditionale pentru plimbari, trasee pentru echitatie etc.

Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala):

~~1. Pentru **investiţiile în interes public negeneratoare de profit: 100%**~~

2. Pentru **investiţiile generatoare de profit**:~~**70%**~~ 85% investiţii în agro-turism;
3. Pentru **investiţiile generatoare de profit:50%** investiţii în turismul rural**.**

Nr. estimativ de proiecte prevazute	**Cost total mediu**	**Estimare ajutor public nerambursabil pe masura**	**Contributia FEADR – masura**	**Contributia publica nationala**	**Contributia privata**
~~4~~ 1	~~30,000 €~~	120.000 €	80%	20%	0%
~~16~~ 13	~~20.000 €~~	~~224.544 €~~ 267.146 euro	~~55%~~ 70%	15%	~~30%~~ 15%

~~5~~ 3	~~40.000 €~~	100.000 €	40%	10%	50%
Total: ~~25~~ 17	**~~30.000 €~~**	**~~444.544 €~~ 487.146 euro**	**~~55%~~ 70%**	**14,46%**	**~~30,54%~~15,54%**

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	25
2.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu varsta pana in 40 de ani la data depunerii proiectului	25
3.	Proiecte care prevad prin activitatea propusa pastrarea si promovarea culturii traditionale prin achizitionarea de obiecte certificate ca fiind produse traditionale de marca, in vederea amenajarii structurilor de primire turistice	25
4.	Nr. de locuri de muncă create (5 puncte pentru fiecare loc de muncă nou creat)	25
	TOTAL	**100**

Măsura 322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunatatirea serviciilor de baza pentru economia si populatia rurala si punerea în valoare a mostenirii rurale

Obiectivele şi raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenţiei:

Obiectivele operaţionale ale acestei masuri vizeaza:
_ Îmbunatatirea infrastructurii fizice de baza în spatiul rural;
_ Îmbunatatirea accesului la serviciile publice de baza pentru populatia rurala;
_ Cresterea numarului de sate renovate;
_ Cresterea numarului de obiective de patrimoniu cultural de interes local si natural din spatiul rural sprijinite.

Descrierea intervenţiei – domeniul de acoperire a măsurii:

a) Înfiinarea de drumuri noi, extinderea si îmbunătăţirea reţelei de drumuri de interes local(drumuri comunale, vicinale si străzi din interiorul comunei) ce aparţin proprietăţii publice a unităţii administrative (comuna) pe teritoriul căreia se află;

• Prima înfiinţare, extinderea si îmbunătăţirea reţelei publice de apă (captare, staţii de tratare, alimentare) pentru localităţile rurale având sub 10.000 populaţie echivalentă (p.e);
• Prima înfiinţare, extinderea si îmbunătăţirea reelei publice de apă uzată (canalizare, staţiide epurare) pentru localităţile rurale având sub 10.000 populaţie echivalentă (p.e);
• Prima înfiinţare si extinderea reţelei publice de joasă tensiune si a reţelei publice deiluminat cu eficienţă energetică ridicată;
• Prima înfiinţare si extinderea reţelei publice locale de alimentare cu gaz către alte localităţi rurale sau către zone rurale care nu sunt conectate la reţea;
• Investiţii în staţii de transfer pentru deseuri si dotarea cu echipamente de gestionare a deseurilor.
b)-Înfiinţarea, amenajarea **spaţiilor publice de recreere** pentru populaţia rurală (parcuri,spaţii de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
Renovarea clădirilor publice (ex.primării) si amenajări de parcări, pieţe, spaţii pentru organizarea de târguri etc);
Investiţii în sisteme de producere si furnizare de energie din surse regenerabile (în situaţia în care este vorba de clădiri publice);
Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 321 - „Servicii de bază pentru economia si populaţia rurală sin Măsura 323 - „Conservarea si punerea în valoare a mostenirii rurale”

Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:
Comunele prin reprezentantii lor legali conform legislatiei nationale în vigoare;
Autoritatile locale (comune) sau asociatii de dezvoltare intercomunitare prin operatorii regionali pentru investitiile în infrastructura de apa/apa uzata;
Asociatiile de dezvoltare intercomunitare realizate între doua sau mai multe **comune** înfiintate conform legislatiei nationale în vigoare;
ONG-uri, asezaminte culturale si institutii de cult definite conform legislatiei nationale în vigoare;
Persoane fizice si juridice care detin în proprietate sau administreaza obiective de patrimoniu cultural/natural de interes local
Evaluarea numărului: ~~10~~ 11 proiecte

Precizări privind acţiuni eligibile:

Investitii eligibile:
- Crearea si modernizarea infrastructurii fizice de baza din zonele rurale
- Îmbunatatirea calitatii mediului social, natural si economic în zonele rurale
- Protejarea si conservarea patrimoniului cultural si natural rural

**** Actiuni imateriale:***
Tip de actiuni eligibile:
– studii de fezabilitate, proiecte tehnice
– programe de calculator, dreptul de utilizare a anumitor tehnologii
**** Actiuni materiale***:
Tipuri de acţiuni eligibile:
Înfiintarea de drumuri noi, extinderea si îmbunatatirea retelei de drumuri de interes local
Prima înfiintare si extindere a retelei publice de joasa tensiune si/sau a retelei publice de iluminat;
Înfiintarea, amenajarea spatiilor publice de recreere pentru populatia rurala
Renovarea cladirilor publice
Prima înfiintare si dotarea infrastructurii aferenta serviciilor sociale precum centrele de îngrijire copii
Exemple:
– constructia de **gradinite noi** pentru copii, inclusiv dotar**ea acestora;**
– Achizitionarea de microbuze care sa asigure transportul public
– Achizitionarea de utilaje si echipamente pentru serviciile publice
– Investitii de renovare, modernizarea si dotarea aferenta a asezamintelor culturale
– Restaurarea, consolidarea si conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural si natural din spatiul rural
– Achizitionare de echipamente pentru expunerea si protectia patrimoniului cultural
– Investitii în scopul conservarii specificului local si a mostenirii culturale (arhitectura traditionala,
– conservare patrimoniu material, imaterial, promovare, organizare festivaluri cu specific local etc)

Finantare :
- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala): **100%**

Nr. de proiecte prevazute	~~Cost total mediu~~	Estimarea costului total pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
~~10~~ 11	~~142.000 €~~	~~1.420.000 €~~ 1540000 euro	80%	20%	0%

Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	20
2.	Localităţi rurale din regiunile cu grad de sărăcie ridicat	10
3.	Proiectele care se încadrează într-o strategie de dezvoltare locală	10
4.	Proiecte de investiţii în infrastructura socială;	20
5.	Proiectele care promovează investiţii în scopul conservării specificului local si a mostenirii culturale.	20
6.	Proiecte considerate de strictă necesitate pentru zona respectivă	20
	TOTAL	**100**

Măsura 421 – Implementarea proiectelor de cooperare

Obiectivele şi raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenţiei:

Obiectiv operational - Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare

Prin intermediul acestei masuri se vor finanta proiecte de cooperare transnationala (între România si alte state membre sau nu) si inter-teritoriala (în cadrul României) între GAL-uri si alte grupuri/parteneriate, care functioneaza dupa principiul LEADER.

Actiunile de cooperare sunt eligibile atunci când cel putin un partener reprezinta un GAL finantat prin axa LEADER.

Descrierea intervenţiei – domeniul de acoperire a măsurii:

Doar proiectele/actiunile comune care corespund obiectivelor masurilor din cele 3 axe (Axa 1, 2 si 3) ale FEADR vor fi eligibile pentru sprijin. Actiunile comune pot avea ca obiectiv si constructia institutionala: schimb de experienta si bune practici privind dezvoltarea locala prin publicatii comune, organizare de evenimente, proiecte de twinning (schimb de manageri de program si de personal) sau prin lucrari de dezvoltare comune sau coordonate în comun. Functionarea unei structuri comune este cea mai integrata forma de cooperare.

Responsabilitatile fiecarui partener sunt detaliate în cadrul unui acord de cooperare, semnat de cele doua GAL-uri implicate în proiect, care trebuie sa contina referinte la un buget general planificat, obiectivele proiectului, activitatile pe care doresc sa le implementeze în comun în vederea realizarii acestora, rolul fiecarui partener si participarea financiara finala a fiecarui partener în cadrul proiectului.

Această măsură prezintă o sinergie cu Măsura 431-Funcţionarea Grupurilor de acţiune locală, dobândirea de competenţe şi animarea teritoriului

Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:

Beneficiarii eligibili

- GAL-uri selectate în conformitate cu abordarea LEADER

Evaluarea numărului: ~~5~~ 2

Precizări privind acţiuni eligibile:

***Acţiuni imateriale:**
Tipuri de acţiuni eligibile:

- activitatile/proiectele sa corespunda unei masuri sau mai multor masuri din FEADR

- pregatirea proiectelor de cooperare – organizare misiuni tehnice, întâlniri, seminarii, activitati de traducere si interpretare, multiplicare documente,

- investitii pentru implementarea proiectelor comunede dezvoltare locală

- proiecte comune de instruire

***Acţiuni materiale:**

- proiecte de twinning (schimb de manageri de program si de personal)

-proiecte de sprijin instituţional

- lucrari de dezvoltare commune

-organizare de evenimente culturale internaţionale, târguri meşteşugăreşti naţionale, etc

Finanţare:

● Ajutor public (FEADR + contribuţie publică naţională): 100 %

Număr estimativ de proiecte prevăzute	Estimarea costului total maxim pe măsură	Contribuţia FEADR - măsură	Contribuţia pubică naţională	Contribuţia privată
~~5~~ 2	~~50000 euro~~ 20000 euro	80%	20%	0%

Formatted Table

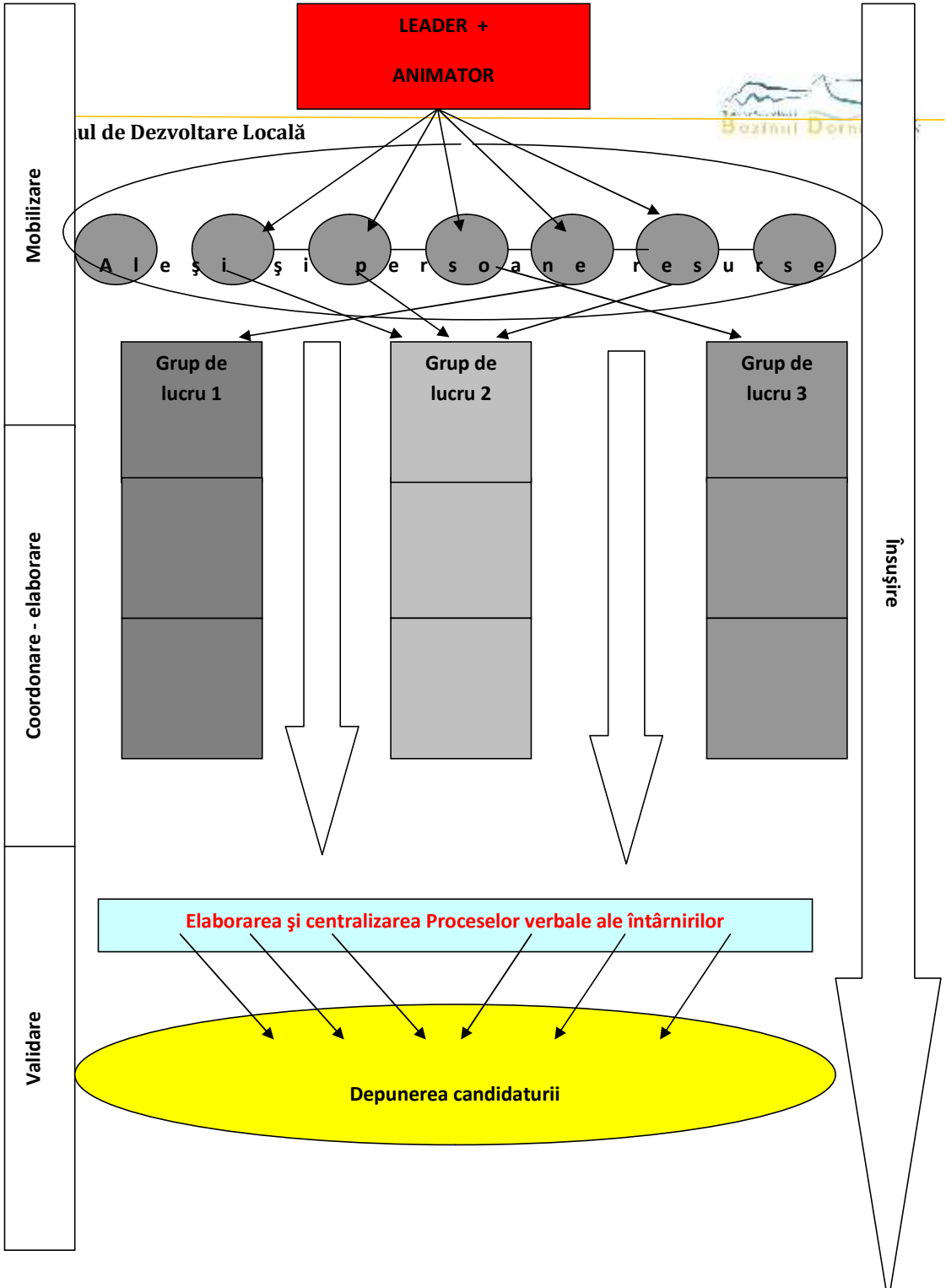

Schemă de animare a elaborării candidaturii:

PARTEA a V-a: Parteneriatul

III.1. Prezentarea procesului de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală

Paşii care au fost realizaţi în elaborarea Planului de Dezvoltare Locală a GAL Bazinul Dornelor au fost:

1. **Identificarea domeniilor de dezvoltare**
2. **Constituirea grupurilor de lucru**
3. **Identificarea problemelor şi resurselor /oportunităţilor**

– **Analiza SWOT (pe domenii de dezvoltare)**

– **Ierarhizarea problemelor**

– **Analiza SWOT (prioritizare prin punctaje, pe domenii de dezvoltare)**

– **Arborele problemelor**

– **Identificarea priorităţilor de acţiune (pe domenii)**

În urma întâlnirilor ce au avut loc, au fost stabilite următoarele domenii prioritare de dezvoltare, pentru care s-au stabilit grupuri de lucru care să participle la realizarea analizei problemelor şi resurselor (SWOT) precum şi la formularea obiectivelor şi la planificarea obiectivelor operaţionale pentru fiecare domeniu. În cadrul acestor grpuri de lucru au fost nominalizaţi principalii actori locali responsabili şi/sau implicaţi în fiecare din domeniile principale care au fost definite.

- Turism

- Agricultură (zootehnie)
- Artizanat / meşteşuguri
- Dezvoltarea produselor locale tradiţionale
- Industrie
  - Prelucrarea lemnului
  - Industrie alimentară (produse lactate, ape minerale)
- Probleme demografice şi domeniul social
- Educaţie
- Instituţional / organizaţional
- Utilizarea durabilă a resurselor locale (păduri, păşuni, ape)

Componenţa grupurilor de lucru

- **Grupul de lucru pentru turism, artizanat şi mesteşuguri**

  - APL
  - Administrația Parcului Național Călimani (APNC)
  - CEFIDEC Vatra Dornei
  - Federația Agricultorilor de Munte Dorna (FAMD)
  - Asociația de Ecoturism Țara Dornelor
  - ANTREC
  - Pensiuni din zonă
  - Operatori de turism din zonă
  - SALVAMONT Vatra Dornei
  - SALVAMONT Dorna Arini

- **Grupul de lucru din domeniul agricultură (zootehnie)**

  - FAMD
  - CEFIDEC Vatra Dornei

- GSA Dorna Candrenilor
- Ferme zootehnice din zonă
- ROMONTANA
- APL (responsabili cu Registrul Agricol)

- **Grupul de lucru pentru domeniul Educaţie, resurse umane, probleme demografice şi sociale**

- CEFIDEC
- GSA Dorna Candrenilor
- Școlile din zonă
- APL
- ONG-uri din domeniul social și educațional
- Alți actori implicați în formarea resurselor umane

- **Grupul de lucru pentru industrie alimentară şi produse locale**

- APL
- FAMD
- Ferme zootehnice din zonă
- Păstrăvării/ferme piscicole
- Unități de producție a lactatelor și brânzeturilor
- Firme de îmbuteliere a apelor minerale

- **Grupul de lucru pentru industria de prelucrare a lemnului şi management forestier**

- APL
- Unități de prelucrare primară și secundară a lemnului reprezentative
- Ocoale silvice

- FAMD
- GSA Dorna Candrenilor

- **Grupul de lucru privind problem de calitatea mediului, infrastructură, utilităţi şi managementul ariilor protejate**

- APNC
- Custozi ai ariilor protejate din zonă
- APL
- ONG-uri

OBIECTIVE OPERAŢIONALE ŞI PRIORITĂŢI PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR

PRIORITĂŢI	OBIECTIVE OPERAŢIONALE	MĂSURI (ale PNDR)
Axa 1: Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier	Cresterea numarului de tineri agricultori care încep pentru prima oara o activitate agricola ca sefi de exploatatii si încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investitii.	**Masura 112 Instalarea tinerilor fermieri**
	Promovarea investitiilor în exploatatiile agricole din sectorul vegetal si de crestere aanimalelor pentru realizarea de constructii noi si/sau modernizarea constructiilor agricole existente din cadrul acestora si a utilitatilor aferente, achizitionarea de masini si utilaje noi, înfiintarea de plantatii etc.	**Masura 121 Modernizarea exploatatiilor agricole**
	Cresterea numarului de proprietari de padure care îmbunatatesc valoarea economica a padurii la nivel de exploatatie forestiera.	**Masura 122 Îmbunatatirea valorii economice a padurii**
	Sprijin pentru investitii vizând îmbunatatirea procesarii si	**Masura 123 Cresterea valorii adaugate a**

	marketingului produselor agricole si forestiere.	**produselor agricole si forestiere**
	- Construirea si/sau modernizarea infrastructurii forestiere (drumuri forestiere, cai ferate forestiere si funiculare); - Lucrari de corectarea torentilor în paduri.	**Masura 125 Îmbunatatirea si dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea si adaptarea agriculturii si silviculturii**
	Asigurarea sprijinirii veniturilor necesare în perioada de restructurare a fermelor de semisubzistenta pentru mai buna utilizare a resurselor umane si a factorilor de productie, prin: - stimularea spiritului antreprenorial; - diversificarea activitatilor si veniturilor.	**Masura 141 Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistenta**
	Cresterea numarului de grupuri de producatori sprijinite pentru înfiintare si functionare administrativa si cresterea veniturilor prin îmbunatatirea capacitatii tehnice si de management a membrilor acestora.	**Masura 142 Înfiintarea grupurilor de producatori**
	-Facilitarea accesului la serviciile de consiliere si consultanta a beneficiarilor masurii de semisubzistenta pentru a asigura trecerea acestora în categoria fermelor comerciale. -Elaborarea de planuri de afaceri, consiliere pentru întocmirea cererilor pentru a beneficia de masuri de dezvoltare rurala în special pentru tinerii fermieri, fermele de semi-subzistenta si fermierii care aplica pentru masurile de agro-mediu, precum si persoanele fizice ce aplica pentru masura 221. -Consiliere si consultanta privind respectarea bunelor practici agricole si de mediu si cerintele obligatorii în	**Masura 143 Furnizarea de servicii de consiliere si consultanta pentru agricultori**

	materie de gestiune prevazute în articolele 4 si 5 si anexele III si IV la Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a unor norme comune pentru schemele de sprijin direct din cadrul politicii agricole comune si de stabilire a unor scheme de sprijin pentru agricultori.	
Axa 2: Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural	Sa se asigure în *Zona Montana Defavorizata* utilizarea continua a 2.520.000 ha terenuri agricole.	**Masura 211 Sprijin pentru Zona Montana Defavorizata**
	-Extinderea suprafetei ocupate de paduri prin sprijinirea lucrarilor de împadurire si întretinere a plantatiilor. Padurile înfiintate prin aceasta masura sunt menite sa protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifunctional pe care îl au.	**Masura 221 Prima împadurire a terenurilor agricole**
Axa 3 Calitatea vietii în zonele rurale si diversificarea economiei rurale	Crearea de micro-întreprinderi precum si dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spatiul rural; - Încurajarea initiativelor de afaceri promovate, în special de catre tineri si femei; - Încurajarea activitatilor mestesugaresti si a altor activitati traditionale; - Reducerea gradului de dependenta fata de agricultura.	**Masura 312 Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-întreprinderi**
	Cresterea si îmbunatatirea structurilor de primire turistice la scara mica; - Dezvoltarea sistemelor de informare si promovare turistica; - Crearea facilitatilor recreationale în vederea asigurarii accesului la zonele naturale de interes turistic.	**Masura 313 Încurajarea activitatilor turistice**
	Îmbunatatirea infrastructurii fizice de baza în spatiul rural;	**Masura 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunatatirea serviciilor de baza pentru**

	- Îmbunatatirea accesului la serviciile publice de baza pentru populatia rurala; - Cresterea numarului de sate renovate; - Cresterea numarului de obiective de patrimoniu din spatiul rural sprijinite.	**economia si populatia rurala si punerea în valoare a mostenirii rurale**
Axa 4 LEADER	Implementarea strategiilor si proiectelor integrate de dezvoltare locala (ce pot acoperi mai multe axe) în vederea cresterii competitivitatii sectoarelor agricol si forestier, îmbunatatirii mediului si a spatiului rural, cresterii calitatii vietii si diversificarii activitatilor economice din spatiul rural.	**Masura 41 Implementarea strategiilor de dezvoltare locala** **411 – Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier** **412 – Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural** **413 – Calitatea vietii si diversificarea economiei rurale**
	Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare	**Masura 421 Implementarea proiectelor de cooperare**

II.3. Planul de finanţare

III. REALIZAREA PARTENERIATULUI ŞI FUNCŢIONAREA GAL-ULUI

PARTEA A – V – A: PARTENERIATUL

III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Dosarului de Candidatură

(parteneriatul care realizează Dosarul de Candidatura – Planul de Dezvoltare Locală)

Paşii care au fost realizaţi în elaborarea Planului de Dezvoltare Locală a GAL Bazinul Dornelor au fost:

4. **Identificarea domeniilor de dezvoltare**
5. **Constituirea grupurilor de lucru**
6. **Identificarea problemelor şi resurselor /oportunităţilor**

– **Analiza SWOT (pe domenii de dezvoltare)**
– **Ierarhizarea problemelor**
– **Analiza SWOT (prioritizare prin punctaje, pe domenii de dezvoltare)**
– **Arborele problemelor**
– **Identificarea priorităţilor de acţiune (pe domenii)**

În urma întâlnirilor ce au avut loc, au fost stabilite următoarele domenii prioritare de dezvoltare, pentru care s-au stabilit grupuri de lucru care să participle la realizarea analizei problemelor şi resurselor (SWOT) precum şi la formularea obiectivelor şi la planificarea obiectivelor operaţionale pentru fiecare domeniu. În cadrul acestor grpuri de lucru au fost nominalizaţi principalii actori locali responsabili şi/sau implicaţi în fiecare din domeniile principale care au fost definite.

- Turism
- Agricultură (zootehnie)
- Artizanat / meşteşuguri
- Dezvoltarea produselor locale tradiţionale
- Industrie
  - Prelucrarea lemnului
  - Industrie alimentară (produse lactate, ape minerale)
- Probleme demografice şi domeniul social
- Educaţie
- Instituţional / organizaţional
- Utilizarea durabilă a resurselor locale (păduri, păşuni, ape)

Componenţa grupurilor de lucru

- **Grupul de lucru pentru turism, artizanat şi mesteşurguri**
  - APL
  - Administrația Parcului Național Călimani (APNC)
  - CEFIDEC Vatra Dornei
  - Federația Agricultorilor de Munte Dorna (FAMD)
  - Asociația de Ecoturism Țara Dornelor
  - ANTREC
  - Pensiuni din zonă
  - Operatori de turism din zonă
  - SALVAMONT Vatra Dornei

- SALVAMONT Dorna Arini

- **Grupul de lucru din domeniul agricultură (zootehnie)**
- FAMD
- CEFIDEC Vatra Dornei
- GSA Dorna Candrenilor
- Ferme zootehnice din zonă
- ROMONTANA
- APL (responsabili cu Registrul Agricol)

- **Grupul de lucru pentru domeniul Educaţie, resurse umane, probleme demografice şi sociale**
- CEFIDEC
- GSA Dorna Candrenilor
- Școlile din zonă
- APL
- ONG-uri din domeniul social și educațional
- Alți actori implicați în formarea resurselor umane

- **Grupul de lucru pentru industrie alimentară şi produse locale**
- APL
- FAMD
- Ferme zootehnice din zonă
- Păstrăvării/ferme piscicole
- Unități de producție a lactatelor și brânzeturilor
- Firme de îmbuteliere a apelor minerale

- **Grupul de lucru pentru industria de prelucrare a lemnului şi management forestier**
- APL
- Unități de prelucrare primară și secundară a lemnului reprezentative
- Ocoale silvice
- FAMD
- GSA Dorna Candrenilor

- **Grupul de lucru privind problem de calitatea mediului, infrastructură, utilităţi şi managementul ariilor protejate**
- APNC
- Custozi ai ariilor protejate din zonă
- APL
- ONG-uri

In plus au fost cooptaţi 3 experti străini de la GAL Marsica Italia. La nivelul GAL Bazinul Dornelor s-a înfiinţat un comitet de coordonare care a planificat şi realizat toate acţiunile din cadrul proiectului.

Metodologia de animare în vederea elaborării candidaturii LEADER în cadrul PNDR 2007 – 2013 cuprinde următorii paşi:

a) Căutarea leader-ului (reprezentantului) - o autoritate legitimă şi responsabilă;
b) O analiză sumară (localizare geografică, tipuri de localităţi – oraşe, comune, sate, număr de locuitori etc.) a localităţilor cuprinse în teritoriului vizat pentru viitorul potenţial GAL;
c) Identificarea persoanelor-resursă (cu care se va colabora). Acestea se vor stabili cu ajutorul autorităţilor din localităţile respective şi al AM judeţean
d) Pregătirea materialelor de prezentare a programului LEADER în vederea prezentării în cadrul întâlnirilor ce vor avea loc la iniţiativa reprezentantului în prezenţa AM judeţean;
e) Organizarea grupurilor de lucru (combinarea competenţelor) şi adunarea acestora în diferite întâlniri (aproximativ 3).

Întâlnirile se vor desfăşura astfel:

***Prima întâlnire**:*

a) Prezentarea diagnosticului pe temă (teme);
b) Schimburi şi aport de idei noi;
c) Căutarea de eventuale informaţii suplimentare.

A doua întâlnire :

a) Stabilirea principalelor acţiuni ce urmează a se desfăşura în continuare;

b) Formalizarea şi structurarea propunerilor, apoi o întâlnire cu AM judeţean pentru identificarea măsurilor din cadrul PNDR, adaptate acţiunilor prevăzute.

A treia întâlnire :

a) Validarea strategiei, a propunerilor şi a alegerii organizării acţiunilor.

b) Prezentarea concluziilor lucrărilor în faţa reprezentanţilor localităţilor din teritoriu şi a celorlalţi parteneri esenţiali ai teritoriului, apoi oficializarea parteneriatului, de pildă, printr-un comitet de selecţie provizoriu;

c) Elaborarea candidaturii şi rediscutarea acesteia cu reprezentanţii AM judeţean;

d) Validarea Dosarului de Candidatura final de către parteneri.

Tot acest proces de animare a teritoriului şi de elaborare a candidaturii va fi consemnat în documente şi va fi anexat la dosarul de candidatură.

Schemă de animare a elaborării candidaturii:

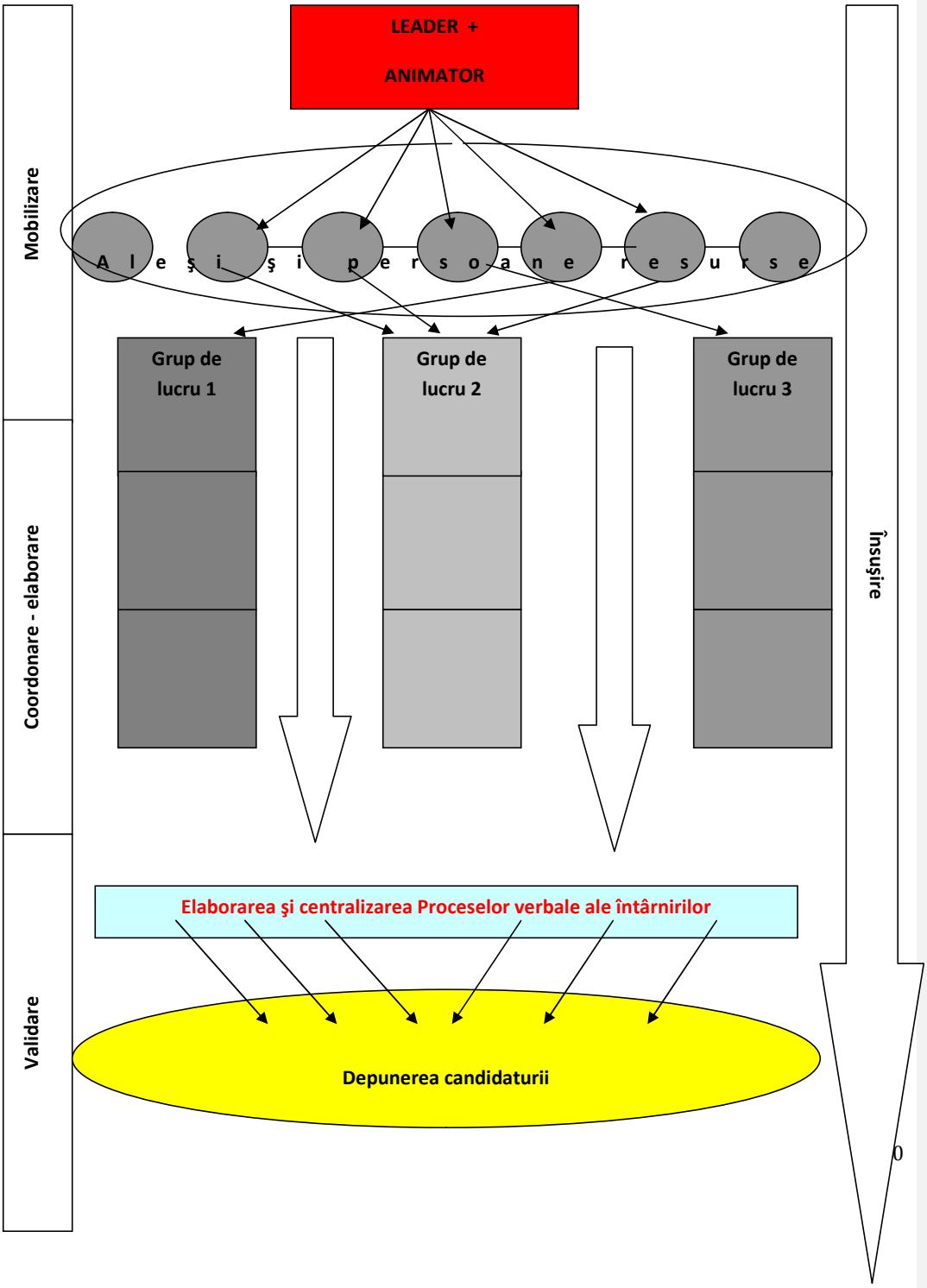

III.2. Prezentarea parteneriatului decizional
III.2.1 Descrierea partenerilor

Partenerii asociaţi la procesul de monitorizare a proiectului din partea instituţiilor pe care le reprezintă şi a funcţiilor ocupate de aceştia în cadrul acestora, făcând distincţia între partenerii publici(27%), privaţi şi ONG(73%), în mod proporţional. Tabelul de mai jos precizează componenţa comitetului de selectare a proiectelor selectate de GAL Bazinul Dornelor.

Notă: „Selecţia proiectelor va fi realizată de către un Comitet de Selecţie, format din membrii GAL. În ceea ce priveşte selecţia proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum", respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecţiei să fie prezenţi cel puţin 50% din parteneri, din care peste 65% să fie din mediul privat şi societate civilă.

Pentru transparenţa procesului de selecţie a proiectelor în cadrul GAL şi totodată pentru efectuarea activităţilor de control şi monitorizare, la aceste selecţii va lua parte şi un reprezentant al Ministerului Agriculturii şi Dezvoltării Rurale de la nivel judeţean ".

PARTENERI PUBLICI			
Nume şi prenume	**Instituţia**	**Funcţia**	**Tip* /Observaţii**
Moraru Ioan	Comuna Dorna Arini	Primar	APL
Ivan Iliuţă	Comuna Coşna	Primar	APL
Rusu Dorin	Comuna Crucea	Primar	APL
PARTENERI PRIVAŢI			
Nume şi prenume	**Instituţia**	**Funcţia**	**Tip* /Observaţii**
Ungureanu Dănuţ	SC Ungureanu Lemncom SRL	Administrator	SC
Moraru Ioana	I I Moraru Ioana	Administrator	I I
Tomoiagă Ioana Maria	SC Gheţarul Prod Com SRL	Manager	SC
Şincari Manuel Ionuţ	SC Şincarom Trans SRL	Administrator	SC
ONG			
Nume şi prenume	**Instituţia**	**Funcţia**	**Tip* /Observaţii**
Cozan Vasile	Filiala Suceava ACOR	Preşedinte	ONG
Ţăranu Nicolae Cristian	Asociatia pentru conservarea vieţii sălbatice	Preşedinte	ONG

Desfăşurată pe o suprafaţă de 2408,08 km^2, zona GAL BD cuprinde 12 UAT din care 11 rurale şi 1 urbană, 51 de sate şi 10 sate componente ale oraşelor, cu o populaţie de 35.991 locuitori (Tabelul 1 şi Anexa 1).

Tabelul 1

Număr total de UAT	**Număr de localităţi**	**Număr total de locuitori**	**Suprafaţa zonei**	**Densitatea medie a populaţiei în zonă**
12 (1 oraş şi 11 comune)	61* (51 rurale)	35.991 loc	2408,08 km^2	14,94 loc/km^2

* inclusiv satele componente ale oraşelor

Grupul de Acţiune Locală Bazinul Dornelor (GAL BD) cuprinde administrații publice locale (tab.2), firme, asociații și persoane fizice din diverse domenii de activitate (Anexa 1), din cadrul următoarelor unități administrativ-teritorial

Grupul de Acţiune Locală Bazinul Dornelor (GAL BD) cuprinde administrații publice locale (tab.2), firme, asociații și persoane fizice din diverse domenii de activitate (Anexa 1), din cadrul următoarelor unități administrativ-teritoriale:

Tabelul 2 – UAT şi APL componente

	Unităţi Administrativ Teritoriale	Judeţul	Reprezentant APL
1	**Oraşul BROŞTENI**	Suceava	Primar ~~STELIEAN CHIRILĂ~~ NICOLAE CHIRIAC
2	**Comuna CÎRLIBABA**		Primar GABRIEL DANCIU
3	**Comuna CIOCĂNEŞTI**		Primar ~~GHEORGHE TOMOIAGĂ~~ RADU CIOCAN
4	**Comuna COŞNA**		Primar ~~ILIUŢĂ IVAN~~ PARDĂU GAVRIL
5	**Comuna CRUCEA**		Primar DORIN RUSU
6	**Comuna DORNA ARINI**		Primar IOAN MORARU
7	**Comuna DORNA CANDRENILOR**		Primar MAFTEIU CANDREA
8	**Comuna IACOBENI**		Primar ANGELICA FĂDOR
9	**Comuna PANACI**		Primar VASILE COZAN
10	**Comuna POIANA STAMPEI**		Primar ~~ELISEI TODAŞCĂ~~ VILUT MEZDREA
11	**Comuna ŞARU DORNEI**		Primar IOAN CĂTĂLIN IORDACHE
12	**Comuna BILBOR**	Harghita	Primar ILIE TRIF

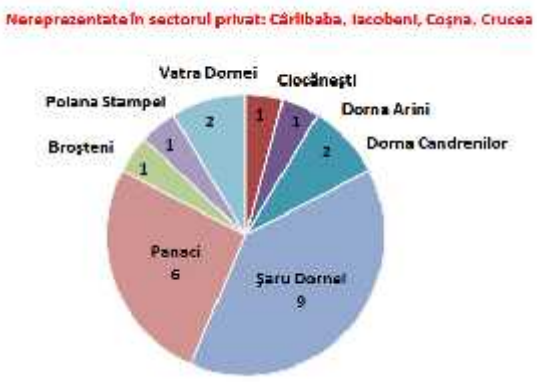

Propoţa şi numărul membrilor GAL BD din domeniul privat după comuna de proveniență

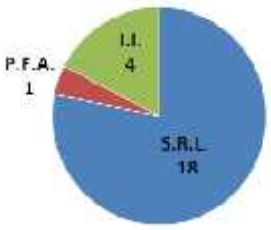

Tipuri de IMM-uri reprezentate în cadrul GAL BD

Din numărul total **de 45 de membri** înscrişi, cea mai mare parte a partenerilor privaţi din cadrul GAL BD sunt reprezentanţi ai sectorului IMM (76%), între care predomină societăţile cu răspundere limitată (22 SRL) alături de un număr mai mic de persoane fizice autorizate (2 PFA) şi 5 întreprinderi individuale.

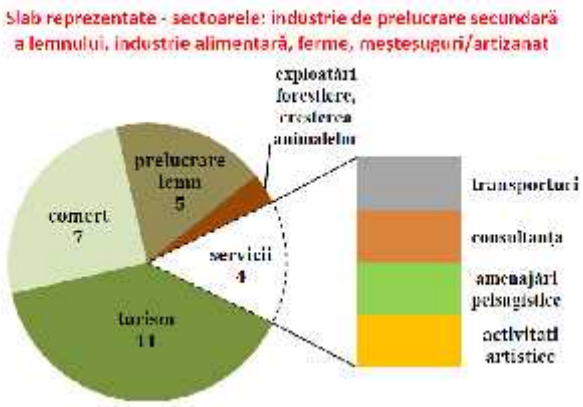

Domenii de activitate ale membrilor GAL BD din domeniul privat

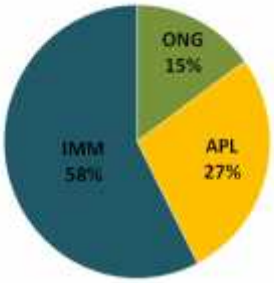

Proporţia tipurilor de parteneri în cadrul GAL BD

În cadrul acestui parteneriat **societatea civilă** este reprezentată de 6 ONG-uri, majoritatea asociaţii şi fundaţii, activând în domeniile agroturismului, ecoturismului, protecţiei mediului şi naturii, alături de ACOR (Asociaţia Comunelor din România). De asemenea, alături de acestea este reprezentat şi sectorul guvernamental, prin Administraţia Parcului Naţional Călimani (cu sediul în municipiul Vatra Dornei), subordonată Regiei Naţionale a Pădurilor RNP ROMSILVA.
Principalele **domenii de activitate** ale firmelor partenere sunt: turism (majoritatea), prelucrarea lemnului, activităţi comerciale, construcţii, transport, prelucrarea laptelui, creşterea animalelor, consultanţă. Majoritatea membrilor fondatori provin din comunele Panaci, Şaru Dornei (fig. 2), Dorna Arini, Dorna Candrenilor, celelalte comune fiind reprezentate doar de câte un membru. În cazul acestora există posibilitatea ca în viitor să desemneze noi membri, reprezentanţi ai sectoarelor relevante de activitate. Deşi nu face parte din acest parteneriat ca şi UAT, o parte din membri îşi au sediul în municipiul Vatra Dornei, obiectul lor de activitate fiind însă strâns legat de zona rurală a Bazinului Dornelor.
În vederea dezvoltării durabile a teritoriului pe care îl gestionează, GAL Bazinul Dornelor (conform statutului Asociaţiei) are în vedere următoarele **obiective majore**:

1. Concentrarea pe necesităţile specifice zonei pentru dezvoltarea locală prin valorificarea resurselor existente în zonă, promovarea şi dezvoltarea parteneriatelor în vederea creşterii calităţii vieţii;

2. Promovarea şi dezvoltarea identităţii zonei care să reprezinte un avantaj competitiv pentru dezvoltarea în raport cu alte zone;

3. Promovarea şi susţinerea iniţiativei locale;

4. Informarea actorilor locali şi acordarea de consultanţă pentru dezvoltare;
5. Animare şi identificarea liderilor de proiect;
6. Elaborarea şi implementarea strategiei şi planului de dezvoltare teritorială a Bazinului Dornelor;
7. Reprezentarea intereselor locuitorilor şi ale comunităţii în raport cu alte nivele decizionale;
8. Asigurarea interfeţei cu alte instituţii şi organizaţii.

Asociaţia „Grupul de Acţiune Locală - Bazinul Dornelor” urmăreşte dezvoltarea durabilă a teritoriului aferent unităţilor administrative componente, prin implicarea factorilor interesați din domeniul privat şi public în acţiuni care să permită valorificarea capacităților și resurselor umane, naturale şi culturale locale.

În acest scop, Asociația are următoarele **atribuţii**:
1. acționează ca o **agenţie de dezvoltare locală**;
2. elaborează și implementează strategia de dezvoltare teritorială pentru Bazinul Dornelor;
3. organizează activităţi care contribuie la formarea şi perfecţionarea membrilor şi angajaţilor săi;
4. colaborează cu alte structuri instituţionale şi organizaţionale pentru realizarea de sarcini de interes comun pentru locutorii zonei;
5. elaborează şi transmite celor cu drept de decizie proiecte de acte normative şi propuneri pentru modificarea sau completarea legislaţiei existente.
6. reprezintă baza unei Grupări Europene de Cooperare Teritorială (GECT) ce facilitează cooperarea la nivel internațional.

În cadrul Asociaţiei GAL Bazinul Dornelor se remarcă o structură echilibrată din punct de vedere al reprezentării diferitelor categorii de vârstă şi gender. Astfel, din numărul total de membri 38% din reprezentanţii structurilor membre, au vârste de sub 40 de ani. De asemenea, în 31% din cazuri, reprenetanţii sunt femei (14 persoane).

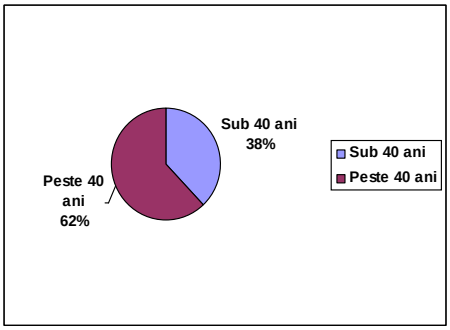

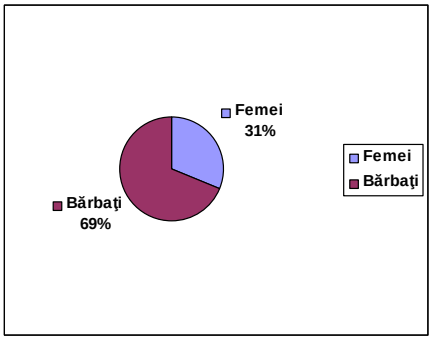

Structura pe sexe şi grupe de vărstă a reprezentanţilor structurilor membre ale GAL BD

Parteneri privaţi şi reprezentanţi ai societăţii civile în GAL BD

PARTENERI PRIVAŢI					
Denumirea firmei		**Reprezentant**	**Domeniul de activitate**	**Comună/Localitate**	**Tip/Observaţii**
1	S.C. GOLDBERG S.R.L.	Danciu Nicoleta	Prelucrarea lemnului	Cârlibaba	S.R.L.
2	S.C. GHEŢARUL PROD COM S.R.L.	Tomoiagă Ioana Maria	Turism, comert	Ciocăneşti	S.R.L.
4	S.C. CIMBRIŞORUL S.R.L.	Olaru Voichiţa	Prelucrarea lemnului	Dorna Arini	S.R.L.
	SC UNGUREANU LEMN COM SRL	Ungurean Dănuţ	Prelucrarea lemnului	Dorna Arini	S.R.L.
5	S.C. MOLDCAN S.R.L.	Ungureanu Gabriela Elisabeta	Comerţ cu amănuntul	Dorna Candrenilor	S.R.L.
6	P.F.A. UNGUREANU VIOREL	Ungureanu Viorel	Exploatăre forestieră, creşterea animalelor	Dorna Candrenilor	P.F.A.
7	P.F.A. DOROFTIESEI TRAIAN	Doroftiesei Traian	Cresterea animalelor	Coşna	P.F.A.
8	S.C INTERMAR S.R.L.	Agrumăzascăi Luiza	Debitare, prelucrare lemn, turism	Şaru Dornei	S.R.L.
9	S.C. ŞINCAROM S.R.L.	Şincari Manuel Ionuţ	Transport	Şaru Dornei	S.R.L.
10	II DASCĂLU VASILICA -ANA	Dascălu Vasilica-Ana	Turism	Şaru Dornei	I.I.
11	S.C. TELESCHI CĂLIMANI S.R.L.	Dascălu Emil	Trasport, teleschi	Şaru Dornei	S.R.L.
12	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ ŢARCĂ DANIELA FLOAREA	Ţarcă Daniela Floarea	Turism, comerţ	Şaru Dornei	I.I.
13	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ MORARU IOANA	Moraru Ioana	Turism, activităţi artistice şi de creaţie	Şaru Dornei	I.I.
14	S.C. LINIS BUZ S.R.L.	Buzilă Gheorghe	Turism, prelucare lemn	Şaru Dornei	S.R.L.
15	S.C. AMFORA IMPEX S.R.L.	Pasquale Amitrano	Turism	Şaru Dornei/Neagra Şarului	S.R.L.
16	S.C. VASILIU COMP S.R.L.	Cornel Vasilica	Prelucrarea lemnului	Şaru Dornei	S.R.L.
	SC NORDMANNIANA	Ţăranu	Amenajări	Şaru Dornei	SRL

	SRL ŞARU DORNEI	Diana	peisagistice		
17	S.C. CAMY LACT S.R.L.	Ungureanu Aurel	Prelucrarea laptelui	Panaci	S.R.L.
18	S.C. PANAFOR S.R.L.	Niculiţă Gavril	Exploatarea şi prelucrarea lemnului	Panaci	S.R.L.
19	S.C. IALOVIŢA S.R.L.	Niculiţă Gavril	tăierea şi rindeluirea lemnului	Panaci	S.R.L.
20	ŞCOALA CU CLASELE I – VIII Panaci	Verdeşescu Buzilă Rodica Mirela	Educaţie	Panaci	Instituţie EDU
21	S.C.U.P.	Ungureanu Liviu Cristinel	Servicii publice	Panaci	Serviciu public
22	S.C. POPASUL HUNEA S.R.L.	Hunea Felicia	Turism	Panaci	S.R.L.
23	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ ALUPEI IOAN	Alupei Ioan	Prestari servicii	Panaci	I.I.
24	S.C. PROD SIM PIETRICELU S.R.L.	Gabriel Mihai Moraru	Prelucrarea lemnului	Panaci	S.R.L.
25	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ ACATRINEI ELENA VIOLETA	Acatrinei Violeta	Prelucarea lemnului	Panaci	I.I.
26	S.C. LOCRIMAR IMPEX S.R.L.	Alupei Vasilica	comerţ	Panaci	S.R.L.
27	S.C. MIR FOREX S.R.L.	Negrea Mircea	Comert	Panaci	S.R.L.
28	S.C. TULBUREL S.R.L.	Constantin Iulian Apetrii	Prelucrare lemn	Panaci	S.R.L.
	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ APETRII LUCIA	Apetrii Lucia	Comert	Panaci	S.R.L.
29	S.C. DAMCO S.R.L.	Andronache Constantin	Comerţ cu materiale de construcţii	Broşteni	S.R.L.
30	PARCUL NAŢIONAL CĂLIMANI	Bîrlădeanu Basarab	Administrare arie protejată	Vatra Dornei	Administraţie de stat
31	S.C. CATAMERY S.R.L.	Rîpan Ioan	Turism	Vatra Dornei	S.R.L.
32	ÎNTREPRINDERE INDIVIDUALĂ	Ioniţă Alina	Consultanţă, turism,	Vatra Dornei, Argestru	I.I.

	IONIŢĂ ALINA		dezvoltare durabilă		
	SC FLORY STAMPA SRL	Florea Sevastian	turism	Poiana Stampei	S.R.L.
PARTENERI DIN SOCIETATE CIVILĂ					
Denumirea asociaţiei		**Reprezentant**	**Domeniul de activitate**	**Comună/Localitate**	**Tip/Observaţii**
1	FUNDAŢIA UMANITARĂ "CIOCĂNEŞTI BUCOVINA"	Tomoioagă Gheorghe	Activităţi umanitare	Ciocăneşti	ONG- social, umanitar
2	ASOCIAŢIA PENTRU CONSERVAREA VIEŢII SĂLBATICE	Ţăranu Cristian	Protecţia naturii, turism	Şaru Dornei	ONG
3	ASOCIAŢIA DORNA ECOACTIV	Huţanu Liviu Marian	Ecologie şi ecoturism	Dorna Arini	ONG – ecologie şi turism
4	ANTREC BUCOVINA – FILIALA SUCEAVA	Iacoban Mirela	Turism	Poiana Stampei	ONG – agroturism (naţional, filială)
5	AcoR Filiala Suceava	Vasile Cozan	Dezvoltare rurală	Panaci	ONG
6	FEDERATIA AGRICULTORILOR DE MUNTE DORNA	Ionescu Ovidiu Corneliu	Dezvoltare rurala	Vatra Dornei	ONG

III.2.2 Crearea şi funcţionarea GAL - ului

La nivelul GAL Bazinul Dornelor, organele asociaţiei sunt:

- Adunarea generală;
- Consiliul director;
- Cenzorul ;
- Comitetul de selectare a proiectelor;
- Compartiment administrativ.

1)Adunarea generală

Este organul de conducere, alcătuit din totalitatea asociaţiilor.

Competenţa adunării generale cuprinde:

- Aprobarea strategiei şi a obiectivelor generale ale GAL;
- Aprobarea bugetului de venituri şi cheltuieli şi a bilanţului contabil;
- Alegerea şi revocarea membrilor consiliului de selecţie;
- Alegerea şi revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori.

Adunarea generală se întruneşte cel puţin o dată pe an şi are drept de control asupra celorlalte două organe precizate mai sus.

Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv şi statutului sunt obligatorii chiar şi pentru membrii asociaţi care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva.

2) Consiliul director

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale.

Consiliul director este format din:

1.COZAN VASILE	Preşedinte;
2. MORARU IOAN	Vicepreşedinte;
3. IVAN ILIUŢĂ	Secretar;
4. TOMOIAGA GHEORGHE	Trezorier;
5. UNGUREANU DRAGOS	Membru;
6. ŞINCARI MANUEL IONUŢ	Membru;
7. ŢĂRANU CRISTIAN	Membru.
8. AGRUMĂZASCĂI SORIN	Membru

În exercitarea competenţei sale, consiliul director:

a) prezintă adunării generale raportul de activitate pe perioada anterioară, executarea bugetului de venituri şi cheltuieli, bilanţul contabil, proiectul bugetului de venituri şi cheltuieli şi proiectele asociaţiei;

b) încheie acte juridice în numele şi pe seama asociaţiei;
c) aprobă organigrama şi politica de personal ale asociaţiei, dacă prin statut nu se prevede altfel;
d) îndeplineşte orice alte atribuţii prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.
Consiliul director îşi poate elabora un regulament intern de funcţionare.

3) Cenzorul

La adunarea generală constitutivă a fost numită cenzor doamna Nedelea Dănuţa Mariana.

Cenzorul îşi poate elabora un regulament intern de funcţionare.

În realizarea competenţelor sale cenzorul:

a) verifică modul în care este administrat patrimoniul asociaţiei;
b) întocmeşte rapoarte şi le prezintă adunării generale;
c) participă la şedinţele consiliului director, fără drept de vot;
d) îndeplineşte orice alte atribuţii prevăzute în statut sau stabilite de adunarea generală.

4) Comitetul de selectare a proiectelor

Modul de stabilire şi de funcţionare a comitetului de selectare a proiectelor. Comitetul va fi alcătuit din 9 de persoane (3 reprezentanţi ai autorităţilor publice şi 6 ai sectorului privat şi ai organizaţiilor nonguvernamentale) funcţie de mărimea parteneriatului şi a numărului de entităţi care fac parte din acesta. La nivelul luării deciziilor, partenerii economici şi sociali, precum şi alţi reprezentanţi ai societăţii civile reprezintă 66,66% din parteneriatul local.

Dacă unul din proiectele depuse pentru selectare, aparţine unuia din membrii comitetului, în această situaţie persoana (organizaţia) în cauza nu are drept de vot şi nu va participă la întâlnirea comitetului respectiv.

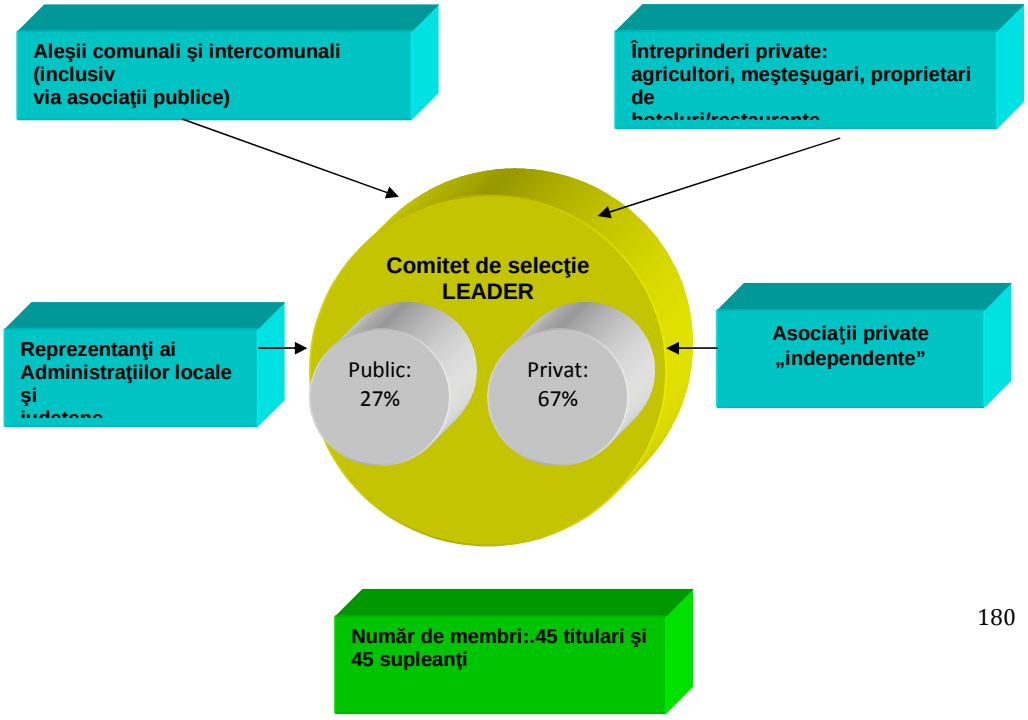

5) Compartimentul administrativ:

1. Responsabil administrativ – coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât şi al respectării procedurilor de lucru;
2. Responsabil financiar – contabil – se ocupă de supravegherea şi controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului;
3. Doi animatori – desfăşoară activităţi de animare pentru promovarea acţiunilor GAL;
4. Sector tehnic – 2 angajaţi având ca sarcină verificarea şi selecţia proiectelor ce se vor implementa;
5.Doi consultanţi externi de la Gal Marsica Italia – pentru buna desfăşurare a activităţilor GAL;
6. Secretar;

III.3. Organizarea GAL-ului

PARTEA a – VI – a: Organizarea GAL-ului

III.3. Organizarea GAL-ului

PARTEA A VI - A: ORGANIZAREA GAL - ULUI

III.3.1 Resurse umane

La nivelul GAL-ului se vor desfăşura următoarele activităţi :

a) informare - comunicare;

Modalitatea de realizare a acestor activitati este prezentata in capitlul III punctul 3.4.

b) apel pentru proiecte;

GAL – Bazinul Dornelor va efectua pentru fiecare dintre măsuri, două apeluri pentru asistenţă:

- primul in perioada februarie - martie,

- al doilea in perioada noiembrie - decembrie.

Pentru masurile unde exista beneficiari finali care pot fi atât persoane fizice şi juridice de drept privat, cat si primării, se vor organiza apeluri de selectie distincte pentru fiecare categorie de beneficiar, public sau privat.

Apelul va fi aprobat de către Consiliul Director al GAL – Bazinul Dornelor. Dupa aprobarea apelului de selectie de catre Consiliul director al GAL, în termen de cincisprezece zile din ziua următoare datei adoptării sale, va fi transmisa o copie a aprobarii la Ministerul Agriculturi, si de asemenea, se va asigura publicitatea apelului in teritoriu prin intermediul mass-media, fluturasi si afise la fiecare primarie care face parte din GAL – Bazinul Dornelor **.**

Textul apelului de selectie va face referire la urmatoarele aspecte:

- legislaţia care reglementează ajutorul;
- obiectul, condiţiile şi scopul ajutorului;
- Suma maximă totală care urmează să fie folosita ca ajutor financiar pentru anul respectiv;
- Criteriile pe care trebuie sa le indeplinească beneficiarii pentru a solicita ajutor financiar şi modul în care se acorda ajutorul financar;
- Indicarea persoanelor responsabile cu procedura si soluţionarea acesteia;
- Locul, modul şi termenul de depunere a cererilor şi a documentaţiilor aferente de catre beneficiari;
- Componenta comitetului de selectie a proiectelor şi criteriile de evaluare a proiectelor;
- Termenul limită pentru comunicarea rezultatelor;
- Posibilitatea de contestare a rezultatelor;

De asemenea, în apelul de selectie se va mentiona ca daca au rămas bani nealocati pe proiecte in respectiva sesiune, se poate redeschide o alta sesiune de aplicare, imediat sau după o anumită perioadă de timp.

c) Sprijinirea depunătorilor de proiecte;

Depunatorii de proiecte sunt: persoanele fizice şi juridice de drept privat, precum si primarii si consilii locle, care îndeplinesc cerinţele specifice pentru fiecare din măsurile prezentate.

De asemenea poate fi beneficiar final GAL – Bazinul Dornelor, atunci când acţiunile sunt de interes general(pentru cel puţin două localităţi), cu referire la obiectivele strategice ale

programului şi atunci exista masuri pentru care nu s-a solicitat sau primit ajutor financiar in apelul de selectie, şi există credit disponibil.

Proiectele depuse de beneficiarii finali vor respecta conditiile de forma si continut recomandate de GAL – Bazinul Dornelor si vor fi insotite de documentele solicitate prin apelul de selectie.

Termenul maxim de depunere al proiectelor va fi de 2 luni de la deschiderea oficiala a apelului de selectie al proiectelor.

d) Organizarea procesului de verificare şi decizie asupra proiectelor depuse;

Comitetul de Selectie al proiectelor va verifica indeplinirea criterilor de conformitate stipulate in apelul de selectie si prezenta tuturor documentelor solicitate.

De asemenea, personalul tehnic al GAL – Bazinul Dornelor va realiza inspectarea locului in care urmeza sa se deruleze proiectul pentru care se solicita ajutor si va elibera solicitantului un act din care sa reiasa ca lucrarile respective nu au fost demarate inainte de semnarea contractului de finantare. Dupa obtinerea acestui document, Responsabilul administrativ (Coordonatorul) va elabora un raport tehnico-economic pentru fiecare solicitare in parte in care se va da aviz favorabil sau nefavorabil acordarii finantarii solicitate.

Solicitarile care obtin aviz favorabil vor fi apoi evaluate de catre Comitetul de Selectie al GAL – Bazinul Dornelor. Acesta va elabora cate un document pentru fiecare masura in parte in care vor fi evidentiate punctajele obtinute de catre proiectele prezentate in ordine descrescatoare. Punctajul fiecarui proiect va fi stabilit in conformitate cu criteriile de selectie stabilite in Planul de Dezvoltare Locala. Rezultatul evaluarii se va consemna intr-un raport motivat.

In baza raportului motivat elaborat de catre Comitetul de Selectie, Consiliul Director va emite, pentru fiecare masura in parte, o propunere motivata care poate fi:

- propunerea de aprobare a solicitarii, cu indicarea valorii si a procentului de finantare;
- propunerea motivata de respingere a finantarii datorita punctajului mic obtinut si neincadrarea in valoarea sesiunii respective de depunere deschisa de GAL – Bazinul Dornelor;

Dupa finalizarea selectiei proiectelor in cadrul GAL – Bazinul Dornelor, lista cu proiectele aprobate, va fi transmisa Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit, impreuna cu un raport complet al sesiunii respective, in vederea semnarii contractelor cu beneficiarii finali ai finantarii.

e) monitorizarea proiectelor.

Monitorizarea proiectelor este prezentata in capitolul VII.

Avand in vedere ca fara prezenta efectiva a oamenilor care stiu ce, cand si cum trebuie facut, este pur si simplu imposibil ca o organizatie sa isi atinga obiectivele, este foarte importanta descrierea resursele umane necesare derularii tuturor activitatilor legate de implementarea Planului de Dezvoltare Locala.

Resursele umane nu reprezintă altceva decât active ale GAL – Bazinul Dornelor ce slujesc la punerea în practică a obiectivelor acestuia, mijloace care pot condiţiona succesul organizaţiei, prin utilizarea eficientă a resurselor financiare, materiale, instituţionale, prin modul în care îşi pun capacităţile intelectuale şi creative în slujba îndeplinirii sarcinilor. O serie de capacităţi fizice şi intelectuale ale resurselor umane sunt importante din prisma modului în care acestea sunt folosite în cadrul organizaţiei.
Astfel, se are in vedere ca GAL – Bazinul Dornelor sa dispuna de personalul necesar, pe tipuri de calificari adecvate proiectelor care urmeaza a se implementa pentru indeplinirea obiectivelor propuse in cadrul strategie de dezvoltare locala.
Modalitatile de contractare a personalului in cadrul GAL – Bazinul Dornelor sunt:

- Responsabilul administrativ (Coordonatorul) si echipa tehnica – contract de munca;
- Responsabilul financiar – contract de prestari de servicii;
- Cosultanti in diverse domenii – contract de prestari de servicii;

De asemenea, pe tot parcursul derularii activitatilor necesare implementarii Planului de Dezvoltare Locala, GAL – Bazinul Dornelor va fi sprijinit de catre agentii economici si personalul cu responsabilitati in ceea ce priveste dezvoltarea rurala, din cadrul fiecarei primarii care fac parte din parteneriat. Acestia desfasurand activitate de voluntariat.
In cadrul GAL – Bazinul Dornelor isi vor desfasura activitatea in mod permenent urmatoarele persoane, care vor fi angajate pe baza de contract de munca.
1. **Responsabil administrativ (Coordonatorul)** al GAL Bazinul Dornelor, trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:

- sa fi detinut anterior o pozitie similara cu cea pe care o va detine in cadrul GAL – Bazinul Dornelor pentru o perioada de cel putin 1 an;
- sa fie absolvent de studii superioare finalizate cu diploma de licenta; detinerea unor studii postuniversitare sau master in domeniul managementului constituie un avantaj;
- sa detina abilitati organizatorice, de lidership si de comunicare;

2. **Managerul de proiecte** al GAL – Bazinul Dornelor trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:
- sa fie absolvent de studii superioare finalizate cu diploma de licenta in domeniu tehnic sau economic;
- sa aibă calificare ca Manager de proiect;

3. **Contabilul GAL –** Bazinul Dornelor, trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:

- sa fi detinut anterior o pozitie similara cu cea pe care o va detine in cadrul GAL – Bazinul Dornelor
- sa fie absolvent de studii economice medii / superioare finalizate cu diploma de

bacalaureat / licenta;

- sa cunoasca toate procedurile contabile necesare supravegherii şi controlului gestiunii financiar– contabile a GAL - Bazinul Dornelor

4. Specialistul tehnic / IT al GAL – Bazinul Dornelor trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:

- sa fi detinut anterior o pozitie similara cu cea pe care o va detine in cadrul GAL – Bazinul Dornelor;
- sa fie absolvent de studii tehnice sau informatice medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licenta;

Animatorii Gal – Bazinul Dornelor trebuie sa se fi implicat in mod activ in activitatea de dezvoltare rurala inca de la inceputul constituirii Gal – Bazinul Dornelor sa fie absolventi de studii medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licenta;

- sa detina bune calitati de comunicare si persuasiune;

6. Secretarul GAL Bazinul Dornelor trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:

- sa fi detinut anterior o pozitie similara cu cea pe care o va detine in cadrul GAL – Bazinul Dornelor;
- sa fie absolvent de studii medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licenta;

Datorita complexitatii actiunilor necesare implementarii cu succes si in totalitate a Planului de Dezvoltare Locala, pentru fiecare angajat al GAL - Bazinul Dornelor se va intocmi o fisa a postului care va cuprinde descrierea clara a obiectivelor, sarcinilor, autoritatilor si responsabilitatilor acestora. Acestea sunt prezentate in Anexa la Planul de Dezvoltare Locala.

In ceea ce priveste personalul necesar pentru derularea unor activitati care necesita o calificare speciala, acesta va fi angajat pe baza de contract de prestare de servicii in functie de necesitatile reale ale GAL – Bazinul Dornelor, in distincte faze de implementare a Planului de Dezvoltare Locala.

In ceea ce priveste criteriile pe baza carora se va realiza contractarea personalului in baza unui contract de prestari de servicii, acestea sunt urmatoarele:

- experienta relevanta in domeniul in care este necesar personalul respectiv in cadrul GAL - Bazinul Dornelor; astfel persoana juridica / expertul care urmeaza a fi contractat trebuie sa beneficieze de experienta in domeniul respectiv;

- calificarea profesionala a persoanelor care vor derula activitati in cadrul contractului ce se va incheia intre GAL - Bazinul Dornelor si persoana juridica / expert;

Modalitatea de contractare a personalului, atat a celui permanent, angajat cu contract de munca, cat si a celui ocazional, angajat pe baza de contract de prestari servicii, va fi stabilita de catre GAL – Bazinul Dornelor prin intermediul unei proceduri interne, garantandu-se in ambele cazuri egalitatea de tratament, publicitatea si concurenta, procedura care permit va stabili inclusiv modalitatea de revizuire si controlul extern, chiar si pe cale jurisdictionala, a pocedurii de selectie a personalului GAL – Bazinul Dornelor. Criteriile de selectie utilizate sunt unele transparente care pun accent pe capacitatea, experienta si pregatirea profesionala a candidatilor.

Structura intregii echipe tehnice si administrative a GAL – Bazinul Dornelor care se bazeaza pe capacitatea si experienta demonstrata a personalului, garanteaza eficienta si eficacitate in implementarea Planului de Dezvoltare Locala si o relatie optima intre personalul angajat si costurile totale ale grupului, obtinandu-se astfel optimizarea maxima a resurselor disponibile in conditiile disponibilitatii de personal suficient si calificat care va fi implicat in teme si aspecte metodologice distincte pe parcursul implementarii Planului de Dezvoltare Locala.

III.3.2 Descrierea resurselor materiale (echipamente, localuri disponibile)

Sediul GAL – Bazinul Dornelor se va stabili in localitatea Panaci, in cadrul unui imobil pus la dispozitie de catre Primaria Panaci. Modalitatea juridica de detinere a spatiului mai sus amintit este reglementat prin intermediul unui contract de inchiriere.

Spatiul in care isi are sediul GAL – Bazinul Dornelor este compus din:

- o sala mare pentru derularea reuniunilor Adunarii Generale, ale Consiliului Director si ale Comitetului de Selectie a proiectelor, care va fi dotata cu masa de sedinta si suficiente scaune, flipchart;
- un birou in cadrul carora urmeaza sa isi desfasoare activitatea personalul angajat pe baza de contract de munca al GAL – Bazinul Dornelor anexe si dependinte necesare;

Cele doua spatii destinate personalului angajat al GAL – Bazinul Dornelor vor fi dotate cu mobilier specific de birou si aparatura IT (calculatoare, imprimante, fotocopiatoare, telefon, fax).**III.3.3 Buget indicativ anual de funcţionare a GAL-ului**

Venituri	**Suma**
- incasari UE pentru cheltuielile de administrare ale grupului reprezentand 15% din bugetul alocat grupului	100.000 euro
-contributia partenerilor	1.500 euro
TOTAL	**101.500 euro**
Cheltuieli	
- cheltuieli administrative	73.000 euro
- cheltuieli realizate pentru activitatile de publicitate ale proiectului	28.000 euro
TOTAL	**101.500 euro**

III.3.4 Dispozitivul de comunicare şi informare

Conform articolului 76 din Regulamentul Comisiei (CE) nr.1698/2005, este obligatoriu sa se faca cunoscuta actiunea comuna a Uniunii Europene si a autoritatilor publice nationale, privind sprijinul acordat în domeniul dezvoltarii rurale. Pentru a asigura o absorbtie cât mai eficienta a fondurilor europene este foarte important ca un numar cât mai mare de potentiali beneficiari sa fie informati despre sprijinul financiar pe care îl pot obtine prin PNDR.

Obiectivul principal al actiunilor de informare si promovare în mediul rural îl reprezinta ***constientizarea opiniei publice si în mod special:***

- a potentialilor beneficiari, în vederea accesarii fondurilor europene destinate dezvoltarii rurale;

- a beneficiarilor, privind continutul masurilor;
- a administratiei publice nationale si locale, a organizatiilor profesionale, partenerilor economici si sociali, a organizatiilor neguvernamentale atât pentru accesarea fondurilor disponibile cât si pentru diseminarea informatiilor specifice.

Comunicarea trebuie sa fie clara, concisa, concreta, adaptata publicului tinta si coerenta, pe durata întregii perioade de implementare a Planului de Dezvoltare Locala. Aceasta se articuleaza în jurul a trei principii:

- *flexibilitatea* (capacitatea de a raspunde rapid la semnalele venite din mediul intern si extern);
- *transparenta* (capacitatea de a furniza informatii obiective si corecte referitoare la activitatile GAL – Bazinul Dornelor si la contributia Uniunii Europene);
- *eficienta* (prin utilizarea optima a resurselor în vederea atingerii impactului maxim).

In desfasurarea activitatilor sale GAL – Bazinul Dornelor **asigura respectarea urmatoarelor principii:**

PUBLICITATE - Atat GAL – Bazinul Dornelor cat si beneficiarii de proiecte vor fi supuse regimului de informare şi publicitate prevăzute în legislatia referitoare la accesarea fondurilor europene prin FEADR;

OBIECTIVITATE – se manifesta prin auto limitarea puterii discreţionare în selectarea de către GAL – Bazinul Dornelor a destinatarilor finali ai proiectelor de ajutor financiar, prin stabilirea criteriilor de selectie pentru diferite măsuri, în temeiul cărora se va realiza selecţia; **CONCURENTA -** selectarea beneficiarilor se face printr-o comparaţie a tuturor cererilor depuse, în ordinea de prioritate în conformitate stabilita prin punctajul pentru fiecare masura in parte. Proiectele se adreseaza tuturor categoriilor de beneficiari.

TRANSPARENTA - concretizata în absenţa unor acorduri secrete, dosare complete si notificarea către părţile interesate de deciziilor luate.

EGALITATE SI NEDISCRIMINARE prin aplicarea aceloraşi „tratamente" tuturor beneficiarilor

EFICACITATE - în atingerea obiectivelor stabilite în cadrul programului, prin selectarea proiectele care sa duca la atingerea obiectivelor stabilite;

EFICIENTA - în procesul de alocare şi utilizare a resurselor, astfel încât, cu cel mai mic cost sa se realizeze beneficiile sociale, în special în rândul femeilor şi tinerilor, şi / sau o mai bună protecţie a mediului.

COLABRARE – GAL – Bazinul Dornelor este considerat în colaborare cu alte grupuri din regiune, precum şi cu alte grupuri din alte comunităţi şi state, cu publicul şi cu guvernul;

Pentru ca informarea şi comunicarea reprezintă elemente esenţiale atât în etapele iniţiale, de constituire a parteneriatelor public – private cât şi ulterior, după selectarea parteneriatului ca si GAL, in cadrul GAL – Bazinul Dornelor se vor realiza in continuare actiuni si activitati menite sa asigure publicitatea axei Leader si a posibilitatilor de finantare, buna funcţionare a GAL şi implementarea tuturor acţiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală.

Actiunile de promovare prevazute pentru GAL – Bazinul Dornelor se vor repeta în functie de nevoile de informare identificate dupa fiecare etapa de implementare, tinând cont de faptul ca aceste actiuni constituie tehnici specifice de comunicare esentiale în derularea campaniilor de informare atât pentru publicul larg, cât si a celor orientate catre potentialii beneficiari.

Totodata, în vederea eficientizarii actiunilor de promovare, GAL - Bazinul Dornelor va externaliza o serie de activititati cum ar fi: realizarea studiilor sociologice, tiparirea materialelor informative (design, format s.a.), realizarea spoturilor publicitare TV si audio, precum si alte activitati specifice ce decurg din procesul de promovare. Vor fi elaborate: materiale informative (pliante, brosuri, ghiduri, afise etc.), spoturi radio TV si web-site destinat în mod special Planului de Dezvoltare Locala a GAL – Bazinul Dornelor, conferinte organizate la nivel regional, participare la emisiuni specializate si altele.

De asemenea, GAL - Bazinul Dornelor va pune la dispozitia potentialilor beneficiari informatii privind fluxul accesarii fondurilor de dezvoltare rurala, ce va include: tipurile de investitii eligibile, categoriile de beneficiari, plafoanele maxime alocate, conditiile de eligibilitate, procedurile administrative legate de accesul la finantare, procedura de examinare a cererilor de finantare, criteriile de selectie a proiectelor precum si numele persoanelor de contact responsabile cu activitatea de informare si comunicare a Planului. Actiunile specifice de promovare si instruire a potentialilor beneficiari privind implementarea Planului de Dezvoltare Locala sunt realizate în conformitate cu nevoile identificate**,** urmarindu-se acoperirea tuturor domeniilor de interes corespunzatoare masurilor din plan. Vor fi distribuite in cadrul teritoriului GAL – Bazinul Dornelor chestionare pe baza carora vor fi identificate persoanele fizice si/sau juridice, publice

sau private, care si-au manifestat interesul în a accesa fonduri prin intermediul axei Leader. Aceasta baza de date este una deschisa, aflata într-un proces de actualizare permanenta. În acest sens contactul direct cu potentialii beneficiari si alte asociatii si organizatii care la rândul lor pot disemina informatiile primite, reprezinta principala metoda prin care se va realiza actualizarea si completarea bazei de date. Promovarea directa prin intermediul pliantelor, brosurilor, direct mailing se va realiza utilizând informatiile cuprinse în baza de date, informatii ce sunt selectate în urma campaniilor de informare si a sondajelor de opinie derulate în mediul rural.

Lipsa informatiilor si accesul dificil al persoanelor care locuiesc în mediul rural, la informatie specializata reprezinta o bariera în calea implementarii programelor de dezvoltare în spatiul rural si au un efect advers asupra dorintei potentialilor beneficiari de a initia noi afaceri în zona rurala.

Actiunile propuse pentru informarea potentialilor beneficiari se vor desfasura începând atat in perioada de pregatire a Planului de Dezvoltare Locala cat si pe toata perioada implementarii acestuia.

Evaluarile efectuate pe parcursul implementarii Planului de Dezvoltare Locala vor fi de natura sa aprecieze impactul comunicarii, precum si buna întelegere a actiunilor, iar criteriile utilizate pentru realizarea evaluarilor vor face referire cel putin la urmatoarele aspecte:

- Evolutia numarului dosarelor depuse;

- Evolutia numarului de potentiali beneficiari care au accesat informatia continuta în materialele informative (afise, pliante, ghiduri, brosuri etc.);

- Evolutia profilului celor care depun proiecte în functie de categoria profesionala, sex, egalitatea sanselor;

- Numarul de accesari website pentru obtinerea de informatii din domeniul dezvoltarii rurale,

Politica de comunicare poate fi adaptata în functie de rezultatele evaluarii, iar propunerea de

modificare va fi prezentata în Adunarea Generala a GAL – Bazinul Dornelor În ceea ce priveste informarea beneficiarilor Planului de Dezvoltare Locala, acestia trebuie sa cunoasca natura fondurilor europene în vederea implementarii corespunzatoare a proiectelor.

Astfel, în momentul semnarii contractului, se va preciza în mod explicit categoria sprijinului financiar acordat – respectiv in baza axei Leader, suma alocata, contributia fiecaruia, logo-ul LEADER.

Asadar, GAL – Bazinul Dornelor va informa beneficiarii cu privire la apelurile de selectie si la masurile care pot fi accesate si totodata, va publica lista beneficiarilor care primesc sprijin, destinatia financiara si sumele contributiei publice.

Actiunile propuse pentru informarea beneficiarilor vor avea loc îndeosebi în momentul semnarii contractului de finantare si vor continua si pe întreaga perioada a implementarii proiectului.

Publicul larg va fi informat despre finantarea Leader prin:

- Placute explicative aplicate pe toate investitiile care au o valoare mai mare de 50.000 Euro ;
- Placute explicative instalate în biroul GAL – Bazinul Dornelor (LEADER) ;
- Publicarea constanta a unor rapoarte trimestriale si anuale;

Pentru a sublinia si populariza oportunitatile si exemplele de succes legate de implementarea Planului de Dezvoltare Locala, precum si implicarea comunitara în spatiul rural românesc GAL – Bazinul Dornelor va publica pe site un Raportul Anual de progrese care cuprinde informatii concrete privind implementarea planului, precum si lista completa a beneficiarilor care au accesat ajutoare financiare. De asemenea, în mod constant, pe parcursul perioadei de implementare, va informa prin anunturi si comunicate de presa evenimentele si actiunile semnificative.

Actiunile propuse pentru informarea publicului larg se vor desfasura începând cu perioada de pregatire a Planului de Dezvoltare Locala si va continua pe toata perioada implementarii, pâna la evaluarea rezultatelor acestuia. Pentru informarea publicului larg vor avea loc campanii specifice în mod deosebit la începutul implementarii Programului, pentru a acoperi o gama cât mai larga de potentiali beneficiari. La sfârsitul perioadei de implementare, campaniile vor fi organzate în scopul informarii publicului asupra rezultatelor, a experientei dobândite si a beneficiarilor care au accesat prin FEADR ajutoare financiare.

Criteriile de evaluare a actiunilor de informare a publicului larg sunt:

- Numarul de panouri si placute explicative aferente investitiilor derulate sau finalizate;
- Numarul de accesari si documente descarcate de pe pagina de internet a GAL – Bazinul Dornelor;

- Vizibilitatea GAL – Bazinul Dornelor în mass-media;

-Recunoasterea logo-ului comunitar în urma campaniilor de informare derulate în mediul rural;

GAL – Bazinul Dornelor <u>indeplineste criteriul de selectie SCS nr. 3.1.9. fixat</u> de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, in sensul prezentarii dispozitiilor privind informarea potentialilor beneficiari cu privire la activitatile intreprinse in cadrul GAL-ului.

PISTA DE AUDIT - COMUNICARE SI INFORMARE

Nr crt	Activitate	Cine desfăşoară activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern				Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original	copie
1	Convocare reuniune membri GAL in vederea stabilirii politicii de comunicare si informare in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil legal Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	
2	Desfasurare reuniune parteneri GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	
3	Ierarhizarea si prioritizarea activitatilor de informare si comunicare			Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	

4	Stabilire criterii de evaluare a rezultatelor actiunilor de informare si comunicare		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	
5	Realizarea activitatilor de comunicare si informare de catre GAL prin intermediul chestionarelor aplicate in teritoriu in perioada de pregatire a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Animatorii	Extras Proces verbal reuniune		Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
6	Realizarea activitatilor de comunicare si informare de catre GAL prin intermediul chestionarelor aplicate in teritoriu in perioada de implementare a Planului de		GAL	Animatorii	Extras Proces verbal reuniune		Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
7	Realizarea unei baza de date a informatiilor adunate prin intermediul chestionarelor		GAL	Animatorii	Chestionare	Raport de evaluare a situatiei teritoriale pe baza chestionarelor aplicate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
8	Actualizare baza de date web-site Bazinul Dornelor cu rezultatele obtinute in urma aplicarii chestionarelor		GAL	Animatorii		Web- site actualizat /Raport actualizare site	Animatori	Compartimentul administrativ	-

9	Solicitare oferte de pret pentru realizarea de afise, pliante si brosuri informative,	Tipografie	GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizarea serviciilor de tipografie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
10	Incheiere contract servicii de tipografie	Tipografie	GAL	Animatorii	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul	-
11	Realizare produse tipografice atat in perioada de pregatire a Planului de dezvoltare Locala cat si in perioada de implementare a acestuia	Tipografie		Tipografie	Produse finale	Proces verbal de receptie	Comisie de receptie	Compartimentul administrativ	
12	Distribuire de afise, pliante si brosuri informative in teritoriu atat in perioada de pregatirea a Planului de Dezvoltare Locala cat si in perioada de implementare a acestuia		GAL	Animatorii		Liste cu semnaturi de primire de catre locuitorii teritoriului GAL - Bazinul Dornelor	Locuitorii teritoriului / Animatorii	Compartimentul administrativ	-
13	Solicitare oferta pentru realizarea de studii sociologice		GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizarea de studii sociologice	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
14	Incheiere contract pentru realizarea analizelor sociologice	Societate specializata	GAL	Societate specializata / Animatori	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul	-

15	Realizare studii sociologice in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor	Societate specializata		Societate specializata		Raport privind evaluarea situatiei teritoriului GAL - Bazinul Dornelor	Societate specializata	Secretariat GAL	Comp artime ntul admini strativ
16	Solicitare oferte realizare spot publicitar TV si audio in perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizare spot publicitar TV si audio	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
17	Incheiere contract pentru realizare spot publicitar TV si audio	Societati de televiziune si radio	GAL	Societati specializate / Animatori	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
18	Organizare de conferinte la nivel local periodic pe toata perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Animatorii		Raport conferinta / Lista participanti	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
19	Organizare de conferinte la nivel regional periodic pe toata perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Animatorii		Raport conferinta / Lista participanti	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
20	Informare potentiali beneficiari existenti in baza de date realizata de catre animatori in baza chestionarelor aplicate in		GAL	Animatorii		Scrisoare de informare / Raport de informare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
21	Informare potentiali beneficiari in urma primirii unor solicitari de informare din partea acestora		GAL	Animatorii	Solicitare de informatii	Scrisoare de informare / Raport de informare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	

22	Publicare anunturi ale sesiunilor de depunere a proiectelor in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Anunt de selectie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
23	Publicarea rapoartelor de monitorizare si progres a implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor, precum si a situatiei beneficiarilor de finantare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Rapoarte de monitorizare / Rapoarte de progres / Situatii beneficiari	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
24	Evaluarea rezultatelor activitatilor de comunicare si informare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
25	Adaptarea politicii de comunicare si informare in functie de rezultatul evaluarii acestor activitati		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor	Raport de evaluare	Proces verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-
26	Publicarea rezultatelor obtinute in urma implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor la finalul perioadei de implementare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport final	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ

III.4. Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului

Implementarea proiectelor in cadrul GAL – Bazinul Dornelor va parcurge urmatorii pasi:

- lansarea apelului de selectie de catre GAL prin intermediul mijloacele de informare mass-media, pliante, pagina web, etc;
- depunerea proiectelor de cate posibilii beneficiari care se incadreaza in criteriile de eligibilitate stabilite pentru fiecare masura;
- efectuarea verificarii conformitatii proiectului si respectarea criteriilor de eligibilitate de care Comitetul de Selectie din cadrul Gal – Bazinul Dornelor Selectia proiectelor de catre GAL pe baza Planului de Dezvoltare Locala si a criteriilor elaborate pentru fiecare masura in parte;
- Depunerea proiectelor selectate de catre GAL la Centrul Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit;

Daca proiectul selectat este un proiect de investitii se vor realiza urmatoarele activtati de catre CRPDRP:

- verificarea eligibilitatii proiectelor si efectuare verificarii pe teren a potentialului beneficiar de catre structurile teritoriale ale APDRP;
- transmiterea de catre CRPDRP a notificarii catre beneficiar si catre GAL, cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului;
- incheierea contractului între beneficiar si Centrul Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit (CRPDRP) daca proiectul a fost aprobat;

Daca este vorba de un proiect de servicii atunci vor fi parcurse urmatoarele etape:

- CRPDRP verifica eligibilitatea proiectelor si transmite o notificare catre beneficiar si catre GAL, de înstiintare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului Încheierea contractului între beneficiar si CRPDRP; Beneficiarii finantarii sunt obligati sa inceapa implementarea proiectului in termenul fixat in contractul de finantare. Inceperea executarii proiectului va fi comunicata GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul unui document standard pus la dispozitie de care GAL. Dupa notificarea inceperii implementarii proiectului personalul tehnic al GAL - Bazinul Dornelor poate efectua vizite „in teritoriu” pentru a verifica respectarea conditiilor asumate prin contractul de finantare.

Neinceperea implementarii proiectului in termenul fixat prin contractul de finantare duce la pierderea ajutorului acordat beneficiarului final.

Finalizarea lucrarilor / activitatilor necesare implementarii proiectului va trebui realizata in termenul fixat in contractul de finantare. Termenul de finalizare a implementarii proiectului poate fi prelungit, la solicitarea beneficiarului finantarii, pentru o perioada de timp care nu poate depasi jumatate din termenul fixat initial. Solicitarea de prelungire a termenului de implementare a proiectului, in care se va prezenta motivul, va fi analizata de catre Responsabilul administrativ (Coordonatorul) GAL - Bazinul Dornelor, care in functie de natura investitiei ce se realizeaza, termenul fixat in contract, gradul de realizare a acestuia, cauza de prelungire si orice alte aspecte externe, va emite un raport care va fi prezentat Consiliului Director, care poate aproba sau respinge respectiva solicitare.

Daca in urma analizei, Consiliul Director al GAL - Bazinul Dornelor decide acordarea termenului de prelungire al implementarii proiectului, aceasta decizie va fi comunicata Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit in vederea analizarii posibilitatii incheierii unui act aditional la contractul de finantare initial.

In timpul executiei unui proiect, beneficiarul ajutorului financiar poate prezenta in scris propuneri de modificare a proiectului. Solicitarea va fi examinata de catre Responsabilul administrativ (Coordonatorul) GAL care va emite un raport favorabil sau nefavorabil al modificarilor propuse. Raportul poate fi favorabil doar in cazul in care modificarea nu duce la o crestere a valorii initiale a proiectului asumata prin contractul de finantare, la o modificare a obiectivelor sau la distorsionarea concurentei pe piata.

Raportul va fi prezentat Consiliului Director care va solutiona problema admiterii sau neadmiterii modificarilor. Daca modificarile solicitate necesita si modificarea contractului de finantare, atunci raportul va fi supus aprobarii Adunarii Generale a GAL.

Rezultatul va fi comunicat Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit.

PISTA DE AUDIT- IMPLEMENTAREA PROIECTELOR IN CADRUL GAL

Nr crt	**Activitate**	**Cine desfăşoară activitatea**		**Responsabil**	**Document primit**	**Document generat**	**Cine semneaza documentul**	**Unde se arhiveaza**	
		Extern	**Intern**				**Pozitia ierarhica**	**Arhiva fizica - original**	**copie**
1	Convocare Consiliu Director pentru aprobarea apelului de selectie		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
2	Reuniune Consiliu Director si aprobare apel de selectie		GAL	Consiliu Director	Anunt de selectie si documente de stabilire a criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor	Aprobare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	
3	Publicare anunt de selectie		GAL	Secretar	Anunt de selectie si documente de stabilire a criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor	Anuntul publicat	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

4	Raspuns la eventuale clarificari venite din partea potentialilor beneficiari		GAL	Compartimentul administrativ	Solicitare de informatii	Raspuns solicitare de informatii	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Compartimentul administrativ
5	Depunerea proiectelor in cadrul GAL		GAL	Comitetul de Selectie	Proiectul	Numar de inregistrare	Comitetul de Selectie	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
6	Verificare respectare conformitate administrativa si criterii de selectie		GAL	Comitetul de Selectie		Scrisoare de conformitate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
7	Realizarea selectiei proiectelor de catre Comitetul de Selectie		GAL	Comitetul de Selectie		Lista proiecte selectate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
8	Depunerea proiectelor selectate la CRPDRP		GAL	Comitetul de Selectie		Raport de evaluare / Proiecte depuse	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
9	Efectuarea verificarii in terene de catre structurile APDRP	Structuri APDRP		Structuri APDRP		Raport de evaluare			

10	Notificare beneficiar si GAL	CRPDRP		CRPDRP		Notificare	CRPDRP	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
11	Semnarea contractului intre beneficiar si CRPDRP	CRPDRP / beneficiar					CRPDRP / beneficiar	-	Compartimentul administrativ
12	Monitorizarea implementarii proiectului	APDRP	GAL	APDRP / Compartiment administrativ		Raport de progres	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartimentul administrativ
13	Analizarea solicitarilor de prelungire a termen ului de implementare sau de modificare a proiectului		GAL	Consiliul Director	Raport de evaluare	Punct de vedere	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
14	Prezentarea punctului de vedere cu privire la prelungirea termenului de implementare sau de modificare a proiectului catre CRPDRP impreuna cu un memoriu justificativ		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de solicitare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
15	Sprijinirea beneficiari lor de finantare in imp lementarea proiectului		GAL	Compartimentul administrativ	Solicitare din partea beneficiarilor	Raspuns solicitare / Proces - verbal	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartimentul administrativ

PARTEA A VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE

GAL – Bazinul Dornelor este responsabil pentru administrarea si implementarea Planului de Dezvoltare Locala în mod eficient, eficace si corect, în raport cu obiectivele acestuia si în conformitate cu articolul 75 din Regulamentul Consiliului (CE) nr.1698/2005.

Dispozitivul de monitorizare, evaluare şi control implementat de GAL presupune:

· Luarea operativă a deciziilor asupra implementării (sau depistarea problemelor);
· Efectuarea zilnică a gestionării GAL;
· Executarea operativă şi corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
· Facilitarea coordonării între activităŃile compartimentelor GAL;
· Monitorizarea şi raportarea la timp despre realizările şi rezultatele implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL;
· Comunicarea stadiului implementarii strategiei de dezvoltare care factorii de decizie ai GAL – Bazinul Dornelor, respectiv Adunarea Generala si Consiliul Director;

Monitorizarea prevede astfel, un dispozitiv riguros şi transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării strategiei de dezvoltare, care permite colectarea sistematică şi structurarea anuală a datelor cu privire la activităţile desfăşurate.

Pentru evidentierea gradului de implementare a Planului, GAL - Bazinul Dornelor va intocmi un ***Raportul anual de progres*** care va contine toate informatiile cu privire la evolutia implementarii planului.

Referitor la monitorizarea planului, raportul anual de progrese cuprinde urmatoarele elemente:

- Tabele privind implementarea financiara a planului pentru fiecare masura in parte;
- Tabele de monitorizare care includ informatii cantitative pe baza indicatorilor de realizare si rezultat stabiliti pentru fiecare masyura in parte in cadrul Planului de Dezvoltare Locala;
- Analiza rezultatului monitorizarii planului.

De asemenea, va fi intocmit un ***Raport trimestrial privind implementarea startegica a Planului de Dezvoltare Locala.*** Monitorizarea strategica trebuie sa furnizeze date privind stadiul de realizare al obiectivelor planului si a implementarii strategiei in raport cu indicatorii de rezultat stabiliti.

Monitorizarea implementarii Planului de Dezvoltare Locala are in vedere:

·Evaluarea periodica a progreselor înregistrate pentru realizarea obiectivelor specifice ale Planului

·Examinarea rezultatelor implementarii fiecarei masuri si monitorizarea calitatii implementarii proiectelor fintate;

·Examinarea rezultatelor obtinute;

·Elaborarea recomandarilor si propunerilor în vederea îmbunatatirii impactului planului;

Cele doua rapoarte vor fi supuse aprobarii Consiliului Director si Adunarii Generale dupa care vor fi transmise Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale.

In cadrul reuniunilor care au ca scop analiza rapoartelor anuale sau trimestriale de progres, Consiliul Director si Adunarea Generala trebuie:

·sa realizeze evaluarea periodică a progreselor înregistrate pentru atingerea obiectivelor specifice ale Planului de Dezvoltare Locala;

·sa examineze atat rezultatele implementării fiecărei măsuri, cat si calitatea implementării Planului de Dezvoltare Locala;

·sa analizeze si aprobe Raportul anual de progrese si / sau Rapoartele de evaluare trimestriale, înainte de a fi transmise Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale;

·sa elaboreze recomandări si propuneri în vederea îmbunătătirii impactului strategiei;

Un al treile tip de monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala a GAL – Bazinul Dornelor se va concretiza prin stocarea informatiilor statistice referitoare la gradul de implementare intr-un ***program informatic de monitorizare*** care sa permita evaluarea si monitorizarea rapida a gradului de implementare si de indeplinire a obiectivelor in orice moment. Astfel, se vor putea analiza comparativ indicatorii propusi si rezultatele atinse prin implementarea proiectelor in cadrul GAL

Evaluarea presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării şi raportării către Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale a unor sugestii şi remarci privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală. De asemenea, evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită şi presupune elaborarea unui set de indicatori (consideraŃi relevanŃi în reflectarea eficienŃei obŃinute în urma implementării Planului de Dezvoltare Locala) şi a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare şi finale) a rezultatelor implementării.

Evaluarea Planului de Dezvoltare Locala a GAL – Bazinul Dornelor se realizeaza cu scopul de a îmbunătăti calitatea implementării sale prin analiza eficientei, adică a celei mai bune relatii dintre resursele angajate si rezultatele atinse si a eficacităţii programului, însemnând măsura în care obiectivele au fost atinse.

Procesul de evaluare a Planului de dezvoltare Locala a GAL – Bazinul Dornelor se va derula astfel:

·Evaluarea ex-ante – care a fost realizata inainte de elaborarea Planului de Dezvoltare Locala si a avut drept scop culegerea de informatii in vederea introducerii in viitoarea strategie de dezvoltare;

·Evaluarea intermediară, care va fi realizată pe tot parcursul perioadei de implementare si are ca obiective rectificarea oricăror probleme care pot apărea precum si îmbunătătirea implementării;

·Evaluarea ex-post, realizată dupa perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala, va genera indicatori si informatii care se vor introduce in Planul de Dezvoltare Locala viitor;

·Realizarea unor analize care să examineze în detaliu anumite măsuri sau aspecte specifice ale teritoriului si ale Planului de Dezvoltare Locala – se vor realiza ori de cate ori este necesar, in vederea monitorizarii gradului de implementare a obiectivelor Planului De Dezvoltare Locala. Acestea vor fi realizate de firme independente tocami pentru a reflecta cu obiectivitate stadiul in care se afla implementarea Planului de Dezvoltare Locala al GAL – Bazinul Dornelor; Pentru semnarea contractului cu firma independenta va fi organizata procedura de achizitii cu respectarea dispozitiilor legale in vigoare. Evaluarea intermediara si ex – post au rolul de a examina gradul de utilizare al resurselor, eficacitatea si eficienta Planului de Dezvoltare Locala, impactul socio - economic al acestuia, precum si impactul asupra prioritătilor teritoriului GAL – Bazinul Dornelor.

Controlul presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren a gradului de implementare a proiectelor finantate in cadrul Planului de Dezvoltare Locala.

Programarea vizitelor (controalelor) va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi: eficienŃa unor astfel de demersuri, păstrarea bunelor relaŃii contractuale, verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

In ceea ce priveste monitorizarea implementarii proiectelor finantate, coordonatorul GAL – Bazinul Dornelor impreuna cu compartimentul tehnic sunt responsabili de realizarea acestor actiuni.

Astfel se vor realiza vizite in teren si consilierea beneficiarilor in implementarea proiectelor, astfel incat acestea sa fie finalizate in termen si in conditiile asum te prin contractul de finantare.

Dupa cum se poate observa din informatiile de mai sus, GAL – BAZINUL DORNELOR indeplineste criteriiile de selectie nr. SCS 3.1.6 si SCS 3.1.7 fixat de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, in sensul stabilirii clare a dispozitiilor de evaluare – monitorizare a implementarii Planului de Dezvoltare Locala.

PISTA DE AUDIT - EVALUARE, CONTROL SI MONITORIZARE

Nr crt	Activitate	Cine desfăşoară activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern				Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original	copie
1	Convocare reuniune membri GAL - Bazinul Dornelor in vederea stabilirii modalitatilor de eveluare, control si monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil legal Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	-
2	Desfasurare reuniune parteneri GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-

3	Stabilirea si aprobarea modalitatilor de evaluare, control si monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-
4	Solicitare oferta de pret pentru realizarea evaluarii ex - ante a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Secretar		Proces - verbal	Responsabil legal GAL	Secretariat GAL	
5	Analiza oferete de pret		GAL	Secretar	Ofera de pret	Proces - verbal	Responsabil legal GAL	Secretariat GAL	-
6	Semnare contract	Firma de consultanta	GAL	Responsabil legal GAL - Bazinul Dornelor	Contract	Contract	Responsabil legal GAL / Firma de consultanta	Secretariat GAL	-
7	Realizare evaluare ex - ante	Firma de consultanta		Firma de consultanta		Raport privind evaluarea ex-ante	Responsabil legal GAL / Firma de consultanta	Secretariat GAL	-
8	Includerea rezultatelor analizei ex-ante in Planul de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor	Firma de consultanta	GAL	Firma de consultanta / GAL		Planul de Dezvoltare Locala		Secretariat GAL	-

9	Realizare evaluare intermediara a Planului de Dezvoltare Locala pe toata perioada de implementare		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
10	Prezentarea rapoartelor de evaluare Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
11	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
12	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	
13	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	
14	Realizarea raporturilor trimestriale de progres a Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de progres	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

15	Prezentarea rapoartelor de progres Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Raport de progres trimestrial	Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	
16	Prezentarea rapoartelor de progres Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Raport de progres trimestrial	Proces - verbal	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor:	Secretariat GAL	
17	Transmiterea Rapoartelor de progres trimestriale catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
18	Asigurarea publicitatii rezultatelor monitorizarii trimestriale in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

Plan de

19	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a analizei rapoartelor de progres de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor si a aprobarii masurilor de imbunatatire		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de implementare a masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
20	Monitorizarea Planului de Dezvoltare Locala prin intermediul sistemului informatic al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de monitorizare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ
21	Prezentarea rezultatelor monitorizarii catre Consiliul Director al GAL Bazinul Dornelor		GAL	Secretar	Raport de monitorizare	Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
22	Asigurarea publicitatii rezultatelor monitorizarii informatice in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de control	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
22	Controlul implementarii proiectelor depuse in cadrul GAL - Bazinul Dornelor pe tot parcursul implementarii acestora		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de control	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ

23	Monitorizarea respectarii graficelor de implementare a proiectelor depuse in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de control	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ
24	Asigurarea publicitatii rezultatelor controlului in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de control	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
24	Solicitare oferta de pret in vederea realizarii unor activitati de monitorizare punctuale pentru teritoriul GAL - Bazinul Dornelor	Firma specializata	GAL	Secretar		Solicitare oferta de pret	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
25	Analiza oferte de pret		GAL	Compartimentul administrativ	Oferta de pret	Proces verbal de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
26	Semnare contrat	Firma specializata	GAL	Compartimentul administrativ		Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Firma specializata	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
27	Realizarea activitatilor de monitorizare de catre firma specializata	Firma specializata		Firma specializata		Raport de monitorizare	Firma specializata	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

28	Transmiterea rezultatelor monitorizarii realizate de catre firma specializata catre Consiliul Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL		Raport de monitorizare	Scrisoare de inaintare	Firma specializata	Secretariat GAL	
29	Asigurarea publicitatii rezultatelor raportului de monitorizare elaborat de firma specializata in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
30	Realizare monitorizare anuala a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Compartimentul administrativ		Raport anual de monitorizare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
31	Prezentarea raportului anual de monitorizare Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
32	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

33	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor:	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
34	Transmiterea Raportului anual de progres catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
35	Asigurarea publicitatii rezultatelor rapoartului de monitorizare anuala in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
35	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

36	Realizarea evaluarii ex-post a Planului de Dezvoltare Locala a GAL Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport monitorizare ex-post	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
37	Prezentarea raportului de monitorizare ex-post Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
38	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
39	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
40	Transmiterea Raportului de monitorizare ex-post catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

41	Asigurarea publicitatii rezultatelor rapoartului de monitorizare ex-post in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
41	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

PISTA DE AUDIT - ACHIZITII PUBLICE SI PLATA

Nr crt	**Activitate**	**Cine desfăşoară activitatea**		**Responsabil**	**Document primit**	**Document generat**	**Cine semneaza**	**Unde se arhiveaza**	
		Extern	**Intern**				**Pozitia ierarhica**	**Arhiva fizica - original**	**copie**

1	Emitere Hotarare privind aprobarea documentatiei de atribuire si numirea comisiei de evaluare a ofertelor in vederea atribuirii		GAL	Compartiment administrativ		Hotarare privind aprobarea documentatiei de atribuire si numirea comisiei de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
2	Emitere Nota justificativa privind alegerea procedurii de atribuire		GAL	Compartiment administrativ		Nota justificativa privind alegerea procedurii de atribuire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
3	Elaborare Referat de necesitate si oportunitate, estimarea valorii contractului de achizitie publica		GAL	Compartiment administrativ		Referat de necesitate si oportunitate, estimarea valorii contractului de achizitie publica	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

4	Elaborarea Calendarului achizitiilor publice		GAL	Compartiment administrativ		Calendarul Achizitiilor publice	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
5	Emitere Nota justificativa privind stabilirea criteriilor de selectie		GAL	Compartiment administrativ		Nota justificativa priivind stabilirea cerintelor minime de calificare referitoare la situatia economica,	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
6	Elaborare documentatiei de atribuire		GAL	Compartiment administrativ		Documentatia de atribuire pentru aplicarea procedurii	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
7	Publicarea anuntului de participare pe SEAP		GAL	Compartiment administrativ		Anuntul de participare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

8	Scrisoare inaintare	Firma participanta			Scrisoare inaintare Oferta tehnica si financiara,		Firma participanta	Secretariat GAL	-
9	Declaratia de confidentialitate si impartialitate		GAL	Compartiment administrativ		Declaratia de confidentialitate si impartialitate	Membrii comisiei de evaluare a ofertelor	Secretariat GAL	-
10	Desfasurarea sedintei de deschidere a ofertelor si intocmirea procesului verbal		Comisia de evaluare	Presedintele comisiei		Proces verbal al sedintei de deschidere a ofertelor	Membrii comisiei de evaluare a ofertelor	Secretariat GAL	-
11	Solicitarea clarificarilor si completarilor documentelor		Presedintele comisiei	Presedintele comisiei		Adresa de solicitare clarificari	Presedintele comisiei	Secretariat GAL	-
12	Raportului Procedurii		Comisia de evaluare	Comisia de evaluare		Raportul procedurii - incluzand si centralizator punctaj	Comisia de evaluare	Secretariat GAL	-

13	Comunicarea rezultatului		Comisia de evaluare	Comisia de evaluare		Adresa de comunicare rezultat	Comisia de evaluare	Secretariat GAL	-
14	Semnarea contractului de servicii	Firma castigatoare	Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul		-
15	Anunt de atribuire SEAP		Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Anunt de atribuire contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

16	Act aditional 1		Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Act aditional	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
17	Proces verbal de receptie	Firma castigatoare	GAL	Compartiment administrativ		Proces verbal de receptie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
18	Factura fiscala	Firma castigatoare			Factura fiscala		Compartiment administrativ	Departamentul financiar	Compartiment administrativ
19	Emitere Nota justificativa		Compartiment administrativ	Manager Proiect		Nota justificativa privind exercitarea	Manager Proiect	Departamentul financiar	Secretariat

20	Emitere Propunere de angajare		Compartiment administrativ	Manager Proiect		Propunere de angajare a cheltuilii	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
21	Emitere Angajament bugetar a cheltuielii		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Angajament bugetar a cheltuielii	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat GAL
22	Emitere Ordonantarea de plata		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Ordonantarea de plata	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
23	Emitere Ordin de plata		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Ordin de plata	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
24	Emitere Adresa catre Trezorerie		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Adresa catre Trezorerie solicitare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
25	Extras de cont	Trezorerie			Extras de cont		Trezorerie	Departamentul financiar	Secretariat

III.5 Imp licarea GAL-ului în acŃiunile de cooperare şi în RNDR

Realizarea activitatilor de cooperare este descrisa in capitolul VIII.

III.5. Implicarea GAL-ului in actiunile de cooperatre si RNDR

PARTEA A VIII – A: COOPERARE ŞI CREAREA ŞI IMPLEMENTAREA REłELEI

III.5.1. Cooperare

Masura de cooperare este una dintre cele trei masuri ale axei Leader. Cooperarea înseamna mai mult decât interconectare. Aceasta încurajeaza si sprijina grupurile de actiune locala sa întreprinda o actiune comuna cu un alt grup Leader sau cu un grup care are o abordare similara, în alta regiune, sau chiar într-o tara terta.

Cooperarea este înteleasa ca parte a strategiei de dezvoltare locala si nu ca un element adaugat strategiei deoarece reprezinta o modalitate de a extinde experientele locale pentru îmbunatatirea strategiilor locale.

Colaborarea realizata dincolo de granite a reprezentat un mod de a avea acces la informatii si idei noi, de a învata de la alte regiuni sau tari, pentru a stimula si sprijini inovatia si pentru dobândirea de competente si noi mijloace de furnizare.

Desi cooperarea inter-regionala si transnationala nu este întotdeauna simpla, poate reprezenta adesea cea mai importanta modalitate de obtinere a rezultatelor privind inovatia si constructia institutionala.

Integrarea unei dimensiuni transnationale si interteritoriale initiativelor locale sprijina de asemenea, crearea identitatii UE pe lânga cea locala, regionala, nationala.

Sprijinul si managementul activitatilor de cooperare necesita mai mult timp si solicita mai multe resurse pentru planificare si management. Statele membre trebuie pregatite sa aloce resuresele de asistenta tehnica adecvata pentru acest scop.

Proiectele de cooperare concrete trebuie sa aiba ca rezultat o valoare adaugata reala pentru teritoriu.

Modalitatile de sprijinire a proiectelor de cooperare difera de la un stat membru la altul, dar este foarte important ca acestea sa fie implementate cu conditia luarii în considerare a naturii graduale a cooperarii. Din punct de vedere procedural, cooperarea între GAL-uri are loc în doua faze succesive:

1. Actiuni de pre-dezvoltare. Aceste actiuni preced proiectul de cooperare în vederea
facilitarii identificarii partenerilor potentiali si sprijinirea realizarii unei actiuni comune.

2. Realizarea si implementarea unei actiuni comune. Un parteneriat pentru cooperare trebuie
încurajat pentru a lucra împreuna la dezvoltarea unor produse comune; proiectele de cooperare nu
sunt simple schimburi de experienta. Partile trebuie sa se implice într-un proiect comun concret
administrat de un GAL coordonator responsabil de activitatea de coordonare.

Cooperarea practica poate avea doua obiective, adesea complementare: obtinerea masei critice necesare unui proiect comun si identificarea complementaritatilor.

Prin Leader sunt disponibile doua tipuri de cooperare:

- Cooperarea inter-teritoriala – cooperarea între diferite zone rurale din cadrul unui stat membru. Poate avea loc între grupuri Leader si este de asemenea deschisa si altor grupuri locale prin folosirea unei abordari participative.
- Cooperarea transnationala: reprezinta cooperarea între grupurile Leader din cel putin 2 state membre, sau grupuri din tari terte ce urmaresc aceeasi abordare.

Prin intermediul acestei masuri se vor finanta proiecte de cooperare transnationala (între România si alte state membre sau nu) si inter-teritoriala (în cadrul României) între GAL-uri si alte grupuri/parteneriate, care functioneaza dupa principiul LEADER, parteneriate public-private selectate în cadrul Axei 3, conform art.59 e) din Regulamentul (CE)

nr.1698/2005 sau oricaror alte grupuri rurale organizate dupa metoda LEADER (grupuri locale care sa aiba un rol activ în dezvoltarea rurala, sa fie organizate pe baza parteneriatului actorilor locali, grupuri de initiativa

312

locala, micro-regiuni si alte parteneriate de tip LEADER, grupuri finantate prin Axa 4 din FEP) si recunoscute de statul membru.

Actiunile de cooperare sunt eligibile atunci când cel putin un partener reprezinta un GAL finantat prin axa LEADER.

Aceste proiecte vor fi implementate sub responsabilitatea unui GAL coordonator.

Doar proiectele si actiunile comune care corespund obiectivelor masurilor din Axa 1, 2 si 3 ale FEADR vor fi eligibile pentru sprijin.

Actiunile comune pot avea ca obiectiv si constructia institutionala: schimb de experienta si bune practici privind dezvoltarea locala prin publicatii comune, organizare de evenimente, proiecte de twinning (schimb de manageri de program si de personal) sau prin lucrari de dezvoltare comune sau coordonate în comun. Functionarea unei structuri comune este cea mai integrata forma de cooperare.

Aceasta masura, va fi facilitata de sprijin metodologic care se va baza, în principal, pe reteaua rurala din România si reteaua europeana. Responsabilitatile fiecarui partener vor fi detaliate în cadrul unui acord de cooperare, semnat de cele doua GAL-uri implicate în proiect, care trebuie sa contina referinte la un buget general planificat, obiectivele proiectului, activitatile pe care doresc sa le implementeze în comun în vederea realizarii acestora, rolul fiecarui partener si participarea financiara finala a fiecarui partener în cadrul proiectului.

În ceea ce priveste cooperarea transnationala, pot fi initiate proiecte comune cu tari non-UE, caz în care sunt eligibile pentru sprijin numai cheltuielile legate de teritoriile din cadrul UE.

În cazul cooperarii între un GAL si alte grupuri sau parteneriate din state membre UE acordul de cooperare va trebui sa prevada ca fiecare partener sa suporte cheltuielile în mod proportional cu participarea sa la actiunea comuna.

223

Principalele categorii de cheltuieli eligibile sunt:

- cheltuieli pentru pregatirea proiectelor de cooperare – organizare misiuni tehnice, întâlniri, seminarii, activitati de traducere si interpretare, multiplicare documente,
- cheltuieli de investitii pentru implementarea proiectelor comune

313

224

- cheltuieli pentru proiecte comune de instruire

Cheltuieli neeligibile - simplul schimb de experienta neconcretizat într-o actiune comuna (întrucât se poate finanta prin intermediul retelei nationale de dezvoltare rurala). De asemenea, nu sunt eligibile cheltuielile legate de teritoriile din afara UE.

Cooperarea va fi lansata dupa desfasurarea primei proceduri de selectie a Grupurilor de Actiune Locala. Proiectele de cooperare vor fi selectate de catre:

A. Grupurile de Actiune Locala, daca au integrate în strategia lor de dezvoltare actiuni de cooperare. În acest caz, criteriile de eligibilitate si de selectie vor fi elaborate si aplicate de catre GAL si incluse în strategia de dezvoltare locala.

B. Autoritatea de Management, pentru celelalte GAL-uri care nu au prevazut aceste actiuni în strategia de dezvoltare locala. În acest caz, criteriile de selectie vor fi elaborate de Autoritatea de Management.

În ambele cazuri, proiectele de cooperare vor cuprinde urmatoarele aspecte:

a. Parteneriatul: tipul actorilor implicati, legaturile dintre responsabilii de proiect si GAL – implicarea partenerilor locali în operatiunile prevazute.

b. Integrarea în strategia teritoriului: integrarea în strategia teritoriala, valoarea adaugata a proiectului, coordonarea cu alte actiuni derulate, valorificarea experientei cooperarii din afara teritoriului.

c. Tipul de proiect: Actiuni comune concrete (mai mult decât o intentie si/sau un schimb de experienta).

d. Aspecte tehnice: fezabilitate tehnica, calendar, mecanismul de implementare, aspecte
practice, metodologie si organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.

e. Aspecte financiare: buget realist si coerent, plan de finantare, deviz, fezabilitate financiara,
implicarea diversilor actori.

Criterii de eligibilitate

- parteneriatele reprezinta GAL-uri sau sunt organizate în conformitate cu abordarea
LEADER

- proiectele vor fi elaborate si implementate în comun
- coordonatorul este un GAL finantat prin axa LEADER
- activitatile sau proiectele corespund unei masuri sau mai multor masuri din FEADR
- valoarea proiectului (suma solicitata) sa se încadreze în limita financiara maxima stabilita (200.000 euro co-finantare publica, iar valoarea totala a investitiei nu va depasi 400.000 euro).

În ambele cazuri, prioritate vor avea proiectele de cooperare care:

- implica mai mult de doua GAL-uri din România
- implica un GAL din alt stat membru cu experienta Leader +
- includ activitati inovative
- combina obiectivele din diferite axe ale PNDR
- se adreseaza fermierilor de semi-subzistenta
- se adreseaza tinerilor din zona rurala
- respecta normele de mediu
- care urmaresc facilitarea implementarii acelor masuri din PNDR care vor avea ca beneficiari grupuri de producatori, asociatii, parteneriate, etc.

Selectia si aprobarea proiectelor de cooperare trebuie realizata în aceeasi maniera ca celelalte proiecte, respectiv prin intermediul unui Comitet de Selectie organizat dupa caz, fie în cadrul GAL, fie în cadrul Autoritatii de Management. În cazul în care selectia proiectelor de cooperare este realizata de catre GAL, responsabilitatea pentru stabilirea calendarului de selectie va reveni acestuia, iar în cadrul AM selectarea proiectelor de cooperare va fi efectuata de 2 ori pe an în principiu în primul si ultimul semestru al anului, astfel încât ultimul proiect sa fie selectat înainte de 31 decembrie 2013.

GAL - **BAZINUL DORNELOR** a derulat o activitate de cooperare transnationala in anul 2010, la invitaţia GAL-ului INTEGRAL din Spania. Astfel, reprezentanţii potenţialului GAL **IALOMITA CENTRALA: BALACIU - CAZANESTI -**

315

REVIGA au participat la un schimb de experienŃă pentru a analiza la faŃa locului rezultatele programului Leader.

Programul a început cu o vizita la sediul GAL Integral, în localitatea Bullas (provincia Murcia), constituit din 13 localităŃi, Asoc.Tinerilor din Lorca, Asoc. Culturala, Asoc. Femeilor Progresiste si un reprezentant al Medilului si Comert, condus de dl. Cayetano Garcia Rosa care este si membru in Reteau Nationala de Dezvoltare Rurala. Cu această ocazie s-a vorbit despre programul LEADER în Spania. Mai înâi s-a început cu o abordare teoretică, ce a inclus:

- Dezvoltarea abilitatilor si competentelor in vederea implementarii Axei Leader;
- Realizarea unei analize diagnostic;
- Realizarea unei analizei SWOT;
- Formularea priorităților de dezvoltare in cadrul strategiilor de dezvoltare locala;
- Elaborarea bugetului necesar implementării acŃiunilor propuse in strategie;
- Identificarea celor mai bune modalităŃi de implementare, evaluare şi monitorizare a activitatilor propuse in strategie.

În continuare au fost analizate obiectivele GAL-ului pe care îl reprezintă, subliniind că cele mai importante sunt:

- crearea condiŃiilor necesare pentru dezvoltarea economiei şi creşterea nivelului de trai în mediul rural printr-o dezvoltare sustenabilă a mediului de afaceri local ;
- crearea de locuri de muncă şi realizarea de programe de formare profesională pentru tineri, femei, agricultori şi întreprinzători ;
- valorificarea şi diversificarea produselor proprii ;
- protejarea şi punerea în valoare a patrimoniului natural, conservarea şi recuperarea patrimoniului istoric şi cultural;

- crearea de produse turistice locale,

- cooperare nationala si internationala.

316

230

Una dintre cele mai importante realizări ale GAL-ului INTEGRAL este înfiinŃarea primului telecentru rural de muncă din Provincia Murcia. O particularitate unica este mizarea pe noua tehnologie pentru creerea de locuri de munca, lucru care favorizeaza atragerea tinerilor din teritoriu impiedicand astfel migrarea lor spre zonele urbane. Comertul Electronic si Centrul Virtual de Artizanat constituit de GAL Integral din Murcia, contribuie la cunoasterea teritoriului (informatii turistice, culturale , publicitate si vanzarea produselor din zona, prin magazine virtuale) cu ajutorul paginilor web.

În urma acestor prezentări teoretice, reprezentanŃii romani au adresat întrebări legate de modul de derulare a parteneriatelor public – privat în Spania, despre cum au sprijinit autorităŃile locale mediul de afaceri şi despre beneficiile pentru comunitatea care beneficiază de fonduri LEADER.

ExperŃii spanioli au explicat că beneficiile trebuie privite dintr-o triplă perspectivă: a autorităŃilor publice, a mediului privat şi a cetăŃenilor şi societăŃii civile, deoarece prin proiectele dezvoltate agenŃii economici pot să aibă avantaje, autorităŃile locale la fel prin creşterea veniturilor obŃinute din taxe şi impozite locale, iar cetăŃenii prin crearea de noi locuri de muncă. Ulterior sau organizat doua grupuri de lucru si cu ajutorul informatiilor obtinute sau dezbatut teme referitoare la dezvolarea rurala si crestera calitatii vieti si au fost identificate proiecte utile pentru delegatia romana.

In continuarea schimbului de experienŃă s-au vizitat două dintre cele mai reprezentative investiŃii realizate cu ajutorul fondurilor LEADER.

- O fabrica de prelucrare a laptelui de capră din provincia Murcia, destinată să preia şi să prelucreze toată producŃia din cadrul teritoriului GAL-ului Integral. Fabrica a fost înfiinŃată în anul 1989 ca o mică afacere de familie, cu doi asociati (doi frati), punând accent încă de la început pe calitate. În prezent, produsele sunt protejate prin intermediul « Mărcii de Origine » şi sunt comercializate atât la nivel naŃional, cât şi internaŃional(Germania,SUA, Anglia, Finlanda,etc). In 2010, fabrica are 8 angajaŃi şi 4 asociaŃi(celor 2 fraŃi li s-au unit inca doi), respecta retetele traditionale şi produce sortimente de : brânză de capră în ulei de măsline, brânză proaspătă, brânză uscată(caşcaval), brânză în vin roşu. În anul 2003, la Madrid, a primit premiul de cea mai bună

brânză spaniolă .

- Crama de la Tercia de Ulea (Murcia), situată în Bullas (Murcia). Originea cramei datează din secolul al XIII-lea, strugurii fiind prelucraŃi cu mijloace rudimentare,

317

ce se află în prezent în muzeul organizat în incinta cramei, numit « La Casa de Labor ». In anul 2004, crama a obŃinut o finanŃare Leader, în valoare de 71.395,64 euro, în cadrul unei investiŃii totale de 447.301,64 euro, ce a vizat modernizarea şi extinderea sediului şi capacităŃilor de producŃie. În urma acestei investiŃii, fabrica are o capacitate de depozitare de 10.000 de litri de vin din sortimentele Sauvignon, Cabernet, Shiraz, Tempranillo. ReŃeaua de distribuŃie este asigurată tot datorită GAL-ului INTEGRAL, care prin programul de dezvoltare a turismului rural pe teritoriul său a înfiinŃat magazine specializate în toată zona de nord-est a provinciei Murcia. Şi aceşti producători au înŃeles importanŃa protejării produselor şi a mărcilor proprii şi le-au înregistrat ca produse cu origine certificată. Vinul (roz, rosu si dulce), produs în provincia Murcia, este cunoscut pe plan naŃional, cât şi internaŃional, datorită metodei unice de producere, ce îmbină metodele tradiŃionale cu noile tehnologii. Gazdele spaniole ne-au împărtăşit totuşi un secret : gustul unic este obŃinut prin păstrare şi învechire în butoaie din lemn cu aroma de vanilie şi piper negru. ProducŃia anuală este de 60.000 de sticle vin.

Colaborarea realizata dincolo de granite a reprezentat un mod de a avea acces la informatii si idei noi, de a învata de la alte regiuni sau tari, pentru a stimula si sprijini inovatia si pentru a facilita dobândirea de competente si noi mijloace de furnizare.

GAL – **BAZINUL DORNELOR** intentionaeza sa derulaze activitati de cooperare internationala cu GAL-uri din Spania si in perioada de implementare a Planului de dezvoltare Locala.

In cadrul Planului de Dezvolatre Locala al GAL – **BAZINUL DORNELOR** sunt propuse actiuni de cooperare internationala care au ca obiectiv transferul de know-how si bune practici in teritoriul GAL - **BAZINUL DORNELOR.**

Astfel se intentioneaza realizarea unor actiuni de cooperare transnationala si inter-teritoriala dupa cum sunt prezentate mai jos:

Nr. Crt.	Partenerul / Parteneri	Tematica cooperarii	Obiective	Valoarea proiectului / proiectelor de	Rezultate
1. Experiente de cooperare intreprinse					
1	GAL Integral -Murcia Spania	Stabilirea de legaturi cu un GAL din spatiul Uniunii Europene in cadrul caruia s-a implementat programul Leader	- Dobandirea de competente in elaborarea Planului de Dezvoltare Locala al GAL ; - Stabilirea de legaturi in vederea derularii unor actiuni de cooperare transnationala viitoare		- S-au dobandit competente in elaborarea strategiei de dezvoltare locala; - S-au trasat liniile generale ale viitoarelor cooperari
2. Intentii de cooperare					
	GAL Integral -Murcia Spania	Dezvoltarea turismului in zonele de campie	-infiintarea de pensiuni turistice -valorificarea zonelor cu lacuri din zona	60.000 euro	Dezvoltarea turismului in cadrul teritoriului GAL
1 2 **3 4**	GAL Integral -Murcia Spania	Identificarea unor solutii inovative pentru modernizarea exploatatiilor agricole	- sprijinirea asocierii in agricultura - cooperare in infiintarea de ferme ecologoce -crearea de microintreprinderi care sa valorifice produsele agricole locale - schimburi de produse specifice celor doua regiuni	60.000 euro	Exploatatii agricole modernizate
	GAL Integral -Murcia Spania	Consolidarea serviciilor sociale si rezolvarea problemelor minoritatilor etnice	- sprijinirea batranilor fara ajutor -integrarea sociala si scolara a romilor -sprijin pentru tinerilor care nu au posibilitari materiale pentru a-si continua studiile -schimburi culturale si cultural-sportive	60.000euro	Servicii sociale consolidate. Import de bune practici in
	GAL - Romania	Consolidarea RNDR	- Activitati comune si schimb de bune practici in vederea constituirii si functionarii RNDR	60.000 euro	Consolidarea RNDR

Cooperarea trsansantionala se va realiza cu un GAL din Spania si are ca obiective comune:

319

235

- Dezvoltarea turismului in zonele de campie;
- Identificarea unor solutii inovative pentru modernizarea exploatatiilor agricole ;
- Consolidarea serviciilor sociale si rezolvarea problemelor minoritatilor etnice;

Cooperarea inter-teritoriala are ca obiectiv consolidarea RNDR si transfer de bune practici in interiorul RNDR.

Dupa cum se poate observa din informatiile de mai sus, GAL – BAZINUL DORNELOR indeplineste criteriului de selectie nr. SCS 3.2.2. fixat de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale prin prevederea actiunilor de cooperare transnationala in cadrul Planului de Dezvoltare Locala.

III.5.2 Crearea şi implementarea reŃelei

Conform art. 68 din Regulamentul CE nr.1698/2005, România va înfiinta Reteaua Nationala de Dezvoltare Rurala care va grupa, la nivel national, organizatiile si autoritatile implicate în procesul de dezvoltare rurala.

Functionarea Retelei Nationale de Dezvoltare Rurala va fi finantata prin componenta Asistenta Tehnica a Programului National de Dezvoltare Rurala, conform art. 66 (3) al Regulamentului Consiliului (EC) nr.1698 /2005.

Planul de actiune al RNDR a fost stabilit având în vedere actiunile obligatorii prevazute în Regulamentul (CE) nr.1698/2005, articolul 68, paragraful 2 (b), alte actiuni aditionale obligatorii care trebuie sa asigure realizarea obiectivelor prevazute în Planul National Strategic si respectiv, Programul National de Dezvoltare Rurala, precum si actiuni ce vor fi realizate în functie de nevoile identificate pe parcursul implementarii.

În acest context, RNDR urmareste asigurarea îmbunatatirii guvernantei locale, îmbunatatirea capacitatilor de management si planificare a persoanelor implicate în implementarea PNDR si a capacitatii de parteneriat între teritorii si actorii implicati în dezvoltarea rurala, diseminarea bunelor practici si a cunostintelor.

320

In ceea ce priveste participarea in RNDR, GAL - **BAZINUL DORNELOR** se va implica in mod activ in canalizarea energiei tuturor actorilor locali în procesul de dezvoltare rurala si promovarea unui flux eficient de informatii, schimburi de idei si bune practici. Finalitatea acestor actiuni este inscrisa si in obiectivele GAL – **BAZINUL DORNELOR**, si aceasta este:

- Crearea unei economii agricole bazata pe exploatatii moderne si prietenoase cu mediul;
- Dezvoltarea unei agriculturi care sa favorizeze biodiversitatea si conservarea mediului;
- Îmbunatatirea calitatii vietii în spatiul rural;
- Îmbunatatirea guvernantei locale în vederea crearii si implementarii Planului de Dezvoltare Locala.

GAL – **BAZINUL DORNELOR** se va inscrie la forumul national permanent on line de discutii pentru parteneriate, prin intermediul caruia toti actorii implicati în dezvoltarea rurala din România îsi vor putea exprima opiniile si sugestiile privind dezvoltarea zonelor rurale în legatura cu stadiul de implementare al PNDR. De asemenea va participa la programele de instruire pentru Grupurile de Actiune Locala si va solicita informatii si asistenta tehnica pentru realizarea actiunilor de cooperare inter-teritoriala si trans-nationala.

Atragerea populatiei si a actorilor local in procesul de implementare al RNDR la nivelul GAL - **BAZINUL DORNELOR** se va realiza pentru intregul teritoriu. Astfel prezentam mai jos aria teritoriala in care se vor derula activitati de constituire si dezvoltare a RNDR. De aceasta activitate sdunt responsabile toate organismele de decizie de la nivelul GAL - **BAZINUL DORNELOR,** si in mod special animatorii**.**

TERITORIUL GAL - **BAZINUL DORNELOR**, RESPONSABIL DE DEZVOLTAREA RNDR este prezentat in tabelul de mai jos.

321

239

Codul comunelor INSSE	**Numele localităŃii**			**Nr. locuitori**		**SuprafaŃa totală**	**Densitate**
	Comune	**Oraşe**	**Sate**	**Din oraşe**	**Din total teritoriu**	**km^2**	**loc./km^2**
92872	Andrasesti		Andrasesti Orbolesti		2206	46,28	47,67
92907	Balaciu		Balaciu, Crasanii de Sus, Crasanii de Jos, Copuzu		1707	89,32	19,11
93067		Cazanesti		3510	3510	54,29	64,65
93101	Ciochina		Ciochina, Borduselu, Orezu,		3291	95,87	34,33
93227	Colelia				1417	37,44	37,85
93209	Cocora				1948	52,19	37,33
93600	Gheorghe Doja				2737	73,96	37,01
93717	Grindu				2150	54,31	39,59
93735	Grivita		Smirna		3120	83,21	37,50
94045	Milosesti		Milosesti, Nicolesti, Tovarasia		2815	51,8	54,34
94107	Munteni-Buzau				3538	54,03	65,48
94269	Reviga		Reviga, Rovine, Crunti, Mircea cel Batran		3010	88,16	34,14
93762	Traian				3692	46,81	78,87
94330	Salcioara		Salcioara, Rasi		2316	59,34	39,03
92952	Sarateni		Sarateni		1300	31,45	41,34
94456	Sfantu-		Sfantu Gheorghe Malu		1976	71,63	27,59
104314	Rosiori		Rosiori, Coltea, Florica,		2877	73,3	39,25
Total GAL				**3.510**	**43.610**	**1.063,39**	**41,01**
% loc. oraşe din total loc. (≤25%)	-	-	-	**8,05%**	**-**	**-**	

Prin urmare intregul teritoriu al GAL BAZINUL DORNELOR, va fi implicat in RNDR.

III. 3. Organizarea GAL- ului

PARTEA a – VI-a Organizarea GAL-ului

III.3.1 Resurse umane

La nivelul GAL-ului se vor desfăşura următoarele activităţi :

a) informare – comunicare;
b) apel pentru proiecte;
c) sprijinirea depunătorilor de proiecte;
d) organizarea procesului de verificare şi decizie asupra proiectelor depuse;
e) monitorizarea proiectelor.

Pentru fiecare angajat al GAL-ului se va întocmi o fişă a postului, în care vor fi cuprinse toate activităţile la care participă şi atribuţiile lor în cadrul acestor activităţi.

Fiecare partener-instituţie publică sau ONG va stabili o persoană care să participe în calitate de voluntar la implementarea programului şi promovarea proiectelor selectate.

III.3.2 Descrierea resurselor materiale

(echipamente, localuri disponibile)

GAL Bazinul Dornelor dispune de următoarele resurse materiale identificate în cadrul teritoriului şi care vor contribui la implementarea acţiunilor din cadrul proiectului:
1. Localuri:
- un sediu în cadrul Primăriei Comunei Panaci
2. Echipamente :
- 1 laptop
- 1 imprimantă
- 1 flipchard.

III.3.3 Buget indicativ anual de funcţionare a GAL-ului

În completarea indicativă a bugetului conform tabelului de mai jos, ofertantul va trebui să ţină seama de prevederile sub-măsurii 431.2 din fişa tehnică a axai 4 (Leader) care specifică faptul că bugetul pentru cheltuielile de funcţionare a fiecărui GAL va fi de maxim 20% din totalul cheltuielilor publice eligibile din strategia de dezvoltare locală (pentru ***componenta a*** – funcţionarea GAL – 16% şi ***componenta b*** – instruire şi animarea teritoriului după selecţia GAL – 4%).

Pentru orientare sunt prezentate în continuare cheltuielile eligibile pentru cele două componente.

Componenta a:

Pentru această componentă cheltuielile nu vor depăşi 80% din totalul alocat pentru fiecare GAL în cadrul acestei sub-măsuri (431.2) şi poate acoperi cheltuieli precum:

- Salarii şi alte plăţi pentru personalul GAL;
- Cheltuieli legate de plata experţilor şi pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Cheltuieli pentru închirierea unor locaţii;
- Cheltuieli pentru închirierea/achiziţia de echipamente de birotică şi electronice, precum şi a altor echipamente necesare pentru desfăşurarea activităţilor GAL;
- Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;

- Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poştă şi servicii poştale), transport şi plata utilităţilor (căldură, lumină, etc.);
- Cheltuieli pentru participarea la activităţile reţelei naţionale şi europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.

Componenta b:

Pentru aceste activităţi, GAL-rile vor cheltui cel puţin 20% din valoarea eligibilă determinată pentru fiecare GAL în parte din cadrul acestei sub-măsuri (431.2) şi poate acoperi cheltuieli precum:

- Studii ale zonei;
- Măsuri pentru furnizarea informaţiei cu privire la strategia de dezvoltare locală;
- Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală;
- Evenimente de promovare;
- Instruirea liderilor locali.

Nu sunt eligibile cheltuielile pentru achiziţia sau construcţia de clădiri, precum şi achiziţionarea de teren.

Venituri :	Suma (EURO)
- Cotizaţii	1.500
- Contribuţia FEADR	80.000
- Contribuţia publică naţională	20.000
TOTAL	
Cheltuieli :	
- Salarii şi alte plăţi pentru personalul GAL;	20.000
- Cheltuieli legate de plata experţilor şi pentru alte servicii de expertiză legate de implementarea strategiei de dezvoltare locală;	3.000
- Cheltuieli pentru închirierea unor locaţii;	5.000
-Cheltuieli pentru închirierea/achiziţia de echipamente de birotică şi electronice, precum şi a altor echipamente necesare pentru desfăşurarea activi tăţilor GAL;	10.000
- Cheltuieli pentru organizarea întâlnirilor;	10.000
- Cheltuieli legate de comunicare (telefonie, internet, poştă şi servicii poştale), transport şi plata utilităţilor (căldură, lumină, etc.);	15.000
- Cheltuieli pentru participarea la activităţile reţelei naţionale şi europene de dezvoltare rurală, seminarii etc.	10.000
- Studii ale zonei;	1.500
- Măsuri pentru furnizarea informaţiei cu privire la strategia de dezvoltare locală;	2.000
Instruirea personalului implicat în implementarea strategiei de dezvoltare locală;	5.000

- Evenimente de promovare;	10.000
- Instruirea liderilor locali	5.000
TOTAL	101.500

III.3.4 Dispozitivul de comunicare şi informare

Informarea şi comunicarea reprezintă elemente esenţiale atât în etapele iniţiale, de constituire a parteneriatelor public – private cât şi ulterior, după selectarea parteneriatului ca GAL în acţiunile de sale de funcţionare, instruire şi animarea teritoriului.

Astfel, în etapele iniţiale, de constituire a parteneriatului public – privat pentru GAL Bazinul Dornelor metodologia şi instrumentele necesare au fost:

- 16 întâlniri
- 2 seminarii
- 2 conferinţe tematice
- 6 grupuri de lucru
- elaborare şi diseminare de materiale:
  - 300 broşuri
  - 550 afişe
- mas-media
- publicaţii articole in Monitorul de Dorna
- 4 emisiuni difuzate la Radio Dorna şi Radio Orion
- 3 apariţii la postul local de televiziune TV
- acces la baze de date – web-siteul www.galbazinuldornelor.ro.
- După selecţie pentru informare şi comunicare în legătură cu buna funcţionare a GAL Bazinul Dornelor şi implementarea tuturor acţiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală se va folosi aceeaşi metodologie şi acelaşi instrumente.

Instrumentele folosite la colectarea datelor pentru realizarea Planului de Dezvoltare Rurala:

CHESTIONAR 1

Unitatea Administrativ Teritorială:	**Judeţul:**
Adresa:	
Sate componente:	**Telefon:** **Fax:** **Web site:** **E-mail:**

1. Suprafaţa teritorial administrativă:

Suprafaţa totală (ha)	
Intravilan	
Extravilan	
Teren agricol:	
Teren arabil:	
Păşuni:	
Fâneţe:	
Păduri:	
Livezi:	
Vii:	
Luciu de apă:	

Teren neproductiv:	

2. Prezentarea comunei

- cadrul natural: relief, hidrografie, climă, soluri, vegetaţie şi faună, resurse naturale (Memoriu general PUG)

- date istorice (monografia comunei)

3. Situaţia curentă:

3.1 Agricultură, silvicultură şi dezvoltare rurală

►cultura plantelor, pomicultură, legumicultură, viticultură

Culturi	Suprafaţa agricolă cultivată (ha)	Suprafeţe care pot fi extindere
Livezi:		
Măr		
Păr		
Prun		
Cais		
Piersic		
Cireş		
Vişin		
Legume:		
Tomate		
Varză		
Cartofi		
Cereale:		

Porumb		
Grâu		
Secară		
Orz		
Orzoaica		
Rapiţă		
Floarea soarelui		
Vii:		
Viţă de vie nobilă		
Viţă de vie hibridă		

► **creştea animalelor**

Bovine	
Ovine	
Caprine	
Cabaline	
Pocine	
Păsări	
Familii de albine	
Iepuri de casă	

► **piscicultură**

► **silvicultură (amenajarea şi exploatarea pădurilor, protecţia patrimoniului forestier)**

B) Infrastructura de utilităţi şi mediu

Categorie	Procent	Descriere
Reţea alimentare apă potabilă		
Reţea canalizare, staţie de epurare şi tratare a apelor reziduale		
Reţea de distribuţie gaze naturale		
Serviciul de salubrizare		
Reţea de electricitate		
Reţea de iluminatul public		
Internet		
Telefonie mobila		
Telefonie fixa		

CaTV		
Mediu. Factori de popluare		

C) Infrastructura de drumuri şi transport

Căi de acces către localitate:

	Drumuri	**Căi ferate**
E		
DN		
DJ		
DC		

* de menţionat între ce localităţi fac legatura drumurile şi calea ferată

Reţeaua de drumuri locale şi comunale

Drumuri asfaltate	
Drumuri pietruite	
Drumuri de pământ	

Transportul în comun (descrierea modului în care se realizează):

Distanţa faţă de oraşele apropiate şi oraşele mari, port, aeroport, benzinărie, gară

Oraş apropiat	
Oraş apropiat	
Oraş apropiat	
Aeroport	
Port	
Autostradă	
Drum naţional	
Drum european	

D) Infrastructura serviciilor medicale. Protecţia socială

Dispensar uman	
Farmacie umană	
Cabinet individual	
Cabinet stomatologic	
Spital	
Cabinet medical în şcoli / grădiniţe	
Medici	
Asistenţi medicali	
Stomatologi	
Farmacişti	
Dispensar veterinar	

Farmacie veterinară	
Medic veterinar	
Tehnician veterinar	

Serviciul de protecţie socială (componenţă, activitate)

E) Populaţie. Resurse umane

Numărul locuitorilor	
Bărbaţi	
Femei	
Preşcolari	
Şcolari	
Pensionari	
Populaţia aptă de muncă	
Etnii	
Credinţa	
Şomeri	
Numărul persoanelor angajate	
Numărul persoanelor fără ocupaţie	
Calificări / meserii preponderente	

Numărul gospodăriilor:					
Evoluţia construcţiilor de locuinţe în ultimii cinci ani. De menţionat dacă s-au folosit fonduri publice sau au fost contruite în regie proprie	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**

F) Educaţie/Cultura/Culte

Instituţia	Nr.	Localitate
Grădiniţe / creşe		
Şcoli		
Licee		
Laboratoare şcolare		
Ateliere şcolare		
Număr cadre didactice		
Cămin cultural		
Cinematograf		
Teatru		

Fundaţii, Asociaţii, Organizaţii non-guvernamentale, înfrăţiri

Evenimente locale

Denumirea evenimentului	Data

Biserici / Mănăstiri

Denumirea lăcaşului	Localitatea

G. Turism, parcuri şi spaţii verzi. Activitate sportivă

Turism	

(posibilităţi de dezvoltare)	
Obiective turistice	
Parcuri/spaţii verzi	
Baze sportive	

H. Economie. Mediu de afaceri

Specificul comunei

Industrial	
Agro-zootehnic	
Comercial	
Prestări servicii	

Listă cu agenţii economici: SRL, PFA, AF

Nr. Crt.	Denumire	Domeniu de activitate
1		

2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11 **12** **13** **14** **15**		

Instituţii private

Instituţia	Nr	Denumire
Bănci		
Societăţi de asigurări		
Hoteluri		
Moteluri		
Pensiuni		
Altele		

I. Structura administrativă.Venituri. Buget preconizat

Primar	
Viceprimar	
Secretar	
Contabil	
Consilieri	
Structura primăriei pe departamente:	
Administraţie publică	
Achiziţii publice	
Informatică	
Urbanism	
Protecţia mediului	
Starea civilă	
Registrul populaţiei	
Mediu	
Audit financiar	
Administrarea resurselor umane	
Integrare europeană	
Protecţia civilă, situaţii de urgenţă şi pompieri	
Relaţia cu rromii	

Personal administrativ şi servicii	
Corpul de control fiscal	
Amenzi persoane	
Contabilitate şi finanţe	
Corpul de executori bugetari	
Inspecţie şi control comercial	
Asistenţă socială	
Posturi vacante	
Servicii subordonate	

Mii lei

Venituri	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Venituri proprii					
Venituri fiscale					
Venituri guvernamentale					
Alte categorii de venituri					

Buget preconizat	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**

Acţiuni de dezvoltare pentru perioada 2007 – 2013:

III.4 Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului

PARTEA A – VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE

GAL – BAZINUL DORNELOR este responsabil pentru administrarea si implementarea Planului de Dezvoltare Locala în mod eficient, eficace si corect, în raport cu obiectivele acestuia si în conformitate cu articolul 75 din Regulamentul Consiliului (CE) nr.1698/2005.
Dispozitivul de **monitorizare, evaluare si control** implementat de GAL presupune:
· Luarea operativă a deciziilor asupra implementării (sau depistarea problemelor);
· Efectuarea zilnică a gestionării GAL;
· Executarea operativă si corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
· Facilitarea coordonării între activităŃile compartimentelor GAL;
· Monitorizarea si raportarea la timp despre realizările si rezultatele implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL;
· Comunicarea stadiului implementarii strategiei de dezvoltare care factorii de decizie ai GAL BAZINUL DORNELOR, respective Adunarea Generala si Consiliul Director;
Monitorizarea prevede astfel, un dispozitiv riguros si transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării strategiei de dezvoltare, care permite colectarea sistematică si structurarea anuală a datelor cu privire la activităţile desfăsurate.
Pentru evidentierea gradului de implementare a Planului, GAL - BAZINUL DORNELOR va intocmi un *Raportul anual de progres* care va contine toateinformatiile cu privire la evolutia implementarii planului.
Referitor la monitorizarea planului, raportul anual de progrese cuprinde urmatoarele elemente:
- Tabele privind implementarea financiara a planului pentru fiecare masura in parte;
- Tabele de monitorizare care includ informatii cantitative pe baza indicatorilor de realizare si rezultat stabiliti pentru fiecare masyura in parte in cadrul Planului de Dezvoltare Locala;
- Analiza rezultatului monitorizarii planului.

De asemenea, va fi intocmit un ***Raport trimestrial privind implementarea startegica a Planului***
de Dezvoltare Locala. Monitorizarea strategica trebuie sa furnizeze date privind stadiul de realizare al obiectivelor planului si a implementarii strategiei in raport cu indicatorii de rezultat stabiliti.
Monitorizarea implementarii Planului de Dezvoltare Locala are in vedere:
· Evaluarea periodica a progreselor înregistrate pentru realizarea obiectivelor specifice ale Planului
· Examinarea rezultatelor implementarii fiecarei masuri si monitorizarea calitatii implementarii proiectelor fintate;
· Examinarea rezultatelor obtinute;
· Elaborarea recomandarilor si propunerilor în vederea îmbunatatirii impactului planului;
Cele doua rapoarte vor fi supuse aprobarii Consiliului Director si Adunarii Generale dupa care vor fi transmise Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale.
In cadrul reuniunilor care au ca scop analiza rapoartelor anuale sau trimestriale de progres, Consiliul Director si Adunarea Generala trebuie:
· sa realizeze evaluarea periodică a progreselor înregistrate pentru atingerea obiectivelor specifice ale Planului de Dezvoltare Locala;
· sa examineze atat rezultatele implementării fiecărei măsuri, cat si calitatea implementăriiPlanului de Dezvoltare Locala;

· sa analizeze si aprobe Raportul anual de progrese si / sau Rapoartele de evaluaretrimestriale, înainte de a fi transmise Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale;
· sa elaboreze recomandări si propuneri în vederea îmbunătătirii impactului strategiei;
Un al treile tip de monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala a GAL – BAZINUL DORNELOR se va concretiza prin stocarea informatiilor statistice referitoare la gradul de implementare intr-un ***program informatic de monitorizare*** care sa permita evaluarea si monitorizarea rapida a gradului de implementare si de indeplinire a obiectivelor inorice moment. Astfel, se vor putea analiza comparativ indicatorii propusi si rezultatele atinse prin implementarea proiectelor in cadrul GAL.

Evaluarea presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării si raportării către Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale a unor sugestii si remarci privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală. De asemenea, evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită si presupune elaborarea unui set de indicatori (consideraţi relevanţi în reflectarea eficienţei obţinute în urma implementării Planului de Dezvoltare Locala) si a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare si finale) a rezultatelor implementării.
Evaluarea Planului de Dezvoltare Locala a GAL – BAZINUL DORNELOR se realizeaza cu scopul de a îmbunătăti calitatea implementării sale prin analiza eficientei, adică a celei mai bune relatii dintre resursele angajate si rezultatele atinse si a eficacitătii programului, însemnând măsura în care obiectivele au fost atinse.
Procesul de evaluare a Planului de dezvoltare Locala a GAL – BAZINUL DORNELOR
se va derula astfel:
· Evaluarea ex-ante – care a fost realizata inainte de elaborarea Planului de Dezvoltare Locala si a avut drept scop culegerea de informatii in vederea introducerii in viitoarea strategie de dezvoltare;
· Evaluarea intermediară, care va fi realizată pe tot parcursul perioadei de implementare siare ca obiective rectificarea oricăror probleme care pot apărea precum si îmbunătătirea implementării;
· Evaluarea ex-post, realizată dupa perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala, va genera indicatori si informatii care se vor introduce in Planul de Dezvoltare Locala viitor;
· Realizarea unor analize care să examineze în detaliu anumite măsuri sau aspecte specificeale t eritoriului si ale Planului de Dezvoltare Locala – se vor realiza ori de cate ori este necesar, in vederea monitorizarii gradului de implementare a obiectivelor Planului de Dezvoltare Locala. Acestea vor fi realizate de firme independente tocami pentru a reflecta cu obiectivitate stadiul in care se afla implementarea Planului de Dezvoltare Locala al GAL – BAZINUL DORNELOR**:**; Pentru semnarea contractului cu firma independenta va fi organizata procedura de achizitii cu respectarea dispozitiilor legale in vigoare.
Dupa cum se poate observa din informatiile de mai sus, GAL – BAZINUL DORNELOR indeplineste criteriile de selectie nr.SCS 3.1.6 si SCS 3.1.7 fixat de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, in sensul stabilirii clare a dispozitiilor de evaluare – monitorizare a implementarii Planului de Dezvoltare Locala.
Evaluarea intermediara si ex – post au rolul de a examina gradul de utilizare al resurselor, eficacitatea si eficienta Planului de Dezvoltare Locala, impactul socio - economic al acestuia, precum si impactul asupra prioritătilor teritoriului GAL – BAZINUL DORNELOR

Controlul presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren a gradului de implementare a proiectelor finantate in cadrul Planului de Dezvoltare Locala.
Programarea vizitelor (controalelor) va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi: eficienţa unor astfel de demersuri, păstrarea bunelor relaţii contractuale, verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.
In ceea ce priveste monitorizarea implementarii proiectelor finantate, coordonatorul GAL – BAZINUL DORNELOR impreuna cu compartimentul tehnic sunt responsabili de realizarea acestor actiuni.
Astfel se vor realiza vizite in teren si consilierea beneficiarilor in implementarea proiectelor, astfel incat acestea sa fie finalizate in termen si in conditiile asumate prin contractul de finantare.Se va indica dispozitivul prevăzut în domeniul monitorizării (adică gestionarea financiară), evaluării (mod de organizare, metodologie, indicatori) şi al controlului.

Sarcină	**GAL**	**AM judeţean**	**Agenţia de Plăţi**
Informare	X		
Sprijinirea elaborării proiectelor	X		
Lansarea apelului pentru proiecte	X		
Selectarea proiectelor	X		
Controlul administrativ al dosarelor		X	X
Decizie	X		
Notificarea către beneficiar		X	X
Monitorizare	X		X
Plată			X
Control		X	X
	X		

*Cu titlu indicativ (confirmare de către Autoritatea de Management cf. pistei de audit)

Criterii locale pentru selecţia proiectelor

Domenii prioritare pentru dezvoltarea GAL Bazinul Dornelor

1. Turism
2. Diversificarea economiei prin valorificarea resurselor locale
3. Calitatea vieţii
4. Creşterea capacităţii resurselor umane şi structurilor organizaţionale locale
5. Menţinerea şi îmbunătăţirea calităţii mediului

Criterii pentru selecţia proiectelor

Vor avea prioritate proiectele care:

- Fac dovada posibilităţii asigurării cofinanţării

- Aduc o contribuţie inovatoare pentru zonă
- Se bazează pe parteneriate (sunt realizate în colaborare)
- Contribuie la diversificarea economiei locale
- Combină mai multe axe ale PNDR
- Au ca şi categorii principale de beneficiari: tinerii, fermierii (din gospodăriile de semi-subzistenţă), femeile
- Contribuie la menţinerea sau îmbunătăţirea calităţii mediului şi resurselor naturale din zonă
- Contribuie la dezvoltarea şi consolidarea societăţii civile din zonă (sectorul ONG)

PARTEA a VII –a: Mecanismul de implementare

PARTEA a IX –a: Cooperare, crearea şi implementarea reţelei naţionale de dezvoltare rurală

III.5.1 Cooperare

În cadrul axei LEADER, cooperarea reprezintă o modalitate de a extinde experienţele locale pentru îmbunătăţirea strategiilor locale, un mod de a avea acces la informaţii şi idei noi, de a face schimb de experienţă şi de a învăţa din experienţa altor regiuni sau ţări, pentru a stimula şi sprijini inovaţia, pentru dobândire de competenţe şi îmbunătăţirea lor.

GAL Bazinul Dornelor a incheiat un acord de cooperare cu GAL Marsica Italia fiind prevăzute următoarele tematici:
a) Furnizarea de servicii de asistenţă tehnică, formare şi schimb de cunoştinţe intre GAL Marsica şi partener, acordând sprijin pentru startul Programului PNDR, Axa 4;
b) Asistenţă tehnică dată de GAL Marsica, sau de către delegaţii tehnici, GAL-ului românesc, în cadrul unor proiecte specifice referitoare la energie regenerabilă, zootehnie(bovine şi ovine pentru carne şi lapte) şi altele specifice pe viitor.
c) Realizarea de proiecte de cooperare între două părţi în general şi, în particular, proiectele Hanurile Europei Rurale, pe tradiţii(artizanale), turism religios şi ambiental, altele specificate pe viitor;
d) Proiecte de sprijin instituţional care vor fi promovate şi activate de către instituţiile publice care aderă la cele două GAL-uri.

GAL Bazinul Dornelor a incheiat acorduri de cooperare şi cu alte GAL-uri din România şi anume: GAL Fălticeni, GAL Bucovina de Munte, GAL Federaţia pentru Dezoltarea Zonei Rurale Bârgău- Călimani.

Datele vor fi prezentate sub forma unui tabel după modelul de mai jos:

Nr. crt.	Partenerul/parteneriii	Tematica cooperării	Obiective	Valoarea proiectului	Rezultate

				i/proiectelor de cooperare (euro)	
1. Experienţe de cooperare deja întreprinse					
1.1.	GAL MARSICA ITALIA	Schimb de experienţă	Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanţii altor comunităţi din exteriorul ţării	13.000	20 de actori locali familiarizaţi cu Programul Leader
1.2.	COMUNITATEA MONTANĂ VALLE ROVETO ITALIA	Schimb de experienţă	Încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanţii altor comunităţi din exteriorul ţării	13.000	20 de actori locali familiarizaţi cu Programul Leader
2. Intenţii de cooperare					
2.1.	GAL MARSICA ITALIA	Promovarea schimburilor economice şi culturale, a turismului, etc.	Asigurarea asistentei tehnice si sprijin instituţional pentru GAL	20.000	Creşterea calităţii vieţii şi dezvoltarea teritoriului
2.2.	GAL FĂLTICENI	Promovarea produselor locale.	Pomun a brandului ”BUCOVINA”	10.000	Creşterea calităţii vieţii
2.3.	GAL BUCOVINA DE MUNTE	Promovarea turismului si a produselor locale	Promovarea în comun a brandului ”BUCOVINA”	10.000	Creşterea calităţii vieţii
2.4.	GAL Federaţia pentru Dezoltarea Zonei Rurale Bârgău-Călimani	Promovarea turismului si a produselor locale	Conservarea, protecţia, valorificarea şi reconstrucţia patrimoniului natural si cultural;	10.000	Creşterea calităţii vieţii

Reamintim, că în cadrul intenţiilor de cooperare ale GAL, conform fişei tehnice a măsurii 421 din cadrul axei Leader, proiectele de cooperare vor conţine următoarele aspecte:

a. **Parteneriatul:** tipul actorilor implicaţi, legăturile dintre responsabilii de proiect şi GAL – implicarea partenerilor locali în operaţiunile prevăzute.

b. **Integrarea în strategia teritoriului**: integrarea în strategia teritorială, valoarea adăugată a proiectului, coordonarea cu alte acţiuni derulate, valorificarea experienţei cooperării din afara teritoriului.

c. **Tipul de proiect:** Acţiuni comune concrete (mai mult decât o intenţie şi/sau un schimb de experienţă).

d. **Aspecte tehnice:** fezabilitate tehnică, calendar, mecanismul de implementare**,** aspecte practice, metodologie şi organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.

e. **Aspecte financiare:** buget realist şi coerent, plan de finanţare, deviz, fezabilitate financiară, implicarea diverşilor actori.

III.5.2 Crearea şi implementarea reţelei

Din fişa tehnică a Reţelei Naţionale de Dezvoltare Rurală (RNDR), este cunoscut faptul că aceasta va pune la dispoziţia GAL-urilor o serie de facilităţi prin care acestea vor beneficia de participare în cadrul acţiunilor desfăşurate de RNDR (training, informare, comunicare etc.).
Măsura de cooperare naţională şi transnaţională, va fi facilitată de sprijin metodologic care se va baza, în principal, pe reţeaua rurală din România şi reţeaua europeană. Astfel, prin intermediul acestor reţele, GAL-urile care doresc să întreprindă proiecte de cooperare vor putea consulta baza de date şi îşi vor alege GAL-ul/parteneriatul pe care îl doresc ca partener în elaborarea/implementarea proiectului.
În acest sens, GAL Bazinul Dornelor a luat legătura cu d-na Doris Marquardt de la Leibniz Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe (IAMO) pentru includerea acestuia în Reţeaua Naţională de Dezvoltare Rurală. În plus GAL-ul intenţionează să adere la reţeaua ELARD şi ERDL
Cheltuielile prevăzute anual în bugetul GAL-ului pentru participarea la activităţile Reţelei Naţionale şi Europene de Dezvoltare Rurală sunt în sumă de 10.000 Euro. Acesta va organiza simpozioane şi conferinţe pentru a-şi face cunoscut teritoriul şi acţiunile pe care le realizează

GAL Bazinul Dornelor va participa la toate activităţile aferente creării şi implementării reţelei, care i se vor propune.

GAL Bazinul Dornelor va juca un rol semnificativ in promovarea politicilor si activitatilor Retelei Nationale de Dezvoltare Rurala in domeniul dezvoltarii rurale. GAL va identifica evenimentele ce vor urma, in Romania sau in afara tarii, care pot oferi oportunitati importante de a acumula informatii sau de a face schimb de idei si experienta in ceea ce priveste dezvoltarea rurala.

GAL va oferi suport tehnic membrilor RNDR care doresc sa coopereze in scopul de a dezvolta activitati antreprenoriale, in contextul PNDR, ca de exemplu:

- promovarea produselor rurale traditionale;
- crearea si functionarea grupurilor de producatori;
- imbunatatirea si promovarea facilitatilor si serviciilor turistice.

Echipa GAL va include personal specializat care va oferi expertiza tematica si va avea capacitatea de a utiliza experienta pentru toate aspectele semnificative ale dezvoltarii rurale acoperite de PNDR.

In cadrul activitatilor de implementare a RNDR vor trebui realizate o serie de baze de date necesare in sprijinirea si functionarea eficienta a acesteia. Astfel, vor trebui realizate:

- Baza de date cu membrii RNDR care sa cuprinda numele organizatiei, reprezentantul organizatiei, datele de contact, link-ul de legatura cu pagina de web a RNDR. Aceasta baza de date va fi actualizata permanent (saptamanal, daca este cazul).

- Baza de date de bune practici: sistematica, impartita pe categorii clar delimitate si compatibila cu bazele de date pregatite de catre REDR sau de alte retele nationale de dezvoltare rurala, utilizand, daca este cazul, o structura comuna a bazelor de date dezvoltata de Punctul de Contact al REDR.

- Baza de date GAL-uri

Aceste date trebuie sa cuprinda structura parteneriatului, teritoriul acoperit, rezumatul strategiei de dezvoltare locala, activitatea de cooperare. Daca este cazul, vor fi furnizate link-uri catre paginile web ale fiecarui GAL. Aceasta baza de date va fi actualizata permanent

- Baze de date cu experti in dezvoltare rurala

O sectiune dedicata expertilor nationali din domeniul dezvoltarii rurale ce va fi organizata pe diferite domenii ale dezvoltarii rurale (agricultura, silvicultura, mediu, turism, dezvoltare locala si comunitara etc.). Aceasta baza de date va fi continuu actualizata, dand posibilitatea de a face parte din ea tuturor expertilor autorizati.

- Baza de date pentru documente administrative

Baza de date ce va contine liste si documente-model care ar putea sprijini actorii implicati in dezvoltarea rurala in a intelege si a profita de masurile din PNDR. Aceste documente vor fi furnizate de AM-PNDR sau de agentiile sale.

Anexa nr. 3 - Planul de finanţare

Numele teritoriului : **GAL BAZINUL DORNELOR**

Data întocmirii planului : 10.10.2010

Sume în €

Denumirea măsurii	Ponderea măsurii în planul de finanţare		Cost total		Contribuţii publice FEADER		Contribuţii naţionale		Contribuţii private	
	% din costul total	% de contribuţie FEADR	Suma	%	Suma	%	Suma	%	Suma	%
1.Formare profesională (training), informare şi difuzare de cunoştinţe(M111)	~~4~~ 2%	80%	~~54000 euro~~ 53873 euro	100%	~~43000 euro~~ 42898 euro	80%	~~11000 euro~~ 10975 euro	20%	0 €	0%
2.Modernizarea exploataţiilor agricole (M121)	8%	40%	~~280,000 €~~ 255050 euro	100%	~~112,000 €~~ 100773 euro	40%	~~28,000 €~~ 26752 euro	10%	~~140,000 €~~ 127525 euro	50%
3.Creşterea valorii adăugate a produselor agricole şi forestiere (M123)	~~7%~~ 0%	~~40%~~ 0%	~~240,000 €~~ 0 euro	~~100%~~ 0%	~~96,000 €~~ 0 euro	~~40%~~ 0%	~~24,000 €~~ 0 euro	10%	~~120,000 €~~ 0 euro	~~50%~~ 0%
4.Prima împădurire a terenurilor agricole(M221)	~~1%~~ 0	~~55%~~ 0	~~20,000 €~~ 0 €	~~100%~~ 0	~~11,000 €~~ 0 €	~~55%~~ 0	~~3,000 €~~ 0 €	~~15%~~ 0	~~6,000 €~~ 0	~~30%~~ 0
5.Sprijin pentru crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi (M312)	4%	40%	120,000 €	100%	48,000 €	40%	12,000 €	10%	60,000 €	50%
6.Încurajarea activităţilor turistice (M313)	~~19%~~ 22%	55%	~~640,000 €~~ 703262	100%	~~352,000 €~~ 388690	55%	~~92,544 €~~	14%	~~195,456 €~~ 216116	31%

			euro		euro		98456 euro		euro	
7.Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătăŃirea serviciilor de bază pentru economia si populaţia rurală si punerea în valoare a mostenirii rurale(M322)	~~43%~~ 48%	80%	~~1,420,000 €~~ 1540000 euro	100%	~~1,136,000 €~~ 1232000 euro	80%	~~284,000 €~~ 308000 euro	20%	0 €	0%
8.Implementarea proiectelor de cooperare(M421)	~~2%~~ 1%	80%	~~50,000 €~~ 20000 euro	100%	~~40,000 €~~ 16000 euro	80%	~~10,000 €~~ 4000 euro	20%	0 €	0%
9.Asistenţă tehnică	15%	79%	506,500 €	100%	400,000 €	79%	100,000 €	20%	6,500 €	1%
TOTAL	100%	~~67%~~ 70%	~~3.310.500 euro~~ 3198685euro	100%	~~2,227,000 €~~ 2228361 euro	~~67%~~ 70%	~~561,544 €~~ 560183 euro	~~17%~~ 18%	~~521956 euro~~ 410141 euro	~~16%~~ 12%

Zone de calcul automat